

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

©Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

Eser Adı: Mezâkî Dîvânı

Müellifi: Mezâkî Süleyman Dede Bosnevî

Hazırlayan: Ahmet Mermer

Yayın Yılı: 2021

ISBN: 978-975-17-5134-8

Ana Yayın Numarası: 3719

Kültür Eserleri Dizisi- 645

Adres: Emek Mahallesi Wilhelm Thomsen Caddesi No:4/Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 312 470 80 00

Faks: +90 312 470 54 71

e-posta: yaphaz@ktb.gov.tr

www.ktb.gov.tr

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

MEZÂKÎ

DÎVÂN

Hazırlayan

Dr. Ahmet MERMER

Ankara

2021

KISALTMALAR

- AKM : Atatürk Kùltür Merkezi
C. : Cilt
Çev. : Çeviren
G. : Gazel
H. : Hicrî
Haz. : Hazırlayan
K. : Kaside
KB : Kùltür Bakanlığı
KTB : Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Ktp. : Kùtùphanesi
M. : Miladî
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
No : Numara
R. : Rubai
s. : Sayfa
S. : Sayı
TTK : Tùrk Tarih Kurumu
Yay. : Yayınları
yk. : Yaprak

GİRİŞ

MEZÂKÎ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE ESERİ

Hayatı

XVII. yüzyılın ortalarında yaşayan Mezâkî'nin asıl adı Süleymandır. Kaynaklarda “Derviş Süleyman¹”, “Mezâkî Süleyman Dede Bosnevî²”, “Bosnevî Süleyman Efendi³” ve “Süleyman Dede⁴” adlarıyla zikredilmektedir.

Ailesi hakkında bilgi yoktur. Babasının adı bile bilinmemektedir. Kaynaklarda, sadece Mısır vâlilerinden Eyüp Paşa'nın akrabası olduğu belirtilmektedir⁵.

Süleyman Efendi'nin doğum yeri açıkça belli olmasına rağmen, doğum tarihi bilinmemektedir. Ondan bahseden eserlerin büyük bir kısmında “Bosna Hersek⁶”, bir kısmında da “Bosna'nın Hersek kazası'nın Çaynişe kasabası⁷” olarak

¹ Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.277, Basagic Safvet Beg (1986). *Boşnaci Hercegovci u İslamskoj Knizevnosti*. Sarajevo. 132.

² Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C.II. İstanbul. 417, Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicima*. Sarajevo. 343.

³ Mehmed Şeyhî. *Vekâyi'ü'l-Fudalâ*. Süleymaniye (Beşir Ağa) Ktp. No: 479. yk.250, Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473; Hammer (1836). *Geschichte der Osmanischen Dichtkunst bis auf unsere Zipt*. C.III. Peşte. 512, İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu. C.II. İstanbul. 439.

⁴ Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C.V. İstanbul. 232.

⁵ Yümnî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3948, yk.10, Evliyâ Çelebi. *Seyahatnâme*. Süleymaniye (Pertev Paşa) Ktp. No.459-462. C.III. yk.17, Müstakim-zâde. *Mecelletü'n-Nisâb*. Süleymaniye (Hâlet Ef.) Ktp. No: 628. yk.389.

⁶ “Hersekli olup” (Yümnî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3948, yk.10; “Rûm ilinde vâki” livâ-yı Hersek havâlisinden zuhûr itmişdür” (Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279); “Bosna Saraydan zuhûr idüp” (Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Beliğ. *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara. 486); “Rûm ilinde Hersek nâm kasabadan nümâyân” (Safvet. *Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâ'idü'l-Eş'âr*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 92. yk.53); Tevfik. *Mecmatü't-Terâcim*. İst. Üniv. Ktp. TY. No:192. yk.53); Mehmed Şeyhî. *Vekâyi'ü'l-Fudalâ*. Süleymaniye (Beşir Ağa) Ktp. No: 479, yk.250; Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. İstanbul. 417; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C.V. İstanbul. 232.

⁷ Hıtta-i Bosnada o rind-i kühen
Tutdı Çayniçe sâhilinde vatan

geçmektedir. Süleyman, ilk tahsilini doğduğu yerde, yani Çayniçe’de bitirmiş, sonra İstanbul’a gelerek Enderun’a girmiştir. Orada iyi bir öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. İstanbul’a gelmesi ve Enderun’a girmesi, belki de akrabası Eyüp Paşa vâsıtasıyladır. Sarayda çeşitli ilimler ve edebiyat tahsil etmiş, saraydan ayrıldıktan sonra sipâhî olmuştur⁸.

Sipâhîlikle hayâta atılan Süleyman, daha sonra birçok paşanın yanında kâtip olarak çalışmıştır. Bu paşalardan ismi zikredilenler akrabası Eyüp Paşa ve Mısır vâlisi Hamza Paşa’dır⁹. Eyüp Paşa’nın kâtipliği sırasında, şâir Fehîm-i Kadîm ile aralarında bir hâdisenin geçtiğini bazı kaynaklardan öğreniyoruz. Evliyâ Çelebi’nin eserinde¹⁰ ve bir mecmûada¹¹ yer alan bilgiye göre Mezâkî, kendi teşvîkiyle Fehîm’i Kahire vâlisi Eyüp Paşa’nın mâhiyetine aldirtmiştir. Paşa’nın kâtibi olarak burada üç sene kadar kalmıştır. Daha sonra Mezâkî’nin dedikodularıyla Fehîm’in, Paşa’nın gözünden düşürüldüğü ve sonunda Kahire’den ayrılmak zorunda bırakıldığı söylenilmektedir. Fehîm bir kasîdesinde bu olayı şöyle dile getirmektedir:

Beni bu kûr-dilân turma itmede pâ-mâl
Hâzîz-i hâk-i mezelletde dürr-i mensûram

(Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayâtı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü’ş-Şu’arâ’sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473; “Mezâkî Efendi bu Çayniçe hâkinden olmagla” (Evliyâ Çelebi (1318). *Seyâhatnâme*. C.VI. İstanbul. 430); Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicima*. Sarajevo. 343.

⁸ “Zamân-ı tıflıyetde Sarây-ı ‘Âmire Sultânıye dâhil olup nice zamân hizmet ve tahşil-i mezâk-ı ma’rifet itdükten soñra...” (Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279); “Ve ‘unfuvân-ı şebâbında der- ‘âliyeye kâdime-cünbân olup çâşnî-i kand u nebât-ı ‘ilm ü kemâlden hulv-i mezâk ve gereği gibi kesb-i istihkâk itdükten soñra...” (Safvet. *Nuhbetü’l-Âsâr min Fevâ'idü’l-Eş’âr*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 92. yk.53); “Harem-i has-ı sultânîde perveriş-yâb sipâhîlik ile taşra çıkup...” (İsmail Belîğ. *Nuhbetü’l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü’l-Eş’âr*. Ankara. 486); “Sarây-ı humâyûnda terbiyet görüp sipâhîlikle çıkdı” (Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C.III. İstanbul. 68); Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicima*. Sarajevo. 343; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C. V. İstanbul. 232; İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, İst., 1943, C.II, s.439.

⁹ Yümnî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3948, yk.10; Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279; Müstakim-zâde. *Mecelletü’n-Nisâb*. Süleymaniye (Hâlet Ef.) Ktp. No: 628. yk.389; Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicima*. Sarajevo. 344; Hammer (1836). *Gesehicbte der Osmanischen Dichtkunst bis auf unsere Zipt*. C.III. Peşte. 512.

¹⁰ Evliyâ Çelebi (1318). *Seyâhatnâme*. C.VI. İstanbul. 17.

¹¹ *Mecmûa*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 5562. yk.132.

Benem o cevheri k'elmasdur benim kânım
Velîk dîde-i hussâda kân-ı billûram

Hasûd bakmaz olursam da aynek-i hûrşîd
Tegûfûl itdi sanur kendüyi dimez kûram¹²

Bu beyitlerin muhâtabının Mezâkî olduğunu düşünmek yerinde olur.

Mezâkî'nin şu beyitleri de bu sözlere birer cevap niteliği taşımaktadır:

Mezâkî merddür lâf ü güzâf-ı serserî itmez
Tekellûf ber-taraf merdâne bir er oğlu erdür bu G. 364/11

Ey Mezâkî rind-i bî-pervâ-yı 'ışk iseñ müdâm
Âşinâya âşinâ bî-gâneye bî-gâne ol G. 290/5

Süleyman Efendi, Fâzıl Ahmed Paşa'dan önce Mısır vâlisi Hadım Abdurrahman Paşa'nın divan efendiliğinde de bulunmuştu¹³. Sohbet ehli ve zevk sâhibi olması sebebiyle birçok paşayla dost olmuş ve pek çok yer gezmiştir. Bunların *Dîvân*'da belirtildiğini görmekteyiz:

Mısra bizden sonra bir nâ-dân gelürse gam degül
Lâne-i şeh-bâz-ı âhar âşiyân-ı bûm olur

Ey Mezâkî Mısır u Şâmı seyr idüp şimdi gönül
Ârzû-mend-i temâşâ-yı diyâr-ı Rûm olur G. 108/5, 6

Güftî, *Teşrifâtü'ş-Ş 'arâ'* sında Mezâkî'yi överken bu konuyla ilgili şöyle der¹⁴:

Oldı düstûr-ı ekreme hâlâ
Tezkireci edîb-i rûşen-râ

¹² Tahir Üzgör (1985). *Fehîm-i Kadîm Dîvânı*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. 12, 13.

¹³ Nâ'imâ (1290). *Nâ'imâ Tarihi*. C. V. İstanbul. 328.

¹⁴ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayati, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473.

Hak bu kim üstâd-ı 'âlemdür
Kişver-i nüktede müsellemdür

Nükte-âmûz-ı 'andelîb-i rükûn
Hem- 'ıyâr-ı Selîm-i sebz-sühan

Rûmda metn-i nükte-dânıdur
Çün Mezâkî-i lâ-hecânıdur

Safâyî de Mezâkî için “Şiir ve inşâda ziyâde makbûl tahrîr ve imlâsı olmağla...”¹⁵ der. Bu bakımlardan dikkatleri çeken Süleyman Efendi, daha sonra Vezir-i Azam Köprülü Mehmed Paşa (ö. 1661)'nın mâhiyetinde tezkireci olarak bulunmuştur. Bu zâtın ölümünden sonra, oğlu Fâzıl Ahmed Paşa'nın kâtibi olmuş ve onun sarayının şâiri gibi tanınmıştır. Tarihte “Köprülüler devri” diye anılan bu iki vezirin zamanında Mezâkî'nin daha rahat ve daha itibarlı olduğu kaynaklardan anlaşılmaktadır. Meselâ Fâzıl Ahmed Paşayla beraber Avusturya'ya, Girit'e gitmiş ve Kandiye kalesinin fethine katılmıştır¹⁶.

Bu savaş hakkında birçok kasîde ve tarih nazmetmiştir¹⁷.

Mezâkî, Köprülü-zâde Fâzıl Ahmed'in ölümüne kadar Paşa'nın mâhiyetinde vazife yapmıştır. Paşa'nın ölümünden sonra, dîvân hocalıklarında ve mukâbele-i süvâri makâmında reislikte bulunmuştur.

Süleyman Efendi, şiirlerinde “Mezâkî” mahlâsını kullanmıştır. Ne zaman alındığı veya kimler tarafından verildiği bilinmeyen bu mahlâsı, şâirin seçme sebebini, doğduğu yöre halkının özelliğine dayandırırsak, her halde yanılmış olmayız. Çünkü, Evliyâ Çelebi, şâirin doğum yeri olan Çayniçe'yi şöyle tanıtmaktadır: “Ve cümlesi ehl-i 'ırz ve ehl-i hâl sâhib-i sülûk kimesnelerdür. Gâyet garîb dost ve ehl-i zevk, ehl-i şevk sebük-rûh adamları var... Şehir halkıyla üç gün öyle zevk u safâlar itdük ki...”¹⁸ “Nitekim Mezâkî'nin lugat anlamı da “zevk almak, tad duymak, lezzet almak” mânâlarına gelmektedir¹⁹.

¹⁵ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279.

¹⁶ İ. Hakkı Uzunçarşılı (1977). *Osmanlı Tarihi*. C. III. Ankara. 528; T. Yılmaz Öztuna (1966). *Türkiye Tarihi*. C. IX. İstanbul. 228.

¹⁷ K.12, 18, 19, 20; T.2

¹⁸ Evliyâ Çelebi (1318). *Seyâhatnâme*. C.VI. İstanbul. 430.

¹⁹ Muallim Nâci. *Lugat-ı Nâci*. 742.

Esrâr Dede'nin belirttiğine göre;
 Ez-kerâmât-ı bülend evliyast
 Evvelâ şî'rest ü âhir kîmiyast

Mezâkî bir müddet kimya ile uğraşmıştır²⁰. Şâirin kimya ile uğraşması konusunda Ali Enver şöyle der: “Arzî (ö. 1664) ve Müneccimbaşı Ahmed Dede (ö. 1702)'lerin hânkâh-ı müsâhabetlerinde mukîm olup asl-ı kîmyâyı bulmuştur. Hokka-i midâdî bir bûte-i kîmyâyı hakiki olan mezâkî-i âteş-i zebân o vâdî-i nâr-ı fitneden ne zevk aldı bilmem²¹”.

Esrâr Dede ve ona istinâden bazı kaynaklarda belirtildiğine göre, Mezâkî devrin meşhur Mevlevî şeyhlerinden Arzî Dede, Müneccimbaşı Ahmed Dede ve başka büyük zatlarla sohbetlerde, şîir meclislerinde bulunmuştur²². Umûmiyetle çevresi mevlevî şeyhleri, dervişleri ve şâirlerinden meydâna gelmekteydi. Yine kaynaklardan bazılarına göre Mezâkî'nin, Derviş Meyyâl, Vecdî, Fehîm-i Kadîm, Neşâtî gibi şâirlerden meydâna gelen bir arkadaş gurubu da vardır²³. Ayrıca Tezkire sâhibi Güftî Ali de dostları arasındadır. Güftî, *Teşrifâtü'ş-Şu'arâ*'sında Mezâkî'yi medheden üç kasîde yazmıştır²⁴.

Üç-dört padişah ve birçok vezir gören Mezâkî, rahat bir ömür sürmüştür denebilir. Çünkü ne Fehîm-i Kadîm ve Vecdî gibi şâir arkadaşlarının mârûz kaldığı bir belâ, ne de hayatının akışını değiştirecek bir hâdise başına gelmiştir. Sâde bir hayat yaşadığı sanılan şâir, *Dîvân*'ında da kendi hâlinden şikâyet etme, ızdırap gibi konulara pek yer vermez:

Nice demdür ki dûr üftâde-i câr u diyâruz biz
 'Aceb yâd illere düşdük garîb-i rûzgâruz biz

Bi-hamdi'llâh velî sermâye-i nazmıyla gurbetde
 Miyân-ı meclis-i yârânda sâhib-i'tibâruz biz G.169/1, 2

²⁰ Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.277.

²¹ Ali Enver (1309). *Semâhâne-i Edeb*. İstanbul. 220.

²² Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.277.

²³ Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.106; Hüseyin Ayan (1981). *Cevrî-Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*. Erzurum. 31.

²⁴ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayâtı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 1, 10, 106-108, 145-146, 473-474.

gibi beyitler ve benzerlerinde Mezâkî, zaman zaman gurbet duygusuna kapılır. Yukarıdaki ikinci beyitte, kendisinin de belirttiği gibi, gördüğü rağbet ve yaşadığı rahat hayat bu duyguyu örtmüştür. Hâlbuki arkadaşı Güftî, *Teşrifâtü’ş-Şu’arâ*’sında “Ta’rîf-i i’tibâr-ı Rûm”, “Şikâyet-i evzâ-ı Rûm” başlıklarıyla o devrin lâkayd ve değer bilmez vaziyetinden, kendi hâlinde uzun uzun şikâyetler eder²⁵. Hatta Mezâkî’yi öven bir kasîdesinde kendisi ile onu karşılaştırarak şöyle der²⁶:

O murabba’ -nişîn-i nükte-i hâl
Anda ben bir kalender-i abdâl

O hudâvend ü ben aña çâker
Ben kalender o parsâ-yı hüner

O debistân-ı vâridâta edîb
Anda ben gûdek-i galat-tertîb

Fâzıl Ahmed Paşa daha Mısır’da iken ona yazdığı bir kasîdesindeki;
Koma ayakda hâkden kaldur
Bu Mezâkî-i sâhib-iz’ânı

Devletüñde çerâğ-ı hâss eyle
Böyle pür-sûz bir sühan-dânı

K. 25/31, 32

beyitler ve benzerlerine bakıp da Mezâkî’nin zor durumda ve yoksulluk içinde yaşadığına kanâat getirmek yanlış olur. Bu şekildeki ifâdeler şâirin kasîdelerinde yok denecek kadar azdır. Bu gibi istekler olsa olsa iyi durumun ve rahatlığın daha fazlasını isteme veya övüleni yüceltmedir. Nitekim, Fâzıl Ahmed Paşa’dan bahseden bir kaynakta şöyle denmektedir: “Diğer bir kâtibi tanınmış şâir Mezâkî de Kandiye fethine tarih söylemiştir. Fennî, Tâlib başta olmak üzere devrinin bütün şâirlerini, bu arada asrın en büyük şâirleri olan Nâilî ile Edirne Mevlevîhânesi Şeyhi Neşâtî’yi himâye etmiştir. Bu şâirler o kadar refah içinde

²⁵ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü’ş-Şu’arâ’sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 436, 439, 448.

²⁶ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü’ş-Şu’arâ’sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473.

yaşıyorlardı ki, Fennî, Boğaziçi'nin Rumeli sâhilinde muhteşem bir köşk inşâ ettirmiş...²⁷".

Evliyâ Çelebi²⁸ ve Müstakimzâde'nin²⁹ belirttiklerine göre Mezâkî, Belgradlı Mehmed Efendi'den hüsn-i hat dersi almış, sülûs ile nesih meşk etmiş ve bunlarda icâzet alma derecesine erişmiştir. Bu konuda Safâyî, tezkiresinde, Mezâkî'nin yazısı ve imlâsı için "Şiir ve inşâda ziyâde makbûl tahrîr ve imlâsı olmağla..." der³⁰.

Mezâkî'nin evli olduğu, çocuk veya çocuklarının bulunduğunu Sicill-i Osmânî'deki bilgiye dayanarak tahmin etmekteyiz. Adı geçen eserde şâirin Mustafa Efendi adında bir oğlundan, onun da kâtipliğinden bahsedilmektedir³¹.

Kısaca, devrin kargaşalı siyasetinden uzakta kalmayı bilen, rahat bir ömür süren; tarihî olayların akışı içinde 60-70 yıl kadar yaşadığını tahmin ettiğimiz Mezâkî 1087 H./1676 M. senesinin Ramazan ayında, İstanbul'da vefat etmiş ve Galata Mevlevîhânesine defnedilmiştir³². Şâirin ölüm tarihini Yümnî³³, Safâyî³⁴, Safvet³⁵, Safâyî'ye istinâden Hammer³⁶, Tevfik³⁷ 1088 H./1677 M. ve Mehmed Tahir³⁸ de 1086 H./1675 M. olarak belirtirler. Bu tarihler arasında 1087 H./1676 M. kanâatimizce doğru olanıdır. Çünkü şâirler tarafından Mezâkî'nin ölümüne düşürülmüş tarihler 1087 H./1676 M.'yi karşılamaktadır.

²⁷ T. Yılmaz Öztuna (1966). *Türkiye Tarihi*. C. IX. İstanbul. 228.

²⁸ Evliyâ Çelebi. *Seyahatnâme*. Süleymaniye (Pertev Paşa) ktp. No.459-462.

²⁹ Müstakimzâde Süleyman Sadettin Efendi (1928). *Tuhfe-i Hattâtîn*. İstanbul.

³⁰ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279.

³¹ Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C.III. İstanbul. 68.

³² Âsım. *Zeyl-i zübdetü'l-Eş'âr*. İst. Üniv.Ktp. TY. No: 1711. yk.69; Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Belig. *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara. 486; Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.278; Ali Enver (1309). *Semâhâne-i Edeb*. İstanbul. 221; Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C.III. İstanbul. 68; Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicima*. Sarajevo. 343; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C.V. İstanbul. 232.

³³ Yümnî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3948. yk.10.

³⁴ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279.

³⁵ Safvet. *Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâ'idü'l-Eş'âr*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 92. yk.53.

³⁶ Hammer (1836). *Gesehicte der Osmanischen Dichtkunst bis auf unsere Zipt*. C.III. Peşte. 512.

³⁷ Tevfik. *Mecmâtü't-Terâcim*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 192. yk.53.

³⁸ Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. İstanbul. 417.

Mezâkî'nin ölümüne düşürülen tarihlerden bir kaç şunlardır³⁹:

Fennî yedi beyitlik bir tarih şiirinin sonunda:

Görince Fenniyâ bir câm-ı memlû

چکلدی بزم دنیادن مذاقی (1087)

Rüşdî⁴⁰:

Fevtinün Rüşdî didi târihini

بزم کاه اوله مذاقییه جنان (1087)

Sâbit⁴¹:

اجل جام ملن ایچدی مذاقی (1087)

Edebî Kişiliği

Nefî, Şeyhülislâm Yahya, Nâ'îlî-i Kadîm ve Nâbî gibi büyük şahsiyetlerden sonra, XVII. yüzyılın değerli şâirlerinden biri de, şüphesiz Mezâkî'dir.

Mezâkî'nin edebî kişiliği hakkında, kaynaklarda yeterli bir bilgi yoktur. Bu konuda etraflı bilgiyi Safâyî'nin tezkiresinde buluyoruz. Safâyî “hakikatta zevk erbâbı ve parlak zekâsının yegânesi, bilgi ve hikmet sâhipliğinin filozofu, ilim dünyasında mâhir, kültür ve kemalde benzerinin nâdir olduğunu...” söyler⁴².

³⁹ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279; Âsım. *Zeyl-i zübdetü'l-Eş'âr*. İst. Üniv.Ktp. TY. No: 1711. yk.69; Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Beliğ. *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara. 486; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C.V. İstanbul. 232.

⁴⁰ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279; Âsım. *Zeyl-i zübdetü'l-Eş'âr*. İst. Üniv.Ktp. TY. No: 1711. yk.69; Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Beliğ. *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara. 486; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C.V. İstanbul. 232.

⁴¹ Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Beliğ. *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara. 486.

⁴² “Hakkâ ki erbâb-ı mezâk u zihn-i pâküñ yegânesi ve esbâb-ı dâniş ü idrâküñ ferzânesi dehr-i fende mâhir, ma'ârif ü kemâlde nazîri nâdir olup ...” (Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279.

Şâirin şiirlerini şekil, muhtevâ, dil ve üslup bakımından incelemeye geçmeden önce, bu konuda kendisinin ve başkalarının hükümlerini, araştırmalarımız sırasındaki bazı tespitlerimizi ortaya koymaya çalışalım.

Mezâkî rind-meşreb bir şâirdir⁴³. Bâkî gibi hayatın zevklerinden hoşlanır, işret meclislerini sever. *Dîvân*'ında bu konuya sık sık yer verir:

Mânend-i Mezâkî n'ola âlüfte-dil olsañ
Hem 'âşık u hem şâ'ir ü hem rind-i levendüz G. 206/6

Gonca-leblerle Mezâkî hele 'işret idelüm
Vakti vardur yetişür ol gül-i ra'nâ da gelür G.129/5

Bu ve buna benzer örneklere göre Mezâkî, şiirlerinin pek çoğunda rindâne bir âşıktır. Yaratılışındaki rindlik, şiirlerine de yansımıştır. Rind-meşrepliliğinin yanında, diğer divan şâirlerinde görüldüğü gibi, bir gelenek sandığımız zâhide çatma hâli O'nda da vardır:

Vâ'iz bize yâd eyleme enhâr-ı behiştî
Dil-teşne-i dîdâr-ı Hudâ Kevseri n'eyler G.125/5

Zâhid ne bilür kadr-i tecellî-i cemâli
A'mâ kişide pertev-i nûr-ı basar olmaz G.166/5

Divan şâirleri genellikle medhi severler. Bundan -az da olsa hoşlanmayanlar vardır. Mesela Fuzûlî'nin aşağıdaki beyti, şâirin övmekten veya yermekten hoşlanmadığını gösterir:

⁴³ Bu hususta arkadaşı Güftî Ali şöyle der:

Kendi Rûmun edîb-i kişveridür
Tab'ı ol hittanuñ kalenderidür

Hatem-i 'ahd u serverâne-reviş
Parsâ-yı kalenderâne-meniş

(Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayati, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473.

Menden isteme eş'âr-ı medh ü zem
Men 'âşıkam hemîşe sözüüm 'âşıkânedür⁴⁴

Fuzûlî âşıktır, elbette sözleri de âşıkânedir. Hâlbuki Mezâkî övmeyi ve Nef'î gibi övünmeyi çok seven bir şâirdir. Nitekim şu beyitlerde onun bu özelliğini görmek mümkündür:

Oldukça sa'âdetle sadâretde ser-efrâz
Biz haşre degin böyle senâ-h'ân olabilsek G.257/13

Kim söyleşür Mezâkî-i mu'ciz-keâm ile
Her beyti bir gazel gazeli bir kasîdedür G.116/9

Yine bu konuda şâir;

Ey Mezâkî hûd-sitâlıkdan sakın bil haddüni
Ol güzîde nükte-perdâz-ı müselleme bundadır G.69/7

beytiyle “kendini övmekten sakın” öğüdünü verirse de, bundan bir türlü vazgeçmediği anlaşılır. Hatta *Teşrifâtü'ş-Şu'arâ* sâhibi Güftî, Mezâkî'yi tanıtırken bu yönünü şu beytiyle dile getirir⁴⁵:

Oldı ol mefhar-ı sühandânî
Mülket-i Rûma 'Urfî-i sâni

Divan şiirinin alışılmış mazmun ve müşebbehün-bihleriyle, fakat bir söyleyiş kolaylığı içinde şiirlerini terennüm eden Mezâkî, şiir anlayışı bakımından sâdedir. Bu sâdelik sadece üslup bakımından değil, aynı zamanda mazmun ve mânâ yönündendir. Şâir, şiirin anlam açısından olduğu kadar, söyleyiş yönünden de kusursuz olmasını ister. Şiiri mazmun ve istiâreye boğmama düşüncesindedir. Buna göre, Mezâkî'nin şiirleri Bâkî'ninki gibi kelimelerin lugat anlamlarıyla çözülebilen, derinlik görülmeyen, yüzeyden ifâdelerdir:

Mezâkîyâ gazel-i nükte-perverân-ı hayâl

⁴⁴ *Külliyât-ı Divân-ı Fuzûlî*. Hurşid matbaası. 141.

⁴⁵ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 473.

Pür-isti'âre olur böyle nazm-ı sâde degül G.285/7

Mezâkî sâde-dilân-ı hayâl olur mugber
Bu deñlü tantana-i isti'âre gösterme G.395/7

O, bu sâdelik anlayışı yanında, diğere divan şâirlerinde olduğu gibi yer yer kelime oyunlarına baş vurur:

Dil-i hâsid hümâ olursa eger
Tu'mesi üstüh'ân-ı ma'nâdur K.21/85

Hakkâ ki Mezâkî sühan-ârâ-yı cihânsın
Yok şimdi nazîrûñ bilürüz biz dahi var ol G.295/9

Mezâkî, şiirlerinde aşk, tabiat, hasret, büyüğü ve sevgiliyi övme gibi ortak duyguları işlemiştir.

Aşk anlayışı daha çok beşerîdir. Mevlevilik neşesi ve nüktesiyle söylenmiş tasavvufî gazelleri de az değildir. Aşk anlayışı İslâmî bir görünüştedir. Buna dâir *Dîvân*'da pek çok beyit bulunmakla beraber orjinal bulduğumuz şu beyti seçtik:

Ahkâm-ı şer'-i 'ışkı sorarsañ göñül nedür
Feryâd u girye vâcib ü sûz u güdâz farz G.226/5

O'na göre aşk yolunun hükmü “ağlamak ile inlemek vâcib, yanıp yakılmak ise farzdır”.

Mezâkî aşk duygusunu dile getirirken lirizm çerçevesinde işlemeye çalışır. Kelimeleri gelişi güzel değil, özenle seçmeye uğraşır:

O şûh-dîn ü dil-i düşmen ne kâfir mâ-cerâdur kim
Göñül pür-nûr-ı 'ışk olsa yerin kânûn-ı nâr eyler K.8/87

'İşk âb ü hâk-i sıdk u safâdan zuhûr ider
Ol kîmiyâ bu arz ile mâdan zuhûr ider G.135/1

Mezâkî dûd-ı âhuñdan 'ayândur âteş-i 'ışkuñ
Bu deñlü hân mân-sûz-ı derûn-ı pür-gamuñ kimdür G.58/7

Ey Mezâkî tekye-i 'âlemde abdâlân-ı Rûm
Şâh-beyt-i 'ışkı tekrâr itmesün ya n'eylesün G.345/9

Bu konuda Yahya Kemal'in Fuzûlî ile Nedîm için güzel bir benzetmesi vardır: "Türk lirizminin iki büyük şâiri Fuzûlî ve Nedîm'dir. Fuzûlî suları kalbine doğru çeken kuvvetli bir girdâba benzer, derin ve içlidir. Nedîm ise suları havaya atar, şevk içindedir.⁴⁶". Mezâkî'nin lirizmi de Yahya Kemal'in benzetmesine göre Nedîm için söylenen söze uygundur, yani içten daha çok dışla ilgilidir. Bu konuya biraz daha açıklık getirmek için Hocam Prof.Dr. Hüseyin Ayan'ın Nesîmî hakkındaki doktora tezine ve Ali Canib'in aynı şâir üzerine yazdığı makaleye bakalım: Hocam Prof.Dr. Hüseyin Ayan "Nesîmî'nin Türk şiirindeki tesirinin derin izlerini görmek mümkündür. Nesîmî'nin kendisinden sonra gelen şâirlere tesirini devamlı kılan onun lirizmi ile inancındaki samimiyeti ve durmadan gelişen vahdet-i vücûd anlayışıdır.⁴⁷", Ali Canip de "Nesîmî, Fuzûlî'den önce yaşamış Azerî lehçeli bir Türk şâiridir ki şiirlerindeki akıcılık ve kuvvet ne kadar dikkate ve hayrete şâyansa aynı selâset ve kuvvetin kendisinden sonra gelenler üstündeki tesiri o derece mühimdir.⁴⁸" görüşlerini belirtmektedirler.

Mezâkî'nin lirizmini ortaya koymak açısından yukarıdaki görüşler ışığında iki şâirin "mest" redifli gazelini karşılaştıralım:

Nesîmî :

Çün meni bezm-i Ezelden eyledi ol yâr mest
Şol cihetten görünür bu çeşmüne deyyâr mest

Şöyle mestem tâ kıyâmet dahi hüşyâr olmazam
Çün meni vahdet meyinden eyledi dil-dâr mest

Cür'a-i câm-ı İlâhî 'âşıkı mest eyledi
Cân mest ü bâde mest ü sâkî vü ebrâr mest⁴⁹ G.22/1,3,21

⁴⁶ Yahya Kemal (1971). *Edebiyata Dâir*. İstanbul. 37.

⁴⁷ Hüseyin Ayan. *Nesîmî-Hayati, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Metni*. C. I. Ankara: Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. 126.

⁴⁸ Ali Cânip (1927). *Güneş Mecmûası* 7: 12.

⁴⁹ Hüseyin Ayan. *Nesîmî-Hayati, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Metni*. C. II. Ankara: Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. 247-248.

Mezâkî:

Ben mest ü cân mest ü gönül subh u şâm mest
Yokdur felekde bencileyin bir müdâm mest

Olsa n'ola mecâlis-i erbâb-ı 'ışkda
Deryûze-kâr-ı cür'a-i keoesü'l-kirâm mest

Mestâne cilvelerle ider 'âlemi harâb
Reftâre gelse nâz ile ol hoş-hırâm mest G.33/1, 2, 3...

Her iki gazelde ortak noktalardan biri “mest” redifi olması, diğeri de duygu bakımından “aşk” temasının işlenmesidir. Aşk duygusu açısından Nesîmî “İlâhî aşk”ı, Mezâkî ise “beşerî aşk”ı dile getirmektedir. Her iki gazeldeki söyleyiş, mısra sağlamlığı, kelimeler arasındaki insicam ise dikkate şâyandır. Coşkun bir gönülle söylenen bu iki gazelde benzerlikler bulunmakla beraber “mest”liğe yaklaşım başka başkadır.

Mezâkî'nin şiirlerinde tabiat önemli bir yer tutar; iç âlemden çok, dış âlem dile getirilir. Yer yer İstanbul'da, Üsküdâr'da gördüğü ve içinde yaşadığı gerçek dünyayı şiirlerinde bulmak mümkündür:

İrdi eyyâm-ı bahâr esdi yine bâd-ı sabâ
Virdi hayl-i çemene takvîyet imdâd-ı sabâ G.16/1

Açınca goncaları bâd-ı dil-küşâ-yı bahâr
Hezâr-nagme ider murg-ı hoş-nevâ-yı bahâr G.59/1

Bâreke'llâh san behîşt-i câvidândur Üsküdâr
Kim safâ-bahş-ı dil-i pîr ü civândur Üsküdâr G.60/1

Mezâkî hüsn-i hûbân-ı Sitanbul'a nazîr olmaz
Güzellerde letâfet lutf-ı âb ü hâkdandur hep G.26/8

Yukarıdaki son iki beyit Bâkî-Nedîm zincirinin halkalarını oluşturanlardan sayılabilir.

Şâirin şiirlerinde çok az da olsa hasret temi söz konusu edilmektedir:

Niçe demdür ki dūr üftâde-i dâr u diyâruz biz
'Aceb yâd illere düşdük garîb-i rûzgâruz bizG.169/1

Mezâkî 'andelîb-i ravza-zâd-ı Rûmdur ammâ
Gelür mi hâtıra şimden gerü zevk-i vatan sensüz G.181/7

İdüp Rûm illerün zevkin Mezâkî sâde-rûlarla
Göñül ne meyl-i İstanbul ne fikr-i Üsküdâr eyler G.126/9

Şâirliğini Allah vergisi telâkki eden Mezâkî'nin şâir hakkındaki görüşleri şöyle dile getirilir:

Garazuñ 'arz-ı hüner itmek ise 'âlemde
Ey Mezâkî saña bu tab'-ı Hudâ-dâd yeter G.149/9

Ma'zûr tut Mezâkî telâşî-i tab'umı
Şâ'ir felekde böyle perîşân-şu'ûr olur G.84/7

Mezâkî'ye göre şiirin değerlendirilmesindeki ölçü şiirin yeni ve orjinal olmasıdır:

N'ola âşüfte-dil-i tab'-ı Mezâkî olsak
Şâ'irün kadrini biz şi'r-i terinden bilürüz G.196/9

Mezâkî “şiirin bedîi zevkini câhiller anlamaz, ancak hüner sâhibi, kültürlü kimseler ve büyük şâirler anlar” demektedir. Dolayısıyla divan edebiyatının toplumun hangi kesimine hitap ettiği de ortaya konmuş olur:

Ey Mezâkî ne bilür kıymet-i nazmuñ nâ-dân
Öyle bir pile-vere dürr ü güher virmezler G.138/9

Şâir, kendisini İran'ın yetiştirdiği büyük şâirler mesâbesinde görür:

Tâlib ü 'Urfî degül Enverî vü Hâkânî
Görseler nazmumı tahsîn iderlerdi her-bâr K.10/63

Tezkirelerde şiir hakkındaki tavsîfler şâirlerin sanat ölçüsünü gösterdiği gibi, bir gazelin nasıl olması, ne gibi özellikler taşıması gerektiği konusunda da faydalı bilgiler vardır⁵⁰. İşte bu açıdan Mezâkî'nin şiirlerinde de “şiir” için şu sıfatlar yer almaktadır: Âb-dâr (G.61/5, 77/5, 275/5), Âşıkâne (G.38/7, 261/6), Bülend (G.368/5), Darb-ı Mesel (K.2/5, G.296/4), Edâ (K.14/43, G.147/6, 162/7, 163/7, 335/7), Nâzikâne (G.261/6), Nev-terâne (G.147/6), Hayâl (K.2/9, 10/67, G.64/7, 90/6, 195/8, 270/9), Mânâ (K.2/28, G.284/7), Rengîn (K.10/3, G.68/9, 105/5, 153/9, 167/7), Sihr-i Halâl (G.67/7), Sihr-i Beyân (K.2/2, Şîve (K.14/42), Nazm-ı ter (G.143/7), Hasb-ihâl (G.54/7). Arkadaşı Güftî, tezkiresinde bu konuyla ilgili şu beyti;

Eyle demdür bu levhâya yek-tîr
Gazel-i âb-dârını tahrîr

dedikten sonra, Mezâkî'nin aşağıdaki gazellerini buna örnek göstermektedir⁵¹:

Sunar bir câmı memlû biñ tehî peymânedden soñra
Döner vefk-ı murâd üzre felek ammâ neden soñra

Göñül ki bezm-i mahabbetde mest olup kalmış
Tamâm-ı mest-i şarâb-ı Elest olup kalmış

Divan şâirlerinin gazel yazmaktan bir gâyeleri de sevgiliden, felekten şikâyetlerini, türlü dert ve acılarını “hasbihal” ve “arz-ı hâl” niteliğinde anlatmaktadır⁵²:

'Arz itmeyicek yâr-ı sühandâna Mezâkî
Şâ'ir dahi mecmû'a-i şî'r-i teri n'eyler G.125/7

Sevgiliye lâyük nazım söylemeyi;

Ey Mezâkî sezâ-yı la'l-i bütân
Yine bir nazm-ı âb-dârım var G.61/5

⁵⁰ Harun Tolasa (1983). *Sehî, Latîfî, Âşık Çelebi Tezkirelerine Göre 16.yy.da Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi*. İzmir. 337-338.

⁵¹ Kâşif Yılmaz (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 474.

⁵² Cem Dilçin (1986). “Divan Şiirinde Gazel”. *Türk Dili* 416-417: 130.

sürdüğü safâyı;

İdüp Rûm illerüñ zevkin Mezâkî sâde-rûlarla
Göñül ne meyl-i İstanbul ne fikr-i Üsküdâr eyler G.126/9

âciz bir gönlün hasbihâlini belirtir:

Âh-ı 'âşık gibi pür-sûz u güdâz olmag ile
Hasbihâl-i dil-i bî-tâb u tûvândur sühanüm K.2/13

Şâir, *Dîvân*'ını yârânın himmetiyle tertîp ettiğini şöyle söyler:

Ey Mezâkî kilk-i dest-i himmet-i yârân ile
Hamdüli'llâh biz dahi tertîb-i dîvân eyledük G.254/9

Esrâr Dede Tezkiresi'nde Mezâkî'nin mevlevî şâirler arasına alınması ve mevlevî olduğunun belirtilmesi⁵³, adı geçen eseri esas alan diğer kaynaklarda da mevlevî şâiri sayılmasına vesile olmuştur. Hayatı bölümünde de belirttiğimiz gibi Arzî ve Münecimbaşı Ahmed Dedeler gibi mevlevî şeyhlerinin sohbetlerinde bulunduğu dâir kayıtlar vardır⁵⁴.

Bütün bu bilgiler ışığında Mezâkî'yi bir mevlevî şâir saymanın doğru olup olmayacağını düşündük. Çünkü ne bu bilgilerin dışında belli bir şeyh ve tekkeye bağlandığına dâir bir bilgi, ne de *Dîvân*'ında açıkça mevlevî olduğuna âit bir beyit vardır. Mesela, aynı kaynak eserde Cevrî'nin mesnevî şâirihî Ankaralı İsmâil'in mensuplarından⁵⁵, Neşâtî'nin ise Edirne Mevlevî Tekkesinin şeyhi olduğu⁵⁶ kaydedilmektedir. Ayrıca Cevrî, kendi *Dîvân*'ında bu hususu şöyle dile getirmektedir:

⁵³ *Esrâr Dede. Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89. yk.277-278.

⁵⁴ Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. İstanbul., 1333, C.II, s.417; Hammer (1836). *Gesehicbte der Osmanischen Dichtkunst bis auf unsere Zipt*. C.III. Peşte. 512; Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicıma*. Sarayevo. 344.

⁵⁵ Hüseyin Ayan (1981). *Cevrî-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*. Erzurum. 7; Fikret Türkmen (Haz.). *Esrâr Dede Tezkiresi*. Mezuniyet Tezi. Edb. Fak. Ktp. No: E.67/9. 62-63.

⁵⁶ Fikret Türkmen (Haz.). *Esrâr Dede Tezkiresi*. Mezuniyet Tezi. Edb. Fak. Ktp. No: E.67/9. 282; Sadettin Nüzhet (1933). *Neşâtî*. İstanbul. XIV.

Hem nişân eyle dili dil-berle sen çık aradan
Rind iseñ Cevrî safâ-yı meclis-i vahdet budur⁵⁷

Bu konuya açıklık getirebilmek için *Dîvân*'ına mürâcaat ederek bulabildiğimiz tespitleri sıraladıktan sonra, kanâatimizi orya koymaya çalışalım.

Şâirin *Dîvân*'ında “Mevlevî” redifli üç gazeli bulunmaktadır⁵⁸. Bu gazellerde; “aşk ehli için doğru yolun mevlevîlik”, “velâyetlik kutbu Hz. Mevlânâ”, “mevlevîliğin nûru ve âşığı Şems-i Tebrîzî”, “mevlevî semtinin Ka'betü'l-uşşâk”, “mevlevînin niyâzının semâ” olduğu belirtilir. Bu arada;

Olmak istersen Mezâkî vâkıf-ı 'ilm-i ledün
Mesnevî-h'ân ol k'odur ma'nâ-tırâz-ı mevlevî G.423/9

beytiyle de “İlm-i ledün”e vâkıf olmanın yolu Mesnevî okumaktır” der.

Adı geçen gazellerin dışında Mevlânâ Celâleddin anılır:

Edîb-i fâzıl u kâmil Celâleddin-Vânî kim
Dür-i pâk-i kelâmın kurta-i gûş-ı kibâr eyler K.8/64

Var ise Mezâkî böyle iksîr-i nazar
Hâk-i kadem-i Hazret-i Mevlânâdur R./2

Şu beyitte de Şems-i Tebrîzî'yi zikredilmektedir:

Şems-i Tebrîzî gibi 'ışk ile başdan geçmeyen
Bî-mehâbâ 'âşık-ı ser-bâz bilmez n'eydüğün G.344/7

Bu tespitlerin ışığında, diğer divan şâirlerinin büyük bir kısmında olduğu gibi, bu ifâdeler medhe dayanan ve öğüt mâhiyetinde olan sözlerdir. Aslında XVII. yüzyıl şâirlerinin büyük bir kısmı –mevlevî olsun olmasın– Mevlânâ ve mevlevîlik hakkında birçok medhe dayanan şiirler yazmışlardır. Meselâ Mevlânâ Müzesi Kütüphânesinde bulunan bir mecmûada⁵⁹ “Mevlevî” redifli gazellerin bir kısmı toplanmış, adı geçen mecmûada 29 şâirin 50 kadar gazeli yer almıştır. Ayrıca Nefî hakkında yazılmış kaynaklarda mevlevî bir şâir olmadığı belirtilir. Ali Nihad

⁵⁷ Hüseyin Ayan (1981). *Cevrî-Hayati, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*. Erzurum. 196.

⁵⁸ G.421, 422, 423.

⁵⁹ *Mecmûa*. Mevlâna Müzesi Ktp. No: 2163. yk.2-34.

Tarlan, bir eserinde: “Bizim edebiyatımıza bakarsak onu ruh ve heyecan hamlesi bakımından en iyi anlayan tek şâir, Nefî’yi görürüz. Nefî mevlevî şâir olmamakla berâber Mevlânâ’nın hudut tanımayan vecdini en iyi duymuştur” der⁶⁰.

Kısaca, Mezâkî hakiki bir mevlevî şâiri olmayıp mevlevî şeyhlerinin sohbetlerinde bulunması, gerek mevlevîliğin o devirde geniş ve derin nüfûzunun tesiri, gerekse arkadaşlarının (Cevrî, Neşâtî, Vecdî gibi) o çevreden kişiler olması sebebiyle Mevlevîliğe meyyâl, derviş ve rind-meşreb, bedîi gâyelerle bu yolda manzûmeler yazan bir şâirdir, diyebiliriz. Eskilerin tâbiriyle muhibbândandır.

Eseri

Şâirin kaynaklarda belirtilen tek eseri *Dîvân*’dır⁶¹. Kaynaklardan birinde kayda göre 1087 H./1676 M. da *Dîvân* bitirilmiştir⁶².

Dîvân’ın yazma nüshasından altı tanesi tespit edilebilmiştir⁶³. Bu nüshalardan en hacimlisi Topkapı Sarayı Müzesindeki (Hazine) 892 numaralı yazmadır. İstanbul Üniversitesi Kütüphânesinde TY.873 numaralı yazma nüshada sadece gazeller vardır.

Mezâkî’nin *Dîvân*’ında 29 kasîde (Biri naat, biri de tarih), 441 gazel, 9 tarih, 1 kıta, 1 rubâî, 1 müseddes ve 12 müfred yer almaktadır.

⁶⁰ Ali Nihad Tarlan (1974). *Mevlâna*. İstanbul. 87-88.

⁶¹ Safâyî. *Tezkire*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 3215. yk.279; Abdülkerim Abdülkadiroğlu (Haz.) (1985). İsmail Belîğ. *Nuhbetü’l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü’l-Eş’âr*. Ankara. 487; Âsım. *Zeyli zübdetü’l-Eş’âr*. İst. Üniv.Ktp. TY. No: 1711. yk.69; Safvet. *Nuhbetü’l-Âsâr min Fevâ’idü’l-Eş’âr*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 92. yk.53; Esrâr Dede. *Tezkire-i Şu’arâ-yı Mevleviyye*. İst. Üniv. Ktp. TY. No: 89, yk.277; Ali Enver (1309). *Semâhâne-i Edeb*. İstanbul. 220; Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C.III. İstanbul. 68; Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. II. İstanbul. 417; Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecıcıma*. Sarayevo. 344; Hüseyin Ayan (1987). *Büyük Türk Klâsikleri*. C. V. İstanbul. 232.

⁶² Hazım Sabanovic (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecıcıma*. Sarayevo. 344.

⁶³ *Mezâkî Dîvânı*’nın şimdiye kadar kütüphane kataloglarına geçmiş ve bizim görebildiğimiz nüshalarını şöylece sıralayabiliriz:

1. İstanbul Üniversitesi Kütüphânesi, TY., No: 2905/1
2. İstanbul Üniversitesi Kütüphânesi, TY., No: 873.
3. Süleymaniye (Fatih) Kütüphânesi, No: 3873.
4. Millet (Ali Emîrî-Manzum Eserler) Kütüphânesi, No: 400
5. Topkapı Sarayı Müzesi (Hazine), No. 892.
6. Topkapı Sarayı Müzesi (Revân), No: 786.

Çalışmalarımız esnâsında anonim bir eser olan ve kimin yazdığı belli olmayan *Tarih-i Fâzıl Ahmed Paşa ve Feth-i Kandiye*'de⁶⁴ Mezâkî'nin bir mektubuna rastlanmıştır. Bu mektup Köprülü-zâde Fâzıl Ahmed Paşa'nın amcası mühürdâr Hasan Ağa'ya⁶⁵ yazılmıştır. Şâirin nesrine örnek olması bakımından söz konusu mektubun metni aşağıya alınmıştır:

“Müşârün-ileyh Mezâkî Süleymân Efendi, Mühürdâr Hasan Ağa'ya yazdığı mektubdur”.

Ba'de iblâg-ı eblega't-teslîm
Budur inhâ-yı hayr-h^vâh-ı kadîm

Benüm 'izzetlü ve rifatlü birâder-i kihterînüm ve dâver-i bihterînüm Mühürdâr Ağa Hazretleri zamîr-i münîr-i bâhirü'n-nühâlarına ısdâr u inhâ olunan budur ki üç aya karîbdür ki bu lâ-cevî nâ-şekîbleri ma'lûmları olan zahm-ı dil-hırâşdan esîr-i firâş olup devletlü ve sa'âdetlü efendimiz veliyyü'n-ni'am hazretleriniñ nâdî-i pür-keremlerinden dûr ve bi'z-zarûrî mehcûr olup pîç ü tâb-ı hasret ve ıztırâb-ı adem-i iktidâr-ı hareket ile böyle perîşân-havâs ve perâkende-şu'ûr olmuşuzdur ve tünd-bâd-ı devri ve sarsar-ı mufârekat-şuveri ile misâl-i berg-i hazân-dîde solmuşuzdur. 'Ale'l-husûs ve اعظم ما يكون الخيام اذا دنت الخيام الى الخيام mefhûmı üzre ba'zı mertebe âlûde-i âlâyiş-i cerâhat olmakdan vücûd-ı derd-âlûd ifâkat bulmuş iken hâk-i pâ-yı iksîr-i bâlâylarına çehre-sây olmağı ve rütbe-i iltifât-ı şerîfleri ile huzûr-ı 'izzetlerinde imtiyâz bulmağı kim istemez. Lâkin zâlim bâde kim cigerimiz anuñ şemşîr-i elemler ile sad-pâredür, eger az ve eger çok harekete mâni' olduğu, gün gibi zâhir ve şâyi'dür ve bi'l-cümle Cenâb-ı Rabb-ı mecîdden ümîdüm budur ki on güne kalmaz ve inşâ Allâhu ta'âlâ tâli' varmış artık muhibbimizi ferdâlalara salmaz bu kadarca müddetde dehân-ı zahm-ı vücûd-ı dil-hasta bi'l-küllîye leb-beste olup mübârek hâk-i pâylarına yüz sürevüz ve cemâl-i ferhunde-fâlların görevüz zebân-ı gulüvvi iştiyâk u beyân-ı arzû-yı dil-i müştâk ile dâmen-i evsâf-ı bî-bedelleriyle müzeyyel bir gazel diyüp hasb-i hâlimüz ve tercümân-ı mâ-fi'l-bâlimüz olmağın hâk-i pâ-yı sa'âdet istimâllerine irsâl olundu. Kusûrî hâme-i mu'anber-sütûrları ile tekmîl olunmak recâ-hâb-ı 'ind-i Kerîm.

⁶⁴ Topkapı Sarayı Müzesi (Revan). No: 1307. yk.196.

⁶⁵ T. Yılmaz Öztuna (1966). *Türkiye Tarihi*. C. IX. İstanbul. 200.

SONUÇ

Bugüne kadar hakkında ciddî bir araştırma yapılmamış olan Mezâkî'nin hayatı, edebî kişiliği, kaynaklar ile *Dîvân*'ının incelenmesi sonucu elde edilen bilgiler ışığında aydınlığa kavuşturulmaya çalışılmıştır. Bu arada çağdaşı Fehîm-i Kadîm ile aralarında geçen ve her ikisinin divanında izlerine rastlanılan hâdiseye temas edilmiştir.

Tezkirelerde mevlevî şâir olarak tanıtılan Mezâkî'nin, bir mevlevî olmayıp belki "mevlevî muhibbi" sayılması gerekir. Şâirin mevlevîlik neşesiyle yazılmış gazelleri fazla ise de, bedîî gâyelerle kaleme alınmış izlenimi vermektedir. Nitekim Mezâkî'den bahseden eserlerde "sonra" redifli meşhur gazelin, Neşâtî'ye ait olduğu sanılmışsa da, Fehîm-i Kadîm'e nazîre olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu gazelin matlâ beyti belirtilerek yapılan başka yanlışlıklar da ortaya çıkarılmıştır.

Şâirin edebî kişiliği ve *Dîvân*'ı incelenirken, aldığı tesirler, çağdaşları arasındaki yeri ve etkileri konularına fazlaca yer verilerek, edebiyat dünyamıza bazı bilgiler aktarılmıştır. Tesbitlerimize göre etkilendiği şâirlerin başında, kasîdede Nefî, gazelde de Bâkî gelmektedir. Nefî'ninkinde bir izleyicilik, Bâkî'de ise, izleyiciliğin yanı sıra bir geliştirme görülmektedir. Mezâkî'nin çağdaşları ve yakın dostları olan Cevrî, Neşâtî, Fehîm-i Kadîm, Nâ'ilî-i Kadîm, Vecdî, Güftî ve Sükkerî gibi şâirlerin divanları bir bir taranmış ve Mezâkî ile karşılaştırılmıştır. Buna göre Mezâkî'nin, kasîde alanında Cevrî ve Fehîm-i Kadîm seviyesinde olduğu, Neşâtî, Nâ'ilî-i Kadîm ve Vecdî'den üstün bulunduğu düşüncesi ileri sürülebilir. Gazellerinde duygu, lirizm, hayâl zenginliği ve mânâ derinliği gibi bakımlardan Cevrî, Nâ'ilî-i Kadîm, Şeyhülislam Yahya gibi şâirlerden sonra geldiği; Vecdî, Şeyhülislam Bahâyî, İsmetî, Sâbit ve Sükkerî gibilerden de başarılı olduğu söylenebilir. Edebî sanatlar, mazmunlar, üslup ve hayâl dünyası bakımından sâde, âhenkli söyleyiş açılarından ise Bâkî-Nedim çizgisinde Mezâkî'nin katkıları da ortaya konulmuştur. Birbirine nazîreler yazmış olan Vecdî, hemşehrileri Sâbit, Sükkerî ve Rüşdî, tezkire sâhibi Güftî Ali gibilere tesir ettiği, etkisinin Nedim'e, hatta Nâmık Kemâl'e kadar uzandığı da zikredilebilir. Ayrıca hem kendisinden önce -Nesîmî dışında-, hem de çağdaşlarında az rastlanan mutavvel, özellikle müzeyyel gazelin Mezâkî'deki çokluğuna dikkat çekilmiştir.

Mezâkî'nin gazelleri daha çok rindâne edâ ile kaleme alınmıştır. Gazellerdeki en fazla işlenen duygu da beşerî aşktır. Divanda yer yer görülen İstanbul ile Üsküdarın güzellik ve güzellerinin tasviri mahallileşme ve Nedim'i hazırlayan zeminin temelini teşkil eden noktalar olduğu da belirtilmiştir.

Şâirin eseri, din ve tasavvuf, toplum ve kültür, insan, tabiat ve eşya bakımlarından incelenip teşbih ve mecazlar dünyası sergilenmiş, bundan sonra yapılacak mukâyeseli çalışmalara malzeme hazırlanmıştır.

Araştırmalarımız esnasında *Dîvân*'ın bulabildiğimiz beş nüshası birer birer gözden geçirilmiş ve hepsinden yararlanılarak, Mezâkî'nin *Dîvân*'ı Türk harfleriyle, transkripsiyonlu olarak okuyucuya sunulmuştur. Bunun yanı sıra pek çok şiir mecmûası taranıp *Dîvân*'ın mevcut yazmalarında bulunmayan iki gazel ile tarihlerin bir kısmı metne, şâirin bir mektubu ve iki gazeline yazılmış üç tahmis de inceleme bölümüne dâhil edilmiştir.

Böylece Mezâkî'nin hem kendisi, hem de *Dîvân*'ı unutulmuşluktan kurtarılarak edebiyat dünyamıza bu şekliyle kazandırılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- Abdülkadiroğlu, Abdülkerim (Haz.) (1985). *İsmail Beliğ, Nuhbetü'l-Âsâr fi-Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Akyüz, Kenan, Süheyl Beken, Sedit Yüksel ve Müjgan Cunbur (Haz.) (1958). *Fuzûlî, Türkçe Divan*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yay.
- Ali Enver (1309). *Semâhâne-i Edeb*. İstanbul.
- Âsım. *Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*. İstanbul Üniversitesi Kütüphânesi. TY. No: 1711.
- Ateş, Ahmet (1942). "Metin Tenkidi Hakkında". *Türkiyat Mecmûası* VII: 253-267.
- Ayan, Gönül (1983). *Lâmî'nin Vâmık u Azrâ Mesnevisi, İnceleme-Metin*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Ayan, Hüseyin (1970). *Nesîmî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Metni*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Ayan, Hüseyin (1979). *Şeyhoğlu Mustafa Hurşid-nâme*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Ayan, Hüseyin (1981). *Cevrî-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Ayan, Hüseyin, Hamit, Burmaoğlu, Gönül Ayan ve Ziya Bakırcıoğlu (1987). *Başlangıcından Günümüze Büyük Türk Klâsikleri*. C. V. İstanbul: Ötüken-Söğüt Yay.
- Banarlı, Nihad Sami (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. II. İstanbul: MEB Yay.
- Basagic Safvet Beg (1986). *Boşnaci Hercegovci u İslamskoj Knizevnosti*. Sarajevo.
- Bilgegil, M. Kaya (1980). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Bloch, Edgar (1932). *Catalogue des Manuscrits Turcs de la Bibliotheque Nationale*. Paris.
- Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. III. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Coşkun, Ali Osman (1985). *Seyrekzâde Mehmed Âsım'ın Hayatı ve Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Cönk. Milli Kütüphâne. 06-Mil. No: 14.
- Çantay, Hasan Basri (1974). *Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*. C. III. İstanbul: Ahmed Sait Matbaası.

- Çavuşoğlu, Mehmed (1971). *Necâtî Bey Divanı'nın Tahlili*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Çavuşoğlu, Mehmed (1987). *Kasîde Şâiri Nefî: Ölümünün Üç Yüz Ellinci Yılında Nefî*. Ankara: AKM Yay.
- Dilçin, Cem (1986). "Divan Şiirinde Gazel". *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*, (415-417): 78-247.
- El-Aclûnî (1351). *İsmail b. Muhammed, Keşfü'l-Hafâ*. Beyrut.
- Eliot, T. Stearns (1983). *Edebiyat Üzerine Düşünceler*. Çev. Sevim Kantarcıoğlu. Ankara: KB Yay.
- Enver (1933). *Tarih-i Enverî (Kadicev Zbornik)*. Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi. İstanbul.
- Ergun, Sadettin Nüzhet (1933). *Neşatî-Hayatı, Eserleri*. İstanbul: Kanâat Kütüphanesi.
- Ergun, Sadettin Nüzhet (1933). *Şeyhülislam Bahâyî-Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Kanâat Kütüphanesi.
- Ergun, Sadettin Nüzhet (1933). *Sabûhî-Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Kanâat Kütüphanesi.
- Ergun, Sadettin Nüzhet (1933). *Fehîm-Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Kanâat Kütüphanesi.
- Erzurumlu İbrahim Hakkı (1980). *Maârifetnâme*. İstanbul.
- Esrar Dede. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviye*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 89. Süleymaniye (Hâlet Ef.) Kütüphanesi. No: 109.
- Evliyâ Çelebi (1314). *Seyâhat-nâme*. İstanbul; Süleymaniye (Pertev Paşa) Kütüphanesi. No: 459-462.
- Eyüboğlu, E. Kemal (1973). *13. Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler*. C. II. İstanbul.
- Fâizî (Kafzâde). *Zübdetü'l-Eş'âr*. Milli Kütüphanesi. Yz.679.
- Flügel, Gustav (1865). *Arabischen, Persischen und Türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek*. V. II. Wien.
- Hammer, Joseph Von (1836). *Geschichte der Osmanischen Dichtkunst bis auf Unsere*. V. III. Peşte.
- Hammer, Joseph Von (1947). *Osmanlı Devleti Tarihi*. C. XI. İstanbul.
- Horata, Osman (1987). *Nedîm-i Kadîm Divançesi*. Ankara: KTB Yay.
- İbnü'l-Emîn Mahmud Kemal (Haz.) (1928). *Müstakîmzâde, Tuhfe-i Hattâtîn*. İstanbul.

- İpekten, Haluk (1970). *Nâilî-i Kadîm Divanı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İpekten, Haluk (1973). *Nâilî-i Kadîm-Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- İpekten, Haluk (1984). *Bâkî-Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- İpekten, Haluk (1985). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri*. Ankara: Birlik Yay.
- İslam Ansiklopedisi* (1965). C.XII. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu* (1943). C. II. İstanbul.
- İz, Fahir (1966). *Eski Türk Edebiyatında Nazım*. C. II. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Kaplan, Mahmut (1981). *Neşâtî Divanı*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Karal, Enver Ziya (1983). *Osmanlı Tarihi*. C. V. Ankara: TTK Yay.
- Karatay, Fehmi Edhem (1961). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphânesi Türkçe Yazmalar Katalogu*. C. II. İstanbul.
- Kerametli, Can (1977). *Galata Mevlevîhânesi, Divan Edebiyatı Müzesi*. İstanbul.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1970). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1963). *Divan Şiirinde Meşhur Beyitler*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1967). *Türk Edebiyatı Antolojisi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1971). *Namık Kemal'in Şiirleri*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Köprülü, Mehmet Fuat (1981). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Köprülü, Mehmet Fuat (1931). *Eski Şairlerimiz Divan Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Ahmet Halit Kitaphanesi.
- Levend, Agâh Sırrı (1956). *Gazavatnâmeler ve Mihaloğlu Ali Bey'in Gazavatnâmesi*. Ankara.
- Levend, Agâh Sırrı (1973). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. I. Ankara: TTK Basımevi.
- Levend, Agâh Sırrı (1980). *Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar*. İstanbul.
- Mazıoğlu, Hasibe (1956). *Fuzûlî-Hâfız İki Şair Arasında Bir Karşılaştırma*. Ankara: TTK Yay.
- Mazıoğlu, Hasibe (1957). *Nedîm'in Divan Şiirine Getirdiği Yenilik*. Ankara: İş Bankası Yay.

- Mazioğlu, Hasibe (1983). “Türk Edebiyatı (Eski)”. *Türk Ansiklopedisi*. C. XXXIII. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Mazioğlu, Hasibe (1987). *Ahmet Remzi Akyürek ve Şiirleri*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Mecmûa*. Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi. Sarayev. No:4346.
- Mecmûa*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 5562.
- Mecmûa*. Mevlana Müzesi. No: 2163, 2173, 4923.
- Mecmûa*. Süleymaniye (Ali Nihad Tarlan) Kütüphanesi. No: 21.
- Mecmûa-i Nu’ût-ı Nebeviyye*. Süleymaniye (Hamidiye) Kütüphanesi. No: 1210-1211.
- Mehmed Süreyya (1381). *Sicill-i Osmânî*. C. III. Matbaa-i Âmire.
- Mehmed Şeyhî. *Vekâyî’ü’l-Fudalâ*. Süleymaniye (Beşir Ağa) Kütüphanesi. No: 479.
- Mermer, Ahmet (1985). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanı’nda Nebatlar*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Muallim Naci (1307). *Istılâhât-ı Edebiye*. İstanbul.
- Muallim Naci (1317). *Lugat-ı Naci*. Asır Matbaası ve Kütüphanesi.
- Muhammed Fuad Abdülbâkî (1364). *El-Mu’cemü’l-Müfehres Li-Elfâzı’l-Kur’âni’l-Kerîm*. Beyrut.
- Müstakîmzâde. *Mecelletü’n-Nisâb*. Süleymaniye (Halet Ef.) Kütüphanesi. No: 628.
- Nâimâ (1290). *Tarih-i Nâimâ*. C. II. İstanbul.
- Halil Nihad (Haz.) (1338). *Nedîm Divanı*. İstanbul: İkdâm Matbaası.
- Ocak, Tolga (1987). “Nefî ve Eski Türk Edebiyatındaki Yeri”. *Ölümünün Üç Yüz Ellinci Yılında Nefî*. Ankara: AKM Yay.
- Özgül, Metin Kayahan (1987). *Hersekli Arif Hikmet*. Ankara: KTB Yay.
- Öztuna, T. Yılmaz (1966). *Türkiye Tarihi*. C. XII. İstanbul: Hayat Yay.
- Pakalın, M. Zeki (1971). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. III. İstanbul: MEB Yay.
- Parlatır, İsmail (1987). *Tevfik Fikret Dil ve Edebiyat Yazıları*. Ankara: TTK Yay.
- Pekolcay, Neclâ (1981). *İslâmî Türk Edebiyatı*. C. I. İstanbul: Dergâh Yay.
- Rizic, Muhsin (1973). *Knizevno Stvaranje Müslimanskih Pisaca*. Sarayev: B.I.H., Uvdijeme Austro Ugarske Valadavine.

- Sabanovic, Hazım (1973). *Knjizevnest Müslimana bih na Orijentalim Jecicıma*. Sarayevo.
- Sâbit Divanı. Milli Kütüphane. No: Yz. A-550; Topkapı Sarayı Müzesi (Hazine) Kütüphanesi. No: 902; Süleymaniye (Laleli) Kütüphanesi. No: 1735; Süleymaniye (Hüsrev Paşa) Kütüphanesi. No: 523/1.
- Sadıkî Kitabdâr (1327). *Tezkire-i Mecmau'l-Havâs*. Farsçaya Ter. Abdarrasul Hayyâmpûr. Tebriz.
- Safâyî. *Tezkire*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 3215; Milli Kütüphane. No: Yz.F.B.-413. C. II.
- Safvet Mustafa. *Nuhbetü'l-Âsâr min-Fevâidi'l-Eş'âr*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 92.
- Sefercioğlu, M. Nejat (1984). *Nev'î Divanı'nın Tahlili*. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Stonayov, Farm (1982). *Tıbbî Bitkilerimizi (Değerlendirelim)*. Çev. Basri Makaklı. İstanbul.
- Tarih-i Fâzıl Ahmed Paşa ve Feth-i Kandiye*. Topkapı Sarayı Müzesi (Revan) Kütüphanesi. No: 1307.
- Tarlan, Ali Nihad (1964). *Şeyhî Divanını Tetkik*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Tarlan, Ali Nihad (1974). *Mevlana*. İstanbul: Hareket Yay.
- Tarlan, Ali Nihad (1981). *Edebiyat Meseleleri*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Tevfik. *Mecmatü't-Terâcim*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 192.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*, Er-Tu matbaası, İstanbul, 1981.
- Tolasa, Harun (1973). *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Tolasa, Harun (1979). *Şeyhülislam Bahâyî Efendi Divanı'ndan Seçmeler*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Yay.
- Tolasa, Harun (1983). *Sehî, Latîfî ve Âşık Çelebi Tezkirelerine göre 16. yy. da Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Yay.
- Tuman, Mehmed Nâilî. *Tuhfe-i Nâilî*. Millî Kütüphane. No: Yz. B. 611. C. II.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* (1986). C. VI. İstanbul: Dergâh Yay.

Türkmen, Fikret. *Esrâr Dede Tezkiresi*. Mezuniyet Tezi. Edebiyat Fakültesi Kütüphanesi. No: 67/9.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı (1973). *Osmanlı Tarihi*. Ankara: TTK Yay.

Ünver, İsmail (1983). *Ahmedî, İskender-nâme, İnceleme-Tıpkıbasım*. Ankara: TTK Yay.

Ünver, İsmail (1986). *Neşâtî*. Ankara: KTB Yay.

Ünver, İsmail (1991). “Yergi şairi Nefî”. *Ölümünün Üç Yüz Ellinci Yılında Nefî*. Ankara: AKM Yay.

Üzgör, Tahir (1985). *Fehîm-i Kadîm Divanı*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. *Vecdî Divanı*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 2905/1

Yahya Kemal (1971). *Edebiyata Dair*. İstanbul: Baha Matbaası.

Yılmaz, Kaşif (1983). *Güftî-Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafer-nâmesi ve Teşrifâtü’ş-Şu’arâsı’nın Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Yöntem, Ali Canip (1927). *Güneş Mecmûası* 7.

Yüksel, Sedit (1963). *Şeyh Galip, Eserlerinin Dil ve Sanat Değeri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yay.

Yümnî. *Tezkire*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. TY. No: 3948.

Wellek, Rene ve Austin Warren (1983). *Edebiyat Biliminin Temelleri*. Çev. Ahmet Edip Uysal. Ankara: KTB Yay.

Ziya Paşa (1291). *Harâbât*. C. III. İstanbul: Matbaa-i Âmire.

MEZÂKÎ DÎVÂNÎ

METİN

KASİDELER ve MUSAMMATLAR

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm
Vâsîtatü'l-'akdi kelâm-ı kadîm

1

DER-NA'T-I RASÛL-İ EKREM SALLA'L-LÂHÛ 'ALEYHİ VE SELLEM

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Husrev-i 'ışkam felek köhne serîrümdür benüm
'Akl-ı kül hem müsteşâr ü hem müşîrümdür benüm
- 2 Bir melek-sîmâya dil virdüm yine 'âlemde kim
Dil-nüvâzum dil-pesendüm dil-pezîrümdür benüm
- 3 Öyle bir sayyâd-ı câna kim şikâr olmaz göñül
Gırre-mest-i şîr-gîrüm nerre-şîrümdür benüm
- 4 Meclisinde mest iken Hızr u Mesîh añılsa dir
Ol giriftâr-ı kemendüm bu esîrümdür benüm
- 5 Bes degül mi şâhid-i pejmürdegî-i bâg-ı dil
Çehre-i zerdüm ki hem-reng-i zerîrümdür benüm
- 6 Dûd-ı dilden eşk-i müjgân turmayup rîzân olur
Var ise âh-ı derûn ebr-i matîrümdür benüm
- 7 Çeşm-i tûfân-zâya nisbetle kıyâs itseñ eger
Lücce-i bahr-i muhît âb-ı gadîrümdür benüm
- 8 Tıfl-ı dil perverde-i nâz u na'îm-i 'ışkdur
Zehr-i mihnet hûn-ı hasret şehd ü şîrümdür benüm
- 9 Ben edîb-i kâmil-i 'ışkum Felâtûn-ı hîred
Mekteb-i 'irfânda bir tıfl-ı sagîrümdür benüm
- 10 El-hazer ey hasm-ı dûn sad-düşmen-i hâtır-şiken
Dâgdâr-ı şu'le-i peykân-ı tîrümdür benüm

- 11 Câmi'-i şehri-i dilüm rûşen-zamîrañ-ı hayâl
Çehre-sây-ı gûşe-i ferş-i hasîrümdür benüm
- 12 Rüstem-i destân-ı nazmım Kahramân olsa 'adû
Pây-mâl-i dest-bürd-i dâr u gîrümdür benüm
- 13 Es-salâ ser-cûş-ı hum-ı feyze kim el-hak henüz
Bu fûşürde-hûşe teh-lây-ı 'asîrümdür benüm
- 14 Hâric-âheng-i makâmât-ı sühan bilmem nedür
Bâng-i bem perde-nevâz-ı nakş-ı zîrümdür benüm
- 15 Savlecân-bâz-ı hayâlim top-ı zer-kûb-ı felek
Sahn-ı meydânumda gûy-ı müstedîrümdür benüm
- 16 Nakd-i nazm-ı kem-'ayâra eylemez sarf-ı nazar
Tab'-ı vekkâdum ki nakkâd-ı basîrümdür benüm
- 17 Bülbüli dem-beste-i hayret iden gül-zârda
Hârhar-ı reşk-i gül-bâng-i şagîrümdür benüm
- 18 Hüsrev-i mülk-i sühan muhtâc-ı pây-endâz ise
Atlas-ı çarh-ı felek ferş-i harîrümdür benüm
- 19 Sözlürümde gerçi biñ ma'nâ murâd itdüm velî
Mâ-hüve'l-maksûd olan mâ-fi'z-zamîrümdür benüm
- 20 Ya'ni na't-ı dil-küşâ-yı Hazret-i fahr-ı cihân
Kim gubâr-ı der-gehi müşk ü 'abîrümdür benüm
- 21 Âfitâb-ı evc-i ادنا او ki lâyıkdur dise
'Akl-ı evvel pertev-i subh-ı ahîrümdür benüm
- 22 Mehâr-i âdem ki evlâd-ı selâtîn çâkeri
El-emîr ibnü'l-emîr ibnü'l-emîrümdür benüm
- 23 Maşrık-ı endîşe-i mihr-i cemâl-i rûşeni
Matla'ü'l-envâr-ı kalb-i müstenîrümdür benüm

- 24 Başlasam mi'râcını tahkîke ervâh-ı sühan
Hem-cenâh-ı hâtır-ı gerdûn-mesîrümdür benüm
- 25 Kasd-ı tahrîr-i kemâlâtın murâd itsem eger
Kâtib-i çarh-ı felek ednâ-debîrümdür benüm
- 26 Dil ne deñlü vâdî-i na'tinde çâlâk olsa da
Böyle râh-ı bî-hatar emr-i hatîrümdür benüm
- 27 Zerre-i nâçiz iken gerdûna nâz itsem n'ola
Âfitâb-ı rûşenüm bedr-i münîrümdür benüm
- 28 Bîm-i dil der-kâr iken ümmîd-i lutf itsem n'ola
Fahr-i 'âlem hem beşîrüm hem nezîrümdür benüm
- 29 Gam degül üftâde-i lagziş-geh-i 'isyân isem
Kim yed-i tûlâ-yı lutfi dest-gîrümdür benüm
- 30 Rûz-ı mahşer bâ-vücûd-ı Çâr-Yâr-ı bâ-safâ
Bir kerem-kârum şüpür-bürde şepîrümdür benüm
- 31 Yâ Rasûla'llâh hayâl-i ârzû-yı midhatûñ
Rûşenâ-yı dîde-i baht-ı darîrümdür benüm
- 32 Bunca demdür 'azm-i râh-ı hâk-i 'izzet itmedüm
Cürme hadd yok bu velî cürm-i kebîrümdür benüm
- 33 Âsitânuñdan dil-i mehcûrumı dîr eyleyen
Dîr-baş-ı haclet-i cürm-i kesîrümdür benüm
- 34 Düşde bârî Hak virüp görsem cemâlin de disem
Kurretü'l-'ayn-ı emel çeşm-i karîrümdür benüm
- 35 Âsitânuñdan cüdâ ümmîd-i cennet eylesem
Ol behişt-i ârzû nâr-ı sa'îrümdür benüm
- 36 Ol cenâb-ı müstetâba 'âkıbet yüz sürmege
Dil meded-cûy-ı Hudâvend-i kadîrümdür benüm

- 37 Yok sipihre minnetüm te'sîr-i na't-ı dil-keşüñ
 'Âlem-i endîşede çarh-ı esîrümdür benüm
- 38 Sad-şükür sermâye-i dünyâ vü 'ukbâdur baña
 Nazm-ı evsâfuñ ki kâr-ı nâ-güzîrümdür benüm
- 39 Hızr-ı vakt olsam n'ola mâ'ü'l-hayât-ı midhatüñ
 Mâye-i efzâyîş-i 'ömr-i kasîrümdür benüm
- 40 Ser degül cânlar fedâ şevküñle ammâ n'eyleyim
 Elde dest-âvîz-i cân şey'-i yesîrümdür benüm
- 41 Çok keremdür lutf idüp dirseñ **Mezâkî**-i hazîn
 Bir kemîne bende vü 'abd-i hakîrümdür benüm
- 42 Kıl şefâ'at yâ Şefî'e'l-müznibîn anı diyüp
 Müst-mendüm derd-mendüm bir fakîrümdür benüm
- 43 Çok degüldür feyz-i na'tuñlâ bu deñlü cüst u cû
 Cilve-perdâz-ı haber kalb-i habîrümdür benüm
- 44 Vaktidür şimden gerü itse niyâz ile du'â
 Mürşid-i endîşe kim dîrîne pîrümdür benüm
- 45 'Arsa-i na't-ı şerîfüñde velî bu türktâz
 Dehşet-endâz-ı dil ü tab'-ı dilîrümdür benüm
- 46 Sad-dürûd u sad-selâm olsun saña tâ kim müdâm
 Na't-ı pâküñ zîb-i nazm-ı bî-nazîrümdür benüm

2

DER-SİTÂYİŞ-İ ŞEHENŞÂH-I CİHÂN FÂTİH-İ BAGDÂD SULTÂN MURÂD 'ALEYHİ'R-
RAHME

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Bu'l-'aceb nüsha-i esrâr-ı nihândur sühanüm
Kim nazar-kerde-i sâhib-nazarândur sühanüm
- 2 Sâhir-i mu'cize-pîrâ-yı füsûn-ârâyım
Kim medâr-ı şeref-i sihr-i beyândur sühanüm
- 3 Saf-der-i ma'reke-ârâ-yı cünûn-pîrâyem
Dehşet-endâz-ı dil-i hasm-ı cebândur sühanüm
- 4 Benüm ol bülbül-i destân-zen-i vahdet ki henüz
Savt-ı mürgân-ı gülistân-ı cinândur sühanüm
- 5 Benüm ol şâ'ir-i nev-tarz-ı belâgat-perdâz
Şimdi darbü'l-meseli nükte-verândur sühañüm
- 6 Bir füsûnıyla nice düşmeni bî-hûş iderin
Rukye-i hûş-ber ü hûş-sitândur sühanüm
- 7 Söze gelse idemez ehl-i garaz bast-ı kelâm
Hem-havâs-ı eser-i 'akd-i lisândur sühanüm
- 8 Böyle zî-kıymet olursa ne 'aceb 'âlemde
Cevher-i mu'teber-i dürc-i dehândur sühanüm
- 9 Ben o Behzâd-ı suver-bend-i hayâl-i nazmum
Nev-zemînlerle şeref-bahş-ı zamândur sühanüm
- 10 Ben o üstâd-ı nişân-dûz-ı fezâ-yı fikrim
Zîb-i ham-gûşe-i her saht-ı kemândur sühanüm
- 11 Dâyimâ velvele-perdâz-ı der-i mey-gedeyüm
Lâ-cerem gûş-zed-i pîr-i mugândur sühanüm

- 12 İn'idâm-ı dehen-i dil-beri tasrîh ideli
Faysal-ı rütbe-i tahkîk u gümândur sühanüm
- 13 Âh-ı 'âşık gibi pür-sûz u güdâz olmag ile
Hasbihâl-i dil-i bî-tâb u tuvândur sühanüm
- 14 N'ola dil-mürdeleri nazm ile ihyâ itsem
Ya dem-i 'İsâ yahud rûh-ı revândur sühanüm
- 15 Ben de kendüm bileli mezra'a-i 'âlemde
Mâ-hasal hâsıl-ı 'ömr-i güzerândur sühanüm
- 16 Olsa her dem ne 'aceb vird-i zebân-ı 'âlem
Midhat-ârâ-yı şehen-şâh-ı cihândur sühanüm
- 17 Ol şehen-şeh ki idelden sözüme ragbet-i tam
Rûz u şeb hûş-geh-i pîr ü civândur sühanüm
- 18 Ol şehen-şeh ki anuñ bâde-i medhiyle müdâm
Feyz-bahşâ-yı dil-i 'âlemiyândur sühanüm
- 19 Hân Murâd ol şeh-i zîşân-ı felek-mertebe kim
Gül-şen-i midhatine âb-ı revândur sühanüm
- 20 Zikr-i evsâf-ı şerîfiyle ben ol Vassâfım
Kim hased-âver-i her menkıbe-hvândur sühanüm
- 21 Vassâf-ı bahr-i kerem ü ma'den-i cûdın yazalı
Gayret-efrûz-ı derûn-ı yem ü kândur sühanüm
- 22 Ni'am-ı mâ'ide-i lutfını ta'rîf ideli
Çaşımı bahş-ı mezâk-ı dil ü cândur sühanüm
- 23 Husrev-i Cem-menişâ server-i Ferruh-revişâ
Feyz-ı medhûñle ne hoş neşve-resândur sühanüm
- 24 Kim gamın dilleri şâd eylemede gûyâ kim
Bâde-i câm-ı leb-i la'l-i bütândur sühanüm

- 25 Siyyemâ miskale-i mekremetüñle her dem
Saykal-ı levh-i dil-i âyîne-sândur sühanüm
- 26 İsm-i a'zam gibi nâmuñla mü'essir olalı
Hırz-ı cân vefk-ı cinân hatt-ı emândur sühanüm
- 27 Nev-be-nev tarz-ı pesendide-i şühâne ile
Reşk-i güftâr-ı fülân ibn-i fülândur sühanüm
- 28 Behçet-i ma'nâ ile ince hayâliyle hemân
Bir güzel dil-ber-i bârîk miyândur sühanüm
- 29 Sebeb-i güft u şinîd-i bülegâdur nazmum
Zîver-i encümen-i kevn ü mekândur sühanüm
- 30 Hâme mânend-i neheng anda şinâverlik ider
Gerçi bir bahr-i serî'ü'l-cereyândur sühanüm
- 31 Nice esrâr-ı nihân eyledüm îrâd ammâ
Yine hurşîd-i cihân gibi 'ayândur sühanüm
- 32 Dosta fâyide vü düşmene husrân virür
Hâsılı mâ-sadak-ı sûd u ziyândur sühanüm
- 33 Ey **Mezâkî** nice bir bast-ı kelâm ile du'â
Kim du'â ile hemân vird-i zebândur sühanüm
- 34 Hak şehen-şâh-ı cihânı ide hurrem tâ kim
Mûceb-i dil-hûşî-i gam-zedegândur sühanüm

3

Mef'ûlü / Fâ'ilâtün / Mef'ûlü / Fâ'ilâtün

- 1 Ey sâye-i İlâhî 'azm-i sefer mübârek
Vey 'avn-i pâdişâhî feth ü zafer mübârek
- 2 Ey ser-firâz-ı gerdûn hâkân-ı rûb'-ı meskûn
Hayl u haşem hümâyûn tîg u kemer mübârek
- 3 Ey şehriyâr-ı gâzî sultân-ı bu'l-megâzî
Hem böyle türktâzî hem kerr ü fer mübârek
- 4 Ey saf-der-i müselleme sâhib-kırân-ı 'âlem
Yek-hamleñe dem-â-dem biñ sürh-ser mübârek
- 5 Aldukça tîg deste gördükçe dil-şikeste
Ceng-i 'Alî-huceste 'adl-i 'Ömer-mübârek
- 6 Âhir murâda irdüñ kat kat 'alâya girdüñ
Dünyâya lerze virdün bu cilveler mübârek
- 7 A'dâ-yı nâ-bekâra yer kalmadı firâra
Müjde,eyle her diyâra sad-nâme-ber mübârek
- 8 Bu fırsat-ı Hudâ-dâd kim haşredek olur yâd
Mânend-i feth-i Bagdâd ey nâm-ver mübârek
- 9 Merdâne himmet itdüñ a'dâ-yı gâret itdüñ
Çok hark-ı 'âdet itdüñ 'arz-ı hüner mübârek
- 10 Tahsîn hele sabâya yüz sürdi hâk-i pâya
Ol peyk-i reh-nümâyuz her reh-güzer mübârek
- 11 Teşrifüñ ile el-ân hem çün riyâz-ı rıdvân
Rûy-ı ümîde handân bâd-ı seher mübârek
- 12 Ser cümle oldı dil-şen 'işret-serâ-yı gül-şen
Çeşm-i zemâne rûşen kuhl-ı basar mübârek

- 13 Şâdî-i hayr-ı makdem itdi cihân-ı hurrem
Ferhunde mesned-i Cem evreng-i zer mübârek
- 14 Zıll-i zalîl-i memdûd hemvâre taht-ı mes'ûd
Ber-vefk-ı kutb-ı maksûd devr-i kamer mübârek
- 15 Müşkîn-kemend-i sâ'id gerden-keş-i mekâsîd
Dâyim kazâ müsâ'id her dem kader mübârek
- 16 Mazmûn-ı iştiyâkî hem müjde-i telâkî
Ehl-i dile **Mezâkî** bu şi'r-i ter mübârek

4

DER-SİTÂYİŞ-İ CENNET-MEKÂN SULTÂN MURÂD HÂN

Müfte'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Hakk'a şükür gitdi gam-ı rûzgâr
Geldi dem-i pür-kerem-i rûzgâr
- 2 Oldı yine müjde-resân-ı sürûr
Peyk-i mübârek-kadem-i rûzgâr
- 3 Virdi dil-i mîr ü gedâya huzûr
Vefret-i nâz u ni'am-ı rûzgâr
- 4 Kesb-i şebâb eyledi Zâl-i felek
Ber-taraf oldı herem-i rûzgâr
- 5 Geldi yine gül gibi bî-reyb ü şek
Gamzedegân-ı dijem-i rûzgâr
- 6 Döndi murâd üzre sipihr-i berîn
Buldu nihâyet elem-i rûzgâr
- 7 Oldı sühûletle zuhûra karîn
Cümle mehâm-ı ehem-i rûzgâr
- 8 İtdi tarab-hâne-i Cem 'âlemi
'Ayş ü dem-i dem-be-dem-i rûzgâr
- 9 Gonça-sıfat açdı dil-i pür-gamı
Feyz-ı nem-i subh-dem-i rûzgâr
- 10 Uydu dem-i zühre-i râmiş-gere
Zemzeme-i zîr ü bem-i rûzgâr
- 11 Kim bakar âyîne-i İskendere
Elde iken câm-ı Cem-i rûzgâr

- 12 Mün'adim olsa n'ola şimden gerü
Her elem-i mültezem-i rûzgâr
- 13 Herkese lutf itmededür rû-be-rû
Ol şeh-i Hâtem-şiyem-i rûzgâr
- 14 Nükte-güzârende-i ehl-i sühan
Nâdire-senc-i hikem-i rûzgâr
- 15 Rütbe-ferâzende-i çarh-ı kühen
Râtibe-bahş-ı ümem-i rûzgâr
- 16 Bedr-i ziyâ-kevkebe-i âsumân
Mâh-ı kevâkib haşem-i rûzgâr
- 17 Mihr-i felek mertebe-i kün-fe-kân
Şâh-ı Ferîdûn-'alem-i rûzgâr
- 18 Hazret-i hâkân-ı cihân Hân Murâd
Husrev-i vâlâ-himem-i rûzgâr
- 19 Ol ki anuñ emrine vâbestedür
Rütbe-i şeyhü'l-harem-i rûzgâr
- 20 Ol kim anuñ destine şâyestedür
Bezl-i dürüst-i direm-i rûzgâr
- 21 Hep eser-i tîg-ı cihângiridür
Kâ'ide-i feth ü zam-ı rûzgâr
- 22 Münhasır-ı 'uhde-i tedbîridür
Hılta-i gürk ü ganem-i rûzgâr
- 23 Münkesir-i çeng-i kef-i himmeti
Pençe-i şîr-i ecem-i rûzgâr
- 24 Rûz-ı vegâ 'asker-i pür-savleti
Her biri bir güstehem-i rûzgâr

- 25 Menkabe-pîrâ-yı gül-i gül-şeni
Bülbül-i Bâg-ı İrem-i rûzgâr
- 26 Dest-i güher-pâş u dil-i rûşeni
Ta'ne-zen-i kân u yem-i rûzgâr
- 27 Görse idi kıt'a-i hattın eger
Mîr ile Zerrîn-kalem-i rûzgâr
- 28 Hâme gibi eyler idi ser-fürû
Ol iki mu'ciz-rakam-ı rûzgâr
- 29 Oldı zamânında hele mün'adım
Töhmet-i ehl-i sitem-i rûzgâr
- 30 Ola meger gamze-i hûn-rîz-i yâr
Müttehem-i sad-töhem-i rûzgâr
- 31 Tâcverâ mihr-i ziyâ-küsterâ
Ey şeh-i Sencer-hadem-i rûzgâr
- 32 Nazm-ı bülend-ahterüñe reşk ider
'Urfî ile Muhteşem-i rûzgâr
- 33 Kilk-i sühan-perverüne baş eger
Feyzî-i ferhunde-dem-i rûzgâr
- 34 Rişte-i lûlû-yi kelâm-ı terüñ
Silk-i dür-i muntazam-ı rûzgâr
- 35 Hatt-ı hümâyûn-ı ferah-âverüñ
Tuhfe-i her muhterem-i rûzgâr
- 36 Oldı **Mezâkî** çü ser-â-ser temâm
Kâfiye-i bîş ü kem-i rûzgâr
- 37 Eylesün âheng-i du'â-yı hitâm
Hâme-i bülbül-negam-ı rûzgâr

- 38 Tâ ki ola zât-ı kirâm u li'âm
 Mâ-sadak-ı medh ü zem-i rûzgâr
- 39 Tâ ki ola zât-ı kirâm u li'âm
 Mâ-sadak-ı medh ü zem-i rûzgâr
- 40 Gevher-i medhüñle bula intizâm
 Silk-i le'âl-i ni'am-ı rûzgâr
- 41 Sen sag olup düşmenüñ ola müdâm
 Rûy-be-râh-ı 'adem-i rûzgâr

5

DER-MENKABET-İ SULTÂN MURÂD HÂN

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Yine esdi nesîm-i ferruh-dem
Yine açıldı gül gibi 'âlem
- 2 Yine gül-zâr-ı dil-küşâ-yı cihân
Oldı bâg-ı cinân ile te'vem
- 3 Yine feyz-ı neşât-ı mevsim-i gül
Komadı ehl-i dilde zerrece gam
- 4 Yine itdi terennüme âgâz
Bülbülân-ı hezâr-gûne negam
- 5 Rûy-ı dil-cû-yı şâhid-i bâga
Virdi hakkâ ki zîver-i muhkem
- 6 Hâl-i hoş-bûy-ı lâle-i hamrâ
Kâkül-i sünbül-i ham-ender-ham
- 7 Muzmer ancak nesîm-i dil-keşde
Feyz-ı enfâs-ı 'İsî-i Meryem
- 8 Her seher ki vezân olunca olur
Rûh-bahşâ-yı mürde-gân-ı elem
- 9 Demidür şimdi olsa bâg-ı cihân
Tâ'na-endâz-ı gül-sitân-ı İrem
- 10 Demidür şimdi olsa pîr ü civân
Hisse-dâr-ı safâ-yı 'işret-i Cem
- 11 Demidür 'azm-i gül-sitân itse
O yegâne şeh-i firişte-şiyem

- 12 Şâh-ı meh çâker-i felek dîhîm
Mâh-ı mihr-efser-i sitâre-haşem
- 13 Gül-i nev-hîz-i gül-şen-i tekrîm
Gül-bün-i bûstân-ı cûd u kerem
- 14 Zübde-i zümre-i mülûk-ı cihân
Halef-i eşref-i benî-âdem
- 15 Sâye-endâz-ı ‘âlem-i imkân
Zıll-i Hak şehriyâr-ı cümle ümem
- 16 Hân Murâd-ı huçeste-makâm kim
Pâyına yüz sürer mülûk-ı ‘Acem
- 17 Saf-der-i Kahramân salâbet kim
Turamaz aña karşu sad-Rüstem
- 18 Haydar-ı bebr-sân mehâbet kim
Bassa ger ceng için rikâb-ı kadem
- 19 Şiddet-i cünbüş-i semendinden
Sarsılır pâ-yı pest-i nüh-târem
- 20 Bezm-i cûdında ser-te-ser ‘âlem
Bir sımât-ı hezâr-gûna ni’am
- 21 Bâg-ı kadrinde çarh-ı encüm-vâr
Sünbül-i dil-küşâ-yı pür-şebnem
- 22 Kef-i bî-kef-i dest-i ihsânı
İtmede her yaña nisâr-ı direm
- 23 Pertev-i mihr-i râ-yı rahşânı
Gayret-i nûr-ı neyyir-i a’zam
- 24 Bîm-i şemşîr-i hûn-feşânından
Baş göstermez oldu ehl-i sitem

- 25 Devr-i 'adlinde itmem istigrâb
Olsa âhû karîn-i şîr-i ecem
- 26 Şöhret-i cûdına göre kim nâm
İştihâr-ı sehâvet-i Hâtem
- 27 Bu sehâya hele mülûk-ı selef
Mâlik olmadugında yok şübhem
- 28 Ey şeh-i meh-likâ-yı kişver-i cûd
Vey meh-i hoş-nümâ-yı evc-i himem
- 29 Tab'uma fikr iderken evsâfuñ
Oldı bu şî'r-i dil-küşâ mülhem
- 30 Sad-dil-i zâr u ham-be-ham-perçem
Bend-i peyvend-i âhuvân-ı harem
- 31 Oldı reh-yâb-ı Cem-i âteş ü âb
Dil-i sûzân u dîde-i pür-nem
- 32 Zahm-ı nâsûr-ı gamze-i yâra
Yine elmâs-sûdedür merhem
- 33 Vasl u hicrândan 'ibâretdür
Rûz-ı şâdî ile şeb-i mâtem
- 34 Ne revâdur sabâ-veş ehl-i hevâ
Harem-i vuslata ola mahrem
- 35 Nice Husrevleri ider Ferhâd
Leb-i şîrîn ile o la'lin-fem
- 36 Dile feyz-ı şarâb-nâb virür
Yâd-ı la'liyle nûş idersem semm
- 37 Ey **Mezâkî** bu nazm-ı rengînüñ
Oldı revnak-fezâ-yı levh u kalem

- 38 Yine mümkün degül murâd üzre
Midhat-ı şeh-süvâr-ı hoş-makdem
- 39 Lâ-cerem lâzım oldu şimdi hemân
İdelüm iltizâm-ı mâ-yelzem
- 40 Ya'ni Hakk'a du'âlar eyleyelüm
ki du'âdur asıl nazımda ehem
- 41 Tâ ki diller bahâr-ı vaktinde
Açılup gül gibi ola hurrem
- 42 Gül-i bahtuñ ide küşâde şehâ
Gül-bün-efrûz-ı gül-sitân-ı kadem

6

DER-TÂRİH-İ KASR-I MERHÛM SULTÂN MURÂD
NEVVERA'LLÂHÛ KABREHÛ 'İLÂ YEVMÎ'L-MÎ'ÂD

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Habbezâ eyvân-ı 'âlî-pâye-i bî-ihtilâl
Kim ola 'işret-geh-i şâhen-şeh-i nigû-hısâl
- 2 Bâreke'llâh kasr-ı dil-keş mevzi'-i ferhunde-cây
kim müsellemdür hevâsında kemâl-i i'tidâl
- 3 Var mıdur cennetde âyâ bir rivâk-ı dil-sitân
Kim ola pîşinde böyle havz-ı pür-âb-ı zülâl
- 4 Şol kadar 'âlidür el-hak kubbe-i vâlâsı kim
Turreşi 'arş-ı berîn üzre döşer ferş-i zilâl
- 5 Her müdevver câmı bir âyîne-i 'âlem-nümâ
Her münevver revzeni nezzâre-gâh-ı bî-misâl
- 6 Şemse-i tâk-ı münîfi reşk-i mâh-ı âsumân
Halka-i bâb-ı şerîfi gayret-i şekl-i hilâl
- 7 Suffesi bir müs'ad-ı 'âlî-i ehl-i ihtirâm
Süddesi hûd mehbit-i feyz-i Hudâ-yı lâ-yezâl
- 8 Bâr-gâhı melce-i erbâb-ı 'ızz ü ihtişâm
Pîş-gâhı kible-i hâcât-ı eshâb-ı celâl
- 9 Hatt-ı fevk-i bâbı ta'vîz-i belâ-yı nâgehân
Vefk-ı nakş-ı tâkı hırz-ı âfet-i 'aynü'l-kemâl
- 10 Bâr-ı reşk-i kadd-i bâlâ-yı sûtûn-ı mermeri
Âhir itdi kâmet-i Zâl-i sipîhr-i dünü dâl
- 11 Pertev-i şu'le-nihâd-ı resm-i gül-mîh-ı deri
Âteş-endâz-ı miyân-ı hırmen-i hüzn ü melâl

- 12 Bûy-ı müşğîn-i gubâr-ı ‘anberîn-i der-gehin
Hem yemîn ü hem şimâle neşr ider bâd-ı şimâl
- 13 Tûde-i hâk-i derin ger Çîne ilteydi sabâ
Bî-revâc olurdu anda nâfe-i müşğ-i gazâl
- 14 ‘Âkıbet hep vâsıl-ı iksîr-i devlet oldılar
Eyleyenler ol der-i devlet-me’âba rûy-mâl
- 15 Nûr-bahş-ı dîde-i hurşîd olurdu çeşm-i ter
Mümkin olsa kuhl-ı hâk-i der-gehinden iktihâl
- 16 Bir dahi çekmezdi hiç derd-i humâr-ı firkatı
Meclisinde ‘âşık olsa mahrem-i bezm-i visâl
- 17 Her seher pîrâhen-i pür-emn-i mâhında anuñ
Şevk ile pervâz ider ‘ankâ-yı mihr-i çâr-bâl
- 18 Zirve-gâh-ı sathına çıkmak ne mümkindür velî
Turmayup perrân olursa sad-hezârân mâh ü sâl
- 19 Seyr idenler hak bu kim kasr-ı Züleyhâdur sanur
Anı teşrîf eyledükçe ol şeh-i Yûsuf-misâl
- 20 Böyle ‘işret-gâh-ı zîbâda hemân her rûz u şeb
Turmayup ‘ıyş eylesüñ ol husrev-i deryâ-nevâl
- 21 Fart-ı vafında anuñ aslâ kusûr itmem velî
Medhini itmek murâd üzre muhâl-ender-muhâl
- 22 Bâ-husûsâ feyz-ı evsâf-ı bülendiyle olur
Her kelâm-ı dil-keşüm hem rütbe-i sihr-i helâl
- 23 Ben degül vafında ‘âcizdür o kasr-ı rûşenüñ
Her güzîde şâ’ir-i nazm-âver-i şîrîn-makâl
- 24 Hâsılı çün kim ol eyvân-ı mu’allâ pâyenüñ
İtdi itmâmın müyesser ol Hudâ-yı zü’l-celâl
- 25 Ey **Mezâkî** hâtif-i kudsî didi târihini
Kasr-ı bâlâ menzil-i Sultân Murâd-ı bâ-kemâl (1033)

7

DER-VASF-I CİRÎD-ENDÂZÎ-İ SULTÂN MURÂD
 DER-VAKT-İ NİZÂL U TIRÂD 'ALEYHÎ'R-RAHME

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Havf ider ins ü cân cirîdüñden
El-amân el-amân cirîdüñden
- 2 Şekve-ber-şekve darb-ı muştuñdan
Sad-figân sad-figân cirîdüñden
- 3 Rû-be-râh olmada kavâfil-i âh
Kârvân kârvân cirîdüñden
- 4 Gûyiyâ nîze-i Tehemtendür
Kim olur hûn-revân cirîdüñden
- 5 Olsa ger Rüstem-i zemâne dahi
Eyler 'atf-ı 'inân cirîdüñden
- 6 Seng-i hârâ-yı 'arsa-i mel'ib
Olur âteş-feşân cirîdüñden
- 7 Tokunınca yire bu şiddet ile
Sarsılır âsumân cirîdüñden
- 8 Şeş-cihet senc-gerd-i meydândur
Çeşm-i hasm-ı cebân cirîdüñden
- 9 Beste-râh-ı gulüv-feşârândur
Dem-i pîl-i demân cirîdüñden
- 10 Dâyimâ kebk-i cân hirâsândur
Mürg-ı dem-hurde-sân cirîdüñden
- 11 N'ola nâbüd olursa 'âlemde
Oldı 'ankâ-remân cirîdüñden

- 12 Ne mukallaklar itdi meydânda
Serverân-ı cihân cirîdüñden
- 13 Nâgehân çok gedâya açıldı
Der-i genc-i revân cirîdüñden
- 14 Nîze-bâzân-ı dehre teng oldu
'Arsa-i kün-fe-kân cirîdüñden
- 15 At sürince bölük bölük tagılır
Saf-ı nîze-zenân cirîdüñden
- 16 Korkarın kim tehî kalur âhir
Cilve-gâh-ı yelân cirîdüñden
- 17 Sen nice şeh-şüvâr-ı 'âlemsin
Bildi her kes hemân cirîdüñden
- 18 Ne kadar saf-der-i müsellemsin
Hak bu kim hep 'ayân cirîdüñden
- 19 Bu ne kuvvet olur ki peydâdur
Sadme-i Kahramân cirîdüñden
- 20 Lâ-cerem gör nice hüveydâdur
Darb-ı sâhib-kırân cirîdüñden
- 21 Hem-çü berg-i hazân olur rîzân
Dil-i bebr-i beyân cirîdüñden
- 22 Pûstîn-i pelenge döndi hemân
Puşt-ı şîr-i jiyân cirîdüñden
- 23 Hep şikeste vü bestedür şimdi
Ser-i gerden-keşân cirîdüñden
- 24 Kellesin gûy-ı savlecân itdi
Leşker-i güm-rehân cirîdüñden
- 25 Baş göstermeyüp kaçup gitdi
Şâh-ı sürh-ı serân cirîdüñden

- 26 Sûd virmez hazer çü bî-şekdür
İhtimâl-i ziyân cirîdüñden
- 27 Hem-çü çarh-ı felek müşebbekdür
Siper-i imtihân cirîdüñden
- 28 Sayda çıkdukça tâzelense n'ola
Kıssa-i heft-hvân cirîdüñden
- 29 Şimdi memnûn-ı cân sipârândur
Merg-i nâ-mihribân cirîdüñden
- 30 Çü **Mezâkî** dil-âverân-ı cihân
Havf ider her zamân cirîdüñden
- 31 Nice havf itmesün ki şakk oluyor
Fark-ı pîr ü civân cirîdüñden
- 32 'Arz-ı hâle hele sebep oldı
Kelle-i bî-gerân cirîdüñden
- 33 Dûr-bâş-ı zemâmeden zârum
Çün dil-i saf-derân cirîdüñden
- 34 Ol zahum-horde gibi hûn-bârum
Kim ola hûn-çegân cirîdüñden
- 35 Ol mübâriz-misâl nâ-çârum
Ki kala nîm-cân cirîdüñden
- 36 Baña rahm eyle görmesün âzâr
Böyle bir nâ-tüvân cirîdüñden
- 37 Baña lutfıyla eyleyen her bâr
Bast-ı sad-dâsitân cirîdüñden
- 38 Tâ ki esmâ-i hıfzı ehl-i cirîd
İde vird-i zebân cirîdüñden
- 39 Kalmasun hiç vücûd-ı düşmende
Bir dürüst üstüh ân cirîdüñden

8

DER-MENKABET-İ SULTÂN MEHMED HÂN İBN-İ İBRÂHİM HÂN

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O kim turmaz ümîd-i gazv ile geşt ü güzâr eyler
Felekde 'âkıbet sîmurg-ı fethi ol şikâr eyler
- 2 O kim sayyâd-ı deşt-i 'ışk olur sahrâ-yı 'âlemde
Bulur bir âhû-yı vahşî vü âhir der-kenâr eyler
- 3 O kim bir cerre şâhin ile fahr eyler ko itseñ kim
Kolında gösterüp şehbâzın âdem iftihâr eyler
- 4 Bize şehbâz olunca lâ-cerem 'ankâ şikâr olsa
Bugatü't-tayr-ı sahn-ı 'âleme kim i'tibâr eyler
- 5 Zihî şehbâz-ı dest-i Husrev-i 'âlem ki nahçîrin
Berîn çengâline aldukça gayrı târmâr eyler
- 6 Ne şehbâz-ı hümâ-pervâz olur kim saydı kapdukça
Zemîn-endâz idüp perriyle bâlin hâk-sâr eyler
- 7 Şikâr-ı çerge-i şâhâna kâsd itdükçe 'âlemde
Hezârân sayd u nahçîri hisâr-ender-hisâr eyler
- 8 Gehi fehd-i sebük-pâ vü gehi sek-şîr-i çâbükle
Hezârân-saydı hûn-âlûde-i hâk-i demâr eyler
- 9 Gözen ile gazâl u rûbeh ü hargûşe gayet yok
Şagâl u gürk ile gayrı şikâr, kim şümâr eyler
- 10 Çıkup bir sayd-gâha rüstemâne türktâz itse
Eger şîr-i jiyân olsa hücûmından firâr eyler
- 11 Murâdı bu tek ü pûdan degül sayd u şikâr ancak
İdüp ragbet silâh u harbe meşk-i gîr ü dâr eyler

- 12 Zed ü berd-i 'adû böyle gerekdür diyü heycâda
Bu devr içre şikâr-ı düşmene saydı medâr eyler
- 13 Bu resme kilik-i zer-keşle kefi-nessâc-ı endîşe
Müzer-keş hıl'at-ı elkâbını zer pûd u târ eyler
- 14 Şikâr-endâz-ı hasm u sayd-bend-i 'arsa-i merdî
Ki tîgîn nev-'arûs-ı nusrete âyîne-dâr eyler
- 15 Civân-merd-i hizebr-efken ki bir rem-hôrde nahçîri
Gazâl-i mihr olursa der-kemend-i iktidâr eyler
- 16 Ebu'l-fethi cihân Sultân Mehemmed Hân gâzî kim
Cihâdı şukka-pîrâ-yı livâ-yı iştihâr eyler
- 17 Şehen-şâh-ı cihân zill-i zalîl-i Hazret-i Hak kim
Bu bâg-ı feyzi nahlistân-ı envâ'-ı semâr eyler
- 18 Cihângîr-i 'Ömer-'adl ü 'Ali-heybet ki heycâda
Kazâ şemşîrini nâyib menâb-ı Zü'l-fekâr eyler
- 19 İdüp cûy-ı 'adâlet şeş-cihât-ı 'âleme cârî
Ne hükm itse hemân ber-vefk-ı hükm-i Çâr-Yâr eyler
- 20 O Sultânü's-selâtini cihân-ı şân u şevket kim
Şükûhı cümle şâhân-ı cihânı şermsâr eyler
- 21 Hıdîv-i pür-sehâvet kim eñ ednâ lutf u ihsânı
Gedâyı hvâce-i sad-kârvân-ı kâr u bâr eyler
- 22 'Aceb mi ger umûr-ı dîn ü devletde musîb olsa
Vekîl-i mutlakın böyle müşîr ü müsteşâr eyler
- 23 Firâz-ı taht-ı 'izzetde 'uluvv-i himmetin gör kim
Nedîmin bir vezîr-i dil-pezîr-i kâm-kâr eyler
- 24 Husûsâ iktizâ itdükçe ol sadr-ı felek-kadri
Hemân kâyim-makâm-ı âsaf-ı ferruh-tebâr eyler

- 25 Sa'âdetle çıkup geldükçe dîvân-ı hümayûna
Niçe Dârâ gibi şâhı derinde mîr-bâr eyler
- 26 Eger kim kasdı pây-endâz-ı ta'zîm itse ikbâli
Yolında atlas-ı gerdûnı ferş-i reh-güzâr eyler
- 27 Nizâm-ı 'âleme lutf ile kahrın eyleyüp der-kâr
Hemîşe celb-i nef' ü dâyimâ def'-i mazarr eyler
- 28 Amân bulmaz 'adû-yı saht-ı dil tîr ü kemânından
Bu şaş-t-i Rüstemâneyle hadengi taşa kâr eyler
- 29 İdelden bîm-i şemşîri dimâg-ı düşmeni muhtel
Ser-i a'dâyı devrinde giriftâr-ı devâr eyler
- 30 Zihî hâkân-ı ceng-âver ki mizmâr-ı şecâ'atde
Ser-encâm-ı 'adûyü 'âkıbet dârü'l-bevâr eyler
- 31 Ne himmetdür bu kim kasd-ı cihâd itdükçe merdâne
Misâl-i Kandiye tahmîn-i feth-i sad-hisâr eyler
- 32 Husûsâ Kandiye fethinde hîd görseñ neler itdi
Ki ne Rüstem ne Sührâb ü ne hîd İsfendiyâr eyler
- 33 Hudâ her müşkilin âsân idüp ahvâl-i 'âlemde
Ne kasd itse felekde ol hıdîv-i tâc-dâr eyler
- 34 Murâd itse şu'â'-ı mihr-i enverden şütür-bânî
Katâr-ı üstür-i ser-mestine zerrîn-mehâr eyler
- 35 Degüldür mâh-ı nev pîr-i felek der-gâh-ı kudretde
Olup keşkûl-be-dest-i fâkka 'arz-ı iftikâr eyler
- 36 Ne gam ehl-i dili zehr-âb-ı mihnet telh-kâm itse
Mezâk-ı hantalı şehd-i 'atâsı hoş-güvâr eyler
- 37 Ne deñlü münkesir-hâtır olursa ehl-i isti'dâd
Cebîre-bendî-i lutfuyla cebr-i inkisâr eyler

- 38 Olup bâd-ı sabâ nûkhet-feşân-ı hüsn-i ahlâkı
Cihâna neşr-i bûy-ı nâfe-i müşg-i Tatâr eyler
- 39 Olunca âstîn-efşân-ı gayret dest-i iclâli
Çerâg-ı zindegî-i düşmeni şem-i mezâr eyler
- 40 Degül ebr-i siyeh cev v-i hevâda bîm-i tîgından
'Adû âh eyleyüp dûd-ı derûnın âşikâr eyler
- 41 Zamân-ı devletinde küstegân-ı hayl-i a'dâyı
Kazâ her bir gazâda tu'me-hurd-ı mur u mâr eyler
- 42 'Adûnuñ bir hisâr-ı sahtına sarılsa âhir kâr
İçinde düşmeni nasb-ı livâ-yı zînhâr eyler
- 43 İdelden sahn-ı gül-zârı nesîm-i 'adli âsûde
Ki her kes cây-gâhın sâye-i serv (ü) çınâr eyler
- 44 Ne güstâhâne bülbül gonçe-i bâga nigâh itdi
Ne gül hûd bülbülü hûnîn-derûn-ı nevk-i hâr eyler
- 45 Zamânında kimesne kimseden giryân degül aslâ
Eger girye ider var ise tıfl-ı şîr-hâr eyler
- 46 Bu devr içre figân hûd ber-taraf hâr-ı ta'addîden
Nedendür kim 'aceb bülbül bu gûne âh ü zâr eyler
- 47 Bi-hamdi'llâh ki 'asrında cihân pür-sûr u şâdîdür
Eger mâtem iderse hep 'adû-yı sü-güvâr eyler
- 48 Eger şarka teveccüh eylese râyât-ı nusretle
Alup Tebrîz ile Şîrvânı kasd-ı kandahâr eyler
- 49 O tûg-ı pür-fürûg u râyet-i 'ar'ar-hırâmın gör
Ki reşk-i kâkül-i serv-i kadân-ı gül-'izâr eyler
- 50 Celû-dârân cenîbet-keş olup zerrîn-'inânlarla
Bu zîb ü ziyneti pîrâye-i kadr u vekâr eyler

- 51 Otaga ber-ser ü tîg-ı mürassa' hod miyânında
Bu heybetle 'aceb kahr-ı 'adû-yı nâ-bekâr eyler
- 52 Alup tîgın ele merdâne at sürdükçe meydâna
'Adûya 'arsa-i pehnâ-yı dehri teng ü târ eyler
- 53 Ne at ol eşheb-i bâlâ-revân-ı berk-sür'at kim
Tarîk-ı kehkeşân-ı âsumân-ı pür-gubâr eyler
- 54 Ne at ol esb-i sarsar-pûya kim geldükçe meydâna
Gubâr-ı dîde-i hûrşîdi çeşm-i sürme-dâr eyler
- 55 Semend-i 'anberîn-perçem ki yanından güzâr itse
Nesîm-i subh-dem ebr-i hevâyı eşk-bâr eyler
- 56 O gül-gûn-cilve kim seyr eyleyenler n'ola şâd olsa
Gül-endâmı telâfî-i hırâş-ı hârhâr eyler
- 57 Eger kim seng-i hârâya tokınsa na'li meydânda
Fürûzına gibi ol cilve-gâhı pür-şerâr eyler
- 58 Halâs olmaz elinden düşmen-i rûbeh-tabî'at kim
Anuñ üstinde hamle eyledükçe şîr-vâr eyler
- 59 Katup bir birine rûz-ı vegâda hayl-i küffârı
Yesârin der-yemîn eyler yemînin der-yesâr eyler
- 60 Hılâf-ı şer'-i enver sâlik-i râh olmasun kimse
'Azîz-i Mısr-ı ikbâl olsa dahi anı hvâr eyler
- 61 Akıtdı çeşme-i zühdi kurutdı 'âlem-i âbı
Ne kimse nûş-ı mey eyler ne hûd def'-i humâr eyler
- 62 Sebû-yı bâdeyi fark-ı ser-i humda şikest itdi
Ne 'ârif 'işrete ragbet ne rind-i mey-güsâr eyler
- 63 Husûsâ ol kadar erbâb-ı 'ilme ragbet eyler kim
Anı ne Hân Selîm itdi ne hûd bir Şehriyâr eyler

- 64 Edîb-i fâzıl u kâmil Celâleddin-i Vânî kim
Dür-i pâk-i kelâmın kurta-i gûş-ı kibâr eyler
- 65 Gehi tefsîr ü geh nakl-i hadîs idüp huzûrında
O şeh gûş eyleyüp zuhr-ı hidâyet iddihâr eyler
- 66 Sikenderden n'ola muhkem-ter olsa 'izz ü ikbâli
Hudâ sedd-i sedîd-i kadr u câhın üstüvâr eyler
- 67 Teferrüc eyleyüp pest ü bülend-i 'âlemi her bâr
Gehi teşrîf-i sahrâ geh safâ-yı kûh-sâr eyler
- 68 Masîf-i Destpût el-hak kudûmıyla şeref buldı
Belî dâna latîf âb ü hevâyı ihtiyâr eyler
- 69 'Aceb nüzhet-geh-i zîbâ 'aceb yaylak imiş hakkâ
Ki bâd-ı subh-dem âb u hevâsın sâz-kâr eyler
- 70 Çemen-pîrâ-yı 'âlem böyle bir kûh-ı dil-ârâda
Gülistân-der-gülistân ü bahâr-ender-bahâr eyler
- 71 Görenler hep diyüp böyle tûlünden
Bülend-eşcârını tercîh-i bâlâ-yı menâr eyler
- 72 Hoşâ vâdî-be-vâdî kim makâm-ı 'ıyş ü şâdîdür
Ki yek-rûze neşât u inbisâtı sad-hezâr eyler
- 73 Zihî sahrâ-yı pür-âb-ı revân kim ol şeh-i 'âlem
Meyânında tarab-sâzî-i taraf-ı cûy-bâr eyler
- 74 Garaz kesb-i şeref ancak bu cây-ı râhat-efzâda
Görüp gerdûn otagın da'vî-i kurb-ı civâr eyler
- 75 Otag ammâ o deñlü ser-bülend-i evc- rif'at kim
Gören zer-fülkesin tahmîn-i mihr-i tâb-dâr eyler
- 76 Ta'âla'llâh zihî çetr-i hümâyûn-ı münakkaş kim
Ne Behzâd u ne Mânî böyle bir nakş u nigâr eyler

- 77 Gül ü sünbül benefşe ol kadar çehre-nümâdur kim
Gören ne bâg u râg ister ne meyl-i lâle-zâr eyler
- 78 Olup perde-keşîde zîr-i dâmân-ı otagında
Hıyâm-ı nüh-felek turmaz recâ-yı Hak câr eyler
- 79 ‘Uluvv-i kadrini seyr it otag-ı ‘âlem-ârâda
Ki ol çetr-i hümâyûna sipihri perde-dâr eyler
- 80 Degüldür mihr ü meh pîr-i felek çetr-i hümâyûnın
Temâşâ itmege ‘aynüñ ile çeşmin çehâr eyler
- 81 Degüldür sâyebân bir âsumân-ı şevket ü şândur
Ki her zer-fülkesi farkında bir necm âşikâr eyler
- 82 Sütünü tûbâ vü dâmânı agsân-ı dil-âvîzi
Anı nakkâş-ı kilik-i lutf-ı Hak bir berg ü bâr eyler
- 83 Derûnında nedür ol dil-küşâ maksûre-i ‘âlî
Feleklerde melekler seyr idüp andan güzâr eyler
- 84 N’ola şimden gerü bir hoş gazel tarh itse endîşem
Kasâyidde gazel tezyîn-i nazm-ı âb-dâr eyler
- 85 Göñül kim ‘ışk ile mestâne ‘azm-i kûy-ı yâr eyler
Bu şevkiyle hemân terk-i gam-ı dâr u diyâr eyler
- 86 Mey-i mihr ü mahabbet fâyız-ı keyf-i dü-bâlâdur
Ki hûş-yârı kadeh der-dest ü mesti hûş-yâr eyler
- 87 O şûh-dîn ü dil-i düşmen ne kâfir mâ-cerâdur kim
Göñül pür-nûr-ı ‘ışk olsa yerin kânûn-ı nâr eyler
- 88 Siyeh zülfin sabâ tahrîk idüp rûy-ı münîr üzre
‘Acebdür ki nehârı leyl ider leyli nehâr eyler
- 89 Kemân-ebrû hudeng-i gamze vü ter-şast-ı ‘işveyle
Ki dil Hızr olsa da âhir anı hâtır-fikâr eyler

- 90 Eger her gün hezârân-va' de-sâz-ı şâm-ı vasl olsa
Dili pervâne-sûz-ı şem'-i dâg-ı intizâr eyler
- 91 **Mezâkî** ol meh-i nâ-mihribâna ger dûçâr olsam
Dil-i müştâka düzdîde nigehten neng ü 'âr eyler
- 92 Hudâvendâ Hudâvendâ şeh-i ikbâl-peyvendâ
Hired vasf-ı şerîfünde kusûrın i'tizâr eyler
- 93 Sen ol şâh-ı cihânsın kim 'adûnı şu'le-i tîguñ
Eger ejder olursa gûşe-gîr-i teng-i hâr eyler
- 94 Sen ol sâhib-kırânsın kim dem-i heycâda ikdâmuñ
Ne Rüstem itdi ne Husrev gibi bir şeh-süvâr eyler
- 95 Ne tâlib itmege kâdir olur vasf-ı hümâyınuñ
Ne hôd 'Urfî gibi bir şâ'ir-i şöhet-şi'âr eyler
- 96 Hezârân-âferîn ter-destî-i tab'-ı senâ-hvâna
Güher-pîrâ-yı medhüñ böyle dürr-i şâh-vâr eyler
- 97 Sitâyiş-gâh-ı etvâruñda muztar olsa endişem
Cebîn-i bîkr-i fikrüm hûy-çekân-ı iztırâr eyler
- 98 Husûsâ kim zamânında ben ol deryâ-yı 'irfânım
Temevvüc eyledükçe kâr sad-mevc-i bî-çâr eyler
- 99 Kalem destimde miftâh-ı der-i gencîne-i dildür
Ne dil kim dâmen-i evsâfuña dürler nisâr eyler
- 100 Kasîdem midhatüñle tuhfe-i mülk-i me'ânîdür
Anı bir birine ehl-i belâgat ber-güzâr eyler
- 101 N'ola fahr eylesem neşv ü nümâ-yı bâg-ı medhüñle
Ki dürc-i fikrimi pervâne-i la'l-i enâr eyler
- 102 N'ola gül gül olursa şâh-sâr-ı nazm-ı rengînüm
Gül-i medhüñ kalem zînet-fezâ-yı şâh-sâr eyler

- 103 Bu âb u tâb-ı vasfuñla görüp güftârımı hâsid
Misâl-i lâle-i hamrâ derûnın dâg-dâr eyler
- 104 Dil-i dâna ile nâ-dân iderse bahse ger cür'et
O bed-bahtı tegerk-i ebr-i gayret seng-sâr eyler
- 105 Benümle da'vî-i 'irfân nice eyler o nâ-dân kim
Kabâ-yı şâhid-i nazmı libâs-ı müste'âr eyler
- 106 Benüm ol menkabet-pîrâne 'akd-i gevher-i medhûñ
Felek şimden gerü gûş-ı hilâle gûş-vâr eyler
- 107 Benüm ol kîmiyâ-kâr-ı fesâhat cevher-i vasfuñ
Mis-i nâçiz-i güftârum zer-i kâmil-'ayâr eyler
- 108 Vekâyi'-nâme-i 'azmüñle târih-i fütûhatuñ
Bu nazmum şemse-i tâk u rivâk-ı rûzgâr eyler
- 109 Yeter ey sa'd - endîşe mutavvel oldu güftâruñ
Sözün 'âkil misâl-i muhtasar hep ihtisâr eyler
- 110 Hemân şimden gerü vakt-i du'â-yı pâdişehdür kim
Du'âsın her kişi 'arz-ı cenâb-ı gird-gâr eyler
- 111 Hemîşe tâ ki şehbâzın salup şâhân-ı sayd-endâz
Cihânda şevk ile böyle şikâr-ı kebk ü sâr eyler
- 112 Şikâr-endâz-ı her maksûd ola şeh-bâz-ı devletle
Du'âsın böyle hep pîr ü cüvân leyl ü nehâr eyler

9

DER-MEDH-İ SULTÂN MEHMED VE FETH-İ KAMANİÇE

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Bâreke'llâh zihî tantana-i 'Osmânî
Tutdı dünyâyı yine kevkebe-i hâkânî
- 2 Eyledi 'azm-i sefer şevket ile Husrev-i Rûm
Bu 'azîmetle ziyâd oldı 'uluvv-i şânı
- 3 Degül ordû-yı cihân-pû-yı Hudâ cem' itmiş
Götürüp bir yere sad-hıttâ-i şehristânı
- 4 Habbezâ sancak-ı 'âlî-i nebiyy-i muhtâr
Kim odur râyet-i 'avn u meded-i Rabbânî
- 5 Mu'teber olsa n'ola hırka-ı pâk-i Nebevî
Eylemiş Hazret-i Hak bâ'is-i nusret anı
- 6 Tûglar serv-i revân-ı çemen-i nusretdür
Sâye-endâz-ı fütûh olsa n'ola agsânı
- 7 Bu kadar râyet-i şâhâne olup cilve-tırâz
İtdi pür-şevk yine cân u dil-i merdânı
- 8 Saf-be-saf oldı revân şevk ile cünd-i İslâm
Mevc-hîz eyledi san bâd-ı sabâ 'ummânı
- 9 'Askere ol şeh-i Cem-mertebe virdi el-hak
Bu kadar şevket ü şânı bu kadar 'unvânı
- 10 Şeh-per-i saltanatı ber-ser-i ikbâl itdi
Aña bu zînet ü böyle 'azamet erzânı
- 11 Kol kanad oldı misâl-i per ü bâl-i 'ankâ
Sag ile solda sipâhî vü silâh-dârânı

- 12 Kûçegân-ı harem-i Hazret-i Bektâş-ı Velî
Ocaguñ bendeleri cümle kuli kurbânı
- 13 Sâyir esnâf-ı 'asakirle olup reh-peymâ
İtdi pür-demdeme-i gûş-ı felek-gerdânı
- 14 Tuna vü Tûrla suyun devlet ile itdi güzâr
Çeşm-i mihr ü meh olursa ne 'aceb hayrânı
- 15 Sarsar-ı 'azm-i hümâyûn iricek a'dâyâ
Göresin başlarına kopduğı dem Tûfânı
- 16 Ol şehen-şâh-ı Feridûn-'azamet kim Dârâ
Bir dahi gelse cihâna olamaz der-bânı
- 17 Saldı sad-velvele iklîm-i Leh-i pür-tebehe
Oldı ma'mûresi hep sadme-hûr-ı vîrânı
- 18 Nice şeh Husrev-i zî-şân-ı Felâtûn iz'ân
Kim odur vâkıf-ı sırrü'l-hikemi Yunânî
- 19 Nice şeh-i şa'sa'-ı çeşm ü çerâg-ı 'âlem
Feleküñ mihr-i dirahşânı meh-i tâbânı
- 20 Hân Mehmed şeh-i gâzî-i guzât-ı İslâm
Zıll-i Hak sâye-i lutf u kerem-i sübhânî
- 21 Kûs-ı devletle pür-âvâze idüp âfâkı
Düşmenüñ oldı perâkende seg ü segbânı
- 22 Cengde rûzede bir kal'a-i sengîn aldı
Her taraf sahra-i sammâ idi hep cevrânı
- 23 Kamanîçe gibi bir hısn-ı hasîn feth itdi
Havfden zelzele-nâk itdi Firengistânı
- 24 Kanı bir buncılayın hısn-ı Hudâyî handak
Hey'etin seyr idicek hayret alur insânı

- 25 Olmamışdı dahi bir şâh-ı zamâne mâlik
El uraldan kemer-i vaz'ına dest-i bânı
- 26 Çok zamân bîkr-i şebistân-ı kılâ' olmuş idi
'Acze düşmüşdi anuñ cümle taleb-kârânı
- 27 Hân Mehmed gelicek ahz-ı bekâret itdi
Oldı hep ins ü melek şevk ile tahsîn-hvânı
- 28 Dest-i feth ile dilîrâne der-âgûş itdi
Böyle bir nâdire-i fâhire-i devrânı
- 29 Burc u bâzûsını ol kal'a-i âhen-kemerüñ
Eyledi zîr ü zeber top-ı şerâr-efşânı
- 30 Atılup hunbaralar kal'ayı ihrâk itdi
Tutuşup sâ'ika-ı nâyire-i sûzânı
- 31 Tâbya üstinde olan sıyt u sadâ-yı şikâr
Geçdi bâm-ı feleki künküre-i keyvânı
- 32 Böyle pür-hâş-ı dilîrâne görüp hayretten
Kâfirüñ dehşet ile agzına geldi cânı
- 33 Kal'a cenginde görüp 'aczini küffâr-ı la'îñ
Dikdiler kal'asına râyet-i istîmânı
- 34 Çıkdı gitdi bir alay râh-neverdân-ı zılâl
Kaldı âsûde-sükûn üzre kalan sükkânı
- 35 Bu ne kudret bu ne kuvvet ne kadar himmetdür
Geldi feth eyledi bu hısn-ı kavî-bünyânı
- 36 Birisi itmedi bir buncılayın feth-i cedîd
İşte târih-i selef işte gelen şâhânı
- 37 Olmadı böyle fütûhât ile bir şâbe nasîb
Böyle bir devlet-i bâkî-i cihân-ı fânî

- 38 Beytü'l-esnâmı yıkup eyledi dâr-ı İslâm
Zîb-i tâc-ı şeref itdi güher-i îmânı
- 39 Ne kadar var ise büt-hâne cevâmı' oldu
Eyledi zîb-i mehâfil şeref-i Kur'ân'ı
- 40 İtdi bu feth ile Hind ü 'Acemi velvele-nâk
Komadı hâli ne İrânı ne hûd Tûrânı
- 41 Aldı şemşîr ile etrâfını Ak Kirmânuñ
Tîg-ı Hindî-nesebi olsa n'ola Kirmânî
- 42 Şevk-i fethiyle şeb-âyîn-i beşâret itdi
Rûz-ı rûşen görünür oldu şeb-i zulmânı
- 43 Mazhar-ı nazra-i 'ayn-ı kerem oldu el-hak
Şâd idüp hıl'at-i teşrîf ile hep a'yânı
- 44 Eyyede'llâh hoşâ feth-i hümâyûn- âsâr
Lev-haşa'llâh zihî ma'reke-i sultânı
- 45 Çok degül müjdesine buncılayın bir fethüñ
Ger nisâr itse felek gevher-i bahr ü kânı
- 46 Koya ey hâme-zed ü bürdi birez de idelüm
Sâyir evsâf-ı şerîfnde kalem-cünbânî
- 47 Habbezâ çetr-i mülûkâne otag-ı rengîn
Kim ola nakşı anuñ nakş u nigâr-ı Mânî
- 48 Nice ta'rîf olunur böyle otag-ı 'âlî
Sâk-ı 'arsa ola beste girih-i dâmânı
- 49 Kilk-i Behzâd ile bir tâze gülistân olmuş
Suver-i gonca ile nakş-ı gül-i handânı
- 50 Bâg-ı firdevse dahi nîm-nigâh itmez idi
Güllerin görse eger bülbül-i hoş-elhânı

- 51 Nedür ol mesned-i maksûre-i gerdûn-pâye
Gösterür şeş-cihet ü semt-i çehâr-erkânı
- 52 Kanı bir böyle şehen-şâh-ı selâtîn-huddâm
Kim ola bendesi iklîm-i Kırımuñ hânı
- 53 Ser ü destâr-ı cihânı çemen-efrûz itdi
Gonca-i hükm-i hümâyûn u gül-i fermânı
- 54 Hükme geldükçe keremle aña mahsûs ancak
Hüsn-i ta'bîr-i sühan şîve-i fermân-rânı
- 55 Haşredek nâm-ı hümâyûnını ihyâ eyler
Zer-i meskûk-ı şüzûrû'z-zehebi ihsânı
- 56 Kim ider gasbı zamânında meger kim 'âşık
Kuhl ide dîdesine hâk-i der-i cânânı
- 57 Sûretin Mânî-i endîşede tasvîr idemez
Zîr-i rânında olan esb-i sebük-cevlânı
- 58 Teng olur cilvesine tünd-i hırâm itdükçe
'Arsa-i vüs'at-ı çarh olsa eger meydânı
- 59 Zîr-i gerdûnda olan 'aks-i kutâs-ı bahri
Gösterür âyîne-i gurresini nûrânı
- 60 Sahn-ı meydâna gelüp ceng idicek merdâne
Kendüsi şîr-i Hudâ Düldül olur yekrânı
- 61 Zûr-ı bâzû-yı kavî hamlesine sad-tahsîn
Tîg-ı himmetle iki pâre ider sindânı
- 62 Tîri dil-dûz-ı 'adû oldugına heycâda
Aña şâhid mi degül hûn-ı ser-i peykânı
- 63 Kendi tursun Lehi pâ-mâl ider kulları var
Kim kiralı turamaz karşı degül hatmânı

- 64 Şeh-i 'âlî-nesebâ husrev-i hâkân-hasebâ
Ey hudâvend-i sezâ-yı kerem-i Rabbânî
- 65 Sen o sultân-ı seher-hîz-i mihir-kevkebsin
Reşk ider evvel-i ikbâlûne subh-ı sâni
- 66 Sen o hâkân-ı cihânsın ki zamânuñda senüñ
Şeref-i vâsf-ı şerîfüñle benüm Hâkânı
- 67 Yâd idüp nâm-ı hümâyûnını yer yer açdum
Tîg-ı endîşe ile memleket-i 'irfânı
- 68 Kuvvet-i nâtika medhüñle gelüp güftâra
Hüsn-i ta'bîr ile şermende ider Hassânı
- 69 Rişte-i nazma çeküp güher-i vâsfuñ şu'arâ
Gösterür bir birine silk-i dür-i galtânı
- 70 Şöhret-i vâsf-ı bülendüñle 'aceb pest itdüm
Tumturâk-ı sühan-ı Enverî vü Selmânı
- 71 Görseler ger bu kasîdem baña reşk eylerdi
'Urfî vü Tâlib ile Muhteşem-i Kâşânı
- 72 Hased itse n'ola ebnâ-yı zamân câyizdür
N'eyledi Yûsuf-ı hûnîn-cigere ihvânı
- 73 Ehl-i dil bir birinüñ kadrini a'lâ añlar
Sözde biz hep bilürüz mertebe-i yârânı
- 74 Birisi gevher-i endîşeme hem-seng olmaz
Yokladum hep güher-i tab'-ı sühan-sencânı
- 75 Her kesüñ mertebesin yazmak olurdi ammâ
Merd olanlar gözedür şîve-i hakk-ı nânı
- 76 Gerçi çok şâ'ir-i sâhir bulunur ammâ kim
Hiç bulunmaz arasañ bu kulunuñ akrânı

- 77 İddi'â-yı hüner itmiş tatalum bir nâ-dân
Nice tasdîk olunur da'vî-i bî-bürhânı
- 78 Hamdü li'llâh ki sühan-dân-ı sühan-perversin
Böyle dâna ile bir görme meded nâ-dânı
- 79 İltifâtüñla yine cins-i hüner buldı revâc
Çok zamân gerçi 'ayân olmuş idi husrânı
- 80 Baña lutf it baña kim medh-i şerîfüñle senüñ
Ser-firâz-ı sühan itdüm 'alem-i tibyânı
- 81 Ey **Mezâkî** niçe bir lâf u güzâf eyle du'â
Kim du'â ile olur her sühanüñ pâyânı
- 82 Tâ ki vakt-i seher-i husrev-i mihr-i gerdûn
Gûy-ı 'azm-i sefere böyle ura çevgânı
- 83 Her gazâda ide Hak şâh-ı cihânı mansûr
Zîr-i nüh-çetr-i mu'allâda tura dîvânı

10

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Bâreke'llâh zihî sûr-ı hümayûn-âsâr
Ki,anda mevcûd ola 'âlemde bu gün her ne ki var
- 2 Bâreke'llâh zihî sûr-ı ferâh-küster kim
Anı mahsûs ide etfâle Nebiyy-i muhtâr
- 3 Bâreke'llâh zihî bâg-ı tarab kim açmış
Gül gibi goncaların feyz-i nesîm-i eshâr
- 4 Bâreke'llâh zihî encümen-i 'işret kim
Anda hâzır ola hep mefhar-i erbâb-ı kibâr
- 5 Bâreke'llâh zihî sûr-ı gülistân-timsâl
Böyle olsa olıcak bâg-ı küşâde-ezhâr
- 6 Görmemişdür dahi bir buncılayın sûr-ı latîf
Devr idelden küre-i arzı sipih-r-i devvâr
- 7 Ola kim bâg-ı dil-ârâ-yı cinânda yâ Rab
Kim ola tâ bu kadar sûr u safâ leyl ü nehâr
- 8 Görse bir âdem eger cenneti rûyâsında
Olsa bu sûr ile ta'bîri kim eyler inkâr
- 9 Şeş-cihetden n'ola aksa aña sad-cûy-ı neşât
Her taraftan dökilür kulle-nüh-âb-ı enhâr
- 10 Her kişi hurrem ü dil-şâd olursa ne 'aceb
Oldı bu sûr-ı hümayûn dem-i eyyâm-ı bahâr
- 11 Bu ne nüzhet-geh-i zîbâ-yı tarab-efzâdur
Kim tehî-kâse virür neşve-i câm-ı ser-şâr
- 12 Şem'-i kâfûrı ile toldı miyân-ı meclis
Rûz-ı rûşen görünür oldı hemân her şeb-i târ

- 13 Bu kadar şem'-i büzürg oldu yine şu'le-şân
Sanasın tâb-ı derûndan tutuşup yandı hâr
- 14 Yoklasañ cümle-i dünyâya ziyâfet oldu
Ol kadar et'ime vü eşribe oldu bisyâr
- 15 Hvân-ı yagma idi her bir tarafı ol sûruñ
Bezli-i dirhem katı çok añma şümâr-ı dinâr
- 16 Habbezâ cây-ı meserret ki kuruldı anda
Bu kadar hayme-i şâhâne-i pür-nakş u nigâr
- 17 Sadr-ı a'zamla cemî'-i vüzerâ olsa revâ
Böyle bir çeşn-i tarab-zâde bu gün kâr-güzâr
- 18 Ne dügündür bu ki en'âm-ı firâvânından
Toldı hep nakd-i temennâ ile sad-ceyb ü kenâr
- 19 Ne dügündür bu ki dünyâya sadâlar saldı
Bu kadar velvele-i çeng ü def ü mûsikâr
- 20 Ne dügündür bu ki cümle 'ulemâ vü eşrâf
Anda ruhsâre-i me'mûle ola âyîne-dâr
- 21 Ne dügündür bu ki timsâl-i kanâdîli anuñ
Görinür her biri mânend-i nücûm-ı nevvâr
- 22 Ne dügündür bu ki anda ola böyle bûyâ
Bûy-ı 'itr-ı 'Acem ü nefha-i müşg-i Tatâr
- 23 Ne dügündür bu ki her yirden olur gûş-güzâr
Nagme-i bülbül ü âvâze-i kebk-i kûh-sâr
- 24 Ne dügündür bu ki her şâm-ı şerîfnde revâ
Olsa hindû-yı felek sevk ile bir meş'ale-dâr
- 25 Seyr iden nakl-i bülendîn kad-i tûbâ rûşen
Cilveye geldi sanur bir büt-i nâzik-refâtâr

- 26 Âferîn şu'bede bâzân-ı garâyib-kâra
Sihri san'atda hemân her birisi bir sehâr
- 27 Biri efsûn ile meydânda neler gösterdi
Mârı bir pâre resen itdi resen-pâreyi mâr
- 28 Biri bir destî-i efsûn-ı sihir-gûster ile
Gösterür âteşi mâ katreleri hem-çü şerâr
- 29 İtdi bu sûr-ı tarab-pervere sarf-ı himmet
Hân Mehmed şeh-i zî-şân-ı sûtûde-etvâr
- 30 Böyle bir sûr-ı tarab-pervere sarf-ı himmet
Mecma'-i sünnet-i şeh-zâde-i pâkîze-tebâr
- 31 Nice şehzâde ki dürr-i sadef-i devletdür
Böyle olsa olıcak zâde-i ferhunde-tebâr
- 32 Nice şehzâde ki gül-gonçe-i bâg-ı dildür
Yok nihâdında anuñ kâveş-i hâr-ı âzâr
- 33 Nice şeh vâlid-i şehzâde-i pâkîze-güher
Böyle olsa olıcak silsile-i kadr u vekâr
- 34 Nice şeh şevket ile pâdişeh-i heft-iklîm
Nice şeh devlet ile husrev-i nîgû-girdâr
- 35 Nice şeh oldı zamânında anuñ feth ü fütûh
Bu kadar mülk-i 'adû hısn-ı hasîn-i küffâr
- 36 Sâye-i Hazret-i Hak mazhar-ı feyz-ı mutlak
Kim odur şimdi muhakkak şeh-i sâhib-îsâr
- 37 Husrev-i dîn ü düvel pâdişeh-i mülk ü milel
Mâh-ı hurşîd - mahal 'îsî-i mu'ciz-güftâr
- 38 Hân Mehmed şeh-i gâzî-i cihâd-ârâ kim
Saf-ı küffârı yarar rûz-ı vegâ Rüstem-vâr

- 39 Ol hudâvend-i felek-kadr-i sa'âdet-pertev
Kim aña dinse sezâdur meh-i hurşîd-envâr
- 40 Ol 'adû-bend-i küşâyîş-dih-i beste-kârân
Ki aña âsân görünür müşkil-i emr-i düşvâr
- 41 Kâr-âgâh-ı cihân mertebe-bahşâ-yı mihân
Kim gubâr-ı deridür kuhl-ı cilâ-yı ebsâr
- 42 Ne yaña itse 'azîmet aña lâyıkdur eger
Olsa ger Hızır ile İlyâs iki peyk-i reh-vâr
- 43 Nükte-perdâz-ı hıred-nâme-i erbâb-ı hüner
Ber-taraf-sâz-ı tılısm-ı der-i genc-i esrâr
- 44 Pertev-i neyyir-i ikbâline mazhar düşse
Tal'at-ı mâha döner rûy-ı siyâh-ı idbâr
- 45 Gül-şene olsa revân âb-ı zülâl-i keremi
Tâze güller bitürür her ser-i hâr-ı dîvâr
- 46 Lâle vü sünbül-i ter ola hevâda zâhir
Hisse-mend olsa safâsından eger şu'le-i nâr
- 47 Ne 'aceb olsa şikâr-efken-i sahrâ-yı emel
Sayd imiş lâzıme-i dil-keşî-i geşt ü güzâr
- 48 Kasd-ı sayd itse eger sayd-geh-i devletde
Her taraftan dökülür ayagina sayd u şikâr
- 49 Ragbet-i sayd u şikâr itse n'ola 'âlemde
Kim olur tarz-ı nümâyende-i ceng ü peykâr
- 50 Ber-taraf oldı zamânında hücûm-ı fukarâ
Olmasa gamze-i hûbân-ı zemâne hûn-h âr
- 51 Kanlı yokdur dir idüm devr-i şerîfnde eger
Olmasa gamze-i hûbân-ı zemâne hûn-h âr

- 52 Hûn-ı küffârı ider tîgı hemîşe rîzân
Ne ‘aceb olsa eger vasf-ı şerîfi hünkâr
- 53 Şekl-i hurşîd hemân verd-i mutabbak gibidür
Yiridür itse eger gül gibi zîb-i destâr
- 54 Mâh-ı hâkân-nesebâ husrev-i ferruh-hasebâ
Ey hudâvend-i melek-hûy u firîşteh-dîdâr
- 55 Cümle erbâb-ı hüner ma’rifetin ‘arz itdi
Ben de itsem yeridür rûtbe-i şî’rüm iş’âr
- 56 Benüm ol vâkıf-ı iksîr-i mezâyâ-yı sühan
Dinse lâyıık baña bir Cevherî-i nâdire-kâr
- 57 Benüm ol şâ’ir-i hoş-lehçe ki güftârumdan
Feyz-yâb olmadadır şevk ile mest ü hûş-yâr
- 58 Benüm ol bülbül-i destân-zen-i evsâfuñ kim
Hem-dem olmaz baña ger murg-ı seher olsa hezâr
- 59 Hem-’ayâr-ı zer-i güftârum olur söz yokdur
İşte mîzân-ı sühan işte mihekk-i mi’yâr
- 60 Sûk-ı ‘irfânda n’ola balsa revâyiş sühanüm
Güher-i nazm iledür germî-i rûz-ı bâzâr
- 61 Mevc-hîz olsa nesîm-i keremünle tab’um
Pür olur gevher ile sâhil-i bahr-i efkâr
- 62 ‘Itr-ı medhûñle gönül oldı o deñlü ta’tîr
Kim virür râyihası bûy-ı dükân-ı ‘attâr
- 63 Tâlib ü ‘Urfî degül Enverî vü Hâkânî
Görseler nazmumu tahsîn idelerdi her-bâr
- 64 La’l-i rummânî-i vasfuñla pür oldı tab’um
Hoş-nümâ olsa n’ola dâneleri hem-çü enâr

- 65 Nazmımı görse eger medh-i şerîfüñde senüñ
Sıkılurdu elem-i reşk ile rûh-ı 'ussâr
- 66 Silk-i güftâr-ı safâ-bahşuma virdi zînet
Güher-i vâsf-ı şerîfüñ gibi dürr-i şeh-vâr
- 67 Gevher-efşân-ı hayâl olmaz idi vasfuñda
Kulzüm-i tab'um eger olmasa bahr-i zehhâr
- 68 Yok nazîrüm diyü da'vâ-yı teferrüd itsem
Hep ider münkir olanlar baña 'arz-ı ikrâr
- 69 Nazm-ı rengînüme beñzer mi benüm şi'r-i hasûd
Şeb-çerâğıyla berâber mi olur şem'-i mezâr
- 70 Kasabü's-sebki rübâ-yı sühan olsam ne'aceb
Fenn-i tab'um gibi yek-rân-ı güzîde mişvâr
- 71 Hâmem ol mutrib-i hoş-nagme-i ma'nâdur kim
Ögredür Zühre-i râmiş-gere 'ilm-i edvâr
- 72 Râcih olmazdı zer-i deh-demî-i güftârum
Vezn-i medhüñle eger olmasa sencîde-'ayâr
- 73 Da'vî-i ma'rifete işte dü-şâhid lebdür
Bu kasîdem ile şâhâne bu şi'r-i hem-vâr
- 74 'Ukde-i zülf ü şiken-der-şiken-i turre-i yâr
Sübha-gerdâni ider silsile-bend-i zünnâr
- 75 Kim bakar mihre meger tâb-ı nigâh olmayıcak
Yâr itmiş turalım 'âşika 'arz-ı dîdâr
- 76 'Aynına almasa mihri n'ola çeşm-i mestî
Meyl-i nâz ile çekilmiş aña kuhl-ı pindâr
- 77 Nergis-i mestine itmekdedür imdâd-firîb
Nigeh-i kâfir ile gamze-i nezzâre-şümâr

- 78 Câ-be-câ sînemi seng-i sitemi itdi siyâh
Her biri olsa n'ola dâg-ı derûn-ı agyâr
- 79 Ey **Mezâkî** niçe bir tâ bu kadar lâf u güzâf
Demidür dest-i du'â eylese tayy-ı tumâr
- 80 Tâ ki bir buncılayın sûr-ı hümâyûn-âsâr
Ola 'âlemde ferah-küster-i sahn-ı gül-zâr
- 81 Şevket ü 'izzet ile devlet ile rif'at ile
Şeh ü şehzâde ide mesned-i sıhhatde karâr

11

DER-VASF-I KUDÛM-I VEZÎR-İ SÂBIK MERHÛM MEHMED PAŞA YESSERA'L-LÂHÛ LEHÛ
FÎ'L-CENNETİ MÂ-ŞEYÂ

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Müjde ehl-i dile düstûr-ı mükerrem geldi
Sadr-ı düşmen-şiken ü saf-der-i 'âlem geldi
- 2 Nev-bahâr oldu kudûmıyla berîd-i ikbâl
Sanki burc-ı Hamele neyyir-i a'zam geldi
- 3 Müjde-i şevk-i kudûmıyla berîd-i ikbâl
Kâsîd-ı bâd-ı sabâdan dahi akdem geldi
- 4 Gayret-i sâgar-ı mihr olsa n'ola câm-ı ümîd
Meclis-ârâ-yı meserret-gede-i Cem geldi
- 5 Çıksa ger fevc-i melâ'ik n'ola istikbâle
Ol kirâmî halef-i dûde-i âdem geldi
- 6 Atlas-ı çarhı felek itse n'ola pây-endâz
Pâdişeh-kevkebe ol sadr-ı mu'azzam geldi
- 7 Hazret-i âsaf-ı Cem-pâye Mehemed Paşa
Ki kudûmıyla dem-i 'ıyş-ı dem-â-dem geldi
- 8 Gelicek devlet ile mihr-i cihân-tâb gibi
Gurre-efrûz-ı ruh-ı mâh-ı Muharrem geldi
- 9 Gıtdi ol ehrimen-i dîv- nejâd-ı 'âlem
Ol melek-fitrat u ol rûh-ı mücessem geldi
- 10 Çıkdı bî-gâne hele silsile-i devletden
Vâris-i pây-e-ikbâl-i eb ü 'amm geldi
- 11 Rûmdan Şâm-ı şerîfe idicek 'atf-ı 'inân
'İzz ü ikbâl ile hem vardı yine hem geldi

- 12 Ne turur Zühre nevâ-sâz-ı beşâret olsun
Nev-'arûs-ı harem-i devlete mahrem geldi
- 13 Hil'at-ı fâhire-i mekremet-i sultânî
Kâmet-i kadrine ne bîş ü ne hûd kem geldi
- 14 Bâreke'llâh zihî kevkebe-i istikbâl
Ki bu heybetle ne Sührâb u ne Rüstem geldi
- 15 Lev-haşa'llâh zihî zîb-i cihân-ârâ kim
Zîver-i mesned o pîrâye-i Hâtem geldi
- 16 Her kişi dirdi gelüp sadrı müşerref eyler
Mînnet Allah'a ki ber-vefk-ı musammem geldi
- 17 Demidür itse felek ehl-i dili ferrûh-fâl
Kur'a-i baht-ı 'adû gâyet ile kem geldi
- 18 Demidür dâmen-i âmâl olursa pür-dür
Güher-efzûn-ı sehâ-yı kef-i Hâtem geldi
- 19 Serverâ 'acz ile itsem n'ola medhûñ îcâz
Gerçi kim hâtıra biñ ma'nî-i mülhem geldi
- 20 Nideyim n'eyleyeyüm vasfuña hadd yok tutalum
Dile imdâd-ı dem-i 'îsî-i Meryem geldi
- 21 Benüm ol Husrev-i endîşe ki benden gayrı
Her varan meclis-i ehl-i dile mülzem geldi
- 22 Benüm ol turfe-hırâm-ı çemenistân-ı hayâl
Kim baña bu revîş-i tâze-müsellem geldi
- 23 Her kaçan encümen-i ma'nâya gelsem dirler
İşte ol vâkîf-ı sad-nükte-i mülhem geldi
- 24 Bende hatm oldı sühan-küsterî-i tarz-ı cedîd
Gerçi kim Tâlib ile 'Urfî mukaddem geldi

- 25 Şimdi ammâ ki felek tâ o kadar lâl itdi
Kuvvet-i nâtıkaya hâlet-i ebkem geldi
- 26 Halka-i bezm-i cihândan nice memnun olayum
Hep benüm nevbetüme sâgar-ı pür-semm geldi
- 27 Genc-i gamda oturup derd ile kan aglar iken
Dil ü dîdem gibi ne yâr u ne hem-dem geldi
- 28 Varıcak tekye-i mihnet gibi bir hân-kaha
Yanuma bencileyin bir iki sersem geldi
- 29 Âsafâ sende bilürsin ki günâhum yog iken
Başuma serzeniş-i ta'ne-i muhkem geldi
- 30 Nazm-ı ahvâl-i perîşânuma kasd itdükçe
Hasb-i hâl-i dil-i mihnet-zede der-hem geldi
- 31 Ey **Mezâkî** niçe bir nevha-tırâzî-i sitem
Mevsim-i sûr-ı telâfi-kün-i mâtem geldi
- 32 Hâtıruñ her ne kadar der-hem ise dil-şâd ol
Dest-gîr-i tarab u ser-şiken-i gam geldi
- 33 Cigerüñ her ne kadar çâk ise de gam çekme
Zahm-ı nâ-sûr-ı dile müjde-i merhem geldi
- 34 Gözüñ aydın niçe bir girye-i şâm-ı hasret
Nûr-ı hûrşîd-eser dîde-i pür-nem geldi
- 35 Hemân el aç der-i Mevlâ'ya murâduñ iste
Sad-hulûsıyla du'â eyleyecek dem geldi
- 36 Tâ ki bir sadr-ı kerem-küster için 'âlemde
Ehl-i dil dir o cihân-dâver-i ekrem geldi
- 37 Der-gehinde umarum kulları dâyim diyeler
Vardı dîvân-ı hümâyûna vü hurrem geldi

12

DER-MEDH-İ SULTÂN MEHMED HÂN-I GÂZÎ VE
VASF-I KÖPRÜLİ-ZÂDE AHMED PAŞA

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Büşrâ leke* ey âsaf-ı zî-şân-ı zamâne
Kim itdi eser mihr-i Süleymân-ı zamâne
- 2 Devründe Celâlî kırılıp buldı cezâsın
Şimden gerü ne bîm ü ne tугyân-ı zamâne
- 3 Yek-lahzada tayy-kerde-i devr-i felek oldı
Neşr olmuş iken fitne-i enbân-ı zamâne
- 4 Bir tığ-ı teveccühle kesildi ser-i a'dâ
Ahsentü zihî himmet-i merdân-ı zamâne
- 5 'Âlemde 'aceb haddini bildi Kölemenler
Pest oldı hele rütbe-i keyvân-ı zamâne
- 6 Gör ki nice bî-dîn idi ol hâyin-i devlet
Ki_anda yog idi ahd ile peymân-ı zamâne
- 7 Ser tâ-be-kadem olmuş iken nâz u ni'amlâ
Müstagrak-ı sad-ni'met-i elvân-ı zamâne
- 8 Şükrâne-i nâz u ni'amı bilmedi âhir
Geldi yolına hep nemek ü nân-ı zamâne
- 9 'Âlemde dahi itmedi bir böyle hiyânet
Ne kâfir-i mutlak ne Müselmân-ı zamâne
- 10 Küfrinde meger şübhe mi var Müslim olur mı
Bir kâfir-i büt-hâne-i küfrân-ı zamâne
- 11 Havfinden olup bâdiye-gerdân-ı felâket
Oldı niçe dem gûl-i beyâbân-ı zamâne

- 12 Âhir götürüp sevk-i kazâ dâma düşürdi
Teng oldu aña 'arsa-i 'isyân-ı zamâne
- 13 Meydân-ı mucâzât-ı hiyânetde Haleb'de
Çok kelleyi top eyledi çevgân-ı zamâne
- 14 Galtân olıcak külleleri oldu felekde
Pâ-mâl-i süm-i eşheb-i hâkân-ı zamâne
- 15 Ol şeh ki zamânında 'ayân oldu cihânda
Lutf-ı felek ü hüsn-i zemîn ân-ı zamâne
- 16 Ol şeh ki dürer-bârî-i sad-lutf ile olur
Hem kân-ı güher hem güher-i kân-ı zamâne
- 17 Gâzî-i selâtîn-i cihân Hân Mehemmed
Hâkân-ı cihân-gîr ü cihân-bân-ı zamâne
- 18 Böyle ider evsâfını sad-şevk ile tahrîr
Yârân-ı rakam-senc-i kalem-rân-ı zamâne
- 19 Cemşîd-i zamân husrev-i Cem-câh-ı yegâne
Hürşîd-i zemîn mâh-ı dırâhşân-ı zamâne
- 20 Behrâm-ı zafer-yâver-i meydân-ı şecâ'at
Ceng-âver-i sad-Sâm ü Nerîmân-ı zamâne
- 21 Sultân-ı selâtîn-i hadem rûy-ı zemîn kim
Bir bende-i efkendesidür hân-ı zamâne
- 22 Ne şeh ki eger tîg-ı cihân-gîri tokınsa
Sad-pâre olurdu ser-i sendân-ı zamâne
- 23 Ne şeh ki zamânında behem olmadı aslâ
Dest-i sitem ü çâk-ı girîbân-ı zamâne
- 24 Havfinden anuñ tâ o kadar ber-taraf oldu
Gâret-girî-i fitne pesendân-ı zamâne

- 25 ‘Ahdinde emîndür kef-i ‘ayyâr-ı sabâdan
Zer-tâc-ı ser-i şem’-i fûrûzân-ı zamâne
- 26 Gör lutfını kim dest-i sehâsıyla çekildi
Tumâr-ı niyâza hat-ı butlân-ı zamâne
- 27 Bâzâr-ı rızâsıyla hilâfında bulundu
Sûd ile ziyân renc ile husrân-ı zamâne
- 28 Sâyeste-i ser-kabza-i şemşîri degüldür
Hûrşîd gibi gevher-i rahşân-ı zamâne
- 29 Hindû-yı felek meş’ale-keş bendesi oldu
Bir meş’alidür bu meh-i tâbân-ı zamâne
- 30 Hakkâ ki anuñ sürme-i hâk-i kademidür
Kıymet-şiken-i kuhl-ı Sıfâhân-ı zamâne
- 31 Düldül gibi altında ne hoş cilveler eyler
Ol eşheb-i dil-dâde-i cevlân-ı zamâne
- 32 Reftâre gelüp ‘arza kılur turfe-hırâmı
Zîbâ-reviş ü kebk-hırâmân-ı zamâne
- 33 Şeh-per-i gazâ ber-ser iken kopsa yerinden
Teng olur aña ‘arsa-i imkân-ı zamâne
- 34 İrhâ-yı ‘inân itse anuñ gerdine irmez
Endîşe gibi eblak-ı perrân-ı zamâne
- 35 At sürse cirîd atsa nice vasf idem anı
Tab’um tatalum olsa da Sahbân-ı zamâne
- 36 Bahr-i keremi tâ o kadar mevc- feşândur
Dünyâyı ider garka-i ihsân-ı zamâne
- 37 Feyz-ı nazarın gör ki vezîrinde ‘ayândur
Şâyestegî-i mesned-i dîvân-ı zamâne

- 38 Serdâr-ı felek-hayme-i ordû-yı hümâyûn
Ol yekke-süvâr-ı ser-i meydân-ı zamâne
- 39 Ol şîr-i jiyân saf-şiken-i düşmen-i bî-dîn
Ol bebr-i beyân Rüstem-i destân-ı zamâne
- 40 Hem-nâm-ı hudâvend-i rusûl sadr-ı mükerrerem
Kutbü'l-vüzerâ kâmilü'l-îmân-ı zamâne
- 41 Ol sadr-ı cihân kim güher-i hâk-i deridür
Kuhlü'l-basarı dîde-i a'yân-ı zamâne
- 42 Ol saf-der-i yektâ ki bu gün pey siperîdür
Her düşmen-i bî-dîn-i girân-cân-ı zamâne
- 43 Kim dirdi ki bu 'avn-ı ilâhî ola rûzî
Tevfikını Hak itdi nümâyân-ı zamâne
- 44 Güç işlerini Hazret-i Hak eyledi teshîl
Yeksândur aña müşkil ü âsân-ı zamâne
- 45 Gör pâkî-i 'ahdin ki hemân hûn-ı 'adûdur
Ger var ise âlâyîş-i dâmân-ı zamâne
- 46 Şimden gerü hûrşîd-i cihân-tâb-ı safâdur
Mîhr-i seher-i şâm-ı garîbân-ı zamâne
- 47 Şimden gerü erbâb-ı temennâya salâdur
Ne fikr-i emel ne gam-ı hirmân-ı zamâne
- 48 Şimden gerü ser-sebz ü tarî olsa sezâdur
Tohm-ı emel-i hâtır-ı dihkân-ı zamâne
- 49 Gör feyz-ı nesîm-i keremin bâg-ı cihânda
Eyyâm-ı bahâr oldı zemistân-ı zamâne
- 50 Seyr it eser-i zühdini bir sûrete girdi
Zühhâd-ı vera'-pîşe vü mestân-ı zamâne

- 51 El-minnetü li'llâh ki zamânında söyindi
Rüşvet gibi bir âteş-i sûzân-ı zamâne
- 52 Hızr-ı keremi râh-nümâ-yı çemen-i cûd
Nevk-i kalemi çeşme-i hayvân-ı zamâne
- 53 Endîşesi âsûdegî-i halk-ı cihândur
Kim pîşesi hep lutf-ı firâvân-ı zamâne
- 54 Bulursa zamânında bulur hvâce-i 'âlem
Sermâye-i ârâyış-i dükkân-ı zamâne
- 55 Âsâr-ı fütûhâtını gûş eyle ki oldur
Pîrâye-i târih-nüvîsân-ı zamâne
- 56 İkbâl ile 'azm eyleyicek Bahr-i Sefîde
Kopdı kefere başına tûfân-ı zamâne
- 57 Bir top ile baştardasını itdi 'adûnuñ
Gark-âbe-i teh-lücce-i 'ummân-ı zamâne
- 58 Deryâyı dem-i kâfir ile eyledi pür-hûn
Sürh olsa n'ola pençe-i mercân-ı zamâne
- 59 Bozca Ada vü Limni gibi iki hisârı
Feth itdi idüp himmet-i şâhân-ı zamâne
- 60 Eflâk ile Bogdan'ıñ olup begleri 'âsî
İtmişler iken da'vî-i 'udvân-ı zamâne
- 61 Tebdîl idüp anları da itdi o mülküñ
Ser-keşleri hep tâbî'i fermân-ı zamâne
- 62 İrhâ-yı 'inân eyleyicek Erdele togrı
Ol büt-şiken-i hitta-i evsân-ı zamâne
- 63 Gösterdi 'adûya yed-i beyzâ-yı salâbet
Mânend-i kef-i Mûsî-i 'Umrân-ı zamâne

- 64 Aldı Nive kal'asını bir iki günde
Bî-minnet-i top-ı şerer-efşân-ı zamâne
- 65 Rakuçı firâr eyledi vü oldu o mel'ûn
Bir der-be-der-i bî-ser ü sâ mân-ı zamâne
- 66 O ülkeye anuñ yerine oldu nişâne
Bir hâkim-i fermân-ber-i sultân-ı zamâne
- 67 Bir şîr-i jiyân hamledür evlâd-ı kirâmı
Şiblü'l-esedi turfe-neyistân-ı zamâne
- 68 Zîb-i ser-i kadr olsa n'ola her biri olmuş
Gül-gonce-i ikbâl-i gülistân-ı zamâne
- 69 Seyr it eser-i terbiyetin her biri bulmuş
Tercîhe sezâ rütbe-i rüchân-ı zamâne
- 70 Bâg-ı neseb-i pâkini zeyn eylemiş el-hak
Ârâyış-i serv ü gül-i reyhân-ı zamâne
- 71 Hak ide mu'ammer olıcak böyle gerekdür
Hayrü'l-halefi silsile-cûyân-ı zamâne
- 72 Hurşîd-cemâle meh-i pâyende-kemâlâ
Ey mihr-i ziyâ-bahş-ı nüh-eyvân-ı zamâne
- 73 'Âlemde revâyış bulacak cins-i hünerdür
Sencîde-metâ'-ı kefi mîzân-ı zamâne
- 74 Fark olmayıcak cehl ile 'irfân bu mıdur yâ
Temyîz-i felek şîve-i iz'ân-ı zamâne
- 75 El-minnetü li'llâh ki bu iz'ân ile sensin
Ser tâ-be-kadem mâye-i 'irfân-ı zamâne
- 76 Vasfuñda n'ola eylese da'vâ-yı teferrüd
Bir bencileyin merd-i sühandân-ı zamâne

- 77 Bir sencileyin âsaf-ı bî-misle sezâdur
Bir bencileyin fâyikü'l-akrânı zamâne
- 78 Gör gül-şen-i medhüñde ne hoş nagmeler eyler
Hâmem gibi bir mürğ-ı hoş-elhân-ı zamâne
- 79 Memdûhına bir böyle senâ itmedi gitdi
Ne Tâlib ü ne 'Urîfî ne Selmân-ı zamâne
- 80 Bu nazm-ı güher-bârımı görseydi felekde
Tahsînler iderdi baña Hassân-ı zamâne
- 81 Ser-rişte-i medhüñle baña oldu küşâde
Kıfl-ı dür-i gencîne-i pinhân-ı zamâne
- 82 Nazmum var iken gayrı ko kıymetde bir olmaz
Har-mühre ile la'l-i Bedahşân-ı zamâne
- 83 Hâşâ ki ola zihn-i şerîfüñde müsâvî
Dânâ-yı sühan-küster ü nâdân-ı zamâne
- 84 Mest itdi beni bâde-i nazmuñ n'ola olsam
Câmî gibi ser-halka-i rindân-ı zamâne
- 85 Evsâf-ı şerîfüñle şeref buldı kasîdem
Ol nâmeyi zeyn itdi bu 'unvân-ı zamâne
- 86 Ol şevk ile bir tâze gazel eyledüm inşâd
Kim oldu pesendîde-i yârân-ı zamâne
- 87 Bir âfet-i devrân büt-i fettân-ı zamâne
İtdi dil-i 'uşşâkı sanem-hvân-ı zamâne
- 88 Bir mest-i mey-i mey-gede-i 'işve ki olmuş
Her bir müjesi hançer-i bürrân-ı zamâne
- 89 Bir mugbeçe-i hûş-rübâdur n'ola olsa
Dil-dâdeleri vâlih ü hayrân-ı zamâne

- 90 Bir rûh-ı revân kim aña ger dinse sezâdur
Cân u dil-i 'uşşâk u dil ü cân-ı zamâne
- 91 Hızr olsa eger haste-dil-i 'ışkı ne çâre
Bu derde devâ bulmadı lokmân-ı zamâne
- 92 Dâg-ı gam-ı 'ışk ile meded oldı derûnum
Hem-reng-i dil-i lâle-i nu'mân-ı zamâne
- 93 Müstagnî-i cem'ıyyet-i 'uşşâk-ı ciger-sûz
Âb-ı ruh-ı cem'ıyyet-i hûbân-ı zamâne
- 94 Dil-sûhte-i 'ışkı **Mezâkî** gibi olmaz
Pervâne-i her şem'-i şebistân-ı zamâne
- 95 Bir hûb gazel birle kasîdem bulup itmâm
Oldı bu zemîn hak bu ki çesbân-ı zamâne
- 96 Şimden gerü ihlâs ile hengâm-ı du'âdur
Bir kâ'ide-i nâdire-sencân-ı zamâne
- 97 Tâ kim döne geh gâh murâd üzre felekde
Bu devr-i keç ü gerdiş-i bî-cân-ı zamâne
- 98 Hak pîr ide sultân-ı civân-baht-ı cihânı
Ki oldur sebep-i râhat-ı sükkân-ı zamâne
- 99 Mahsûs ola ol sadr-i kerem-kâra hemîşe
Dâd u sited-i mesned-i dîvân-ı zamâne

13

DER-SİTÂYİŞ-İ KÖPRÜLİ-ZÂDE AHMED PAŞA

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Neşve-i sâgar-ı Cem olsa da câmumda benüm
Bilmezin şevk nedür 'ıyş-ı müdâmumda benüm
- 2 Micmer-efrûz-ı murâd oldı gönül ammâ kim
Kalmadı nûkhet-i yek-şembe meşâmumda benüm
- 3 Kâmetüm eyledi ham-geşte girân-bâr-ı melâl
Elif-i kaddümi gör halka-i lâmumda benüm
- 4 Böyle hûn-beste olan çeşm-i remed dîdemi gör
Ne temâşâ iderin ravza-i kâmumda benüm
- 5 Dîdede medd-i nazar yok kime izhâr eyler
Cilveler kim görünür serv-i hırâmumda benüm
- 6 Zülf-i dil-berde gönül hâl-i 'izârın göremez
Yok gibi dâne dahi halka-i dâmumda benüm
- 7 Nâr-ı hasretle yanar turma süveydâ-yı derûn
Yok velî bûy-ı safâ 'anber-i hâmumda benüm
- 8 Dôst düşmen ne 'aceb itse terahhum baña kim
Merhamet kopdı havâsıyla 'avâmumda benüm
- 9 Âh kim tâ bu kadar bâr-ı belâ-yı hicrân
Tâb u tâkat komadı dûş-ı kıvâmumda benüm
- 10 Bir zamân neydi o ünsiyet ile ülfetler
Şimdi rem-hürde olan âhû-yı râmumda benüm
- 11 Bir zamân evc-i hümâ-yı tarab iken şimdi
Cugd-ı mihnet ne revâdur ser-i bâmumda benüm
- 12 Bir zamân cây-gehüm encümen-i vuslat idi
Kim mukîm oldı 'aceb şimdi makâmumda benüm

- 13 Gûş iden hâlûmi kan agladugum bilse n'ola
Hûn-ı dil ta'biyedür zımn-ı peyâmumda benüm
- 14 Bu gelü gîrî-i gussayla revâdur olsa
Ruhsat-ı şûrb-i halâl âb-ı harâmumda benüm
- 15 Ey göñül tâ bu kadar şekve felekden çokdur
Var iken böyle kerem sadr-ı kirâmumda benüm
- 16 Ol hudâvend-i ümem kim nazarı kâfidür
Nasb-ı râyât-ı mühimmât-ı mehâmumda benüm
- 17 Ol hudâvend-i ümem kim nazarı kâfidür
Kadr-i gerdûn görünür câh-ı gulâmumda benüm
- 18 Fâzıl-ı 'ukde-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Kim O'dur mâye-i cân rûh-ı kelâmumda benüm
- 19 Şadr-ı a'zam o vezîr ibn-i vezîr-i a'zam
Kim yok akrânı sanemâ dîd-i 'izâmumda benüm
- 20 Dirdi merhûm ben ölsem de ne gam 'âlemde
Böyle şiblû'l-esed oldukça künâmumda benüm
- 21 Bir meziyyet mi olur fazlına nisbet dir isem
Bu 'Alî dikkati var ibn-i Hümâmumda benüm
- 22 Âfitâb-ı felek-i cûd ile ta'bîr iderin
Zât-ı pür-nûrını gördükçe menâmumda benüm
- 23 Baña gör lutfını seyr eyle sa'âdet nice olur
Âfitâbında anuñ bedr-i temâmumda benüm
- 24 Ebrû-yı şâhid-i kadri ne hoş îmâ eyler
Eser-i devletini dâl-i devâmumda benüm
- 25 Nûkhet-i sünbül-i hulkı ne kadar bûyâdur
Hatt-ı müşgîn-i nûkât gâliye-fâmumda benüm

- 26 Tîre-rûz-ı gam iken pertev-i mihr-i keremi
Nûr-ı hûrşîd olur ref'-i zilâmumda benüm
- 27 Dürretü't-tâcı sühandür güher-i evsâfi
Ser-i iklîl-i kavâfi-i benâmumda benüm
- 28 Lâyık ordû-yı hümâyûna çıkup dirse felek
Bir serâ-perdedür etrâf-ı hıyâmumda benüm
- 29 Ey güher-senc-i kerem kim şerefüñ zâhirdür
Nazm-ı dür-dâne-i pâkîze-nizâmumda benüm
- 30 Var ise izn-i şerîfüñ hünerüm 'arz ideyin
Böyle bir nâme-i pür-şevk ü garâmumda benüm
- 31 Benüm ol husrev-i endîşe ki Rüstem gibi dil
Sad-kıyâmet koparur vakt-i kıyâmumda benüm
- 32 Benüm ol saf-der-i ma'nâ ki zamânuñda senüñ
Kimse hiç ham olamaz vakt-i hısâmumda benüm
- 33 Rüstem olsa turamaz sîne gerüp karşımda
Dem-i dil-dûzî-i peykân-ı sihâmumda benüm
- 34 Seyf-i meslûl-i celâlüñ gibi düşmen - küşdür
Ne turur tîg-ı zebân cevfi-i niyâmumda benüm
- 35 'Arsa-i medhüñe at sürsem eger seyr eyle
Ne kadar hazm iderin şedd-i hırâmumda benüm
- 36 Ol suver-bend-i hayâlüm ki nümâyân olmaz
Mûy-ı noksân-ı kalem dikkat-i tâmumda benüm
- 37 Câmi'-i 'ışkum u esrâr-ı felek-peydâdur
Saf-ı mir'ât-ı mücellâ-yı ruhâmumda benüm
- 38 Tab'uma ebr-i gumûm olmuş iken böyle hicâb
Berk urur mihr-i hıred zîr-i gamâmumda benüm

- 39 Bânû-yı fikrüm olup gurre dise lâyıkdur
Nûr-bahş oldu sühan zîr-i lisâmumda benüm
- 40 Böyle cem'iyet-i ervâh-ı ma'ânî itsem
Ben de hayrân olurun fart-ı zihâmumda benüm
- 41 Gevher-efşân-ı dürûd olsam eger yârâna
'Akl-ı küll 'izzet ider redd-i selâmumda benüm
- 42 Eşheb-i tab'uma bak cünbüşini seyr eyle
Dest-i çâlâkümi gör taraf-ı zimâmumda benüm
- 43 Gör nice cilve-nümâdur harekât-ı i'câz
Böyle bir ablak-ı zîbende-licâmumda benüm
- 44 Cân u dil sofrâ-keş-i midhatüñ olsa çok mı
Var iken rûha gıdâ-hvân-ı ta'âmumda benüm
- 45 Ben ölürsem de yine haşre degin bâkîdür
Eser-i nân u nemek magz-ı 'izâmumda benüm
- 46 Yine tiryâk-i telâfi 'umarın zehr-i gama
Eser-i sümde 'ayân olsa mesâmumda benüm
- 47 Rûze-dâr-ı gam iken 'ahd-i şerîfüñde yine
Gör ne 'işretler olur 'ıyd-ı sıyâmumda benüm
- 48 Ey **Mezâkî** niçe bir lâf u güzâf eyle du'â
Böyle esnâ-yı dem-i 'arz-ı merâmumda benüm
- 49 Tâ ki bu şükr ü şikâyet ola böyle ma'lûm
Matla'-ı nazm u dem-i hüsn-i hitâmumda benüm
- 50 Hak ide zât-ı şerîf-bahşını zîb-i devlet
Hep budur vird-i zebân subh ile şâmumda benüm

14

DER-SİTÂYİŞ-İ AHMED PAŞAST DER-FETH-İ KAL'A-İ UYVÂR

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün

- 1 El-minnetü li'llâh ki bu gün rûz-ı gazâdur
Bu rûz-ı gazâ gâzîlere rûh-fezâdur
- 2 El-minnetü li'llâh ki münâdî-i zaferle
Gâret-girî-i mülket-i küffâra salâdur
- 3 El-minnetü li'llâh ki bu gün reh-ber-i tevffik
Bu 'asker-i İslâma 'aceb râh-nümâdur
- 4 El-minnetü li'llâh ki bu gün şevk ile 'âlem
Gül-çîn-i nihâl-i çemen-i hamd ü senâdur
- 5 El-minnetü li'llâh ki bu ordû-yı hümâyûn
Âvâze-i sad-şükr ile pür-sıyt u sadâdur
- 6 Tolsa n'ola ger na'ra-i tekbîr ile 'âlem
Bu rezm-i seher subh-dem-i rûz-i vegâdur
- 7 Her kûşede sad top atılup dûd-ı siyâhı
Fark-ı ser-i küffâra 'aceb ebr-i belâdur
- 8 Ta'bîr idemem toplaruñ sıyt u sadâsın
Kim her birisi ra'd gibi sâ'ika-zâdur
- 9 Âteş virilüp böyle atıldukça hisâra
Her dânesi bir gûy-ı 'alev-rîz-i fenâdur
- 10 Meydâna çıkup ceng ü cidâl eylemez ancak
Tâgîleri hep dagdaga-perdâz-ı vegâdur
- 11 Gûyâ cebel-i kâfi delüp kal'a idinmiş
Kâfirleri hep müşrik-i 'ifrît-likâdur
- 12 Kâfir kırılup kal'a-i Uyvar ele girdi
Bu feth ü zafer ser-ber-i eltâf-ı Hudâdur

- 13 Ne kal'a ki her küngüresi hem-ser-i eflâk
Handakları hûd sûde-ruh-ı tahte serâdur
- 14 Ne kal'a ki her kullesi bir hısn-ı hasîndür
Kim turreleri ta'ne-zen-i evc-i hevâdur
- 15 Şimden gerü her cânibe sad-kâsıd-ı tebşîr
Bu müjde-i fethiyle revân olsa sezâdur
- 16 Bu müjde olup gûş-zed-i ebr-i bahârı
Dür-dâne-feşân-ı kadem-i peyk-i sabâdur
- 17 Bu tâze eser böyle magâzî-i cedîde
Şöhret-şiken-i nâm-ı fütûh-ı kudemâdur
- 18 Bu şevk iledür böyle şeb-âzîn-i zamâne
Kim rûy-ı zemîn reşk-i çerâgân-ı semâdur
- 19 Bu feth u zafer Hak bu ki tâ rûz-ı kıyâmet
Ser-safha-i târih-i fuhûl-i fudalâdur
- 20 Bu zülf-i dil-âvîz-i ruh-ı şâhid-i nusret
Tûg-ı şeref-i tâli'-i sadrû'l-vüzerâdur
- 21 Ol saf-der-i râyet-be-kef-i rûz-ı vegâ ki
Şemşîri hemân tîg-ı kef-i dest-i kazâdur
- 22 Ol Rüstem-i hasm-efken-i meydân-ı gazâ kim
Serdâr-ı zafer yâver-i mansûr - livâdur
- 23 Ol yekke-süvâr-ı sipeh-ârâ-yı zemîn kim
Zîb-i şeref-i migferi şeh-per-i hümâdur
- 24 Ferzend-i kirâmı güher-i sadr-ı güzîn kim
Hayrû'l-halefi silsile-i kadr u 'alâdur
- 25 Hem-nâm-ı hudâvend-i rûsul sadr-ı mu'azzam
Kim reh-ber-i tevfiik ile hem-râh-ı Hudâdur

- 26 Ol âsaf-ı fâzıl ki fazîletde 'alemdür
Kim şukka-firâzende-i kadr-i 'ulemâdur
- 27 Ol dâver-i dânâ ki bu tedkîk-ı nazarla
Ser tâ-be-kadem mâ-sadaka 'akl u zekâdur
- 28 Ol merkez-i per-gâr-ı sebük dest-i sehâ kim
Devrinde felek dâyire-i lutf u 'atâdur
- 29 Serdâr-ı mu'azzam ki bu meydân-ı gazâda
Hem gâzî-i kâfir-küş ü hem kal'a-küşâdur
- 30 Düstûr-ı mükerrem ki söze gelse kelâmı
Hep fıkra-i is'âf-ı recâ-yı fukarâdur
- 31 Müstagnî-i 'âlem ki idüp Hakk'a tevekkül
Yek-keffe-şümâr dü-kef -i fakr u gınâdur
- 32 Hâk-i kademi sürme-i a'yân-ı zamâne
Nakd-i keremi vakf-ı kef-i ehl-i recâdur
- 33 Seyr olsa n'ola gürsine çeşmân-ı taleb kim
Dâd u dihişi mâ'ide-i hısb u rehâdur
- 34 'Ahdinde n'ola böyle gazâ olsa ki kârı
Gâzîlere îsâr-ı dür-i cûd u sehâdur
- 35 İtse n'ola her redd ü kabûlinde isâbet
Berhem-zen-i hengâme-i sad çün ü çerâdur
- 36 Gör gurre-i iclâl ile hurşîd-i cemâlin
Ol mâh-ı nev-i 'ıyd u bu hûd şems-i duhâdur
- 37 Nâz eylese eflâke n'ola böyle otaı
Her fülkesi bir ahter-i hûrşîd-ziyâdur
- 38 Bu meşreb-i pâkîze bu lutf-ı tabî'at
Bu hulk-ı hasen mâye-i sad-hüsn ü behâdur

39 Ol mertebe pür-şa'sa'adur mihr-i zamîri
Hûrşîd aña nisbetle hemân cirm-i Sühâdur

40 Sâf olsa n'ola âyîne-i kalb-i münîri
Kim saykal-ı feyz-i ezeli aña cilâdur

41 Ser-berzede mihrâ meh-i ikbâl-i sipihrâ
Ey sadr-ı cihân kim saña bu pâye sezâdur

42 İznüñ var ise 'arz-ı kemâl itmege seyr it
Şi'rüm ne kadar şîve-nümâ-yı şu'arâdur

43 Ol muhteri'-i tarz-ı cedîdüm ki kelâmum
Hep tâze-revîş tâze-zebân tâze-edâdur

44 Pür oldı yine nükhet-i medhüñle meşâmum
Kim râyıhası şâm ü seher rûha gıdâdur

45 Ol nâdire-senc-i hiredüñ zîb-i nikâtum
Pîrâye-dih-i râ-yı zerîn-i 'ukalâdur

46 Her meclis-i 'irfânda gül-âb-ı kelimâtum
Âb-ı ruh-ı cem'iyet-i yârân-ı safâdur

47 Yekrân-ı hayâlüñ yine bir cünbişi var kim
Meydân-ı tahayyül aña bir teng-fezâdur

48 Gör nazm-ı ter ü bîhte-i cevher-i tab'um
İksîr-i sühan var ise bu arz ile mâdur

49 Bu verziş-i bürhân ile her beyt-i latîfüm
Dârü'l-hikemi tab'-ı selîm-i hükemâdur

50 'Uşşâk n'ola nazmumı baş üzre tutarsa
Gül-gonca-i destâr-ı ser-i mihr ü vefâdur

51 Gül-hîz-i hayâl itdi yine gül-şen-i tab'um
Bu Rûm ili kim hitta-i hoş-âb ü hevâdur

- 52 Endîşe-i medhûnle gönül oldı küşâde
Kim ravza-i cennet gibi pür-neşv ü nemâdur
- 53 Hâmem gibi meşşâta-i ebkâr-ı ma'ânî
Yâd-ı dem-i hoş-bûyuñ ile gâliye-sâdur
- 54 Nâmuñla sözüm haşre dek olsa n'ola mezkûr
Menşûr-ı sühan lâyıık-ı tevkî'-i bekâdur
- 55 Bilsem n'ola evsâf-ı şerîfüñde kusûrum
Da'vâ-yı savâb ehl-i dile 'ayn-ı hatâdur
- 56 Vasfuñda olan 'aczimüñ ü pûyumı 'afv it
O merhale bu dâyireden hayli cüdâdur
- 57 Bir matla'-ı garrâ ile gör bu gazelüm kim
Ser-safha-i dîvân-ı kelâm-ı füsehâdur
- 58 Çeşm-i siyehi zâlim-i mazlûm-nümâdur
Lutf-ı nigehe cevher-i şemşîr-i cefâdur
- 59 Kurbân-ı ser-i gamze-i hûn-rîzine hadd yok
Her bir nigehe-i mestine biñ kelle fedâdur
- 60 Ne gamze ki çevgân-ı ser-i zülf ile bî-bâk
Meydân-ı mahabbetde 'aceb gûy-rübâdur
- 61 Aldanma görüp hâl-i ruhın eyle hazer kim
Ol dâne-i dâm-ı ser-i gîsû-yı dü-tâdur
- 62 Olsa ne 'aceb hattı çemen-hîz-i mahabbet
Ol sebze-i nev-hâste hep mihr-i giyâdur
- 63 Ser-germ-i vefâ olsa da erbâb-ı niyâza
Gül-gûne-i nâzı yine hem-reng-i hayâdur
- 64 Gör câzibe-i 'ışkını 'azm-i sefer itse
Dönse dahi 'âşıkları hep rû-be-kafâdur

- 65 Dest-i talebe dâmen-i vasl-ı nice girsün
Bir âfet-i çâbü-k-reviş-i teng-kabâdur
- 66 Gül-zâr-ı şitâyîşde bu gün tab'-ı **Mezâkî**
Bir bülbül-i şûrîde-i sad-gûne nevâdur
- 67 İtmâm-ı sitâyîş olıcak böyle gerekdür
Kim vâsıtatü'l-'akdi dür-i silk-i du'âdur
- 68 Tâ böyle gazâlarda olan 'asker-i İslâm
Müstagrak-ı nâz u ni'am-ı her dü-serâdur
- 69 Tevfik-ı ilâhî ola her yirde refiküñ
Tâ subh-ı gazâ böyle ser-efrâz-ı mesâdur
- 70 Uyvâr u Novigrad gibi sad-hısn-ı hasînüñ
Kim her biri bir kal'a-i zîbinde binâdur
- 71 Fethiyle mübeşşer olasın böyle cihânda
Tâ ecr-i gazâ nâm-zed-i rûz-ı cezâdur

15

İLTİMÂS-NÂME BERÂY-I AHMED PAŞA

Mefûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Ey âsaf-ı zamâne ne hoş-kâm isterin
Zâtuñ penâh-ı 'asker-i İslâm isterin
- 2 Serdâr olunca hayli gazâya senüñ gibi
Bir ceng-cûy-ı ma'reke-i Sâm isterin
- 3 Bir âsaf-ı yegâne-i âsaf-nijâdsın
Hükmüñ hemîşe ribka-i hükkâm isterin
- 4 Sen bir vezîr-zâde vezîr-i zamânesin
'Ahdüñde böyle devr-i dil-ârâm isterin
- 5 Bir şeh-süvâr-ı 'arsa-i nûr u cihâdsın
Nüh-tevsen-i sipihri saña râm isterin
- 6 Sâhib-zuhûr-ı server-i hayl-i sudûrsın
Âgâz-ı devletüñ şeref-encâm isterin
- 7 Kalb-i guzât içinde 'alem-dâr-ı şevketüñ
Pîrâye-i miyâne-i a'lâm isterin
- 8 Yûsuf-cemâl-i Mısr-ı keremsin seni hemân
Me'mûn-ı çeşm-i zahm-ı der ü bâm isterin
- 9 Kilk-i benân-nişest-i kavî-dest-i himmetüñ
Tugra-keş-i sahâyif-i ahkâm isterin
- 10 Dâyim bu gûne sâ'id-i nusret-müsâ'idüñ
Râyet-küşâ-yı 'arsa-i ikdâm isterin
- 11 Ceng eyledükçe mühre-i râyât-ı nusretüñ
Dâg-ı derûn-ı kâfir-i hûd-kâm isterin
- 12 Kırmak için gürûh-ı sanem-hvân-ı bâtılı
Destüñde tîg-ı Hak gibi samsâm isterin

- 13 Tîguñ harîf-i hûn-ı ‘adûdur bu ‘arsada
Bezm-i gazâda böyle mey-âşâm isterin
- 14 Devr-i felekde cân u dil-i düşmenüñ müdâm
Pür-zahm-ı nevk-i hañçer-i Behrâm isterin
- 15 Küffâr içinde berk-ı cihân-gîr-i himmetüñ
Sad-şu’le-rîz-i mecma’-ı esnâm isterin
- 16 Nâgâh iderse da’vî-i cür’etde düşmenüñ
Dem-beste hâl-i hayret-i ilzâm isterin
- 17 Devründe ser-keşân-ı siyeh-baht-ı ‘âlemi
Üftâde-i mezâlik-i ikdâm isterin
- 18 İznüñ olursa ‘ızz-i huzûruñda serverâ
İcmâl üzere hvâhişüm i’lâm isterin
- 19 Deryûze-kâr-ı meclis-i ikbâlünüñ eger
Mânend-i Cem zamânede bir câm isterin
- 20 Şeh-bâz-ı himmetüñle idüp sayd-ı sad-şikâr
Bu ‘arsada ne dâne ne hûd dâm isterin
- 21 Pertev gedâ-yı râ-yı münîrünüñ olup senüñ
Berk-ı yakîn-i hırmen-i evhâm isterin
- 22 Kurs-ı hûr u hamîr-i meh-i bedre bakmazın
Ben kimseden ne puhte ne hod hâm isterin
- 23 Zâtuñ yeter vesîle-i eltâf-ı Hak baña
Ben gayrıdan ne lutf u ne in’âm isterin
- 24 Magrûr-ı hem-’inânî-i yekrân-ı lutf kim
Sad-kâm-ı ber-güzîde beher kâm isterin
- 25 Hû-kerde-i nevâziş-i ihsânuñum senüñ
Ne külfet-i hücûm u ne ibrâm isterin

- 26 Da'vâ-yı ihtisâsa hulûsum yeter güvâh
Bu hâs bendene keremüñ 'âm isterin
- 27 Maksûd çok görñülde velî cümleden ehem
Teskîn-i nabz-ı cünbiş-i eskâm isterin
- 28 Muhtel dimâg u telh-ı mezâk-ı tabî'atüm
Hem 'ûd u hem hamîre-i gül-fâm isterin
- 29 Kasd-ı tavâf-ı ka'be-i kûyuñ idüp yine
Dûş-ı ten-i nizâre bir ihrâm isterin
- 30 Sıhhat olunca ber-zede-dâmân-ı gayretüm
Hıdmetde hiç ne meks ü ne ârâm isterin
- 31 Tâb-ı teb-i firâk ile sîm-âb-ı hasretüm
Âsûdegî-i lerziş-i endâm isterin
- 32 Bu tengnâ-yı 'âlem-i fânîde dahi çok
Yekrân-ı 'ömre vüs'at-i hengâm isterin
- 33 Ben hıdmet-i şerîfüñ ile fahr idüp dirin
Saff-ı ni'âl-i suffe-i huddâm isterin
- 34 İtmâm-ı nakş-ı hıdmete âmâdeyüm yine
Hak'dan hemân müsâ'ade-i tâm isterin
- 35 Şimden gerü **Mezâkî** bu nazm-ı bülend ile
Teşmîr-i sâk-ı tugra-i nazzâm isterin
- 36 Ol hâne-zâd-ı gül-şen-i Rûmum ki şöhetüm
Hıtta-güzâr-ı mülket-i a'câm isterin
- 37 Dûşîze-gân-ı nazmla dür-i zevk-i sohbetüm
Hep bîkr-i fikr-i hacle-i ifhâm isterin
- 38 Müşkil-pesend-i sad-şuver-i deyr-i ma'niyem
Nakş-ı pesîn-i hâme-i ressâm isterin

- 39 Mir'ât-ı tab'-ı sâf-ı safâ-perverüm gibi
Âyîne-dâr-ı tal'at-ı ilhâm isterin
- 40 Vâsf-ı hıyâm-ı ma'rifet itdükçe sözlerüm
Reşk-i sühan-tırâzî-i Hayyâm isterin
- 41 Bezm-i sühanda rind-i kalender-tabî'atım
Ne minnet-i kıyâm u ne ikrâm isterin
- 42 Ben ibn-i vakt-i nüh-peder ü çâr-mâderüm
Ne nakd-i ser beher ü ne hod-dâm isterin
- 43 Ben rind-i lâübâlî-i abdâl- fitratım
Ne şâdî-i dü-rûze ne âlâm isterin
- 44 Bir sâde-levh ü sâde-derûn sâde-meşrebüm
Ne tevriye ne remz ü ne îhâm isterin
- 45 Birdür yanumda nûş ile sad-nîş-i rûzgâr
Ne kavî-i dil-nüvâz ü ne düşnâm isterin
- 46 Vâreste-i keş-â-keş-i cürm ü nedâmetüm
Ne tevbe-i nasûh u ne âsâm isterin
- 47 Aldukça deste kîlk-i tahayyül hîred gibi
Bir vâkîf-ı mesâlik-i aklâm isterin
- 48 Vasfa gelince şâ'ir-i i'câz-küsterüm
Mu'ciz-edâ-yı safha-i erkâm isterin
- 49 Olsam 'aceb mi böyle kasîdeyle nâm-cûy
Ben de felekde şöhret-i yek-nâm isterin
- 50 İrdi dem-i du'â ko bu tasdî'i tâbuñı
Şimden gerü bu nâmeyi itmâm isterin
- 51 Hak'dan devâm-ı 'ömr-i kıyâm-ı sa'âdetüñ
Her subh tâ be-gâyet-i her şâm isterin
- 52 Tâ haşre dek gubâr-ı der-i kadr u rif'atüñ
Kuhl-ı cilâ-yı dîde-i eyyâm isterin

16

DER-SİTÂYİŞ-İ FÂZİL AHMED PAŞA

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Ey sadr-ı felek-pâye 'ulüvv-i himemüñden
İtdüñ beni pür-behre kemâl-i keremüñden
- 2 Bu gürsine-çeşm-i emelî mugtenem itdüñ
Sad-gûne bihîn dâye-i nâz u ni'amuñdan
- 3 Dil-teşne iken gül gibi itdüñ yine sîr-âb
ser-çeşme-i lutf u kerem-i dem-be-demüñden
- 4 Olsam n'ola hoş-bû-yı meşâm-ı kefi cûduñ
'Anber saçılır sâhil-i ümmîde yemüñden
- 5 İhrâm-be-dûş-ı harem-i Ka'be-i lutfum
Ursam n'ola dem feyz-ı matâf-ı kademüñden
- 6 Ben biñ yaşarın derk ideli nısf-ı hezârın
Nakd-ı tarab-ı 'add-i füsûs-ı diremüñden
- 7 Bâg-ı keremüñ sahn-ı gülistân-ı İremdür
Gör şevkümi gül-çîn-i bâg-ı İremüñden
- 8 Bir bahr-i sehâsın ki olur böyle küşâde
Sad-gül-şen-i âmâl beher-katre nemüñden
- 9 'Âlemde hemân ehl-i hüner şimdi mi gördi
Dâd u dihişi der-geh-i kehfü'l-ümemüñden
- 10 Lutf u keremüñ gördi senüñ hâzır u gayib
Bir kimse tehî kalmadı nakd u selemüñden
- 11 Sen Hızr-ı Mesîhâ-dem-i ferhunde kademsin
Kim almadı bir dâye demüñden kademüñden
- 12 Bu kadr ile sen sadr-ı şehen-şâh-ı cihânsın
Câm-ı şerefüñ fehm iderüz bezm-i Cemüñden

- 13 Sen âsaf-ı düstûr-nijâd-ı vüzerâsın
Kadrüñ bilürüz silsile-i muhteremüñden
- 14 Hayrî'l-halefi mâ-sadak-ı sıdk-ı selefsin
İkân olur ser-zede lâ vü ne'amuñdan
- 15 Serdâr-ı zafer-yâver-i şemşîr- be-kefsin
Küffâra düşer zelzele hayl u haşemüñden
- 16 Eflâke çıkar velvele kopdukça perüñden
Bu heybet ile tantana-i muhteşemüñden
- 17 Bir Hayder-i Kerrâr-ı gazâsın ki vegâda
Kanlar dökilür kabza-i tîg-ı dü-demüñden
- 18 Şermende olur mihr-i felek çarh-ı berînde
Ol Şukma-i zer-baft ile zerrîn -'alemüñden
- 19 Hürşîd-i münevver gibi zer-fülke otaguñ
Berk urmada şahrâda meyân-ı hıyemüñden
- 20 A'dâya hüçüm eylese bir nîze-güzârûn
Cân kurtaramaz pençe-i şîr-i ecemüñden
- 21 Bir merd-i melek-hûy idügüñ oldu nümâyân
Ol zât-ı sebük-rûh ile lutf-ı şiyemüñden
- 22 Muzmer dem-i kahruñda dahi lutf-ı firâvân
Her kes n'ola memnûn ise lutf u sitemüñden
- 23 Hikmetde Felâtûn-ı zamânsın ki 'ayândur
Tedkîk-i nazar-bahs-i hudûs u sitemüñden
- 24 Hep vâsıl-ı iksîr-i murâd oldu efâzıl
Rû-mâl-i gubâr-ı der-i dârü'l-hikemüñden
- 25 Oldukça kalem vâsita-i dest-i hayâlüñ
Sad-nükte zuhûr itmede nevk-i kalemüñden

- 26 Âsârũnı görseydi eger kâtib-i gerdûn
Dem-beste olur hâme-i mu'ciz-rakamuñdan
- 27 İcrâ-yı şerî'at imiş aksâ-yı murâduñ
Küh-i emelüñ belli bu şugl-ı ehemüñden
- 28 Bir hokka-i pür-gevher-i şer'-i Nebevîdür
Dürler saçılır hîn-ı tekellümde femüñden
- 29 Muhkem-ter olur vâsıtatü'l-'akdi 'adâlet
Zabt-ı nesak u kâ'ide-i mültezemüñden
- 30 Ahsentü zihî terbiyet-i hâdim ü mahdûm
Âdâb-ı melâ'ik görünür hep hıdemüñden
- 31 Teng oldu kavâfi n'idelüm lîk **Mezâkî**
Zâhir hünerüñ kâfiye-i bîş ü kemüñden
- 32 Çok lutf u keremdür saña bu devr-i felekde
Şimden gerü şekvâyı ko baht-ı dijemüñden
- 33 Der-kâr olıcak feyz-ı kerem bâg-ı emelde
Gül-gonce-i şâdî bitürür hâr-ı gamuñdan
- 34 Ol 'îsî-nefes bir dem-i cân-bahş ile şimdi
Tarh eyledi ekdârı dil-i pür-elemüñden
- 35 Şükr eyle Hudâ'ya o devâ-senc-i 'inâyet
Kurtardı seni böyle sekam-ber-sekamuñdan
- 36 Gör feyz-ı civân-merdî-i sâhib-keremi gör
Âsâr-ı şebâb oldu 'ayân kadd-i hamuñdan
- 37 Temkîn ile 'arz it yine sad-şûr-ı civânı
Fark eylesün kimse şebâbüñ heremüñden
- 38 Bir bülbül-i şûrîde olup eyle nümâyân
Sad-hoş-dili her şu'be-i savt u negamuñdan

- 39 Hep olsun ehibbâ ile a'dâ-yı bed-endîş
Hurrem-dil ü âzürde-derûn medh ü zemûñden
- 40 Şimden gerü gûş eyle hoş-âheng-i karârı
Kânûn-ı belâgâtda olan zîr ü bemûñden
- 41 Her vakt-i seher eyle du'â sıdk ile ta kim
Hûrşîd-eser zâhir ola subh-ı demûñden
- 42 Hak 'ömrini efzûn idüp eylesesün dûr
Bu devleti der-gâh-ı veliyyü'n-ni'amuñdan

17

SÎTÂYİŞ-İ SADR-I A'ZAM AHMED PAŞAST U VASF-I NÂME-İ Ū

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Bâreke'llâh zihî nâme-i zîbende-rakam
Kim ola ser-zede-i kilk-i vezîr-i a'zam
- 2 Bâreke'llâh zihî nâme-i mu'ciz-üslûb
Kim ola hem-nefes-i nutk-ı Mesih-i Meryem
- 3 Bâreke'llâh zihî nâme-i müşgîn-hâme
Kim ola cilve-nümâ-yı şeref-i levh ü kalem
- 4 Nice nâme dür-i ümmîd ile pür-silk-i le'âl
Kim ola zîb-i 'arûsân-ı şebistân-ı kerem
- 5 Nice nâme eser-i hâme-i dest-i ilhâm
Kim olur kâşif-i sad-nükte-i râz-ı mübhem
- 6 Nice nâme gül-i sad-berg-i nihâl-i ümmîd
Kim dili eyledi bir bülbül-i şûrîde-negam
- 7 Nice nâme güher-ârâ-yı mezâyâ-yı kelâm
Kim olur ehl-i dile lâzım u belki elzem
- 8 Hatt-ı müşgîni n'ola dîdemi pür-nûr itse
Böyle bir kuhl-ı cilâ görmedi çeşm-i pür-nem
- 9 Böyle bir nâmenüñ olsa yeridür nâme-beri
Murg-ı kudsî gibi bir kâsıd-ı ferhunde-kalem
- 10 Hatt-ı ser-sebz ile ol mihr-i tarab-küsteri gör
Biri gül-gonce biri sünbül-i gül-zâr-ı İrem
- 11 Geldügi dem dile virdi yine sad-şevk-i cedîd
Kalmadı âyine-i sînede jengâr-ı elem
- 12 Böyle olsa olıcak nâme-resân-ı ikbâl
Geldi sad-müjde ile peyk-i sabâdan akdem

- 13 Kîse-i sebz ile bir tûtî-i gûyâdur kim
Sözi hep zemezme-i müjde-i ârî vü ni'am
- 14 Nâme-âver gelicek itdi derûnumda zuhûr
Şevk-i pey-der-pey ü sad-gûne ferah dem-ber-dem
- 15 Kadem-i nâme-resâne anı bezl-kerde-i dînâr u direm
Nakd-i cân olsa bedel-kerde-i dînâr u direm
- 16 Şûretâ nâme iken nakş-ı nigîn ile olur
Kâmet-i şâhid-i mazmûna kabâ-yı ma'lem
- 17 Eser-i hâme degül belki nümâyân olmuş
Sebze-hîz-i kadem-i Hızr-ı hümâyûn makdem
- 18 Hâsılı böyle ferah-bahş u safâ-küster olur
Rık'a-i mekremet-i kilik-i hudâvend-i ümem
- 19 Güher-efrûz-ı kerem mekremet-ârâ-yı şiyem
Ber-taraf-sâz-ı sitem kehf-i emân-ı 'âlem
- 20 Lâyık-ı 'ızz ü 'alâ mâ-hasal-ı cûd u dilâ
Derhor-ı sadr-ı mu'allâ vü sezâ-yı hâtem
- 21 Âsaf-ı devr-i zamân mâ-sadaka emn ü emân
Râhat-ı kevn ü mekân ser-şiken-i cevr ü sitem
- 22 Saf-der-i kal'a-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Mâh-ı seyyâre-haşem mihr-i fûrûzende 'alem
- 23 Ol güher-senc-i sühan-nâdire-dân-ı her fen
Mazhar-ı hulk-ı hasen masdar-ı sad-lutf u kerem
- 24 Ol nesak-bend-i sehâ kim kerem ü lutfından
Hâzır u gâyib olur mugtenem-i nakd u selem
- 25 Pâdişeh-kevkebe serdâr-ı guzât-ı İslâm
Lev-haşa'llâh zihî tantana-i hayl ü haşem

- 26 Ser-bülend-i saf-ı ashâb-ı yemîn kim şimdi
Felek eyler ser-i ser-sebz yine sevgend ü kase
- 27 Sadr-ı sâhib-dil-i âgeh ki müzeyyen itmiş
Câme-i himmetini bahye-i zühd-i Edhem
- 28 Sûret ü ma'nî-i 'âlem ki hemân böyle olur
Olcak devlet ü ikbâle nebâhat münzam
- 29 Fâzıl-ı nâdire-küster ki dem-i bahs-i 'ulûm
Ger Felâtûn-ı zamân olsa da eyler mülzem
- 30 Bezm-i rengîni perî-hâne-i 'irfân olmuş
Niçe meyl itmesün Allah'ı severseñ âdem
- 31 Es-salâ gürsine-çeşmân-ı tehî-mâyeye kim
Oldı devrinde cihân mâyide-i nâz u ni'am
- 32 Feyz-hvân-ı ni'amı maksemü'l-erzâkı 'ibâd
Kef-i dest-i keremi matlaü'l-işrâkı himem
- 33 Şem'-i meh-pertev-i ikbâli ziyâ-pâş olalı
Subh-ı nev-rûz olur tîre-şeb-i gussa vü gam
- 34 Sâkin-i ka'be-i hâk-i deri gam-nâk olmaz
Belî âzâde olur dâmdan âhû-yı harem
- 35 Rütbe-i kadrini seyr eyle ki eflâk olmuş
Kasr-ı ikbâline nüh-pâye bir a'lâ süllem
- 36 'Ahdî bir mertebe hoş-dil ki zamânında anuñ
Sürme-i dîde-i sûr oldı gubâr-ı mâtem
- 37 Gonceyi bülbül-i hoş-lehçe iderdi nefesi
Dem-i cân-bahşî sabâ ile olaydı hem-dem
- 38 Nâgehân olmasa dûçâr nigeh-i kahrı eger
Keh-rübâ-çihre olurdu ruh-ı hûnîn bakkam

- 39 Takvîyet bulsa eger pençe-i pür-zûrından
Sa've şehbâzı ider ser-i hevâ-dâde-i rem
- 40 Devr-i 'adlînde 'adâlet o kadar cârîdür
Pençe-i gürg olur şâne-zen-i mûy-ı ganem
- 41 Yok zamânında anuñ hiç eser-i girye meger
Dîde-i nergis-i terde katarât-ı şebnem
- 42 Görmedüm 'ahd-i şerîfînde perîşân-hâtır
Eyleye şâne meger zülf-i bütânı der-hem
- 43 Meşreb-i sâf-ı latîfînde letâfet muzmer
Medd-i âsâr-ı şerîfînde metânet ne gam
- 44 İtmedi sadr-ı mu'allâya dahi vaz'-ı kadem
Böyle destûr-ı hümâ-baht-ı hümâyûn-makdem
- 45 Eyleyüp 'azm-i sefer devlet ile 'izzet ile
Girid'e geçdi olup cânib-i Hak'dan mülhem
- 46 Kalkup ordû-yı hümâyûn ile 'azm eyleyicek
Oldı sahrâ gibi pür-zelzele bu nüh-târem
- 47 Fülke-zer ile otağı felekü'ş-şems ancak
Almış etrâfını gerdûn gibi ezyâl-ı hıyem
- 48 Pîş-gâhında ne hoş cilve-i nusret eyler
Şâhid-i tûg-ı sehî-kâmet-i müşgîn-perçem
- 49 Ne 'aceb olmasa gayrı ser ü kâra meşgûl
Kim gazâdur aña 'âlemde hemân şugl-i ehem
- 50 Kuvvet-i dest-i sebük şeştine yüz biñ tahsîn
Kim kebâde olamaz aña kemân-ı Rüstem
- 51 Her biri olsa n'ola böyle ciger-dûz-ı 'adû
Bir biriyle olıcak cümle hadengi tev'em

- 52 Aña karşu turamaz kâfir-i rûbâh-ciger
Kim tahammül idemez hamlesine şîr-i ecem
- 53 Kandiye kal'asını kan ile pür-hûn eyler
Saf-ı küffâr-ı tebeh-kâra çeküp tîg-ı dü-dem
- 54 Hûn-ı küffârı idüp cânib-i bahre cârî
Hurde-mercâna döner rîg-i leb-i sâhil-i yem
- 55 Öyle bir hısnı hasîni alur inşâ'allâh
Cebel-i Kâf gibi olsa metîn ü muhkem
- 56 Sadr-ı şâhib-hıredâ fâzıl-ı 'âlî-senedâ
Ey yegâne şeref-endûz-ı füyûzât-ı kadem
- 57 Kime şekvâ ideyin tâli'-i nâ-şâdumdan
Olmasun kimse meded gam-zede-i baht-ı dijem
- 58 Hiç lüzûmı yog iken rişte-i kârumda felek
İltizâm eyledi sad-'ukde-i mâ-lâ-yelzem
- 59 Âh kim bezm-i şerîfüñden olaldan mehcûr
İçdügüm hûn-ı cigerdür yidügüm lokma-i semm
- 60 Bir yaña derd-i derûn bir yaña dâg-ı derdi
Niçe olur hâl-i dili gamzede aslâ bilmem
- 61 Dili hasret-zede vü cism-i nizâre efsûs
Oldı müstevli sekam-ber-sekam u gam-ber-gam
- 62 Gelmedi dîde-i gam-dîdeye hvâb-ı râhat
Olmadı belki dü-çeşm-i nigerân hiç behem
- 63 Merhem-i lutf-ı Hudâ ola meger dermânım
Çâre-sâz olmadı zahm-ı dile gayrı merhem
- 64 Böyle mi eyler idüm vasf-ı şerîfüñ n'ideyin
İtdi zehr-âbe-i gam tûtî-i tab'um ebkem

- 65 Bâ-husûsâ benüm ol şâ'ir-i 'Îsâ-hikmet
Kim olur kilik-i terüm mu'cize-perdâz-ı hikem
- 66 Hod-be-hod mest-i mey-i mey-gede-i 'irfânüm
Baña ne câm gerekdür ne tarab-hâne-i Cem
- 67 Husrev-i tab'umı bülbül gibi pür-şevk eyler
Bikr-i fikrüm gibi bir gonca-leb-i şîrîn-fem
- 68 Sözümi gûş idüp tutmasa düşmen ne 'aceb
Ne bilür kadr-i düri gûş-har-ı lâ-yüfhem
- 69 Böyle ragbet mi bulur gayrılaruñ eş'ârı
Bir midür mâ'i gadîr ile hiç âb-ı zemzem
- 70 Reşehât-ı kalemüm mâye-i tertîb-i dimâg
Nagamât-ı sühanüm dâyede kuvvet-i şem
- 71 Mutrib-i hâmemi dem-sâz-ı belâgat itdi
Nagme-i zîr ile âmîziş-i âvâze-i bemm
- 72 İrdi sıyt-ı sühanüm hıtta-i Şîrâza dahi
'Urfî-i Rûm idügüm añladı yârân-ı 'Acem
- 73 Cilve-i şâhid-i endîşeme reşk eylerler
Lâle-rûyân-ı Çigil serv-kadân-ı Deylem
- 74 Havz-ı pür-mâ'-i hayât-ı sühanümdür şimdi
Kısmet-i âb-ı gülistân-ı makâle maksem
- 75 Râst-mi'yâr-ı güher-senc-i hayâl-i nazmum
Ne kadar olsa dahi kamet-i endîşem ham
- 76 Şevk-ı medhûñle civân-merd-i sebük-cünbiş iken
Baña insâf mıdur töhmet-i taksîr-i herem
- 77 Fevc-ber-fevc-i hücûm eyledi ervâh-ı sühan
İdicek dâyire-i midhatüñe vaz'-ı kadem

- 78 Fıkr-i medhüñle olur tab' u dil-i endîşem
Herem-i hacle-nişînân-ı hayâle mahrem
- 79 Fıtrat-ı pâkümi gör itmedi hiç âlûde
Dâmen-i medh-i safâ-bahşumı âlâyış-i zem
- 80 Dest-i mi'mârî-i lutfuñla metânet buldı
Şâh-beyt-i sühanüm olsa n'ola müstahkem
- 81 Ey **Mezâk** bu temeddüh niçe bir eyle du'â
Garazuñ lâf ise besdür saña ne bîş ü ne kem
- 82 umarın Hazret-i hak'dan bu gazâda dahi ol
Cünd-i küffârı idüp pey-siper-i râh-ı 'adem
- 83 Feth ide Kandiye vü niçe kılâ'-ı Girid'i
Bâd-ı nusretle ola gül gibi şâd u hurrem
- 84 Kilk-i kudretle zafer-nâme-i ikbâlinde
Ola bu feth-i celî dahi fütûhâtına zam
- 85 Bu tegâzül eser-i mushaf-ı tevfiik ancak
Fâlimuz fâldur Allâhü te'âlâ a'lem

18

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Hamdü li'llâh ki yine sadme-i 'avn-i bâri
Eyledi zîr ü zeber büt-gede-i küffârı
- 2 Hamdü li'llâh ki yine kâfir-i hôd-peymânuñ
Oldı sad-pâre hele silsile-i pindârı
- 3 Hamdü li'llâh ki yine dest-i nesîm-i ikbâl
Dökdi a'dâ gözine gerd-i reh-i idbârı
- 4 Hamdü li'llâh ki yine şu'le-i takdîr-i Ezel
Yakdı âteşlere ol hâr u has-ı inkârı
- 5 Hamdü li'llâh ki yine feyz-i dem-i ü fütûh
Rûh-ı kudsî gibi hep 'âleme oldı sâri
- 6 Hamdü li'llâh yine pür itdi sadâ-yı tebşîr
Çâr-erkân-ı zemîn ile bu nüh-aktârı
- 7 Hamdü li'llâh ki yine şükre ser-âgâz itdük
Ele aldukça seher sübha-i istigfârı
- 8 Niçe şükr itmeyelüm Hazret-i Hak itdi kabûl
Girye-i nîm-şeb ü âh-ı dem-i eshârı
- 9 Niçe şükr itmeyelüm kâfirüñ oldı meksûr
Dest ü pâ-yı heves ü gûşîş-i nâ-hencârı
- 10 Niçe şükr itmeyelüm kahr-ı Hudâ itdi zelîl
Var iken tâ bu kadar kâfirüñ istikbârı
- 11 Niçe şükr itmeyelüm çeşme-i gül-zâr-ı neşât
Cûy-ı ümmîd gibi her taraf oldı cârî
- 12 Niçe biñ kâfir-i bî-dîni kırup ehl-i gazâ
Oldı hep serleri galtîde-i hâk-i hvârı

- 13 Seyf-i İslâm ile hep geçdi kılıçdan âhir
Kandiye kal'asınun kâfir-i bed-girdârı
- 14 Gitdi küffâr-ı Girid dûzaha el-hak yiridür
Roma'da itse papa derd ile âh ü zârı
- 15 Erganûnın götürüp başına çalsun küffâr
Oldı yek-beste-sadâ zîr ü bem-i evtârı
- 16 Da'vî-i nahvet idüp hayli musır idi 'adû
Müntafi' oldı hele nâyire-i isrârı
- 17 Kârvân-ı reh-i küfr olsa n'ola garka be-hûn
Bunlarun hep ser-i bî-devlet idi ser-bârı
- 18 Sübha-gerdân-ı senâ olsa n'ola ehl-i Hudâ
Oldı sad-pâre sanem-kîşlerün zünnârı
- 19 Mutrib-i şevk-i negam-küster-i feth oldı yine
Sad-zebânıyla işit nagme-i mûsikârı
- 20 Müjde-i feth ile pür itdi yine peyk-i nesîm
Gûş-ı gaflet-zede-i mest ü dil-i hûş-yârı
- 21 Gel birez Kandiye cengin dahi gûş it bileyin
'Arbede-sâzî-i devr-i felek-i gaddârı
- 22 Olmamışdur dahi bir buncılayın ceng-i 'azîm
İşte her ma'rekenün fezleke-i ahbârı
- 23 Lagm atıldukça kıyâmet mi kopar dirdi cihân
Kim katar bir birine 'unsûr-ı hâk ü nârı
- 24 Ne lagam debdebe-i zîr-i zemîn kim fi'l-hâl
Kûh-ı Kâf olsa yerinden koparur kuh-sârı
- 25 Çeşm-i 'ibretle bakup toplara eyle nazar
Göreyüm dirseñ eger ejder-i merdüm-hvârı

- 26 Perde-i magz-ı ser-i düşmeni çâk eyler idi
Top-ı ejder-dehenüñ sadme-i âteş-bârı
- 27 Atılup hunbaralar gökde ‘alev-rîz olıcak
Kordı hayretde niçe pîrezen-i sehhârı
- 28 Rûy-ı deryâya rûşen hunbaranuñ şu’leleri
Pür-şerer eyler idi mevc-i yem-i zehhârı
- 29 Hâven-i seng-feşân turfe-felâhandur kim
Atılup kâfiri hurd eyler idi ahcârı
- 30 Çifte lagm ü küre vü hunbara vü top ü tüfenk
Nâra gark itmiş iken şeş-cihet-i bî-kârı
- 31 Âteşîn ‘arsa-i heycâda guzât-ı İslâm
Hep şinâverlik iderlerdi semender-vârı
- 32 Kâfir-i lâşe-süvâra ser-i tîg-ı merdân
Teng-i tahmîn-i zamîr eyler idi mizmârı
- 33 Pür idüp küşte-i küffâr ile çâh-ı mergî
İddihâr itdi felek tu’me-i mûr u mârı
- 34 Kandiye kal’asını hûd nice ta’rîf iderin
Çarh ile hem-ser iken fark-ı ser-i dîvârı
- 35 Vüs’at-i handak-ı pehnâsına hûd gâyet yok
‘Umkı hûd hîra ider çeşm-i ülü’l-epsârı
- 36 Beyt ü şeş-tabyası var her biri bir hısn-ı hasîn
Kulle-i âb-ı felek-sân ise burc-ı nârı
- 37 Der-miyân tabyası hûd tâ o kadar ‘âldür
Gösterür zirve-i tâk-ı felek-i devvârı
- 38 Zirve-i tûde-i hâküstere çıksañ görünür
Kâfirüñ memleket-i Çîn ü Çeh ü Bulgârı

- 39 Gel gör ak tabyasınuñ kehgil-i istihkâmın
Var ise dîv-i sefîd imiş anuñ gil-kârı
- 40 Nice tabya nigeş-endâz-ı temâşâ olıcak
Âdemüñ 'aklın alur hey'et-i istikrârı
- 41 Sihr idermiş tutalum kil-k-i suver-bend-i hayâl
Nice tasvîr olunur sûret-i istihzârı
- 42 Çıkarup küngüresin çarha berâber itmiş
Sanasın keff-i hadîb idi keff-i mi'mârı
- 43 Tâk-ber-tâk olan kullelere baksañ eger
Kutb-ı gerdûna düşer zıll-i ser-i mismârı
- 44 Böyle bir kal'a dahi görmedi pîr-i feleküñ
Dîde-i rûşen-i mihriyle meh-i nevvârı
- 45 Bir kavî kal'a bu kim ger cebel-i Kâf disem
Aña şâhid mi degül dîv ü ded-i bisyârı
- 46 Böyle bir kal'a iken geldi anı feth itdi
Bu gazânuñ sipeh-ârâ vü siyeh-salârı
- 47 Hân Mehemmed şeh-i gâzî-i Süleymân-kadrüñ
Sadr-ı 'âlî-himemi âsaf-ı Cem-mikdârı
- 48 Nice âsaf o vezîr ibn-i fûhûlü'l-vüzerâ
Ki ibn-i 'Abbâd gibi var nice hıdmet-kârı
- 49 Nice âsaf o cihân dâver-i ferhûnde-likâ
Kim olur hüsn-i şiyem zîb-dih-i etvârı
- 50 Râyet-efrâz-ı sefer tîg-keş-i zînet ü fer
Mazhar-ı feth ü zafer şîr-i dem-i hûn-hvârı
- 51 Seyf-i meslûl-i Hudâ tîg-ı keff-i ehl-i Hudâ
Sadr-ı şemşîr- edâ merhem-i zahm-ı kârı

- 52 Server-i kal'a-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Kim O'dur gâzilerün sadr-ı megâzî-kârı
- 53 Bâreke'llâh zihî kâydü'l-ecnâd-ı cihâd
'Asker-i pür-haşemün böyle gerek serdârı
- 54 Lev-haşa'llâh zihî mazhar-ı ilhâm-ı sedâd
Taleb-i 'avn-ı ilâhîdür anuñ ezkârı
- 55 İtdi ihyâ büser-i evvel ü kadr-ı sâlis
'Adl ü dâd-ı 'Ömer'i ma'reke-i Kerrârı
- 56 Zer-i sencîde-i kadri gelicek meydâna
Kem 'ayârân-ı zamânuñ bilünür mi'yârı
- 57 Âsumân-kadr-i vezâret ki olur subh u mesâ
Çeşm-i bahtında nümâyân eser-i bîdârı
- 58 Ruşen-i mekremetün 'ıyd-ı kerem-perdâzı
Gül-şen-i mevhibetün tâze gül-i bî-hârı
- 59 Kim añar 'arsa-i kadrinde Nizâmü'l-Mülki
Gerçi anuñ da o dem bellü imiş mişvârı
- 60 Bahs-i 'ilm olsa huzûrında ta'assub itmez
Cânib-i Hak olur anuñ taraf-ı muhtârı
- 61 Hünerin hep aña 'arzitse n'ola ehl-i kemâl
'Âlemün bahr-ı muhîta dökilür enhârı
- 62 Vüs'at-ı dâyire-i câhını tahmîn idemez
Meh-i nevdan felekün elde iken pergârı
- 63 Bî-ta'ab nâhun-ı endîşe ile hal eyler
Rişte-i dilde olan her girih-i düşvârı
- 64 Gûş idüp rûz-ı ezel tantana-i ikbâlin
Ol sadâdur dahi pür-sayha iden kûh-sârı

- 65 Kef-i zer-pâşı ile şöhre-i âfâk olalı
Kim añar bî-hude sıyt-ı zer-i dest-efşârı
- 66 Ekser-i ehl-i gazâ mâlik-i dînâr oldı
Ol kadar itdi 'atâ dirhem ile dînârı
- 67 Lutf u ihsânını ta'dâd idemez kimse anuñ
Nice 'add itmek olur nakd-i kef-i emtârı
- 68 Kavs-i sahtın alıcak deste ne zûrîn-keşdür
Kim geçer her okı nüh-tu-siper-i zer-kârı
- 69 Okı per-tâb idecek çille-tanîn-sâz degül
Âferîn-küster-i şast oldı leb-i sûfârı
- 70 Tîri şeh-bâz-ı zaferdür dem-i a'dâ-perle
N'ola âlûde behûn olsa ser-i minkârı
- 71 'Ahdi ol deñlü emîndür ki hemân agzı yanar
İtse bir kimse zebân-zed-i şerer-âzârı
- 72 Bûy-ı hulkıyla sabâ olsa vezân neşr eyler
'İtr-ı cân-perver-i feyz-ı nefes-i 'attârı
- 73 Şâmil-i pâs-ı hevâ olsa eger ma'deleti
Pây-mâl itmez idi zag u zegân eşcârı
- 74 Saykal-ı hıfzını rûşen-ger-i mir'ât itse
Ref' ider âyineden gâyile-i jenkârı
- 75 Esse ger bâd-ı nesîm-i keremi gül-zâra
Tıfl-ı gül-gonca ile tev'em iderdi hârı
- 76 'Adlini gül gibi gûş eylese tıfl-gonca
Târ-mâr itmez idi lâne-i murg-ı zârı
- 77 Yok müşevveş-dil olur devr-i şerîfüñde meger
Eyleye şâne perîşân ser-i zülf-i yârı

- 78 'Adlini gör şu'arâ vasf idemez 'ahdinde
Gamze-i zâlim ile turre gibi tarrârı
- 79 Emr ü nehve gelicek şer'-i şerîf üzre temâm
Bir görür şîr ile bir mûrçe-i nâ-çârı
- 80 Sadr-ı âsaf-şürefâ âsaf-ı Hâtem-be-kefâ
Ey şeref-bahş-ı serâ-perde-i nigû-kârı
- 81 Eylesem n'ola birez şî'r ile da'vâ-yı şu'ûr
Câyiz-i 'izz-i huzûr ise eger eş'ârı
- 82 Benüm ol cevherî-i çârsû-yı 'irfân kim
'Âlem-ârâ iderin silk-i dür-i güftârı
- 83 Benüm ol merd-i mesâf-ı şu'arâ kim şimdi
Çarha dikdüm 'alem-i kevkebe-i eş'ârı
- 84 Ben suver-bend-i hayâlüm garazuñ seyr ise gör
Hüsni-i tasvîr-i bütân-ı Çigil ü Ferhârı
- 85 İstemem cevher-i ferd üstine tasvîr iderin
Sûret u ma'nî-i beytü's-sanemi efkârı
- 86 Mâlik-i Yûsuf-ı nazm oldugumı gör yohsa
Germ olur şâhid-i gül-çehrelerüñ bâzârı
- 87 Tab'um ol tâze bahâr-ı çemen-i ma'nâdur
Görmemişdür dahi âsîb-i hazân-ezhârı
- 88 Kalemüm nahl-i turunc-ı çemen-i 'irfândur
Dâyimâ olsa şükûfte n'ola berg ü bârı
- 89 Feyz-ı himmetle kilîd-i nazar-ı endişem
Açdı kufl-ı der-i genc-i güher-i esrârı
- 90 Bezm-i endişeme sâkî-i felek 'arz eyler
Câm-ı hûrşîd ile şem'-i meh-i pür-envârı

- 91 Ben siyeh-mest-i mey-i sâgar-ı 'ışkum n'ideyin
Keyf-i esrâr ile şevk-âverî-i cedvârı
- 92 Kim virür gül-şen-i firdevse meger 'âlemde
Sadr-ı mey-hâne ile mastaba-i hammârı
- 93 Hem-dem-i râz-ı nihân-ı gam-ı 'ışkum ammâ
İtmezin mahrem-i endîşe leb-i izhârı
- 94 Es-salâ sahn-ı şebistân-ı derûndur şimdi
Harem-i ma'rifetüñ hacle-geh-i ebkârı
- 95 Müdde'â-yı sühana şâhid-i ma'nâ besdür
Gam degül münkirüñ olmazsa eger ikrârı
- 96 Câna kâr itdi velî ta'ne-i erbâb-ı riyâ
Taşa çalsam yiridür şîşe-i neng ü 'ârı
- 97 Rind-i ma'nâ bu kadar lâf idemez olmasa ger
Husrevânî hum-ı endîşeye istizhârı
- 98 Bezm-i cûduñda baña devr-i kadeh-peymâdur
Felegüñ var ise de gerdiş-i nâ-hem-vârı
- 99 Nice şekvâ ideyin çarh-ı sitem-küsterden
Ele lutfuyla alur kâmı dil-i gam-hvârı
- 100 Tualum sûde-i elmâs ile pür itdi felek
Şerha-i sîne ile dâg-ı dil-i efkârı
- 101 Saña kul itmek ile bendeñi memnûn oldum
Böyle lutfın görüp olsam n'ola minnet-dârı
- 102 Nice fahr itmeyeyin tâ bu kadar zeyn itdüm
Zîb-i gül-gonca-i lutfuñla ser-i destârı
- 103 Mutrib-i hâme negam-küsterî-i vasfuñ ile
Pür-sürûr itdi yine dâyire-i edvârı

- 104 Feyz-i medhûñ ile her satrı nihâl-i güldür
Bâg-ı nazmum var iken n'eyleyeyüm gül-zârı
- 105 Şevk-ı lutfuñla olaldan reh-i nazma 'azîm
Za'f-ı 'acz olmadı pâ-yı dilüme hiç târı
- 106 Hâk-i pâye getirüp tuhfe-i der-gâh itdüm
Rişte-i nazma dizüp böyle dür-i şehvârı
- 107 Kudret-i tab'uma şâhid bu kasîde besdür
Şâ'irüñ şî'r-i terinden bilinür mikdârı
- 108 Bu gazel matlaü'l-işrâkı senâ-küsteridür
Nûra gark itse n'ola hâme-i gevher-bârı
- 109 Bezm-i meyde umarın bûs-ı leb-i dil-dârı
Mest olup nâz idicek gamze-i hançer-dârı
- 110 Kaçmazın gamzeye cân virmeden ammâ n'ideyin
Nice hoşnûd ideyin turre gibi 'ayyârı
- 111 Dili sad-pâre ider câna urur bend-i belâ
Bir olup gamze ile turre-i müşgîn-târı
- 112 Zahm u bend-i müje vü turre nedür mâh gibi
Olmasa böyle ketân-sûz nazar-ı dîdarı
- 113 Gamze tursun girih-i turre-i dil-beste iken
Gûşına kor mı gönül serzeniş-i agyârı
- 114 Gamze vü turre ne eylerse telâfî eyler
Leb-i şîrîn ile mestâne şeker-güftârı
- 115 Ey **Mezâkî** nice bir gamze ile ceng ü sitîz
Oldı meydân-ı vegâ gerd-i kederden 'ârî
- 116 Demidür olsa 'ayân nükte-i
Söz temâm oldu hemân terk idelüm iksârı

- 117 Vaktidür vâsıtatü'l-'akdi du'â eyleyelüm
Girih-i râbıta-ı hâtime-i tûmârı
- 118 Tâ ki râyât-ı zafer-yâver-i cünd-i İslâm
Ola pür-kevkebe vü tantana-i seyyârı
- 119 Her gazâda ola hurrem-dil-i sad-feth ü fütûh
Söylene haşre degin böyle hezâr-âsârı

19

SÎTÂYİŞ-İ AHMED PAŞA DER-FETH-İ KANDİYE

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Bi-hamdi'llâh dem-i 'avn-ı Hudâ-dâd olduğın gördük
Yine feth ü fütûhıyla cihân şâd olduğın gördük
- 2 Meded-res oldu te'yûd-i ricâlu'llâh pinhânî
Cünûd-ı gaybı saf-pîrâ-yı imdâd olduğın gördük
- 3 Cihân tertîb-i sûr itsün şeb-âzîn eylesün encüm
Ki devlet nev'arûs-ı fethe dâmâd olduğın gördük
- 4 Perîşân eyleyüp cem'iyet-i nâ-pâk-i küffârı
Dalâlet hirmenin yakdukda ber-bâd olduğın gördük
- 5 Karışdı topdan düşmen belâ-yı yek-diger oldu
Vegâda birbirin kırmakda cellâd olduğın gördük
- 6 Guzâta şevk-i nusretle behişt-âbâd olup 'âlem
Firengüñ başına sad-dûzah îkâd olduğın gördük
- 7 Hezârân-küşte düşmenden niçe püšte olup peydâ
Şümâr-ı küşte-gân bîrûn-ı ta'dâd olduğın gördük
- 8 Kırıldı kâfir-i bî-dîn o deñlü kan revân oldu
Girid hûnıyla memlû taşt-ı fessâd olduğın gördük
- 9 Burûc-ı kal'aya zeyn oldu yir yir râyet-i îslâm
'Alemler reşk-i saf-ı serv-i âzâd olduğın gördük
- 10 Çalup merdâne gâziler 'adûya tîg-ı hûn-rîzi
Melâ'în-tu'me-i şemşîr-i pûlâd olduğın gördük
- 11 Figânlar itdi darb-ı top-ı düşmen-kûbdan a'dâ
Sadâ-yı el-amân âheng-i feryâd olduğın gördük
- 12 Kilîsâsın yıkup kâfirlerûñ câmi' binâ oldu
Cevâmi' içre minber zîb-i bünyâd olduğın gördük

- 13 Muhassal hak virüp fırsat şipehsâlâr-ı zî-şânı
Alındı Kandiye bir hısn-ı pür-dâd olduğın gördük
- 14 Vezîr-i a'zam-ı sultân Mehemed Hân gâzi kim
'Adû der-gâhına yüz sürdi münkâd olduğın gördük
- 15 O nûr-ı dîde-i sadrû'ş-şudûrî 'âlem-ârâ kim
Güher-pîrâ-yı fahr-ı silk-i evlâd olduğın gördük
- 16 Alınmaz Kandiye dirdi hılâfında olan a'dâ
Fütûhı dâg-ı kalb-i hussâd olduğın gördük
- 17 Münâfiklar n'ola şimden gerü sâdık-nihâd olsa
Niçe münkirlerüñ himmetle irşâd olduğın gördük
- 18 Nazîrin görmedük hiç sahn-ı meydân-ı şecâ'atda
O bir müfred-süvâr-ı cümle efrâd olduğın gördük
- 19 Yanında her kim itse fazl ile da'vâ-yı rüchâmı
Aña nisbet ile bir tıfl-ı îcâd olduğın gördük
- 20 Guzâta hadden efzûn bezl-i dînâr u direm itdi
Sehâvetde murâd üzre anuñ 'ad olduğın gördük
- 21 Civân-merd-i hünerdür der-sehâvet-pîşe serverdür
Görelen zât-ı pâkin lutfu mu'tâd olduğın gördük
- 22 Dil-âverler yanında i'tibâr-ı bî-girân buldı
Anuñ nakd-i civân-merdî-i nakkâd olduğın gördük
- 23 Nedür bu vüs'at-ı sarf-ı nükûd-ı lutf u ihsân kim
Bir ednâ masrafın sad-genc-i îrâd olduğın gördük
- 24 Meger kim görmedi lutf-ı firâvânın bu 'askerdür
Anuñ hâtır-nevâz-ı cümle ecnâd olduğın gördük
- 25 Ne isti'dâd-ı fitratdur ki envâ'-ı ma'ârifde
Misâl-i 'akl-ı evvel sâhib-îcâd olduğın gördük

- 26 Sühandân-ı müsellemdür ma'ârif-senc-i 'âlemdür
Ki her fende nazîri yok bir üstâd olduğın gördük
- 27 Uyup şer'-i şerîfe vaz'-ı kânûn-ı tarîkat hep
Zamânında ne bir mülhid ne şeyyâd olduğın gördük
- 28 Zihî sayd-efken-i maksad ki 'ankâ olsa nahcîri
Giriftâr-ı şikenc-i dâm-ı sayyâd olduğın gördük
- 29 'Adû nâ-çâr olup âhir ricâlar itdi sulh oldı
Hılâf iken 'acîbdür cem'-i ezdâd olduğın gördük
- 30 Müsâ'id oldı çün sulh u salâha feth u nusretle
Gelüp hayme-nişîn encüm-i evtâd olduğın gördük
- 31 **Mezâkî** tâ be-key bu dâr u gîr-i 'arsa-i heycâ
Cihân pür-kıssa-i Şîrîn ü Ferhâd olduğın gördük
- 32 Niçe bir bu zed ü bürd ü keş-â-keş bâg-ı 'âlemde
Dem-i gül-geşt ü seyr-i serv ü şimşâd olduğın gördük
- 33 Musavvirler idüp her yerde tasvîr-i gül-i şâdî
Zamâne reşk-i bâg-ı nakş-ı Behzâd olduğın gördük
- 34 Kurulsun meclis-i hâss-ı hudâvendân-ı devlet kim
Felek peymâne-i a'yân u emcâd olduğın gördük
- 35 Halâvet-bahş olup seyr-i mezâk-ı telh-kâmâna
Derûn-ı Kandiye dükkân-ı kannâd olduğın gördük
- 36 Hisâr-ı Kandiye el-hak ne muhkem kal'adur gör kim
Nümû-dâr-ı kılâ'-ı 'ahd-i Şeddâd olduğın gördük
- 37 Hemân rezmi koyup bezme ser-âgâz eylesün 'âlem
Ki gam gitdi zamâne 'işret-âbâd olduğın gördük
- 38 İdüp hûbân ile cân sohbetin rindân-ı sâgar-keş
Yine âmîziş-i ervâh u ecsâd olduğın gördük

- 39 Kılıçlar der-niyâm oldu dem-i 'ıyş-ı müdâm oldu
Zamân-ı devr-i câm oldu Cemüñ yâd olduğın gördük
- 40 Hudâ ol âsaf-ı cem-mesnedüñ 'ömrin ziyâd itsün
Ki her yerde du'âsı vird-i zühhâd olduğın gördük
- 41 Bi-hamdi'llâh ki 'ahdinde dem-i feth ü fütûh oldu
Beşâret-nâmeler her yerde inşâd olduğın gördük

20

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Sâkî çemende bezm-i safâyı kim istemez
Bezm-i safâda berg ü nevâyı kim istemez
- 2 Cem gitdi ise meclis-i sahbâ yerindedür
Câm-ı neşât-ı gussa-zedâyı kim istemez
- 3 Pervâne-i çerâg-ı mahabbet kim olmadı
Bir öyle şem'-i mâh-ı ziyâyı kim istemez
- 4 Mir'ât-ı dilde cilveler eyler hayâl-i yâr
Âyîne-i cemâl-nümâyı kim istemez
- 5 Kâkül ki sîne üzre olur böyle sâye-dâr
Ol cilve-gâh-ı zıll-ı hümâyı kim istemez
- 6 Âlâm-ı hicre çâre sürûr-ı visâldür
Derd-i firâka böyle devâyı kim istemez
- 7 Biz tîre-rûz-ı hasret ü şeb-gîr-ı muhteriz
Ol mihr-i subh u mâh-ı mesâyı kim istemez
- 8 Der-kâr olursa dâne-i hâl-i 'ızâr-ı yâr
Mânend-i turre dâm-ı belâyı kim istemez
- 9 Ruhsat olursa merhem-i bî-hûde vuslata
Tîg-ı sitemle zahm-ı cefâyı kim istemez
- 10 Nâ-çâr şimdi silsile-cünbân-ı hasretüz
Pâ-bend iken meger ki rehâyı kim istemez
- 11 Sadrü's-sudûr iderse **Mezâkî** n'ola kabûl
Bir böyle nazm-ı pâk-edâyı kim istemez
- 12 Hem-nâm-ı server-i dü-cihân kim zamânede
Bir böyle yeke-tâz-ı vegâyı kim istemez

- 13 Zât-ı kerîm ü dest-i güher-bârın isterüz
Kân-ı sehâ vü bahr-i 'atâyı kim istemez
- 14 Müştâk-ı hâk-i pâyı olursam 'aceb degül
Çeşm-i ümîde kuhl-ı cilâyı kim istemez
- 15 Seyr eyleyen cemâlini 'âlemde biñ yaşar
Pîrâne-ser bu kadd-i dü-tâyı kim istemez
- 16 Gül-bün-firâz-ı hvâhiş iken cûy-ı himmeti
Bâg-ı emelde neşv ü nemâyı kim istemez
- 17 Subh-ı ümîd-i 'âlemi pür-feyz-ı lutf ider
Vakt-i seherde bâd-ı sabâyı kim istemez
- 18 Bu şevk-i feth-i Kandiyedür şimdi ey gönül
Âvâz-ı def ü nagme-i nâyı kim istemez
- 19 Minnet Hudâ'ya bu dem-i 'ıyd-ı fütûhdur
Bu hûy u hây u sıyt u sadâyı kim istemez
- 20 Peyk-i beşâret eyledi dünyâyı pür-sürûr
Müjde-resân-ı lutf-ı Hudâyı kim istemez
- 21 'Âlem du'â-yı devletin eylerse çok degül
Bir böyle sadr-ı kal'a-küşâyı kim istemez
- 22 Hak 'ömr ü devletin ide 'âlemde ber-devâm
Öyle vücûda böyle du'âyı kim istemez

21

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Dil ki sâhib-kırân-ı ma'nâdur
Rüstem-i dâsitân-ı ma'nâdur
- 2 Nice dil reh-ber-i Tehemten kim
Saf-der-i heft-hvân-ı ma'nâdur
- 3 Nice dil sandalî-nişîn-i sühan
Kim cihân pehlevân-ı ma'nâdur
- 4 Nice dil rûh-ı pür-fütûh-ı kelâm
Ma'nî-i cân u cân-ı ma'nâdur
- 5 Nice dil mâlik-i sühan-dânî
Yûsuf-ı kârivân-ı ma'nâdur
- 6 Nice dil çetr sûretinde felek
Dâmen-i sâyebân-ı ma'nâdur
- 7 Dil degül ravza-i derûnumda
Bülbül-i âşiyân-ı ma'nâdur
- 8 Dil degül belki ol misâl-i hü mâ
Tâyir-i lâ-mekân-ı ma'nâdur
- 9 Dil degül gül-şen-i tahayyülde
Sâf-âb-ı revân-ı ma'nâdur
- 10 Dil degül sahn-ı bâğ-ı sînemde
Nahl-i gül erguvân-ı ma'nâdur
- 11 Dil degül fikr-i zülf-i dil-ber ile
Sünbül-i bûstân-ı ma'nâdur
- 12 Dil degül zerredür ki hûrşîdi
Mihr-i pertev-feşân-ı ma'nâdur

- 13 Dil degül medh-i sadr-ı zî-şânda
Güher-i kân u kân-ı ma'nâdur
- 14 Ol ki kasr-ı kemâline gerdûn
Pâye-i nerdübân-ı ma'nâdur
- 15 Ol ki gül-şen-serâ-yı 'irfânı
Cilve-gâh-ı bütân-ı ma'nâdur
- 16 Ol ki bu nakş-ı hâme-i tab'ı
Nev-zemîn ü zamân-ı ma'nâdur
- 17 Ol ki ser-pençe-i kef-i râyı
Ceng-i şîr-i jiyân-ı ma'nâdur
- 18 Ol ki ednâ-şikâr-ı ma'rifeti
Sayd-ı bebr-i beyân-ı ma'nâdur
- 19 Âsaf-ı sâni Mustafa Paşa
Kim gül-i bâg-bân-ı ma'nâdur
- 20 Fenn-i sânide 'akl-ı evveldür
Reg-i berk-i cihân-ı ma'nâdur
- 21 Kalbi mir'ât-ı 'âlem-i cândur
Cismi âyîne-dân-ı ma'nâdur
- 22 Zîb-i dûşîze-gân-ı ta'bîri
'Akd-i sihr-i beyân-ı ma'nâdur
- 23 Nevk-i ser-tîz-i kilik-i tahrîri
Gamze-i dil-sitân-ı ma'nâdur
- 24 Şehd-i şîrîn-makâlini gör kim
Kand-i 'azbü'l-beyân-ı ma'nâdur
- 25 'Akl u fikri dem-i tefekkürde
İki peyk-i devân-ı ma'nâdur

- 26 Cevher-i nutk-ı mu'ciz-elfâzı
Kîmiyâ-yı kiyân-ı ma'nâdur
- 27 Gül-sitân-ı sühanda encümeni
Bezm-i rûhâniyân-ı ma'nâdur
- 28 Mecma'-i âb-ı sâf-ı tibyânı
Havz-ı bâg-ı cinân-ı ma'nâdur
- 29 Ma'nevîdür simât-ı ihsânı
Pür-kerem mîz-bân-ı ma'nâdur
- 30 Nûr-ı 'aynü'l-yakîni itkânı
Şem'-i bezm-i gümân-ı ma'nâdur
- 31 Câme-i gül-ruhân-ı iz'ânı
Hulle-i perniyân-ı ma'nâdur
- 32 Cilve-gâh-ı kümevt-i efkârı
'Arsa-i kün-fe-kân-ı ma'nâdur
- 33 Keşfî-i kulzüm-i 'ibârâtı
Zevrâk-ı bâd-bân-ı ma'nâdur
- 34 Gûşe-i ebrû-yı işârâtı
Remz-i râz-ı nihân-ı ma'nâdur
- 35 Kalem ile devâtını seyr it
Bu zebân ol dehân-ı ma'nâdur
- 36 Çehre-sâyî-i nükte-gûyâna
Der-gehi âsitân-ı ma'nâdur
- 37 Keremi sâ'id-i kerâmetdür
Kalemi hîd - benân-ı ma'nâdur
- 38 Nakd-i câna kelâm-ı mevzûnı
Güher-i râyegân-ı ma'nâdur

- 39 Peyk-i fikr-i felek neverdini gör
Reh-ber-i kehkeşân-ı ma'nâdur
- 40 Fikri efkâr-ı gayra gâlibdür
Bu bahâr ol hazân-ı ma'nâdur
- 41 Pâdişâha nedîm-i zî-şândur
Kim şeh-i kâm-rân-ı ma'nâdur
- 42 Hem vezîr oldı hem musâhibdür
Yed ü ma'nâ-kırân-ı ma'nâdur
- 43 Ne musâhib enîs-i sultânî
Kim sözi tercümân-ı ma'nâdur
- 44 Ne musâhib hıdîv-i 'âlem ile
Hem-dem ü hem- 'inân-ı ma'nâdur
- 45 Ya'ni sultân Mehemmed-i gâzi
Kim meh-i âsumân-ı ma'nâdur
- 46 Nice gâzî ki tîg-ı ser-tîzi
Pür-cilâ-yı fesân-ı ma'nâdur
- 47 Hem şeh-i mülk-i sûrîdür ol hem
Pâdişâh-ı cihân-ı ma'nâdur
- 48 Çeşm-i hûrşîd-i nûr-ı ikbâli
Rûz u şeb dîde-bân-ı ma'nâdur
- 49 Der-i dâniş-serâ-yı iclâli
Mesned-i husrevân-ı ma'nâdur
- 50 İntizâm-ı zamâne devrinde
Reşk-i Nûşirevân-ı ma'nâdur
- 51 Felekü's-şemsi çarh-ı rif'atdur
Mihr-i sa'd-iktirân-ı ma'nâdur

- 52 Râyet-i dâniş-i cihân-gîri
‘Âlem-i kârbân-ı ma’nâdur
- 53 Evc-i mihr-i sipihr-i şevket ile
Ma’nî-i şân ü şân-ı ma’nâdur
- 54 Cümle fehvâ-yı nazm-ı etvârı
Medh-i nâm ü nişân-ı ma’nâdur
- 55 Cümle ma’nâ-yı vasf-ı girdârı
‘Uhde-i kârvân-ı ma’nâdur
- 56 Lutfi bâg-ı derûn-ı ehl-i dile
Bir nesîm-i vezân-ı ma’nâdur
- 57 ‘Unfi hûd câhilân-ı bî-hünere
Sitem-i nâgehân-ı ma’nâdur
- 58 Serverâ hûd-sitâyî-i şu’arâ
Nemek-i gerd-i hvân-ı ma’nâdur
- 59 Sad-temeddühle da’vî-i ‘irfân
Resm-i nazm-âverân-ı ma’nâdur
- 60 Ben de fahr eylesem ‘aceb mi benüm
Her sözüüm hem-zebân-ı ma’nâdur
- 61 Hvâce-i dânişüm ki müşk-i terüm
Vesme-i ebruvân-ı ma’nâdur
- 62 Genc-i pür-gevherüm ki güftârum
Güher-i imtihân-ı ma’nâdur
- 63 Şa’ir-i sâhirüm ki eş’ârum
Zîver-i hüsn ü ân-ı ma’nâdur
- 64 Bâl-i şeh-bâz-ı ‘akl-ı derrâküm
Şeh-per-i kudsiyân-ı ma’nâdur

- 65 'Akl-ı hâdî-'aşerdür idrâküm
Bu kuhen hânedân-ı ma'nâdur
- 66 Bâde-i câm-ı Cem bu meclisde
Mey-i neş'e-resân-ı ma'nâdur
- 67 Kim çeker gussa-i cihânı meger
Ehl-i dil şâd-mân-ı ma'nâdur
- 68 Sürme-sây-ı salâbe-i sühanüm
Kalemüm sürme-dân-ı ma'nâdur
- 69 Her hünerde bugün yegâne-fenüm
Şâhidüm kâmilân-ı ma'nâdur
- 70 'Akl-ı kül gibi mürşid-i tab'um
Şimdi sâhib-zamân-ı ma'nâdur
- 71 'Âşikum 'âşikum ki ma'şûkum
Büt-i nâ-mihribân-ı ma'nâdur
- 72 'Ârifüm 'ârifüm ki hem-dem-i dil
Rûh-ı kudsî mekân-ı ma'nâdur
- 73 Hem-dem-i meclis-i müşâ'arede
Cümle bâde-keşân-ı ma'nâdur
- 74 Güher-i medhûñ ile endîşem
Cevherî-i dükân-ı ma'nâdur
- 75 Beni ser-mest-i bezm-i vasfuñ iden
Feyz-ı ritl-ı girân-ı ma'nâdur
- 76 Tâb-ı fikr-i medâyihûñ dilde
Germî-i şu'le-sân-ı ma'nâdur
- 77 Şeker-i hoş-mezâk-ı menkabetüñ
Kand-ı nûşîn-lebân-ı ma'nâdur

- 78 Kayd-ı bend-i kemend-i Mehmed tek
Âhuvân-ı remân-ı ma'nâdur
- 79 Şevk-i bâg-ı menâkıbuñla gönül
Bülbül-i nagme-hvân-ı ma'nâdur
- 80 Kasr-ı evsâfuña kemend-i hayâl
Nâ-resâ rîsmân-ı ma'nâdur
- 81 Bahr-i medhüñde yok şitâba mecâl
Kulzüm-i bî-girân-ı ma'nâdur
- 82 Böyle ta'rîf-i hadd-ı evsâfuñ
Şeref-i dûdmân-ı ma'nâdur
- 83 Ben öğünmem sitâyiş-i zâtuñ
Dil-pesend-i cihân-ı ma'nâdur
- 84 Bir degül lafz-ı hâsid ile sözüüm
Ki bu nûr ol dühân-ı ma'nâdur
- 85 Dil-i hâsid hümâ olursa eger
Tu'mesi üstühvân-ı ma'nâdur
- 86 Sûk-ı 'irfânda öyle nâ-dânuñ
Cümle sûdı ziyân-ı ma'nâdur
- 87 Öyle har-tab'-ı bî-hüner lâ-büd
Düşmen-i dâstân-i ma'nâdur
- 88 Beli hâtır-hırâş-ı nükte-verân
Kâvkâv-ı sinân-ı ma'nâdur
- 89 Şimdi şâ'ir egerçi çok lâkin
Ekserî nâ-kesân-ı ma'nâdur
- 90 Kendi zu'munca her biri ammâ
Şâ'ir-i nükte-dân-ı ma'nâdur

- 91 Ol gürûhuñ elinde hâme degül
Deste çûp-i şübân-ı ma'nâdur
- 92 Sözlere bârid ol kadar ki hemân
Servî-i mihrgân-ı ma'nâdur
- 93 Gerçi ben pîr-i nâ-tüvân oldum
Hiredüm nev-civân-ı ma'nâdur
- 94 Pîrîn-i cünbiş-i şebâbe sebeb
Feyz-ı tâb u tüvân-ı ma'nâdur
- 95 Yine pîrâne-ser bu cünbişler
Şâhid-i 'unfüvân-ı ma'nâdur
- 96 Hâk-i pâ-y-ı şerîfe nüktelerüm
Bir bölük armağan-ı ma'nâdur
- 97 Sübha-i lûlûdür bu sayd bilmem
Tuhfe-i hvâcegân-ı ma'nâdur
- 98 Ey **Mezâkî** yeter bu lâf ü güzâf
Âhir-i dâstân-ı ma'nâdur
- 99 Tâ be-key böyle hâd-fürûş olmak
Vakt-i tayy-i lisân-ı ma'nâdur
- 100 Gel du'â ile eyle hatm-i kelâm
Kim du'â pâsbân-ı ma'nâdur
- 101 Lutf-ı Hak zâtını mu'ammer ide
Tâ ki dil yâr-ı cân-ı ma'nâdur

22

DER-SİTÂYİŞ-İ KÂİM-MAKÂM MUSTAFA PAŞA

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Habbezâ nâme-i nigû-nâmı
Dili mest itdi câm-ı peygâmı
- 2 Nice nâme temîme-i cân kim
Ref' ider zahm-ı çeşm-i âlâmı
- 3 Nice nâme şemâme-i dil kim
Gösterür zîb-i dest-i eyyâmı
- 4 Nice nâme virür derûna safâ
Seyr-i sünbül-sitân-ı erkâmı
- 5 Nice nâme terâne-i kalemi
Añdırur nagme-i dil-ârâmı
- 6 Nice nâme fesâhat-ı rakamı
Bildirür 'acz-i derk-i ifhâmı
- 7 Nice nâme hayât-ı Hızra deger
Bir selâm-ı selâmet encâmı
- 8 Berg-i gül-gonca-i belâgatdur
Kîse-i ser be-mihr-i gül-fâmı
- 9 Zambak-ı gül-şen-i fesâhatdur
Sîm-i sîmâ-yı nâzik-endâmı
- 10 Böyle terkîb-i dil-küşâ olmaz
Eylesek puhte 'anber-i hâmı
- 11 Ne şerefdür bu kim tezekkür ide
Bendesin bir veliyyü'l-en'âmı
- 12 Ne şerefdür bu kim o sadr-ı güzîn
Yâd ide böyle 'abd-i bî-nâmı

- 13 Sadr-ı Cem-pâye Mustafa Paşa
Ki itdi hoşnûd hâs ile 'âmı
- 14 Ol ki pür-nakş-ı ihtişâm olmuş
Kasr-ı ikbâlinüñ der ü bâmı
- 15 Ol ki ber-vefk-ı müdde'âdur hep
Retk u fetk ile nakz uibrâmı
- 16 Sıyt-ı ikbâli tutdı dünyâyı
Pür-sadâ itdi Mısır ile Şâmı
- 17 Kuvvet-i sâ'idi şikest eyler
Pençe-i zûr-ı Rüstem ü Sâdı
- 18 Sell-i seyf-i şeref-i şân itse
Yakar a'dâ-yı berk-ı Samsâmı
- 19 Feyz-ı lutf-ı bahâr-ı iclâli
Subh-ı nev-rûz eyler ahşamı
- 20 Dâg-ı reşk-i zamân-ı pîşîndür
Bâg-ı 'ahd-i huçeste-fercâmı
- 21 Kıldı pâkîze-âb-ı şemşîri
Dâmen-âlûdegân-ı âsâmı
- 22 Hadd-i mestân ile 'ayân itdi
Vera'-ı Bâyezid-i Bistâmi
- 23 Aña mahsûsdur ok atdukça
Tarz-ı Rüstemle şaş-ı Behrâmı
- 24 Ger murâd itse tîr-i pertâbı
Güzer eyler bu heft-i ecrâmı
- 25 Sahn-ı devletde aldı meydânı
Tevsen-i himmet-i sebük-kâmı

- 26 Hîle-bâzî-i dehri def' itdi
Kim añar şimdi dâne vü dâmı
- 27 Devr-i 'adlinde yâve-perdâzân
İdemez bir birine düşünâmı
- 28 Şeref-i hıdmet ile fahr eyler
Pîş-gâhında cümle huddâmı
- 29 Böyle zât-ı kerîme lâıyıkdur
Ne kadar çarh iderse ikrâmı
- 30 Âsafâ müsteşâr-ı Cem-şerefâ
Ey bihîn sadr-ı rütbe-i sâdı
- 31 Kimse kâdir degüldür inkâra
Nef'-i mahz-ı vifâk-ı hükkâmı
- 32 Dü-hıred-pîşe yek-tabî'at olur
N'idelüm biz hılâf-ı evhâmı
- 33 Mû-şikâf olsa kimse fark itmez
Bir birinden dü-magz-ı bådâmı
- 34 Sadr-ı a'zam ki yâr-i cânuñdur
Terk idüp zevk-i hvâb u ârâmı
- 35 Himmet-i Hân Mehemmed-i gâzî
Olmak ile karîn-i ikdâmı
- 36 Umarın burc-ı hısn-ı küffâra
Dike zerrîn-livâ-yı İslâmı
- 37 Kandiye kal'asın alup âhir
Kana gark ide beytü'l-esnâmı
- 38 Şevk-i feth-i zaferle ezber idüp
Vird-i şükr-i 'alîm ü 'allâmı

- 39 Umarın ‘an-karîb vuslat ola
Bu kadar fûrkatüñ ser-encâmı
- 40 Serverâ muktezâ-yı lutfuñ ile
‘Arz-ı hâlüñ de geldi hengâmı
- 41 Var ise ruhsatuñ beyân ideyüm
Kuvvet-i tab’-ı nükte-pîrâmı
- 42 Şevk-i medhüñle cüst olup geçdüm
Tugra-ı cilve-gâh-ı nizâmı
- 43 Yine bir genc-i pür-güher açdum
Dile farz oldı ‘arz u i’lâmı
- 44 Meşk-i vasluñla eyledüm pergâr
Edevât-ı devât u aklâmı
- 45 Bezm-i ma’nâda göre ‘ışk eyler
Feyz-ı rıtl-ı girânumı Câmi
- 46 Eyledi tîg-ı dest-i endîşem
Çâr-pâre kelâm-ı Hayyâmı
- 47 Bu kasîdeyle şerm-sâr itdüm
Hôd-fürûşân-ı Rûm ü A’câmı
- 48 Haddini bilse câhil-i hôd-bîn
Yine lâzım olurdu ilzâmı
- 49 Rind-i ‘ışkum ki mürşid-i tab’um
Ne sıyâmı geçer ne bayrâmı
- 50 Pîr-i ‘ışk itdi tab’uma ta’lîm
Tarz-ı rindân-ı kulzüm-âşâmı
- 51 Kuhl-ı bîniş-fezâ-yı ‘irfândur
Derd-i ‘ışkuñ gubâr-ı akdâmı

- 52 Ey **Mezâkî** yeter bu lâf ü güzâf
Temme bi'l-hayr ile kıl itmâmı
- 53 Tâ ki mektûb ile hudâvendân
Yâd ide bendegân-ı nâ-kâmı
- 54 Ol iki sadr-ı âsumân-kadrüñ
Ola cârî hemîşe ahkâmı
- 55 Rûz u şeb gül-şen-i sa'âdetde
Geçe râhatla subh ile şâmı
- 56 Ol dü-zât-ı mûkerremi dâyim
Ola her yirde lutf-ı Hak hâmî

23

DER-VASF-I VEZÎR-İ MÜKERREM DELİ HÜSEYİN PAŞA*

- Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün*
- 1 Zihî irâde-i hikmet-nümâ-yı Rabbânî
Ki fikri kâmil ider naks-ı 'akl-ı insânı
- 2 Zihî ifâza-i neşv ü nemâ-resân-ı cihân
Ki feyzi tâze tutar bâg-ı çâr- erkânı
- 3 Zihî tezâyüd-i nîl-i hayât-küster kim
Virür gınâ-yı temennâ-yı âb-ı hayvânı
- 4 Bihâr-ı girye-i 'uşşâk aña meded kıldı
Ki böyle cûş-ı hurûş ile itdi tугyânı
- 5 Sabâ-yı nerm ile mevc-i girih girih olıcak
Virür letâfet-i çîn-i cebîn-i hûbânı
- 6 N'ola çü hadr-ı huçeste-kudûm-i ferruh-pey
İderse reh-güzerin sebze-hîz-i bustânı
- 7 Hücûm-ı neşv ü nemâ ol kadar ki câyızdır
Bir anda sebz ide tohm-ı ümîd-i dihkânı
- 8 Cihâna virdi tarâvet 'aceb mi çekmese bâg
Ne nâz-ı şeb-nem ü ne imtinân-ı bârânı
- 9 Ne âb-ı bârî-i dolâb-ı çarh-i devvârı
Ne katre-bârî-i ebr-i matîr-i nîsânı
- 10 Dem-i temevvüc-i Nîl ü zamân-ı feyz-ı nesîm
Safâ-yı âb ü hevâ açdı kalb-i yârânı
- 11 Sebû sebû mey-i nâb u bölük bölük rindân
Çekilse bezm-i gülistâna şimdi erzânı
- 12 Ki devr devr-i safâ vü mahal mahal-i sürûr
Zamân zamân-ı şebâb-ı zamâne-i fânî

- 13 Nedür bu mevsim-i 'işret ki cûş-ı şevk-i derûn
Düşürdi semt-i çemen-zâra râh-ı mestânı
- 14 Nedür bu 'ahd-i tarâvet ki itdi rûz-efzûn
Küşâyış-i dil-i pejmürde-i gülistânı
- 15 Meger ki oldı yine sebze-zâr-ı bâg-ı cihân
Nümûne-i çemen-i baht-ı Yûsuf-ı sâñî
- 16 Sütûde-mâlik-i 'âlem 'azîz-i Mısr-ı vücûd
Medâr-ı saltanat-ı taht-ı mâh-ı Ken'ânî
- 17 Veliyy-i ni'met-i sofra-keşân-ı hıtta-i cûd
Semiyy-i silsile-dârân-ı şîr-i yezdânî
- 18 Be-nâm-ı safha-i inşâ Hüseyñ Paşa kim
Şeref-fezâ-yı beyândur bedî'-i 'üñvânı
- 19 O kim zamân-ı şerîfinde nîl-i kulzüm-i cûş
Çü basdı mirsad-ı mikyâs-ı turfe-bünyânı
- 20 Yüritdi bâd ile ol keştî-i sabâ-seyri
Misâl-i taht-ı felek-pâye-i Süleymânî
- 21 Gelüp kesüp çü Sikender o sedd-i ma'hûdı
Akıtdı Mısra yine nîl-i mevc-efşânı
- 22 Sürüp kenâra yanaşdı vü çıkdı devlet ile
Müşerref itdi bu cây-ı bülend-eyvânı
- 23 Teferrüc itdi şeb-âzîn-i nîl-i pür-cûşı
Ki rûzi olmadı çok şâh-ı dehre seyrânı
- 24 Tonandı Nîl ziyâde ke-mâ-hüve'l-'âde
Ki itdi seyri küşâde o sadr-ı zî-şânı
- 25 'Arûseler yüridi sad-çerâg-ı rûşen ile
Münevver oldı bu nüh-pâye kâh-ı zulmânî

- 26 O deñlü tâb-ı çerâgân ziyâ-resân oldı
Ki eyledi şeb-i deycûrı rûz-ı nûrânî
- 27 Tutuşdı bahrî fişekler miyân-ı deryâda
Getürdi cûş u hurûşa derûn-ı ‘ummânı
- 28 Göre hakîm-i tebâyi’ şinâs ezdâdı
Ne gûne mâ ile cem’ itdi nâr-ı sûzânı
- 29 Bilürdi n’eydügin esrâr-ı cem’-i âteş ü âb
Bunı göreydi hüküm-küsterân-ı Yunânî
- 30 Miyân-ı şu’lede raksân horûs şekli degül
Semender ancak ider âteş içre cevânı
- 31 Fişek hevâda şerer-rîz olup gören sandı
Dökildi hep felegüñ encüm-i dırâşânı
- 32 Eger benân-ı hilâl olmasaydı sâmi’a-pâş
Sadâ-yı top ker eylerdi gûş-ı devrânı
- 33 Eger rütûbet-i âb olmasaydı şu’le-i nâr
Yakardı gûşe-i dâmân-ı çarh-ı gerdânı
- 34 Vezîr-i Cem-şürefâ âsaf-ı nigîn-be-kefâ
Eyâ yegâne-i a’yân-ı mülk-i ‘Osmânî
- 35 Sen ol kıvâm-ı mebânî-i ‘ızz ü devletsin
Senüñle kâyim olur mesned-i cihân-bânî
- 36 Sen ol be-nâmı merâtib-fezâ-yı rif’atsin
Senüñle pâye bulur pây-ı taht-ı ‘Osmânî
- 37 Sühan-güzâr-ı ülü’l-emri heft-kişversin
Kazâ kader n’ola olsa nüfûz-ı fermânî
- 38 Vegâda düşmene bir gûş-mâl eylersin
Hücûm-ı Rüstem ile savlet-i Nerîmânî

- 39 Dem-i 'adû ile penceñ 'aceb mi sürh ola
Yem-i şecâ'atüñ oldur çü şâh-ı mercânî
- 40 Felekde zâhir olan mâh-ı nev degül asduñ
Firâz-ı günbed-i gerdûna tîg-ı bürrânı
- 41 Derüñ ki tâk-ı sipihr-i cihân-ı devletdür
Baş egmese n'ola bu nüh-kabâbe der-bânı
- 42 Harem-serây-ı celâlünde olmasa mûnis
Tutardı âhû-yı devlet reh-i beyâbânı
- 43 Nehîb-i ma'deletüñ sîne-gâvmiş itmez
Derende-pençe-i görgân-ı tîz-dendânı
- 44 Görinmez oldı zamânuñda bir perîşân-hâl
Meger ki gîsû-yı tasvîr-i hâme-i Mânî
- 45 Ger olsa behre-ver-i feyz-ı bâg-ı tab'uñ dey
Olurdu mevsim-i gül müddet-i zemistânî
- 46 Ger olsa mazhar-ı 'aks-i ziyâ-yı re'yüñ mey
Dönerdi sâgar-ı hurşîde câm-ı rahşânı
- 47 Kim itdi pertev-i rûşen-çerâg-ı evvânüñ
Fürûg-ı şem'-i şeb-efrûz-ı mâh-ı tâbânı
- 48 Gedâ-yı matbah-ı ni'met-serâ-yı ihsânüñ
Dilerse keçkül ider tâc-ı şâh-ı îrânı
- 49 Hevâ-yı gül-şen-i bezm-i behîşt-i menkabetüñ
Eser-rübâ-yı humâr-ı şarâb-ı rummânı
- 50 Virür derûna hayâl-i bahâr-ı mekremetüñ
Neşât-ı fikr-i safâ-yı riyâz-ı rıdvânı
- 51 Hoşâ koluñda o şîr-efkenân-ı sâhib-i nâm
Şikârın almada yokdur birinüñ akrânı

- 52 Hoşâ yanuñda semiyî-i tîr-zen-i esnâm
K'ider şikeste büt-i zu'm-ı hûd-perestânı
- 53 Fezâ-yı vasfuñı tayy idemez berîd-i hayâl
Ne deñlü geçse verâ-yı hudûd-ı imkânı
- 54 Çü ihtimâm ile medhüñ nihâyete irmez
Müsâ'id olmuş iken himmet-i sühan-rânî
- 55 Ber-zede 'arz ideyin hâk-i pâye sultânım
Şikâyet-i sitem-i baht-ı ehl-i 'irfânı
- 56 Bu çarh-ı hâtır-ı dâna hırâş-ı şu'le-nevâz
İder hemîşe füzûn-kadr-i merd-i nâ-dânı
- 57 Ne çâre her Kölemen pâye-i şeref buldı
Göre felekde 'ulüvv-i makâm-ı keyvânı
- 58 Figân ki devr-i felek çâk-i saf-ni'âl itdi
Mekân-ı merdüm-i dâna-yı sâhib-iz'ânı
- 59 Yıkıldı hâne-i dil tünd-bâd-ı mihnetden
Meded harâb koma beyt-i kalb-i vîrânı
- 60 Binâ-yı Ka'be göñül yapmadan 'ibâretdür
Be-kâr kıl yine mi'mâr-ı lutf u ihsânı
- 61 Dü-dest-i lutf u kerem birle cem' ü mecbûr it
Şikeste-hâtır ile bu dil-i perîşânı
- 62 Bir âşinâlık idüp sâhil-i ümîde çıkar
Bu nîm-garka-i gird-âb-ı bahr-i hırmânı
- 63 Yine tırâz-ı terâne rebâb-ı şevk ile
Bu nagme-küster-i mızrâb-ı 'ûd-ı efgânı
- 64 Bu dost-medâr-ı sebük-rûha görme şâyeste
Şemâtet-i sitem-i düşmen-i girân-cânı

- 65 Misâl-i zevk-i bahâ-yı visâl-i pîşîn kıl
Rehîn-nesiye olan nakd-i 'ahd u peymânı
- 66 Ya vasl-ı şâhid-i lutfuñ hemân bugün olsun
Ya bir dahi baña gösterme şâm-ı hicrânı
- 67 Safâ-yı âyine-i 'âtifetle nutka getir
Bu şûh-ı mu'cize-gû tûtî-i sũhan-dânı
- 68 Ger iltifât-ı şerîfüñ olursa gör nice olur
Edâ-yı Enverî vü nazm-ı pâk-i Hâkânî
- 69 Felekde kil-k-i 'Utârid düşer benânından
Enâmilüm idicek böyle hâme cünbânî
- 70 Gulû-yı feyz ile ben bi'l-bedâhe tarh iderin
Tahayyülât-ı Kemâl ü nikât-ı Selmânı
- 71 Kanı benüm gibi şimdi güher-fürûş-ı kelâm
Ki her sözi ola bir gevher-i Bedahşânî
- 72 Kanı benüm gibi şimdi güher-fürûş-ı kelâm
Ki her sözi ola bir gevher-i Bedahşânî
- 73 Bu söz degül zer-i dârü'l-'ayâr-ı ma'nâdur
Ki vezn olunsa da yok zerre deñlü noxsânı
- 74 Gubâr-ı hatla sözüm kuhl-ı çeşm-i cân olıcak
Ya 'aynine kim olur sürme-i Sıfâhânî
- 75 Benümle germ-i temâşâ iken 'adet idemez
Cemâl-i bîkr-i hayâle nigâh-ı pinhânı
- 76 N'ola nefâyis-i nazmum olursa ger temkîn
Dehân-ı şâhid-i endîşedür nemek-dânı
- 77 Olursa ger bu kasîdem sezâ-yı istihsân
Bulur sözüm şeref-i nutk-ı pâk-i Hassânı

- 78 **Mezâkî** tâ-be-key itnâb-ı nükte-perdâzî
Budur egerçi mezâyâ-yı mahmedet-hvânî
- 79 Senâya başla vü sıdk ile bir du'â eyle
Kim ola gûş-zed-i 'arşiyân-ı Rahmânî
- 80 Cihânda tâ ki be-her sâl Nîl ide ser-sebz
Bu şûre-zâr-ı zemînde bu bâg u bustânı
- 81 Kıla hemîşe tarî gül-sitân-ı ikbâlûñ
Müdâm tâze vü ter ola verd-i handânı
- 82 Hiç eksük olmaya ol gül-şen-i ferah-zânuñ
Hezâr bencileyin bülbül-i hoş-elhânı

24

DER-MEDH-İ FÂTİH-İ HANYA YÛSUF PAŞA

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Âsafâ bezm-i Cem mübârek-bâd
Neşve-i dem-be-dem mübârek-bâd
- 2 Kef-i cûd u benân-ı himmetüñe
Zîb-i seyf ü kalem mübârek-bâd
- 3 Sañadur hep teveccüh-i 'âlem
Kible-gâh-ı ümem mübârek-bâd
- 4 Başuña and içer felek şimdi
Âb-ı rûy-ı kasem mübârek-bâd
- 5 Tâze cân buldı 'âlem-i fânî
Bu şebâb-ı herem mübârek-bâd
- 6 Çehre-i zerd-fâm-ı eyyâma
Âb u reng-i bakam mübârek-bâd
- 7 Hep tehî-kîsegân-ı nâ-kâma
Böyle bezl-i direm mübârek-bâd
- 8 Şeb-i ümmîd-i ehl-i 'irfâna
Eser-i subh-dem mübârek-bâd
- 9 Kullaruñ devletüñde nâz eyler
İmtiyâz-ı hadem mübârek-bâd
- 10 Rüstemâne masaff-ı ikbâle
Hamle-i Güstehem mübârek-bâd
- 11 Saña ta'zîm idüp dü-tâ oldı
Kad-i eflâke ham mübârek-bâd
- 12 Tarf-ı şâhân-ı pâdişâhîden
Böyle vâlâ-himem mübârek-bâd

- 13 Cânib-i sâye-i îlâhîden
Bu kemâl-i kerem mübârek-bâd
- 14 Böyle eltâf-ı Hân-ı İbrâhim
Hem hümâyûn u hem mübârek-bâd
- 15 Ey hıdîv-i şeref-tırâz-ı kelîm
Hızr-ı Yûsuf-şiyem mübârek-bâd
- 16 Vey nedîm-i hudâyegân-ı kerîm
Bunca nâz u ni'am mübârek-bâd
- 17 Meclis-ârâ-yı şâh-ı 'âlemsin
Bâde-i bî-elem mübârek-bâd
- 18 Şeh-i 'îsâ-nefesle hem-demsin
Vechi var ger disem mübârek-bâd
- 19 Selb ü îcâbda müsellemsin
Harf-i lâ vü ne'am mübârek-bâd
- 20 Bir tezerv-i harîm-i devletsin
Kadr-i mürğ-ı harem mübârek-bâd
- 21 Cilve-rîz-i bisât-ı rif'atsin
Nakş-ı ferş-i kadem mübârek-bâd
- 22 Râyet-ifrâz-ı istikâmetrosin
Bu ser-âmed 'alem mübârek-bâd
- 23 Nâyil-i pâ-yı bûs-ı hâkânsın
Şeref-i mültesem mübârek-bâd
- 24 Saltanat-hânedede hırâmânsın
Seyr-i bâğ-ı İrem mübârek-bâd
- 25 Sâha-i 'arsa-i celâletüñe
Haşem-ender-haşem mübârek-bâd

- 26 Darb-ı muşt-âzmâ-yı himmetüñe
Magz-ı şîr-i ecem mübârek-bâd
- 27 Bülbül-i tab'-ı şûh- fitratuña
Sad-gül-i gonca-fem mübârek-bâd
- 28 Ey **Mezâkî** zihî sühan-sencî
Pâye-i muhteşem mübârek-bâd
- 29 Habbezâ iltizâm-ı 'arz-ı hüner
Vâdî-i mültezem mübârek-bâd
- 30 Feyz-ı i'câz-ı kilik-i medhiyle
Böyle mu'ciz-rakam mübârek-bâd
- 31 Gül-şen-i nazmı eyledüñ şâd-âb
Âb-yârî-i nem mübârek-bâd
- 32 Dili hoş-bû-meşâm-ı şevk itdüñ
Nagme-sâzî-i şem mübârek-bâd
- 33 Bülbül-i nev-bahâr-ı devletsin
Böyle tâze-negam mübârek-bâd
- 34 Turfe-kânun-nevâz-ı midhatsin
Nagme-i zîr ü bem mübârek-bâd
- 35 Nüh-revâk-ı sipihri hikmetsin
Tabakât-ı hikem mübârek-bâd
- 36 Cilve-ger hâtiruñda feyz-ı ezel
Vâridât-ı kıdem mübârek-bâd
- 37 Döndi vefk-i murâd üzre felek
Gerdiş-i câm-ı Cem mübârek-bâd
- 38 Sübha-gerdân-ı şükr-i mevlâsın
Ragm-ı yâd-ı sanem mübârek-bâd

- 39 Ber-taraf-sâz-ı cevri-i a'dâsın
İntikâm-ı sitem mübârek-bâd
- 40 Bezle-gûy u mecâlis-ârâsın
Şîve-i medh ü zem mübârek-bâd
- 41 Behre-mend-i sımât-ı ma'nâsın
Hisse-i bîş ü kem mübârek-bâd
- 42 Sâf âyîne-i meserretsın
Saykal-ı jenk-i gam mübârek-bâd
- 43 Yine âmâde-i ganîmetsın
Bu dem-i mugtenem mübârek-bâd
- 44 Gerden-i nev-'arûs-ı güftâra
Sad-dür-i muntazam mübârek-bâd
- 45 Böyle düşîzegân-ı efkâra
Harem-i muhterem mübârek-bâd
- 46 'Arz-ı hâlûñ bilür o kân-ı kerem
Bu kerem lâ-cerem mübârek-bâd
- 47 Hemân el aç du'âya kim dirler
Şugl-ı kâr-ı ehem mübârek-bâd
- 48 Devlet-i pâdişâh-ı 'âlemde
Hâsıl-ı kân u yem mübârek-bâd
- 49 Bunca nâz u na'îm-i gûn-â-gûn
Ey veliyyü'n-ni'am mübârek-bâd

25

DER-MEDH-İ VÂLÎ-İ MISIR AHMED PAŞA

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Habbezâ feyz-ı lutf-ı Rabbânî
İtdi hurrem yine dil ü cânı
- 2 Nice şâd olmasun dil ü cân kim
Oldı emniyle râhat erzânı
- 3 Dest-i mi'mâr-ı inşırâh-ı fu'âd
Kıldı âbâd kalb-i vîrânı
- 4 İrdi vakt-i sabûh-ı subh-ı safâ
Şâm-ı gam buldı hadd u pâyânı
- 5 Pây-mâl-i hücûm-ı şevk oldı
Hayl-i cem'iyet-i perîşânı
- 6 Bu neşâtıyla hâtıra gelmez
Ne gam-ı dil ne çîn-i pîşânî
- 7 Müşkil olmuşdı gerçi def'-i elem
Oldı Hak reh-nümâ-yı âsânı
- 8 Ki felek böyle pür-sürûr itdi
Cân u dil gibi deng ü hayrânı
- 9 Bu sürûr ile kim añar şimdi
Çekilen hüzn-i beytü'l-ahzânı
- 10 Hâsılı sad-hulûs ile hakkâ
Farz-ı 'ayn oldı şükr-i yezdânî
- 11 Ki Hudâ bu fütâde-i dehre
Dest-gîr itdi sadr-ı zî-şânı
- 12 Nice sadr ol 'azîz-i Mısr-ı kerem
Taht-pîrâ-yı mâh-ı Ken'ânî
- 13 Şeref-i 'adl ü dâd-ı cümle ümem
Ma'delet-bahş-ı mülk-i 'Osmânî

- 14 Âsaf-ı Cem-nihâd-ı ferruh-dem
Mazhar-ı himmet-i Süleymânî
- 15 Ya'ni paşa-yı Ahmedî-ahlâk
Kim hilâf olmaz 'ahd ü peymânî
- 16 Jâle-i verd-i bâg-ı ihsândur
Reşha-i kilik-i şeb-nem-efşânî
- 17 Hâle-i mâh-ı çarh-ı gerdândur
Sufre-i şem'dân-ı rahşânî
- 18 Gerd-i dergâh-ı sidre-mikdârî
Gayret-i sürme-i Sıfâhânî
- 19 Kim bahâ-yı le'âl-i güftârî
Kıymet-i gevher-i Bedâhşânî
- 20 Gerçi çok ehl-i mekremet ammâ
Var mıdur öyle bir kerem kânî
- 21 Gelse devrinde Hâtem olurdu
Kâse-lîs-i sımât-ı ihsânî
- 22 Fikr-i mâ'û'l-hayâtı evsâfî
Virdi câna safâ-yı rûhânî
- 23 Bilmeyen neşve-i mey-i sâfî
Ne bilür kadr-i âb-ı hayvânî
- 24 Var iken bunca menkabet-gûyî
Kim bilür kavî-i nagme-sencânî
- 25 Gûşına koymasa cihânda n'ola
Nagme-i zühre-i hoş-elhânî
- 26 Çün vekîl-i Sikender-i vaktdür
N'ola cârî olursa fermânî
- 27 Bir dilîr-i mü'eyyed-i bahtdur
kim şecâ'atda yokdur akrânî

- 28 Mâh kadrâ mihir ziyâ-bedrâ
Ey sezâ-vâr-ı sad-senâ-hvânı
- 29 Böyle manzûme-i le'âl-nizâm
Kim ola reşk-i nazm-ı Hâkânî
- 30 Hak bu kim dil-pesend-i 'âlem olur
Ger bulursa şeref kalem-rânı
- 31 Koma ayakda hâkden kaldur
Bu **Mezâkî**-i sâhib-iz'ânı
- 32 Devletüñde çerâg-ı hâss eyle
Böyle pür-sûz bir sühan-dânı
- 33 Kim ider sahn-ı bâg-ı medhüñde
Bülbül-âsâ hezâr-ı destânı
- 34 Derc ider gül-sitân-ı vasfuñda
Nazm-ı Sa'dî-i pâk-tibyânı
- 35 Zîver-i silk-i midhatüñ itdi
Cem' idüp bunca dürr-i galtânı
- 36 Şeh-süvâr-ı hüner odur şimdi
Ne 'aceb alsa böyle meydânı
- 37 İdelüm gel du'âya ser-âgâz
Çün sühan buldı hadd-i imkânı
- 38 Tâ ki hükm-i kader ola cârî
Tura böyle bu 'âlem-i fânî
- 39 Tâ ki çevgân-ı hikmet-i bârî
Döndüre gûy-ı çarh-ı gerdânı
- 40 Sahn-ı meydân-ı Mısr-ı devletde
İde yek-rân baht-ı cevânı
- 41 Hem-çü mâh-ı nev evc-i 'izzetde
Gün-be-gün arta 'izz ü 'unvânı

26

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

- 1 Benüm ol husrev-i mülk-i me'ânî
Ki ber-ser eyledüm tâc u Keyânı
- 2 Benüm ol rind-i bezm-i şâd-mânî
Ki çekdüm şevk ile rıtl-ı girânı
- 3 Kelîm-i Tûr-ı esrâr-ı nihânım
Baña keşf oldu sırr-ı
- 4 Fehîm-i bezle-gûy-ı nüktedânım
Ki lâl itdüm niçe şîrîn-zebânı
- 5 Ben ol Behzâd-ı nev-nakş-ı hayâlüm
Ki devrümde añılmaz nâm-ı Mânî
- 6 Ben ol âzâd-ı kayd-ı infi'âlüm
Ki pür şevk eyledüm ehl-i beyânı
- 7 Ben ol 'arrâf-ı gencîne-küşâyum
Ki buldum dilde bir genc-i nihânı
- 8 Ben ol Vassâf-ı pâkîze-edâyum
Ki vasf için yine açdum dehânı
- 9 N'ola şimden gerü tavsîf idersem
O mahdûm-ı güzîn-i nükte-dânı
- 10 Nedîm-i Hân Murâd-ı muhterem kim
Cihânı tutdı sıyt-ı kadr u şânı
- 11 Sütûde-sâhib-i sâhib-kerem kim
İder her kesle hüsn-i zindegânî
- 12 Semiyî-i Hazret-i Mûsâ kim oldu
Yed-i beyzâsı hûrşîde müdânı

- 13 Civân-baht-ı cihân-ârâ ki buldı
Vücûdıyla şeref dünyâ-yı fânî
- 14 Zekâsı nûr-ı mihr-i 'akl-ı evvel
Zamîri hûd fûrûg-ı subh-ı sâni
- 15 Söze gelse leb-i gevher-feşânı
Virür câna hayât-ı câvidânı
- 16 Te'emmül kılsa esrâr-ı nihânı
Bilür râz-ı derûn-ı kudsiyânı
- 17 'Aceb kuhl-ı cilâ-yı bî-bahâdur
Gubâr-ı der-geh-i devlet-nişânı
- 18 Ki çıkdıkça hevâsıyla semâya
Açar çeşm-i darîr-i ahterânı
- 19 Kef-i dest-i kerem-peyvest-i cûdı
Virür dehre gınâ-yı bahr ü kânı
- 20 N'ola şimden gerü dürr ü güherle
Pür itse dâmen-i kevn ü mekânı
- 21 Aña ta'zîm idüp ber-pâ turur serv
Temâşâ eyledükçe gül-sitânı
- 22 Aña tekrîm idüp gökde meh-i nev
İder kaddin dü-tâ gördükçe ânı
- 23 Odur şimdi misâl-i Hâtem-i Tayy
Şeref-bahş-ı serîr-i kâm-rânî
- 24 Ki dînâr u diremle vakt-i in'âm
Pür eyler kîse-i pîr ü civânı
- 25 Bulur feyz-i nem-i lutfıyla her ân
Nezâret gül-şen-i bâg-ı emânı

- 26 İder kûy-ı ser-i a'dâ-yı gerdân
Ele aldukça sîmîn-savlecânı
- 27 Revâdur eşheb-i çâlâkine ger
Urursa sîne-bend-i kehkeşânı
- 28 Ne eşheb ol semend-i bâd-pâ kim
Geçer sür'atde hınk-ı âsumânı
- 29 Hemân san turre-i cevr-i cinândur
O müşgîn-perçem-i 'anber-feşânı
- 30 Ferah-rîz-i derûn-ı ins ü cândur
O hurde cilve-i râhat-resânı
- 31 Niçe mümkün murâd üzre **Mezâkî**
Edâ-yı hakk-ı vasf-ı dil-sitânı
- 32 Gerek kendi gerek hoş-rev semendi
Kodı hayretde hep ehl-i beyânı
- 33 Hemân şimden gerü kıl bir du'â kim
Mü'essir ola çün hırz-ı yemânı
- 34 Cihânda tâ ki şevk-i feyz-ı ilhâm
İde hurrem-dil-i nazm-âverânı
- 35 Ola manzûme-i kadri muhallâ
Misâl-i levha-i Seb'a'l-Mesânı

27

DER-MEDH-İ VÂLÎ-İ MISİR AHMED PAŞA

Müfte'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Şimdi benüm mümtehen-i rûzgâr
Mürtehen-i sad-mihen-i rûzgâr
- 2 Dîde-i gam-dîdede itdi zuhûr
Reng-i 'akîk-i Yemen-i rûzgâr
- 3 Hiç komadı dilde mahall-i huzûr
Maglata-i pîrezen-i rûzgâr
- 4 Fûrkat ile olalı benden cüdâ
Yûsuf-ı gül-pîrehen-i rûzgâr
- 5 Oldı gönül derd ile Ya'kûb-veş
Sâkin-i beytü'l-hazen-i rûzgâr
- 6 Virdi kesel baña sürûra bedel
Neşve-i sahbâ-yı den-i rûzgâr
- 7 Deşt-i felâketde beni darb ile
Soyduğı dem râh-zen-i rûzgâr
- 8 Kalmış idi hırka ile bir külâh
Oldı o da mürtehen-i rûzgâr
- 9 Üşdi yine başuma zenbûr-veş
Bir niçe zâg u zegan-ı rûzgâr
- 10 İtdi beni şâd iken âzurde-dil
Bir iki üç ehremen-i rûzgâr
- 11 Böyle elemle n'ola itsem eger
Fikr-i cilâ-yı vatan-ı rûzgâr
- 12 Bâri birez 'âleme rahm eylese
Âsaf-ı devr-i zemen-i rûzgâr

- 13 Saf-der-i sad-Behmen ü Efrâsyâb
Haydar-ı düşmen-fiken-i rûzgâr
- 14 Ol ki anuñ dest-i direm-bahşıdur
Mevhibet-i zü'l-minen-i rûzgâr
- 15 Ol ki anuñ der-gehinüñ ferşidür
Atlas-ı çarh-ı kühen-i rûzgâr
- 16 Raşha-i ebr-i kef-i ihsânıdur
Şeb-nem-i berg-i semen-i rûzgâr
- 17 Zîver-i her bezm-i İrem-sânîdür
Şem'-i murassa' - legen-i rûzgâr
- 18 Silk-i dür-i nazm-ı ferah-âveri
Gayret-i 'akd-i peren-i rûzgâr
- 19 Hâl-i ruh-ı şâhid-i hulk-teri
Nâfe-i müşg-i Hatên-i rûzgâr
- 20 Cilve-ger-i âyine-i râyidür
Peyker ü sırr u 'alen-i rûzgâr
- 21 Kâ'ide-i tab'-ı sühan-gûyidür
Şîve-i tarz-ı hasen-i rûzgâr
- 22 Hâme-i rengîn-i negam-küsteri
Bülbül-i bâg-ı çemen-i rûzgâr
- 23 Nâme-i ser-sebz-i nigû-peykeri
Tûtî-i şîrîn-dehen-i rûzgâr
- 24 Gevher-i güftârına nisbet nedür
Kıymet-i dürr-i 'Aden-i rûzgâr
- 25 Bezmine bir zille-i şâhânedür
Sâye-i her nâr-ı den-i rûzgâr

- 26 Oldı emîn me'men-i 'adlinde halk
Ol olalı mü'temen-i rûzgâr
- 27 Buldı emân haybet-i düzdândan
Râh-revân-ı sünen-i rûzgâr
- 28 Düşmenine urduğı dem nîzesin
Ol yel-i leşker-şiken-i rûzgâr
- 29 İtdi hemân hâtıra ol dem hutûr
Kıssa-i Giv ü Peşen-i rûzgâr
- 30 Şimdi n'ola 'âşıkâ kasd itmese
Gamze-i her sîm-ten-i rûzgâr
- 31 Oldı zamânında anuñ ber-taraf
Cevr-i felekle fiten-i rûzgâr
- 32 Bâd-ı sabâ-yı himem-i dil-keşi
Olmasa ger mukteren-i rûzgâr
- 33 Şâm ü seher câri mi olurdu hiç
Fülk-i süreyyâ resen-i rûzgâr
- 34 İrdi **Mezâkî** dem-i 'arz-ı niyâz
Buldı nihâyet sühan-ı rûzgâr
- 35 Tâ kim ola dâğ-ı dil-i 'âşıkân
Lâle-i hûnîn kefen-i rûzgâr
- 36 Tâ kim ola bahs-i hudûs u kadem
Gûş-zed-i berhemem-i rûzgâr
- 37 Hıdmetüñe şevk ile bel baglasun
Bir niçe sîmîn-zakan-ı rûzgâr
- 38 Mekremetüñ bir birine söylesün
Fırka-i ferhunde fen-i rûzgâr
- 39 Vasfuñ ile bast-ı kelâm eylesün
Hızr ile Veysü'l-karan-ı rûzgâr

28

Mefâ'îlün / Mefâ'ilün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bi-hamdi'llâh yine peyk-i sabâ vakt-i seher geldi
Bu yâd illerde dil-berden dil-i zâra haber geldi
- 2 Yine pervâne-i şem'-i gama berg-i gül-i terden
Telâfî-nâme-i sûz u güdâz-ı bâl ü per geldi
- 3 Beşâretler yine cân u dil-i mecrûh-ı hicrâna
Zımâd-ı zahm-ı sîne merhem-i dâg-ı ciger geldi
- 4 Zihî âmed-şüd-i râh-ı gülistân-ı mahabbet
Varup gül-zâr-ı kûy-ı yâra mürğ-ı nâme-ber geldi
- 5 Hoşâ sâkî-i baht u neşve-i câm-ı sabûhî kim
Humâr-âlûde-i hicre 'ilâc-ı derd-i ser geldi
- 6 N'ola şîrîn-mezâk-ı lezzet-i güft u şinîd olsam
Yine tûtî-i câna müjde-i teng-i şeker geldi
- 7 N'ola Pîş-i fezâ-yı dîde-i mihr-i münîr olsam
Bu hicrân-dîdeye kuhl-ı cilâ-yı çeşm-i ter geldi
- 8 N'ola bezm-i sühanda zîb-i destâr-ı kemâl itsem
Nesîm-i subh ile bir gonca-i bâg-ı hüner geldi
- 9 Yine bir nâme-i dil-keş getürdi kâsıd-ı ikbâl
Gelince bezm-i ümmîde hezârân zîb ü fer geldi
- 10 Ne nâme rişte-i nazma benân-ı dest-i ragbetle
Dür ü gevher dizilmiş bir 'aceb silk-i güher geldi
- 11 Nedür ol nâme-i müşğîn-rakam kim anı gördükçe
Dile fikr-i hat u hâl-i bütân-ı sîm-ber geldi
- 12 Nedür ol nâme-i ma'nâ-tırâz sadr-ı temennâ kim
Kırâ'at eyledükçe hâtıra bilseñ neler geldi

- 13 Muhassal çok degül böyle felekde nâm-dâr olsam
Baña bir nâme-i sadr-ı güzîn-i nâm-ver geldi
- 14 Hudâvend-i zamâne Hazret-i Mahmûd Paşa kim
Varan der-gâhına hep mâye-dâr-ı sîm ü zer geldi
- 15 Gelince nâme-i râhat-resânı şöyle şâd oldum
Ki gûyâ bir gedâya müjde-i tâc u kemer geldi
- 16 Zihî germiyyet-i cem'iyet-i esbâb-ı 'işret kim
Sürûr-ı dil safâ-yı hâtıra nûr-ı basar geldi
- 17 Metâ'-ı rûy-ı dest-i rûzgâra kim bakar şimdi
Kumâş-ı hâs-ı ihsânı baña tâ ol kadar geldi
- 18 Olinca böyle olsa dâd-küster kim zamânında
Ne kimse bî-huzûr oldu ne bir ferde zarar geldi
- 19 Fûrûg-ı kadr ile bir âfitâb-ı 'âlem-ârâdur
Ki 'ahd-i devleti ârâyîş-i devr-i kamer geldi
- 20 Huzûr-ı pâdişâh-ı 'âleme gelse görenler dir
Süleymân-ı zamâna âsaf-ı sâhib-nazar geldi
- 21 Müşîr-i mü'temen kim meşveret-sencân-ı devletde
Anuñ ra'y-ı zerîni cümlesinden mu'teber geldi
- 22 O gerdûn-pâye sadr-ı kevkebe-bahş-ı sa'âdet kim
Cihâna fevc-i ikbâli haşer-ender-haşer geldi
- 23 Tahayyül eyledükçe gerden-i a'dâ-yı bed-hvâhın
Kef-i dest-i hayâle kabza-i tîg u teber geldi
- 24 Ne rû-behdür 'adû aña mukâbil ola heycâda
Gelince sahn-ı meydâna misâl-i şîr-i ner geldi
- 25 Olup âsûde devrinde bütün ser-hadd-ı mansûra
Ne bir mûhiş-haber ne bir sadâ-yı şûr u şer geldi

- 26 Bahâr-ı devleti itdi takaddüm cümle yârâna
Dem-i tertîb-i 'işret mevsim-i def'-i keder geldi
- 27 Cihât-ı midhati hasr itmede endîşe hayrândur
Ki fikr itdükçe pîş-i tab'uma sad-reh-güzer geldi
- 28 Sühan-sencân-ı 'âlem midhatüñde şöyle 'âcizdür
Gelenler 'arsa-i da'vâya hep benden beter geldi
- 29 Ne mümkindür murâd üzre **Mezâkî** hakk-ı evsâfi
Egerçi hâtıra biñ ma'nî-i mu'ciz-eser geldi
- 30 Zamân pek teng kâsıd bî-direng esnâ-yı harb ü ceng
Yine gör şâhid-i ma'nâ nedeñlü cilve-ger geldi
- 31 Mahal nâzik olup bast-ı makâle çâre yok nâ-çâr
Zebân-ı hâmeye böyle edâ-yı muhtasar geldi
- 32 Nefâyis çok velî vakt-i seferdür hvânçe-i nazma
Ziyâfet-hâne-i endîşeden bir mâ-hazar geldi
- 33 N'ola şimden gerü âmâde-i hamd ü senâ olsañ
Tefe"ül eyledükçe Âyet-i feth ü zafer geldi
- 34 Du'â-yı 'ömr ü devletle hemân hatm-i kelâm it kim
Du'âya ehl-i dil sebkat-nümâ-yı yek-diger geldi
- 35 Hemîşe tâ ki şehristân içinde söylene yir yir
Bugün şehre yine bir kâsıd-ı ehl-i sefer geldi
- 36 Hudâ var eyleyüp anı ne bezme gelse devletle
Diye her kes ki işte ol hıdiv-i bahr ü ber geldi

29

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Ey bâd-ı sabâ hıtta-i Bagdâdı görürseñ
Gör'ıyş u demi ol tarab-âbâdı görürseñ
- 2 El-hakk olamaz rûy-nümâ-yı gül-i Bagdâd
Sad-gonca-leb-i Helluh u nev-şâdı görürseñ
- 3 Murg-ı dil ile fâhte-i cânımı zıkr it
Ol reşk-i gül u gayret-i şımşâdı görürseñ
- 4 Ben bunda göñül anda gam-ı hicre giriftâr
'İşk ile eger kim dil-i nâ-şâdı görürseñ
- 5 Dem-beste-i hicrân idügüm şimdi haber vir
Ol hem-nefes-i nâle vü feryâdı görürseñ
- 6 Göñlümde kıyâs eyle hayâl-i leb-i yârı
Gül-kand ile pür-şîşe-i kannâdı görürseñ
- 7 Âh-ı şerer-efrûzumı yâd eyle felekde
Ger şu'le-feşân nâyire-i bâdı görürseñ
- 8 Yâd eyle birez kıssa-i Kays-ı dil-i zârı
Hengâme-i şîrîn ile Ferhâdı görürseñ
- 9 'Arz itmede hâl-i dil-i müştâkı edeb kıl
Merdümlük it ol şûh-ı perî-zâdı görürseñ
- 10 Ol zâlim-i hûn-rîzden ammâ hazer eyle
Destinde eger deşne-i cellâdı görürseñ
- 11 Bil zîb ü fer-i şem'-i şebistân-ı edebdür
Meşhedde olan zîver-i bünyâdı görürseñ
- 12 Kıl masraf-ı şükrâna nukûd-ı dil ü cânı
Ol gevher-i gencîne-i îrâdı görürseñ

- 13 İksîr-i velâ kuhl-ı cilâ añla gubârın
Hâk-i harem-i ‘umdetü’l-evtâdı görürseñ
- 14 Eyle leb-i ta’zîm ile der-gâhını takbîl
Ol bûse-geh-i bende vü âzâdı görürseñ
- 15 Ol merkad-ı ser-mezheb-i bî-dâr-ı dilândur
Bil mürşidini kubbetü’l-irşâdı görürseñ
- 16 Her gûşede bir merd-i Hudâ çille-güzîndür
Kutbında görürseñ eger evtâdı görürseñ
- 17 Pâ-bûsına el irmez ise nâsiye-sây ol
Fahrü’l-vüzerâ mefharü’l-emcâdı görürseñ
- 18 Erbâb-ı hasedden yine feryâdumı yâd it
Ol ser-şiken-i zümre-i hussâdı görürseñ
- 19 Seyr eyle ne merdâne civân-merd-i cihândur
Ol saf-der-i sâhib-kerem-i zâdı görürseñ
- 20 Tâc-ı ser-i hûrşîd-i cihân-tâb ile vezn it
Başında eger migfer-i pûlâdı görürseñ
- 21 Gûyâ ki hemân Rüstem-i destânı görürsin
Ol saf-şiken-i kâyidü’l-ecnâdı görürseñ
- 22 Gör ülfet-i cân-bahşını yârân ile her-dem
Âmîziş-i rûhânî-i ecsâdı görürseñ
- 23 Es-seyf diyüp şu’le-i şemşîrini göster
Bir der-be-der-i vâdîyü’l-ilhâdı görürseñ
- 24 Âmâde-i şiryân-ı ‘adûdur nazar eyle
Taşt-ı hiref ü neşter-i fassâdı görürseñ
- 25 Mânend-i **Mezâkî** yûri ‘arz-ı hüner eyle
Vecdî gibi bir sâhibü’l-îcâdı görürseñ

- 26 İdrâk ide gör nakd-i mezâyâ-yı kelâmın
Ol nâkid-i her hâtır-ı nakkâdı görürseñ
- 27 ‘Akl-ı kül ile tıfl-ı dili hem sebak eyle
Bir mekteb-i ‘irfânda ol üstâdı görürseñ
- 28 Nahçîr-geh-i sînedey seyr eyle şikârın
Sayd-efken olan râmî-i sayyâdı görürseñ
- 29 Göster nice olur nakş-ı sanem-hâne-i ma’nâ
Ol zîb-dih-i sûret-i Behzâdı görürseñ
- 30 El-kıssa yûri cümlesine eyle du’âlar
Ol dâyire-i merkezü’l-ikrârı görürseñ

GAZELLER

İBTİDÂ-İ GAZELİYÂT

1

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bu dîvânuñ ki bismi'llâh-keş-i 'ünvâniyuz cânâ
Kilîd-i kufl-ı genc-i gevher-i pinhâniyuz cânâ
- 2 Mukâbil mi olur andan bize bir zor ile Sührâb
Bu gün meydân-ı nazmuñ Rüstem-i destâniyuz cânâ
- 3 N'ola bahr-i sühanda gevher efşân-ı kenâr olsak
O sâhildür bu kim biz lücce-i 'ummâniyuz cânâ
- 4 N'ola şevk-i fesâhatla bugüne cilveler itsek
Bu bâguñ biz de tâvus-ı sebük-cevlâniyuz cânâ
- 5 Nümâyân başda dâg-ı ser degül tâc-ı kalenderdür
Gedâ şeklinde iklim-i sühan sultâniyuz cânâ
- 6 Revâdur gûşe-i destâr-ı tahsîne sezâ görseñ
Bu tâze gül-şenüñ bir gonca-i handâniyuz cânâ
- 7 **Mezâkî**-veş n'ola tertîb-i dîvân eylesek şimdi
Bu dârü'l-mülk-i nazmuñ Husrev-i devrâniyuz cânâ

2

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Şeh-i 'ıškuñ ki biz gencîne-i pinhâniyuz cânâ
Ne var kılsañ nazar görseñ ne gevher-kâniyuz cânâ
- 2 Ne deñlü dest-i lutfuñ bâdî-i cem'-i havâs olsa
Dem-i vasluñ perîşân-hâtır-ı hicrâniyuz cânâ

- 3 'Îlâcî var ise 'Îsâ-leb-i cân-perverüñ eyler
'Aceb 'ıŝkuñ esîr-i derd-i bî-dermâniyuz cânâ
- 4 Karâr itmez gönül zencîr-i zülfünden cüdâ olsa
Bu deŝtüñ biz de bir Mecnûn-ı ser-gerdâniyuz cânâ
- 5 Nigâh itdük meger âyîne-i rûy-ı münîründe
Gubâr-ı hatt 'ayân olmış anuñ hayrâniyuz cânâ
- 6 N'ola bir döst-kânî-i nevâziş birle yâd itseñ
Bu bezmüñ bir gedâ-yı bî-ser ü sâmâniyuz cânâ
- 7 **Mezâkî**-veş n'ola makbûl-i erbâb-ı kemâl olsañ
Bu 'asruñ biz dahi bir 'Urfî-i devrâniyuz cânâ

3

Müfte'ilün / Fâ'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Mâye-i 'ıyş u tarab ritl-ı girândur baña
Rıtl-ı girân rûz u şeb feyz - resândur baña
- 2 N'ola saña zâhidâ eylesesem iktidâ
Râh-nümâ-yı Hüdâ pîr-i mügândur baña
- 3 'Âlemi gam tutsa da olsa cihân gam-zede
Pây-ı hum-ı mey-gede kehf-i emândur baña
- 4 Balsa felek inkılâb olsa zemîn rahne-yâb
Gerdiş-i câm-ı şarâb devr-i zamândur baña
- 5 Yek-dem-i bezm-i sabûh mâ-hasal-ı 'Ömr-i Nûh
Gerdiş-i câm-ı şarâb devr-i zamândur baña
- 6 Ey gül-i ter gel beri al ele ol sâgarı
Kim mey-i cân-perveri rûh-ı revândur baña

- 7 Ol büt-i per-i künişt oldı **Mezâkî**-sirişt
Kim dem-i ürd-i behişt bâg-ı cinândur baña

4

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Sîne mihrüñle mahabbet hân-kâhıdur baña
Şeb-çerâg-ı 'ışk bir şem'-i ilâhidür baña
- 2 Var olan cânâ hayâl-i hançer-i zehre-şikâf
Havz-ı bâg-ı dilde bir perverde mâhıdur baña
- 3 Çâk çâk olsa n'ola böyle giribân-ı şekîb
Deşne-müjgân-ı zenân çeşm-i siyâhıdur baña
- 4 Bilmezin ben harf-i leb-cünbân-ı şekvâ n'eydügin
Zulm iden iklim-i hüsnüñ pâdişâhıdur baña
- 5 Her ne cevr eylerse itsün kim telâfi-i sitem
Şive-perver bir nigâh-ı 'özü-hvâhıdur baña
- 6 Ey **Mezâkî** gül gibi olsam küşâde-dil n'ola
Feyz-ı lutf-ı Hak nesîm-i subh-gâhıdur baña

5

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu ravzanuñ ki kühen bâgbânyuz cânâ
Füsürde-hâtır-ı bâd-ı hazânyuz cânâ
- 2 Küşâde-dil olıcak nâle-senc-i 'ışk oluruz
Bu gül-şenüñ gül ü bülbül-figânyuz cânâ
- 3 Ne kurs-ı dâg u ne hûn-ı ciger dirîg iderüz
Bu köhne hânkahuñ mîz-bânyuz cânâ

- 4 Ne deñlü âteş-i mihnetle dil-remîde isek
Bu bîşenüñ yine şîr-i jiyâniyuz cânâ
- 5 Metâ'-ı bûd u nebûd-ı ümîdi n'eyleyelüm
Derîde kîse-i sûd u ziyâniyuz cânâ
- 6 Felekde çok mı eger 'arş u ferşe nâz itsek
Zemîn-i ma'rifetüñ âsumâniyuz cânâ
- 7 Açılmasak n'ola nâ-dâna bahr-i 'irfânuñ
Sadefçe-i der-i râz-ı nihâniyuz cânâ
- 8 **Mezâkî**-veş bu gün i'câz-ı nazm ile Rûmuñ
Güzîde şâ'ir-i mu'ciz-beyânuyuz cânâ

6

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Ey gönül deyr-i cihân ol büt-i tannâza fedâ
Sad-niyâz-ı dil ü cân yek-nigeh-i nâza fedâ
- 2 Eşheb-i nâz ile cevlânına kurbân olayum
Şah-vârân-ı cihân öyle tek ü tâze fedâ
- 3 Hat-ı nev-hîz-i 'ızârı ne gam olsa zâhir
Şem'-i meh dûd-ı çerâg-ı tutuk-ı râza fedâ
- 4 Serüñe bende ko kâküleri dil sayd itsün
Böyle sad-murg-ı harem ol iki şeh-bâza fedâ
- 5 Râz-dârân-ı mahabbet ne kadar mahrem ise
Çeşm-i ser-mesti ile gamze-i gammâza fedâ
- 6 Yârsuz n'eyleyeyüm âb-ı hayâtı andan
'Ömr-i Hızr ise de ol serv-i firâza fedâ

- 7 Mey-i 'ışk ise garaz câm-ı meyi kim n'eyler
Sâgar-ı mihr ise de mest-i ser-endâza fedâ
- 8 Mutribâ nâyũñ imiş şu'le-firûz-ı hâtır
Böyle sad-sûz-ı derûn ol ney-i dem-sâza fedâ
- 9 Ey **Mezâkî** sühanũñ sihr-i helâl olsa dahi
Böyle mu'ciz-gazel-i bâhirü'l-i'câza fedâ

7

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Sâkiyâ zevk-i meye sermâye-i 'âlem fedâ
Bir şikeste-câm-ı bezm-efrûza mülk-i Cem fedâ
- 2 Derd-i 'ışk-ı yâr ile hoş-hâl olan bî-çâreye
Feyz-ı te'sîr-i dem-i sad-'İsî-i Meryem fedâ
- 3 El-'ateş-senc-i reh-i beytü'l-harâm-ı 'ışk iseñ
Böyle sûz-ı hasrete ser-çeşme-i Zemzem fedâ
- 4 Mâcerâ-yı eşk-i terden tek hemân ter düşmesün
Ol gül-i handâna nakd-i girye-i şebnem fedâ
- 5 Rîze-i elmâsı n'eyler dil-fikâr-ı tîg-ı gam
İztırâb-ı zahm-ı 'ışka râhat-ı merhem fedâ
- 6 Ey **Mezâkî** hâme-i kudsî nevâ-yı tab'uña
Murg-ı hoş-lehçe degül tûtî-i mu'ciz-dem fedâ

8

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 İdüp çîn-i cebînin âşikâr ebrû-yı istignâ
Bu yüzden gösterür 'uşşâk-ı zâra rûy-ı istignâ

- 2 Kemân-ebrûsını çekmiş getürmiş tâbın-ı gûşe
Sebük şast-ı firîb ü kuvvet-i bâzû-yı istignâ
- 3 Ser-i gîsû-yı zer-târında hâlin gör ne hoş düşmüş
Ham-ı çevgân-ı rengîne mu'anber gûy-ı istignâ
- 4 Degül sîmîn-kemer 'arz-ı temennâ-yı kenâr itdüm
Taşup çıkdı miyân-ı ârzûya cûy-ı istignâ
- 5 **Mezâkî** bülbül-i zâr ol o gül-zâra k'ola anuñ
Hezârı nâle-perdâz u güli hoş-bûy-ı istignâ

9

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu cilvelerle o serv-i bülend-i istignâ
Düşer zemîn-i niyâza perend-i istignâ
- 2 Ne deñlü şu'le-firûz-ı ta'alluk-ı dildür
Ol hâl-i micmere sûz-ı sipend-i istignâ
- 3 Ne deñlü zâyika-bahş-ı mezâk-ı ragbetdür
O lebler ol nemekîn-nûş-hand-ı istignâ
- 4 Girân rikâb-ı melâhat olursa lâyıkdur
O şâh-ı yekke süvâr-ı semend-i istignâ
- 5 Kim iltifât-ı metâ'-ı ümîd-i 'âşıkdur
Nigâh-ı gamze-i müşkil-pesend-i istignâ
- 6 **Mezâkî** zîb-i kemiyyet-firîb-i hûbândur
'Înân-ı şîve ile sîne bend-i istignâ

10

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 O serv-i ser-keş-i serdür hevâ-yı istignâ
Cihâna ursa n'ola püşt-i pâ-yı istignâ
- 2 Figân figân ki yine ser-girân-ı nâz oldu
O girre-mest-i humâr âşinâ-yı istignâ
- 3 'Aceb 'aceb nice olurdu olaydı ger rûzî
Küşâd-ı tügme-i gül-gûn kabâ-yı istignâ
- 4 Neden neden bu kadar ârzû-yı bezm-i visâl
Düşer mi dâm-ı niyâza hümâ-yı istignâ
- 5 Görüñ görüñ nice 'arz-ı cemâl-i 'işve ider
Safâ-yı âyîne-i hod-nümâ-yı istignâ
- 6 Sakın sakın nice cân u gönül olur âhir
Helâk-i tîg-ı girişme fedâ-yı istignâ
- 7 **Mezâkî** telh-ı mezâk-ı tegâfûl itdi beni
O tünd-i kâfir-i hışm-âzmâ-yı istignâ

11

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Virür ehl-i dile sad-mâye-i def-i elem sahbâ
Husûsâ kim ola meclisde hem cânâne hem sahbâ
- 2 Berehmen gamze-i ser-mestine tâkat getirmezdi
Olaydı neşve-bahşâ-yı büt-i beytü's-sanem sahbâ
- 3 Egerçi duhter-i rezdür dili Belkıs-ı dil-cû-veş
İder teşrîf-i Mînâ cilve-gâh-ı câm-ı Cem sahbâ

- 4 Ne deñlü rûz-ı bâzâr-ı meserret pür-kesâd olsa
Olur nakd-i safâ-yı hâtır-ı erbâb-ı gam sahbâ
- 5 N'ola 'ışret-güzînân-ı felekden behre-yâb olsañ
Kadeh ka'sü'l-kirâm u sâgar-efrûz-ı kerem sahbâ
- 6 Meded mutrib surâhî kulkul itdükçe terennüm kıl
Sürülmez meclis-i rindânda bî-savt u negam sahbâ
- 7 **Mezâkî** bâg-ı bezme ol gül-i tersüz ayak basmaz
Olursa selsebîl-i sahn-ı gül-zâr-ı İrem sahbâ
- 8 Hased ol rind-i sâhib-meşreb-i hoş-tab'a kim dâyim
Göre gül-şende yâr-ı gonca-femle dem-be-dem sahbâ

12

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Sâkî ki bezm-i bâdede sâgar virür saña
Gûyâ hemân piyâle-i kevser virür saña
- 2 Bûy-âşinâ-yı kâküli alduñsa ey göñül
'İtr-ı 'abîr ü nûkhet-i 'anber virür saña
- 3 Gül-şende gelse kâkül-i cânâne yâduña
Sünbül safâ-yı zülf-i mu'anber virür saña
- 4 Cânâ su'âl iderseñ eger hâl-i 'âşıkı
Bir bir hemân cevâbını ezber virür saña
- 5 Sen tek hemân misâfir-i mey-hâne ol yüri
Pîr-i mûgân-ı mey-gede bir yer virür saña
- 6 Bu hây u hûy-ı 'arsa-i da'vâ-yı 'ızz u câh
Bir gün olur ki dehşet-i mahşer virür saña

- 7 Gel tut **Mezâkî** pendini pîr-i tarîkatüñ
Teng-i kelâm-ı telh ile sükker virür saña

13

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Olur âh eyledükçe cûş-ı hûn-âb-ı derûn peydâ
İder tûfân-ı hasret böyle mevc-i şu'le-gûn peydâ
- 2 'Aceb vâdî-i hayretdür beyâbân-ı mahabbet kim
Ne hem-reh var ne reh-zâhir ne hûd bir reh-nümûn peydâ
- 3 Kemîn-bâzîçe-i Mecnûn-ı mâder-zâd-ı 'ışk ancak
Ne kâr-ı bu'l-'aceb itse bu 'akl-ı zû-fünûn peydâ
- 4 Nice pinhân kalur sırr-ı mahabbet sînede andan
Dil-i âşüfte-şeydâ serde hûd dâg-ı cünûn peydâ
- 5 Hüner 'ışk ile 'âşık bir eserle yâd olmakdur
Kör olmuş kûh-ken-i nâ-bûd u nakş-ı Bî-sütûn peydâ
- 6 Eger gerdûn gibi bir düşmene gâlib dahi olsañ
Niçe hasm-ı kavî eyler yine baht-ı zebûn peydâ
- 7 **Mezâkî** hâme-i rengîn sarîr-i nagme-perdâzum
İder deyr-i me'ânîde nevâ-yı erganûn peydâ

14

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Eger âh eylesem sad-şu'le-i pür-tâb olur peydâ
Bu sûzişden sirişk-i dîdede hûn-âb olur peydâ
- 2 Girüp vire tahayyül eylesem ebrû-yı dil-dârı
Beher-cânib nigâh itdükçe bir mihrâb olur peydâ

- 3 Ne hikmetdür güher germ-i ümîd-i vasl-ı yâr olsam
Göñülde ıztırâb-ı fitrat-ı sîm-âb olur peydâ
- 4 Girih-gîr olsa zülfi bâg-ı ruhsârında dil-dâruñ
Anuñ her bir hamından bir gül-i sîr-âb olur peydâ
- 5 Dil-i ‘uşşâkı cezb itse n’ola gîsû-yı pür-tâbı
Ki her târından anuñ bir kavî kullâb olur peydâ
- 6 Hayâl-i yâr ile olsa gunûde ‘âşık-ı bî-hvâb
Yeri pür-neşter olsa puser-i sincâb olur peydâ
- 7 **Mezâkî** bahr-i endîşe ‘aceb deryâ-yı ‘irfândur
Ki andan böyle sad-silk-i dür-i nâ-yâb olur peydâ

15

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

- 1 Hayâl-i ‘ârızuñla aglasam seyl-âb olur peydâ
Ne bâğa ugrasa(m) nahl-i gül-i sîr-âb olur peydâ
- 2 Görüp bahr-i sirişküm zevrak-ı hüsne gurûr itme
Anuñ her katresinden bir ‘aceb gird-âb olur peydâ
- 3 Eger şeh-bâz-ı zülfüñ tâlib-i sayd u şikâr olsa
Anuñ her halkasından nice (biñ) ‘ikâb olur peydâ
- 4 Yüzüñ görmek murâd itsem cemâl-i tâb-nâküñden
Künân-ı ârzû-yı hâtıra mehtâb olur peydâ
- 5 Ne sâhirdür gözüñ sihr eyleyüp ger kasd-ı cân itse
Elinde nâgehân bir hançer-i kassâb olur peydâ
- 6 Nice bîdâr olur çeşm-i gunûde nevm-i gafletden
Murâd-ı intibâh itsem hayâl-i hvâb olur peydâ

- 7 **Mezâkî** günc-i sîneñde ne gûne genc-i pinhân var
Ki andan turmayup sad-gevher-i nâ-yâb olur peydâ

16

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 İrdi eyyâm-ı bahâr esdi yine bâd-ı sabâ
Virdi hayl-i çemene takvîyet imdâd-ı sabâ
- 2 Subh-dem bâgda gülgeşt-i gülistân iderek
Gül gibi oldı küşâde dil-i nâ-şâd-ı sabâ
- 3 Eyledi zülf-i nigârı o kadar pîç-â-pîç
Kurdı sad-dâm-ı tegâfûl yine sayyâd-ı sabâ
- 4 Kalmadı hânkah-ı pîr-i mugâna ragbet
Buldı şöhret harem-i bâgda irşâd-ı sabâ
- 5 Nev-'arûs-ı güli kim âl tutuk ile görđi
'Andelîb oldı hemân şevk ile dâmâd-ı sabâ
- 6 Ey **Mezâkî** demidür 'azm-i gülistân idelüm
Şimdidür mevsim-i 'ıyş-ı tarab-âbâd-ı sabâ

17

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Seher ki nagme-zen-i 'âşikâne yüz cânâ
Yegâne bülbül-i rengîn-terâne yüz cânâ
- 2 'Aceb midür hûr-ı iklîl-i şâh-ı 'ışk olsak
Bu nüh-sadefçede dürr-i yegâne yüz cânâ
- 3 N'ola idersek ümîd-i vüsûl-i evc-i visâl
Hümâ-cenâh-ı bülend-âşiyâne yüz cânâ

- 4 Bize sezâ mı degül bir nigâh-ı düzdîde
Hadeng-i hasrete çokdan nişâne yüz cânâ
- 5 Fûrûg-ı berk-ı mahabbetle cilve-rîz oluruz
Semend-i tab'a 'aceb tâziyâne yüz cânâ
- 6 Bize cevâhir-i genc-i derûn nihân olmaz
Kilfd-i kufl-ı der-i her hazâne yüz cânâ
- 7 Sabûh için bize nüh-câm-ı dost-kânı yeter
Henüz mest-i şarâb-ı şebâne yüz cânâ
- 8 Zamânı gelse yine hâk-i pâye 'azm itsek
Hemîşe rû-be-reh-i âsitâne yüz cânâ
- 9 Misâl-i tab'-ı **Mezâkî** riyâz-ı 'irfânda
Nihâl-i tâze-zemîn ü zemâne yüz cânâ

18

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Cünûn-ı 'ışk ile Kays-ı melâmet-dîde yüz cânâ
'Aceb âşüfte-sâmânuz 'aceb şûrîde yüz cânâ
- 2 Yine Mecnûn gibi pür-pîç ü tâb itdi bizi sevdâ
Bize zencîr ne eyler hod-be-hod pîçide yüz cânâ
- 3 Göñül sûzân u eşk-i dîde hep hûn-âb-ı hasretdür
Misâl-i lâle pür-dâg u be-hûn galtide yüz cânâ
- 4 Düşüp vâdî-i hicre seyr-i serv-âsâ-yı kaddüñden
Zarûrî dest-i hayret birle dâmen-çide yüz cânâ
- 5 Göñül bir gevher-i genc-i mezâyâ-yı mahabbetdür
Ne çâre rû-keş-i hicrân ile pûşide yüz cânâ

- 6 Bizi vâdî-i gurbetde ferâmûş eyledüñ gitdüñ
Bu vaz'-ı pür-tegâfûlden 'aceb rencîdeyüz cânâ
- 7 **Mezâkî**-veş vatandan dûr iken bu dâr-ı gurbetde
Bi-hamdi'llâh yine bir meclis-i 'âlîdeyüz cânâ
- 8 Ne meclis bezm-i destûr-ı mu'azzam kim huzûrında
Sebük-mîzân-ı sohbetde sühan-sencîdeyüz cânâ
- 9 Du'âmuz hep budur Hak 'ömr ü ikbâlin füzûn itsün
Bu Hvâhişle ruh-ı hâke cebîn-mâlîdeyüz cânâ

19

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

- 1 Münevver kıldı dünyâyı serâpâ
Tebâşîr-i sabâh-ı 'ıyd-ı edhâ
- 2 Cilâ-yı incilâ-yı subh-ı sâdık
Gönül âyînesin kıldı mücellâ
- 3 Murâd üzre dönüp gerdûn-ı gerdân
İrişdi vakt-i devr-i câm-ı sahbâ
- 4 Müzeyyen kıldı sahn-ı 'ıyd-gâhı
Perî-peyker bütân-ı sîm sîmâ
- 5 **Mezâkî** turdı saf saf seyre 'uşşâk
Salınsun nâz ile ol serv-i bâlâ

20

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Ey rind-i tehî-kîse-i sermâye-i dünyâ
Besdür saña 'işret-i bedel-dâye-i dünyâ

- 2 Biz hâne-ber-endâz-ı cihânuz bize n'eyler
Gerdûn gibi maksûre-i nûh-pâye-i dünyâ
- 3 Nakd-i nazarı eylemezüz devr-i felekde
Vakf-ı suver-i ragbet-i pîrâye-i dünyâ
- 4 Tıfl-ı dil-i zâra viremez şîr-i teselli
Nâhîd-i felek olsa eger dâye-i dünyâ
- 5 Rindân-ı sebük-rûha **Mezâkî** ne belâdur
Kâbûs-ı nejdân-ı girân-sâye-i dünyâ

21

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Hayâli cilve-ger dilde o şûh-ı dil-sitân gâyib
Tılısm-ı fitne âmâde velî genc-i nihân gâyib
- 2 Ne sayd eyler 'aceb nahçîr-i cûyân-ı heves şimdi
Kemend-i ârzû-kûteh ol âhû-yı zamân gâyib
- 3 Visâl ümmîdin eyler çok reh-i imkân-ı vuslat yok
Nümâyân kasr-ı vâlâ-yı temennâ nerdübân gâyib
- 4 Temâşâ eyledüm dârü'ş-şifâ-yı kûy-ı cânânı
Hezârân mübtelâ hâzır tabîb-i mihribân gâyib
- 5 Derûn-ı sîne mâl-â-mâl gam-ı dil kûy-ı dil-berde
Misâfir-hâne pür-mihmân velîkin mîzbân gâyib
- 6 Girân-bâr-ı metâ'-ı nâ-sabûridur gönül ammâ
Kilîd-i tâkat-ı kufl-ı der-i âh u figân gâyib
- 7 'Aceb vâdî-i hayretdür beyâbân-ı mahabbet kim
Figân sad-ceres-i peydâ nişân-ı kârvân gâyib

- 8 Anı hâk-i şehîdân-ı mahabbetde bulur yârân
Olursa meşhed-i Kays-ı belâ-keş bir zamân gâyib
- 9 **Mezâkî** gurbet illerde garîb ahvâlimüz vardur
Zemâne nâ-müsâ'id âşinâ yok hânumân gâyib

22

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Mâh-ı münîr olursa da ger kevkeb-i garîb
Gurbetde hiç rûşen olur mı şeb-i garîb
- 2 Pîr-i sipîhr baglasa zer-târ-ı mihr ile
Teskîn bulur mı sûziş-i tâb-ı teb-i garîb
- 3 Her şeb makâmı şâm-ı garîbân-ı 'ışk iken
Harf-âşinâ-yı râhat olur mı leb-i garîb
- 4 'Allâme gelse tıfl-ı ebîcâd-hvân olur
Olmaz cihânda 'ışk gibi mekteb-i garîb
- 5 Ben mübtelâ-yı fûrkat ü dil tâlib-i visâl
El-kıssa ol garîb ü bu hûd ağreb-i garîb
- 6 Tâ olmayınca hem-reh-i tevfiğ-ı Kird-gâr
Pây-tâlib ile girmez ele matlab-ı garîb
- 7 Şîr-i jiyân-ı bîşe-i sabr u şekîbdür
Olmaz güsiste silsile-i mezheb-i garîb
- 8 Sad-el-hazer ki vakt-i seher taşa kâr ider
Âh-ı derûn u zezeme-i yâ Reb-i garîb
- 9 Tab'-ı **Mezâkî** olsa n'ola böyle hâk-sâr
Sâye-sıfat fütâde gerek meşreb-i garîb

23

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Ol câme-i gül-reng kad-i yâra münâsib
Bu cilveler ol şîve-i reftâra münâsib
- 2 Dil-dûz ise çok böyle n'ola şest-i girişme
Tîr-i müje ebrû-yı kemân-dâra münâsib
- 3 Gör gurfe-i mînâ-yı habâb-ı mey-i nâbı
Ol kasr-ı tarab-hâne-i hammâra münâsib
- 4 Gitmezse hayâli n'ola her lahza gözinden
Âgûş-ı nazar şâhid-i dîdâra münâsib
- 5 Nevk-i müje-i çeşm-i siyâhuñ gibi cânâ
Sûzen mi olur zahm-ı dil-i zâra münâsib
- 6 Ol hançer-i müjgân ü kemend-i ser-i kâkül
Ol gamze-i fettân gibi 'ayyâra münâsib
- 7 Sad-pâre kim itmezdi meger atlas-ı çarhı
Olsaydı kad-i dil-bere bir pâre münâsib
- 8 Bir sâkî-i gül-çehre ile bâdeden özge
Bir nesne mi var seyr-i çemen-zâra münâsib
- 9 Bu gül-şen-i dih-rûze-i fânîde **Mezâkî**
Bir gonca mı var gûşe-i destâra münâsib

24

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Dil-ber dile dil dil-ber-i fettâna münâsib
Gül bülbüle bülbül gül-i handâna münâsib

- 2 La'l-i leb-i dil-dâr ile dürr dişlerini gör
Hokka düre dürr hokka-i mercâna münâsib
- 3 Gül sünbül ü sünbül gül-i hoş-bû ile hoşdur
Ruh turreye turre ruh-ı cânâna münâsib
- 4 Gül-şende kad-i yâr ile bak serv-i bülende
Serve kad ü kadd serv-i hırâmâna münâsib
- 5 Peygûle-i fûrkatde gam-ı hicr ile şimdi
Gam hâtıra hâtır gam-ı hicrâna münâsib
- 6 Mutrib n'ola nâyûnla göñül nâleleritse
Ney nâleye nâle ney-i nâlâna münâsib
- 7 Çek rişte-i nazma dür-i güftârı **Mezâkî**
Dürr rişteye rişte dür-i galtana münâsib

25

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Olsa her târı n'ola biñ dile bir bend-i firîb
Muttasil zülf-i girih-gîrûne peyvend-i firîb
- 2 Bu mezâk olmaz idi lezzet-i güftârûnda
Olmasa ta'biye la'lünde eger kand-ı firîb
- 3 Gelicek bir yire ma'cûn-ı girişme oldu
Şîve-i la'l-i lebün birle şeker-hand-ı firîb
- 4 Serv-i kaddüñ reviş-i nâz ile mümtâz olur
Cilveler mîve-i her nahl-i berûmend-i firîb
- 5 Ey **Mezâkî** dil-i Cibrîli şikâr itmiş iken
Câdû-yı gamze degüldür yine hursend-i firîb

26

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Kemâl-i 'ışk meyl-i 'âşık-ı çâlâkdandır hep
Mey-i engûr sa'y-ı hûşe-çîn-i tâkdandır hep
- 2 Nice minnet-pezîr-i meclis-i 'âlem olur rindân
Bu neşve sâkî-i nüh-sâgar-ı eflâkdandır hep
- 3 Göñül kim murg-ı kudsî âşiyândur aña meyl itmez
Binâ-yı lâne-i 'ankâ has u hâşâkdandır hep
- 4 Revâc-ı rîze-i elmâs-ı bâzâr-ı cihân şimdi
Bu deñlü zahm-ı nâ-sûr dil-i sad-çâkdandır hep
- 5 Harîm-i vasla mahrem olmayan 'uşşâkı söyletsek
Şikâyet dûr-baş-ı gamze-i bî-bâkdandır hep
- 6 Bu gûne nakd-ı cân der-kef harîdâr-ı visâl olmak
Gulûvi bîm-i şer'-i töhmet-i imsâkdendür hep
- 7 Misâl-i ehl-i dil âlâyış-ı dünyâyı bilmezler
Harîfân-ı mahabbet dûdmân-ı pâkdendür hep
- 8 **Mezâkî** hüsn-i hûbân-ı Sıtanbul'a nazîr olmaz
Güzellerde letâfet lutf-ı âb u hâkdendür hep

27

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Varalum cem' olalum mey-gedede bir yere hep
Virelüm varımızı bâde-i cân-pervere hep
- 2 Zevrak-ı mey sürelüm bir niçe sîmîn-berle
Cem gibi hükm idelüm biz dahi bahr u bere hep

- 3 Ne turur sâkî hemân sâgarı gerdân itsün
Geldi erbâb-ı safâ bezm-i sürûr-âvere hep
- 4 Böyle nâz itse n'ola mugbeçe-i bâde-fürûş
Cân vire halk-ı cihân ol büt-i meh-peykere hep
- 5 Ey **Mezâkî** demidür da'vî-i 'irfân idelüm
Es-salâ nâdire-gûyân-ı sühan-küstere hep

28

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Figân kim kâr u bârum 'arsa-i sevdâda virdüm hep
Muhassal hırmen-i sabr u karârüm bâde virdüm hep
- 2 O re'sü'l-mâl-i hasret kim medâr-ı vasl-ı cânândur
Berâ-yı pâye-i râhat dil-i nâşâde virdüm hep
- 3 Zihî hüsn-i kabûl-i dil-rübâ kim vakt-i vuslatda
Metâ'-ı iktidârum eyleyüp âmâde virdüm hep
- 4 Kümeyt-i eşk-i gül-gûnum alınca 'arsa-i 'ışkı
Aña âbişhor-ı hûn-ı cigerden bâde virdüm hep
- 5 Düşüp semt-i harâbâta ele câm-ı şarâb aldum
Bütün ma'mûre-i zühdî harâb-âbâda virdüm hep
- 6 Bu fasl-ı dil-küşâde hânumânüm eyleyüp der-kâr
Kenâr-ı cûy-bâr u sâye-i şimşâda virdüm hep
- 7 **Mezâkî** çok degül sâhib-kemâl-i fenn-i nazm olsam
Bu deñlü nakd-i vaktüm hıdmet-i üstâda virdüm hep

29

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Bir mekteb imiş sîne gönül pîr-i mahabbet
Olsam n'ola şâkird-i sebâk-gîr-i mahabbet
- 2 Âh eylesem âfâkı yakar sûz-ı derûnum
Zâhir mi degül sîne de te'sîr-i mahabbet
- 3 Cânâ seni her yüzden ider şimdi temâşâ
Sad-pâre idelden dili şemsîr-i mahabbet
- 4 Kaddüm gam-ı ebrûñ ile dönmezdi kemâna
Tâ cânuma kâr itmese ger tîr-i mahabbet
- 5 Altun gibi zerd eyledi âhir ten-i hâkî
Hakkâ 'aceb iksîr imiş iksîr-i mahabbet
- 6 Her tûtî-i hâme olamaz böyle **Mezâkî**
Şekker-şiken-i lezzet-i takrîr-i mahabbet

30

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Bir dil ki ola 'ışk ile nâmûs-ı mahabbet
Lebdür aña ikbâl-i zemîn-bûs-ı mahabbet
- 2 Pervâne degül Rûh-ı Emîn olsa revâdur
Ser-keşte-i pîrâmen-i fânûs-ı mahabbet
- 3 Sûret-gede-i maksad u dem-sâz-ı emeldür
Beytü's-sanem-i 'ışk ile nâkûs-ı mahabbet
- 4 Hep âteş-i dâg-ı dil-i hûnîn cigerândur
Ârâyış-i bâl ü per-i tâvûs-ı mahabbet

- 5 Pür-dûd ider günbed-i zindân-ı sipihri
Âh eyleyicek derd ile mahbûs-ı mahabbet
- 6 Korkum bu ki vâkıf ola râz-ı dil-i zâra
Ol gamze-i câdû gibi câsûs-ı mahabbet
- 7 Pinhân mı kalur nâle-i dil sîned e cânâ
'Ayyûka çıkar velvele-i kûs-ı mahabbet
- 8 Fûrkat ne kadar âfet-i cân olsa da 'âşık
Hâşâ ki ola hicr ile me'yûs-ı mahabbet
- 9 Şeh-nâme-i 'ışk ile n'ola olsa **Mezâkî**
Firdevsî-i 'îsâ-ı nefes-i Tûs-ı mahabbet

31

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Âh kim ol âşinâ düşmen büt-i bî-gâne dost
Eyledi âhir beni dîvâne-i vîrâne dost
- 2 İttihâd-ı 'ışk ile hem-sohbet olsa çok degül
Zâhid-i sâlûs-meşreb 'ârif-i peymâne dost
- 3 Böyle Mecnûn-ülfet ü sevdâ-perest olsa n'ola
'Âşık-ı şûrîde-dil şûrîde-i dîvâne dost
- 4 Dâne-i hâlin görüp bend-i firîbinden sakın
'Âkıbet dâm-ı belâdur cây-ı murg-ı dâne dost
- 5 Bâg-ı hüsn ü bezm-i 'ışkı gördüñ ammâ görmedüñ
Bir gül-i bülbül-nevâz u şem'a-i pervâne dost
- 6 Bilmezin meşşâta-i 'işve ne sûret gösterür
Yâr âyîne-be-dest ü zülf-i müşgîn şâne dost

- 7 Ey **Mezâkî** neşve-dâr-ı bâde-i 'ışkuz velî
Ârzû-yı hande itmez girye-i mestâne dost

32

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Gamze 'âşık düşmen ü cânân ise bî-gâne dost
Hod-be-hod germ âşinâdur 'âşık-ı cânâne dost
- 2 Olsa sûz-ı 'ışk ile Rûhü'l-Emîn pervânesi
Olmaz ol şem'-i ziyâ-küster yine pervâne dost
- 3 Dil nice bu dîde-i gam-dîdeme reşk itmesün
Şâne müjgân u hayâl-i zülf-i müşgîn şâne dost
- 4 'Âşık itmez beyt-i ma'mûr-ı sipihre iltifât
'İşret-âbâd istemez dîvâne-i vîrâne dost
- 5 Bezm-i 'ışk-ı yârda bir yirde dest-efşân olur
Zâhid-i sübha be-dest ü 'ârif-i peymâne dost
- 6 Dil nice ümmîd-i câm-ı dost-kânı eylesün
Ben gedâ-yı mey-gede ol husrev-i kâşâne dost
- 7 Ey **Mezâkî** bir dahi ser-sebz olursa çok degül
Hûşe-hîz-i feydzür bu nev-zemîn-i dâne dost

33

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Ben mest ü cân mest ü görñül subh u şâm mest
Yokdur felekde bencileyin bir müdâm mest
- 2 Olsa n'ola mecâlis-i erbâb-ı 'ışkda
Deryûze-kâr-ı cür'a-i ke'sü'l-kirâm mest

- 3 Mestâne cilvelerle ider 'âlemi harâb
Reftâre gelse nâz ile ol hoş-hırâm mest
- 4 Pest ü bülend-i 'âlemi fark eylemez nedür
Saff-ı ni'âl ü rif'at-i sadr-ı makâm mest
- 5 Evvel zebâne hvâhiş-i vuslat gelür hemân
Mestâne itse dil-bere 'arz-ı merâm mest
- 6 Vâreste-i tekellüf-i bûd u nebûddur
Bilmez nedür felekde gam-ı neng ü nâm mest
- 7 Ser-germî-i neşât ile Cemşîd-i vakt olur
Aldukça deste câm-ı mey-i lâle-fâm mest
- 8 Resm-i kadîm-i ehl-i harâbât böyledür
İtse 'aceb mi birbirine ihtirâm mest
- 9 Rıtl-ı girân-ı çarh ile def-i humâr ider
Olmaz **Mezâkî** bencileyin bir be-nâm mest

34

Me'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Bir câm sunup destüme ol keç-küle-i mest
İtdi beni Cem-neşve-i bezm-i sipeh-i mest
- 2 Bir mûrı ki teh-cür'a-i mey şîr-i ner eyler
Çok mı bu kadar 'arbede-i gâh geh-i mest
- 3 Bî-bâk gider bâg-ı ser-i kûy-ı nigâra
Pür-neşter-i hâr olsa eger hâk-i reh-i mest
- 4 Mestâne 'aceb nâz u niyâzın ider ifşâ
La'l-i leb-i sâkî vü zebân-ı nige-i mest

- 5 Zâhid bize ta'n itme ki hem-reng-i Hitâdur
Rûy-ı siyeh-i zerk u sevâd-ı güneh-i mest
- 6 Hum-hâne-nişîn ol yüri 'âlemde **Mezâkî**
Sahn-ı harem-i mey-gededür cây-geh-i mest

35

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Mest olup sundukça çeşmi kabza-i şemşîre dest
Gör ne kanlar dökdüğün ol şîr-i mest-i çîre dest
- 2 Zülfi ol sayyâd-ı sayd-endâz-ı evc-i sidredür
Kim dirâz itmez felekde degme bir nahçîre dest
- 3 Ol kemân-ebrûya karşı bir nigâh itsem eger
Kasd-ı cân idüp urur her bir müje bir tîre dest
- 4 Gamzesin yâd it göñül el çek şikenc-i turrenden
Gel hazer kıl sunma gafletle künân-ı şîre dest
- 5 Dil esîr-i silsile-cünbân-ı zülf-i yâr idi
Urmadın Mecnûn dahi ser-halka-i zencîre dest
- 6 Tâli'-i nâ-şâdı gör kim yâr-ı gonce-leb degül
İrmedi gitdi cihânda bir gül-i tasvîre dest
- 7 Ey **Mezâkî** ber-murâd olsañ n'ola şimden gerü
Nâyil oldu kûşe-i dâmân-ı lutf-ı pîre dest

36

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Ey ber-zede dâmân-ı sad-âşûb-ı kıyâmet
Ahsentü zihî fitne-i ser-kûb-ı kıyâmet

- 2 Ey serv-i revân gûy-ı revân olsa revâdur
Çevgân-ı ser-i kâkülüne top-ı kıyâmet
- 3 Olsañ n'ola bu kâmet-i mevzûn ile cânâ
Ragbet-şiken-i cilve-i mergûb-ı kıyâmet
- 4 Reftâr degül zımn-ı hırâmuñda 'ayândur
Sad-kâ'ide-i mahşer ü üslûb-ı kıyâmet
- 5 Korkum bu ki mahşerde de üftâdeñ olurlar
Nâmûs-ı keşân-ı revîş-i hûb-ı kıyâmet
- 6 Ferdâda görüp kâmetüñi pâyına düşsem
Olmaz dil-i sevdâ-zede mahbûb-ı kıyâmet
- 7 Hem-dûş-ı livâ-yı kad-i tûbâ-sıfatuñdur
Hâşâ ki **Mezâkî** ola maglûb-ı kıyâmet

37

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 'İşkuma tal'at-ı hûbân-ı cihândur bâ'is
Şevküme sohbet-i peymâne-keşândur bâ'is
- 2 Şâd u mânî-i dil-i rind-i sebük-rûha müdâm
Feyz-ı cân-bahş-ı mey-i neşve-resândur bâ'is
- 3 Şevk ile rıtl-ı girân çekdügüme şâm u seher
Himmet-i 'âliye-i pîr-i mügândur bâ'is
- 4 Böyle fâş itdügüme râz-ı gumûm-ı 'ışkı
Girye-i dîde-i hûnâbe-çekândur bâ'is
- 5 Behçet-i hatt-ı ruh-ı yâra yaşumdur yâdı
Beli hüsn-i çemene âb-ı revândur bâ'is

- 6 Pertev-endâz-ı derûn olduğına mihr dahi
Safvet-i cûy-ı dil-i âyine-sândur bâ'is
- 7 Dil-i şeydâ ne kadar olsa **Mezâkî** meftûn
Fitne-i 'ışk-ı fülân ibn-i fülândur bâ'is

38

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu sûziş-i dile cevri zamânedür bâ'is
Zebân-güdâzî-i şem'a zebânedür bâ'is
- 2 Tezerv-i çîne taleb pây-bend-i mihnet olur
Belâ-sitem-keşî-i dâme dânedür bâ'is
- 3 'Aceb mi şâm-ı tarab-tîre rûz-ı gam olsa
Seher humâra şarâb-ı şebânedür bâ'is
- 4 Misâl-i murg-ı çemen lâne-cûy-ı bâğ olmak
Cihânda lâzime-i âşiyânedür bâ'is
- 5 Cihânı tutdı meded güft (u) gû-yı ehl-i heves
Bu hvâb-ı gaflete bunca fesânedür bâ'is
- 6 Birez bu gül-şen-i fânîye ragbet eylemege
Sürûr-ı bülbül-i rengîn terânedür bâ'is
- 7 **Mezâkî** 'ışk ile da'vâ-yı imtiyâz itmek
Bu gûne bir gazel-i 'âşıkânedür bâ'is

39

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fa'ilün

- 1 İtme ey dil tünd-hûy-ı dil-ber-i meh-veşle bahs
İdemez pervâne-i pür-suhte âteş ile bahs

- 2 Herkesüñ mikdâr-ı isti'dâdını 'âlem bilür
Gerçi kim itmiş Kisâyı bir zamân Ahfeşle bahs
- 3 'Âşıkı ser-mest ider teh-cür'a-i sahbâ-yı 'ışk
İtme deryâ-nûş iseñ de bâde-i bî-gışla bahs
- 4 Saff-ı müjgân çeşmüñe vâbestedür rûz-ı mesaf
Ey gönül itme sakın ol tîri tîr-keş ile bahs
- 5 Yok kalemlerde **Mezâkî** tab'-ı zer-kâruñ senüñ
Kilk-i yârân itmesün ol hâme-i zer-keşle bahs

40

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fa'ilün

- 1 Yârsuz bir dem karâr-ı 'âşık-ı nâ-kâm güc
Hak budur kim böyle bir âvâreye ârâm güc
- 2 Bir nefes el virse vasl-ı dil-ber-i nâzik-mizâc
Sabr ile te'hîr-i müşkil cebr ile ibrâm güc
- 3 Görmedükçe gün yüzüñle zülf-i şeb-rengüñ senüñ
Rüstem-i 'uşşâk-ı zâra fark-ı rûz u şâm güc
- 4 Kayd-ı zülfüñden halâs olmazsa murg-ı dil n'ola
İnkisâm-ı târ-ı bend-i pîç pîç-i dâm güc
- 5 Sâgar-ı zerrînden mey içmemek âsân velî
Terk-i zevk-i sohbet-i hûbân-ı sîm-endâm güc
- 6 Ey **Mezâkî** içmesün ya n'eylesün erbâb-ı gam
Bâdesüz def'-i gumûm-ı dehr-i pür âlâm güc

41

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fa'ilün

- 1 Öyle mest-i nâza bî-pervâ niyâz itmek de güc
Sabra tâkat kalmadı ifşâ-yı râz itmek de güc
- 2 Nîl-i vuslat mümteni' kat'-ı temennâ hod muhâl
Yok hakîkatdan eser terk-i mecâz itmek de güc
- 3 Dest-i hasretle girîbân-ı tahammül oldu çok
Aglamak da müşkil âh-ı cân-güdâz itmek de güc
- 4 Gerçi dil âlûde-dâmân-ı melâmetdür velî
Ka'be-i kûyın koyup 'azm-i Hicâz itmek de güc
- 5 Ey **Mezâkî** zabt-ı rahş-ı hâme de âsân degül
Böyle bir vâdîde ammâ türktâz itmek de güc

42

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fa'ilün

- 1 Gerçi bî-pervâ nezâre mihr-i rûy-ı yâra güc
Güçdür imsâk-ı nazarda 'âşık-ı dîdâra güc
- 2 Derd-mendinden şarâb-ı la'lini itmek dirîg
Ol tabîb-i câna âsân bu dil-i bîmâra güc
- 3 Ol perî-peyker tururken âfitâba kim bakar
Güçdür isbât-ı melâhat sûret-i dîvâra güc
- 4 Sübha-gerdân-ı heves olmaz esîr-i zülf-i yâr
Meyl-i tesbîh-i riyâ dil-beste-i zünnâra güc
- 5 Ârzû-yı sûde-i elmâs itmezdüm velî
N'eyleyin teskîn-i zahm-ı sîne-i sad-pâre güc

- 6 Müşkilât-ı 'ışka hadd yok lîk şevk-i vasl ile
Hep kolay ammâ tahammül fürkat-i dil-dâra güc
- 7 Ey **Mezâkî** bî-kilîd-i feyz-ı ilhâm-ı Hudâ
Böyle el urmak der-i gencîne-i esrâra güc

43

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Murg-ı dil zemzeme-i teng nedür bilmez hîç
Bülbül-i bâg-ı gam âheng nedür bilmez hîç
- 2 Sâgar-ı hasret ile hûn-ı ciger nûş eyler
Ehl-i dil bâde-i gül-reng nedür bilmez hîç
- 3 Hâne-i 'âşık-ı şeydâya tenezzül mi ider
Ol hü mâ cilve-geh-i teng nedür bilmez hîç
- 4 Ehl-i 'ışkuñ kimi mest ü kimi hayrân ammâ
Mey-i gül-reng nedür beng nedür bilmez hîç
- 5 Gam yimem ta'na-i agyâr-ı denî-fıtratdan
Kim felek ser-zeniş-i seng nedür bilmez hîç
- 6 Ey **Mezâkî** yüri gerdûn ile ko gavgâyı
Şîr-i merdân-ı rızâ ceng nedür bilmez hîç

44

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Gel benüm hûn-ı dilüm ey gözleri mestâne iç
Teşne-dilin kanuma şevk ile kana kana iç
- 2 Mey degül zehr ise de ruhsat bulursın nâgehân
Bî-tekellûf şevk ile gir meclis-i cânâne iç

- 3 Câm-ı Cem olmazsa bir köhne-sifâl olsun hemân
Meclis-i şâhâne el virmezse dervîşâne iç
- 4 Cür'a-nûş olma sakın rıtl-ı girân der-kâr iken
Merd iseñ sâkî elinden bâdeyi merdâne iç
- 5 Bezm-i meyde gül gibi dâyim küşâde-meşreb ol
Rind iseñ câm-ı şarâbı şevk ile rindâne iç
- 6 Ser-bülend-i pîş-i tâk-ı fikr-i nâm-ı dil-ber ol
Yâd idüp ebrû-yı yârı bir tolı peymâne iç
- 7 Mest olup âzürde-i renc-i humâr olma yûri
Gâh der-sahn-ı gülistân gâh der-mey-hâne iç
- 8 'Âlemüñ zevk u safâsı sohbet-i yârân imiş
Ger içerseñ döst-kânî şâdî-i yârâne iç
- 9 Ey **Mezâkî** sad te'essüf geçdi eyyâm-ı şebâb
Nev-civân olmak dilerseñ rûz u şeb pîrâne iç

45

Müfte'ilün / Fâ'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Sanma şafak gün olur reng-i nümâyân-ı subh
Vakt-i seher cûş ider hûn-ı şehîdân-ı subh
- 2 Vakt-i seher sînesin açsa o gül-ruh n'ola
Matla'ü'l-Envârdur çâk-ı girîbân-ı subh
- 3 Râz-ı dil-i bülbüli itse nihân çok degül
Mahzenü'l-Esrârdur gonca-i handân-ı subh
- 4 Nergis ü gül çeşm ü gûş olsa n'ola subh-dem
Ders- i Gülistân okur murg-ı sebak-hvân-ı subh

- 5 Virdi yine âfitâb 'âleme sad-âb ü tâb
İrdi cihâna temâm pertev-i ihsân-ı subh
- 6 Zîr ü bem-i şevk ile cümle yek-âheng olur
Nagme-i mürgân-ı bâğ na'ra-i mestân-ı subh
- 7 Yazsa **Mezâkî** sezâ bu gazel-i dil-keşüñ
Kilk-i zer-i mihr ile kâtib-i dîvân-ı subh

46

Müfte'ilün / Fâ'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Oldı seher âşikâr mihr-i dırahşân-ı subh
Virdi şeref 'âleme şemse-i eyvân-ı subh
- 2 Mihr degül berg uran safha-i eflâkde
'Arz-ı nigîn eyledi mihr-i Süleymân-ı subh
- 3 Açdı seher sînesin buldı tesellî gönül
Oldı refû-kâr-ı dil çâk-ı girîbân-ı subh
- 4 Hvâb-ı girân-hîzi ko oldı sebük-pâyına
Zer-'alem-i mihr ile râyet-i sultân-ı subh
- 5 'Âşık-ı bîdâr-ı dil şâm ü seher şem ider
Nefha-i şeb-bûy-ı şeb 'itr-ı gülistân-ı subh
- 6 Olsa seher-geh behem cezbe-i tevfiğ olur
Dest-i temennâ-yı dil gûşe-i dâmân-ı subh
- 7 İtme tekellüf meded sâki dem-i bâmdâd
Kand u 'arakdur hemân mâ-hazar-ı hvân-ı subh
- 8 Yâri seher görmesem pâyına yüz sürmesem
Şâm-ı garîbân olur vakt-i gül-efşân-ı subh

- 9 Sâkî-i sahbâya bak feyz-ı seher-gâhı gör
Olsa **Mezâkî** n'ola mest-i gazel-hvân-ı subh

47

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Her seher-geh kurulup bezm-i cinân-sân-ı sabûh
Çıkar evc-i felege na'ra-i mestân-ı sabûh
- 2 Nûr-ı hurşîd-i ziyâ-küstere hâcet mi kalur
Pertev-endâz olıcak câm-ı dırahşân-ı sabûh
- 3 Her biri devlet ile cây-nişîn-i Cemdür
Pür-kerem tâ'ifedür bâde-perestân sabûh
- 4 Lebûne meyl idene egme gubâr-ı hattuñ
Şevk-i esrârı nedür neşve-pesendân-ı sabûh
- 5 Ey **Mezâkî** eser-i subh-dem-i 'işretdür
Feyz-bahşâ-yı dil-i hurrem-i rindân-ı sabûh

48

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Olalı mazhar-ı 'aks-i ruh-ı dil-dâr kadeh
Oldı hûrşîd gibi Matlaü'l-Envâr kadeh
- 2 Olsa bu bezme revâ bâde şafak sâkî felek
Nukl encüm meh ü hûrşîd iki zer-kâr kadeh
- 3 Getürür hâtıra câm-ı zekan-ı dil-dârı
Cem gibi alsa ele 'âşık-ı mey-hvâr kadeh
- 4 Ele aldukça n'ola 'ışkumı ifşâ itsem
'Âşikuñ râz-ı derûnın ider izhâr kadeh

- 5 Ey **Mezâkî** yine bir fitne kopar meclisde
Öpmesün la'l-i leb-i dil-beri zinhâr kadeh

49

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Şâl-ı sürh u gonce bir ser-sürh u reng-i câma sürh
Gör niçe zîbâ yaraşdı yâr-ı sîm-endâma sürh
- 2 Çeşmi mest-i nâz iken hûnî nigâhuñ dir gören
Tâb virdi reng-i rûy-ı hançer-i Behrâma sürh
- 3 Defter-i nâmûsa bakmaz rind olan 'âşıkları
Çekdiler kayd-ı resîd-i kayd-ı neng ü nâma sürh
- 4 Kıl kalemle kâküli hûn-ı ciger der-kâr ider
Lâzım oldukça nükûş-ı safha-i eyyâma sürh
- 5 'Aks-i reng-i lebleri düşdükçe zînet-bahş olur
Sâgar-ı billûra bâde bâde-i gül-fâma sürh
- 6 Ey **Mezâkî** câm-ı tab'uñdan olur böyle müdâm
Reng-i rûy-ı şâhid-i gül-gûn benân-ı hâme sürh

50

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Görsem yüzüñi olsa yine revzen-i ümmîd
Âreste-i zîb-i gül-i gül-şen-i ümmîd
- 2 Dergâhuña yüz sürmedür aksâ-yı murâdum
Olmasa güzer-bend-i emel reh-zen-i ümmîd

- 3 Vâdî-i talebde dahi çok cilveler eyler
Kalmazsa tekâpûdan eger tevsen-i ümmîd
- 4 Ger hâle gibi sîneye çekmezsem o mâhı
Ber-bâd olur mâ-hasal-ı hirmen-i ümmîd
- 5 İtmezse meded 'avn-ı yedü'llâh **Mezâkî**
Ser-pençe-i hirmânda kalur dâmen-i ümmîd

51

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fa'ilün

- 1 Müjde kim irdi yine hengâm-ı lutf-ı Hân Murâd
Gelsün alsun şevk ile ser-cümle nâ-kâmân Murâd
- 2 Nâ-murâdân-ı cihân gelsün murâdın istesün
Yohsa el virmez cihânda âdeme her ân Murâd
- 3 Gelmemişdür 'âleme tâ devr-i Âdemden beri
Böyle bir şâhen-şeh-i Cem-rütbe-i Hâkân Murâd
- 4 Bir Süleymân-ı civân-baht-ı bülend-ahterdür ol
Kim zamân-ı devletinde oldı ins ü cân Murâd
- 5 Bir hudâvend-i mekârim-bahşdur kim dâyimâ
Kesb ider zât-ı şerîfinden 'ulüvv-i şân Murâd
- 6 Ey **Mezâkî** müjde kim sad-bezl-i lutfıyla bu gün
Ber-murâd itmek mukarrerdür seni Sultân Murâd

52

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Güzerân eylemedin mevsim-i ferruh-dem-i 'ıyd
İçelüm bâde-i gül-gûn olalum hurrem-i 'ıyd

- 2 Görinen sanma felekde meh-i nev ey sâkî
Gösterür câmını erbâb-ı safâya Cem-i 'ıyd
- 3 Oldı hep 'âlemiyân behre-ver-i devlet-i Cem
Kılıcak dehri müşerref şeref-i makdem-i 'ıyd
- 4 Ne safâ üzre safâ idi benüm sultânım
Nâgehân vuslatuñ olsaydı eger munzam-ı 'ıyd
- 5 Dest-bûsuñ umaruz hem-çü **Mezâkî** cânâ
Güzerân eylemedin mevsim-i ferruh-dem-i 'ıyd

53

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Ham-ı zülfünde idüp cân dile dil cânâ hased
Eyledi birbirine ol iki hem-hâne hased
- 2 Genc-i fûrkatde hayâlûñ olıcak cilve-fürûş
Dîde eyler dile dil dîde-i giryâna hased
- 3 İstese bende çeker gerden-i rûhü'l-kudsî
Gamzeñ itse yiridür zülf-i perîşâna hased
- 4 Ruhlaruñ böyle ziyâ-küster iken eylemezüz
Ne meh-i bedr ü ne hod mihr-i dirahşâna hased
- 5 Nev-resîde hat ile la'l-i lebûñ seyr ideli
Kim ider Hızr ile ser-çeşme-i hayvâna hased
- 6 İrdi dâmâna dahi çâk-i girîbân ammâ
Yine dâmânım ider çâk-i girîbâna hased
- 7 Şevk ile mu'cize-perdâz-ı makâl oldı yine
Tûtî-i tab'-ı **Mezâkî**-i sühan-dâna hased

54

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bu âh ü zâr-ı subh u nâle-i şeb-gîrden feryâd
Şeb ü rûz itdügüm feryâd-ı bî-te'sîrden feryâd
- 2 Ham-ı kâkülde müjgândan göñül aslâ emîn olmaz
Şikenc-i turrenden ya'nî künâm-ı şîrden feryâd
- 3 Göñülde nakş olup gamze ciger-perdâz olur nâlem
Derûn-ı sînede ol hançer-i tasvîrden feryâd
- 4 Görüp ebrû vü müjgânuñ dil istilâ-yı hayretten
Kemân-dârın koyup eyler kemân ü tîrden feryâd
- 5 'Itâb u nâz ile çîn-i cebînin eyleyüp der-kâr
Dü-nîm itdi dili öyle dûdum şemşîrden feryâd
- 6 Ne hvân-ı vasla sîr oldum ne hod şükrâna cân virdüm
Dem-i vuslatda böyle itdügüm taksîrden feryâd
- 7 **Mezâkî** hasb-i hâl ancak bu nazmuñ nâr-ı 'ıškuñla
Şerer-bârî-i kilik ü sûziş-i ta'bîrden feryâd

55

Mefâ'îlün / Fe'ilâtün / Mefâ'îlün / Fe'ilün

- 1 Alınca vâsf-ı hatuñla ele kalem kâgıd
Mu'anber oldı hemân hem sûtûr u hem kâgıd
- 2 Bu deñlü derd-i derûnum ne gûne 'arz itsün
Kalem şikeste-zebân ter-mizâc-ı nem kâgıd
- 3 Figân ki kâgıd ile gâhi 'arz-ı hâl itsem
Olur derîde-i ser-pençe-i sitem kâgıd

- 4 Ne çâre n'eyleyeyin zîb-i dest-i nâz olmaz
Olursa nakd-i niyâzıyla pür-direm kâgıd
- 5 Göñül yeter heves-i defter-i tama'-kârı
Revâ midur rakam-ı nîk-nâma kem kâgıd
- 6 Sefîd şukkasın açmış 'alem be-düş olmuş
Basarsa evc-i sipihre n'ola kadem kâgıd
- 7 **Mezâkî** bu gazel-i dil-küşâya lâyıkdur
Olursa gül-varak-ı gül-şen-i İrem kâgıd

56

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Ne cennet hûrisin rıdvân-ma'âş-ı sohbetüñ kimdür
Kimüñ manzûrısın nezzâre-pâş-ı tal'atuñ kimdür
- 2 Girîbân çâk olup bâg-ı ser-i kûyuñda bî-pervâ
Küşâde-hâtır-ı feyz-ı nesîm-i ruhsatuñ kimdür
- 3 Kimüñle leb-be-leb sîne-be-sîne olduguñ bilsem
'Aceb bâlîn-i tarz-ı câme-hvâb-ı vuslatuñ kimdür
- 4 Kimi hûr-ı perî-peyker kimi rûh-ı musavverdür
Miyân-ı müdde'âda vâkîf-ı mâhiyyetüñ kimdür
- 5 **Mezâkî** şu'le-i âhuñ cihânı ser-te-ser yakdı
Bu deñlü 'âfiyet-sûz-ı dil-i bî-tâkatüñ kimdür

57

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 'Aceb dil-dâde-i bâg-ı cemâl-i rûşenüñ kimdür
Misâl-i şâh-ı gül-gonca-fürûz-ı gül-şenüñ kimdür
- 2 Senüñle rû-be-rû sîne-be-sîne câme-hvâb içre
Gice tâ subh-dem dâmen-keş-i pîrâhenüñ kimdür
- 3 Ol ebrû-yı kemân-dâra mukâbil kalb-i pür-sûzı
Nişâne-sâz-ı tîr-i gamze-i merd-efkenüñ kimdür
- 4 Misâl-i halka-i der kaldı dil bîrûn-ı meclisde
Nazar-sûz-ı temâşâ-yı derûn-ı revzenüñ kimdür
- 5 Olup ser-mest-i câm-ı vuslatuñ dendân-ı hasretle
Benefşe-reng iden zâlim semen-gûn-gerdenüñ kimdür
- 6 Cihânda 'âşık u ma'şûk yâd oldukça 'âlemde
Benüm cân-ı 'azîzümsin 'aceb cânâ senüñ kimdür
- 7 **Mezâkî** çok zamândur kim esîr-i iştiyâkuñdur
Meded bilsem ki şimdi çehre-sây-ı dâmenüñ kimdür

58

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Ne bezmüñ şâhısın hurrem-dil-i câm-ı Cemüñ kimdür
Kimüñ dil-hvâhısın bezm-i safâda hem-demüñ kimdür
- 2 Kimüñ gam-hânesin pür-şevk idersin mihr-i rûyuñla
Şeref-yâb-ı zemîn-bûs-ı hümâyun-makdemüñ kimdür
- 3 Seni kim görse 'âlemde olur âhir giriftâruñ
Meger vâreste-i bend-i dü-zülf-i pür-hamuñ kimdür

- 4 Göñül mehcûr olaldan der-gehüñden çok zamân oldı
Harîm-i Ka'be-i kûyuñda şimdi mahremüñ kimdür
- 5 Yine dil-berledür meclisde zevki 'âlem-i âbuñ
Küleñ-keç-kerde-i câm-ı safâ-yı 'âlemüñ kimdür
- 6 Figân kim hârhâr-ı hasretüñ kâr eyledi cânâ
'Aceb hoş-bû meşâm-ı gül-ruh-ı gonca-femüñ kimdür
- 7 **Mezâkî** dûd-ı âhuñdan 'ayândur âteş-i 'ıškuñ
Bu deñlü hânumân-sûz-ı derûn-ı pür-gamuñ kimdür

59

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Açınca goncaları bâd-ı dil-küşâ-yı bahâr
Hezâr-nagme ider murg-ı hoş-nevâ-yı bahâr
- 2 'Aceb mi gonca-i hâtır açılsa lutfuñ ile
Açar şükûfe-i dil-beste bî-hevâ-yı bahâr
- 3 Zamânıdur dil-i her cûy-bâr sâf olsun
Giderdi gerd-i hazânı yine safâ-yı bahâr
- 4 Müdâm bezm-i çemende hemân kadeh dutsun
Güzâr eylemeden devr-i bî-bekâ-yı bahâr
- 5 **Mezâkî** itse n'ola vâsf-ı hüsn-i cânânı
Hemîşe bülbül olur menkabet-serâ-yı bahâr

60

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Bâreke'llâh san behişt-i câvidândur Üsküdâr
Kim safâ-bahş-ı dil-i pîr ü civândur Üsküdâr

- 2 Bûy-1 ezhârın sabâ âfâka neşr eyler müdâm
Nûkhet-efrûz-1 meşâm-1 ins ü cândur Üsküdâr
- 3 Gonca-fem cânân ile bülbül-negam rindân ile
Gül-sitân-pîrâ-yı bâg-1 kün-fe-kândur Üsküdâr
- 4 Söylenür her dem safâ-yı dil-küşâ-yı gül-şeni
Lâ-cerem dillerde böyle dâsitândur Üsküdâr
- 5 Medh ider feyz-1 hevâ-yı cân-fezâsın her kişi
Hâsılı memdûh-1 ebnâ-yı zamândur Üsküdâr
- 6 Ey **Mezâkî** n'ola ma'mûr olsa böyle her yeri
'İşret-âbâd-1 şehen-şâh-1 cihândur Üsküdâr
- 7 Cem-nejâd-1 muhterem Sultân Murâd-1 pür-kerem
Kim zamânında hemân bâg-1 cinândur Üsküdâr
- 8 Çekmesün bir dem elem tâ kim cihânda dem-be-dem
Gül-şen-i cennet gibi râhat-resândur Üsküdâr

61

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Elde çün câm-1 zer nigârum var
Hân-kahda benüm ne kârum var
- 2 N'ola hûn-âb akarsa çeşmümden
Dilde zahm-1 hadeng-i yârum var
- 3 Ne 'aceb şöhre-i cihân olsam
'İşk-1 yâr ile iştiârum var
- 4 Serdeki tâze-dâg ile cânâ
Ehl-i 'ışk içre iftiârum var

- 5 Ey **Mezâkî** sezâ-yı la'l-i bütân
Yine bir nazm-ı âb-dârum var

62

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Sâkî getir piyâleyi kim matlabum budur
Rûh-ı revân-ı feyz-ı dih-i kâlabum budur
- 2 Derd-i firâk-ı duhter-i rez cân-güdâz imiş
Hep âh-ı serde sûziş-i tâb-ı tebüm budur
- 3 Ben rind-i şûh-meşreb-i bezm-i melâmetüm
Kim muktezâ-yı râyiha-i kevkebüm budur
- 4 Billûr-sâgar ile ziyâ-yı şarâbı gör
Hûrşîd-i rûz u pertev-i mâh-ı şebüm budur
- 5 Kible-perest-i ebrû-yı sâkî-i meh-veşüm
Zünnâr-ı bend-i 'ışk olalı mezhebüm budur
- 6 Bir muşt-ı dest-i 'ışk tokındı dehânumda
Dem-bestegi-i rahne-i hûnîn-lebüm budur
- 7 Ben bezle-gûy-ı meclis-i yârân isem n'ola
Ma'zûr tut **Mezâkî** benüm meşrebüm budur

63

Mütefâ'ilün / Fe'ülün / Mütefâ'ilün / Fe'ülün

- 1 Elem-i firâka ey dil gam-ı vasl-ı yâr dirler
Beli meyde mündericdür keder-i humâr dirler
- 2 Tatalum ki va'd-i vuslat sebab-i neşât olurmuş
Dil-i zârı küşte eyler gam-ı intizâr dirler

- 3 Gam-ı sırr-ı 'ışkı 'âşık nice saklasun gönülde
O nühüfte-râz âhir olur âşikâr dirler
- 4 Per ü bâl-i murg-ı kudsî eger olsa cümle şeh-per
O hümâ-yı evc-i 'ışve nice olur şikâr dirler
- 5 Bak o kadd-i ser-firâza göre(sin) sirişk-i çeşmüm
Aña serv-i bâg-ı 'ışve buña cûy-bâr dirler
- 6 Görüp âh-ı şu'le-bârum dil-i dâg-dârı seyr it
Aña ebr-i nev-bahârı buña lâle-zâr dirler
- 7 Bu riyâh-ı nâ-murâdî ne kadar vezân olursa
Yüri nâ-ümîd olma buña rûzgâr dirler
- 8 Bu kemâl ile **Mezâkî** n'ola balsa böyle ragbet
Kişi nazm ile felekde bulur i'tibâr dirler

64

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Ol pür-cefâ ki kasd-ı telâfî-i kîn ider
'Uşşâk-ı zâra bir nigeş-i dil-nişîn ider
- 2 Nâz u niyâz lâzime-i hüsn ü 'ışk imiş
Cevr ü cefâyı 'âşika her nâzenîn ider
- 3 Bir şûha düşdi gönlümüz âvâre-dilleri
Dâyim visâli şâd u firâkı hazîn ider
- 4 Gül-goncalarda bûy-ı vefâ olmaz ey gönül
Bülbül çemende yok yire âh u enîn ider
- 5 Der-gâh-ı mey-fürûşa n'ola ragbet itseler
Bir câm-ı bâde âdemi gamdan emîn ider

- 6 'Uşşâk-ı zâr nâm-ı leb-i la'l-i dil-beri
Nakş-ı nigîn-i dâg-ı dil-i âteşîn ider
- 7 Dâyim **Mezâkî** reşha-i bârân-ı nazm ile
Tohm-ı hayâli ser-zede-i nev-zemîn ider

65

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 'Âşıkun sūzişi hep dâg-ı derûnundandır
Hôd-be-hôd sözleri hôd fart-ı cünûnundandır
- 2 Görinür anda 'ayân 'aks-i niyâz-ı 'âşık
Dil-berün nâzi ruh-ı âyîne-gûnundandır
- 3 Gamzesi ber-be-girîbân-ı ferâgat görünür
El-hazer kim bu yine mekr-i füsûnundandır
- 4 'Ârifün şekvesi olsa ne 'aceb gerdûndan
Çire destî-i 'ad u baht-ı zebûnundandır
- 5 Ber-taraf eyle gönül dagdaga-i dünyâyı
Râhat-ı pîr-i hîred sabr u sükûnundandır
- 6 Gör gülün devr-i bahârında şükûh-ı cârî
Bülbülün nâleleri tâli'-i dûnundandır
- 7 Bu levendâne revişler bu kadar hüsn ü cemâl
Elif-i kâmet ile hey'et-i Nûnundandır
- 8 Böyle nev-nakş-ı **Mezâkî**'ye hezârân-tahsîn
Bu da pîrâye-i envâ'-ı fûnûnundandır

66

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Şevk-i 'avvâd nedür zemzeme-i 'ûd nedür
Böyle dilde eser-i nagme-i Dâvûd nedür
- 2 Mazhar-ı nûr-ı tecellî ola gör añlayasın
Sebeb-i cilve-i her zerre-i nâ-bûd nedür
- 3 Tâcir-i bender-i iklîm-i fenâ ol bilesin
Renc-i husrân-ı metâ' u zarar (u) sûd nedür
- 4 Yan yakıl nâz-ı mahabbetle velî âh itme
Gör bu germiyet ile âteş-i bî-dûd nedür
- 5 Ey **Mezâkî** bilemez pîleverân-ı 'âlem
Gevher-i der-hor-ı ser-rişte-i maksûd nedür

67

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Dili bî-dâg-ı ciger 'âşık-ı pür-gam ne tutar
Öyle bî-gâne-i sûz-ı gamı mahrem ne tutar
- 2 Dâg-ber-dâg-ı dile sûde-i elmâs gerek
Nev-tabîbân-ı cihân hokkada merhem ne tutar
- 3 Garazı bûs u kenâr olmayıcak 'âlemde
Bir melek-çehre perî-peykeri âdem ne tutar
- 4 Öyle bir şûhı nice kasd-ı şikâr eyleyelüm
Heves-i sayd-ı hümâ itse de 'âlem ne tutar
- 5 Biz ki dil-teşne-i peymâne-i deyr-i 'ışkuz
Bize sakkâ-yı harem kûze-i zemzem ne tutar

- 6 Biz ganîmet bilürüz pâ-yı hayâl-i yâri
Güher-i eşkini bu dîde-i pür-nem ne tutar
- 7 Ey **Mezâkî** tutalum sihr-i helâl oldı sözüñ
Anı ol mu'cize-dem-'İsî-i Meryem ne tutar

68

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O kim 'âşık olup seyr-i cemâlüñ iltimâs eyler
Cemâlüñ mushafından âyet-i 'ışk iktibâs eyler
- 2 'Aceb ser-bâz olur vâdî-neverdân-ı mahabbet kim
Ne reh-zenden hazer ne terk-i serden hod-hirâs eyler
- 3 N'ola fehm eylesem güft u şinîd-i gamze-i mestüñ
Zebân-ı tâze erbâb-ı dili nükte-şinâs eyler
- 4 Bize 'arz itmesün hayyât-ı gerdûn-atlas-ı çarhı
Libâsın ehl-i dil 'âlemde bir köhne-palâs eyler
- 5 'Aceb mi kana müstagrak olursam tîg-ı hasretle
Şehîd-i 'ışk olanlar câmesin hûnîn-libâs eyler
- 6 Nice ser-germ-i 'ışk olmaz gönül deşt-i mahabbetde
Felek mihr-i ser-i 'uşşâka bir tâbende tâs eyler
- 7 N'ola mi'mâr-ı gerdûn yapsa bir nev-kasr-ı 'işret kim
Yine seng-i ferahdan turmayup tarh-ı esâs eyler
- 8 Salup 'aks-i şu'â-ı mihr-i rûyın sâki sahbâya
Kümeyt-i bâdeye el-hak 'aceb zerrîn-tâs eyler
- 9 **Mezâkî** böyle tab'-ı ser-bülend ü nazm-ı rengînüñ
Seni şehr-i belâgat içre merd-i rû-şinâs eyler

69

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Böyle bir vâdî bulunmaz şimdi 'âlem bundadır
Ruhsat-ı câm-ı safâ vü meclis-i Cem bundadır
- 2 Beyt-i ma'mûr-ı felek olmakdadur her kûşesi
Hikmet anda tarh-ı sad-bünyâd-ı muhkem bundadır
- 3 Bu tarafdur menba'-ı ser-çeşme-i âb-ı hayât
Var ise ol âfitâb-ı Hızr-makdem bundadır
- 4 Bunda dil-mürde bulunmaz çok Mesîh-âsârı var
Feyz-ı te'sîr-i dem-i 'İsî-i Meryem bundadır
- 5 Çâk çâk olsa göñül tîg-ı sitemle gam degül
Zahm-ı nâ-sûr-ı dil-i pür-hûna merhem bundadır
- 6 Şehr-i bend-i kârvân-ı ma'rifet şimdi budur
Mâye-i sûd-ı metâ'-ı kadr-i Âdem bundadır
- 7 Ey **Mezâkî** hûd-sitâlıkdan sakın bil haddüñi
Ol güzîde nükte-perdâz-ı müselleme bundadır
- 8 Hazret-i Ahmed Efendi kim zebân-ı 'akl-ı kül
Vasf-ı şânında bir ol üstâd-ı a'zam bundadır
- 9 Hak ta'âlâ eylesün devlet-serâsın pür-tarab
Tâ ki böyle şâdî-i her kalb-i pür-gam bundadır

70

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Bizüm kurb-ı visâl-i yârdan dûr olmamız yegdür
Uzakdan nazra-senc-i pertev-i Tûr olmamız yegdür

- 2 Tef ü tâb-ı tecellî-i cemâl-i yâra tâkat yok
Nîgeh-sûz olmadan hasretle mehcûr olmamız yegdür
- 3 Bize tenhâ hayâl-i câm-ı la'l-i dil-rübâ lebdür
Belî rindân içinde mest-i mestûr olmamız yegdür
- 4 Göñül âzürdedür kayd-ı ser ü kâr-ı tecemmülden
Süleymân-ı zamâne olmadan mûr olmamız yegdür
- 5 Tarab-âbâd-ı 'âlem 'âkıbet vîrân olur çün kim
Bu mâtem-hânedede ber-hem-zen-i sûr olmamız yegdür
- 6 Sen ey zâhid ne deñlü sübha-gerdân-ı riyâ olsañ
Bizüm nagme-pesend-i târ-ı tanbûr olmamız yegdür
- 7 Göñül gayra sakın meyl itme ol Yûsuf-cemâli gör
Cihânda bende-i sultân-ı meşhûr olmamız yegdür
- 8 Gidüp güm-nâm-ı 'âlem olmadan bu dehr-i fânîde
Mezâkî haşre dek nazm ile mezkûr olmamız yegdür

71

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Yeter bu handeler ey dîde-giryân olmamız yegdür
Bu cem'iyet nedür hâtır-perîşân olmamız yegdür
- 2 Sürâhî-veş bile gerden-firâz-ı nahvet olmakdan
Yine cür'a gibi hâk ile yeksân olmamız yegdür
- 3 Kişi bî-höd olunca hiç gam-ı dünyâ nedür bilmez
Gehî mest-i harâb u gâhi hayrân olmamız yegdür
- 4 Görüp ol bî-vefâ belki terahhum eyleye şâyed
Bu gûne çâk çâk-ı tîg-ı hicrân olmamız yegdür

- 5 Meh-i tâbâna nisbet olmada noksân nümâyândur
Kemîne zerre-i mihr-i dırahşân olmamız yegdür
- 6 Bu gûne sînemüz pür-şerha-i mestâne itmekden
Ciger-sûz-ı fetîl-i dâg-ı pinhân olmamız yegdür
- 7 Cihân şimdi **Mezâkî** ber-taraf-sâz-ı tecemmüldür
Süleymân olmadan mûr-ı Süleymân olmamız yegdür

72

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Dil ki sad-güne resen-bâzî-i tedbîr bilür
Cümle tedbîrini vâbeste-i takdîr bilür
- 2 Âşinâ-yı nigehe-i çeşm-i siyâhuñ cânâ
Dest-i müjgânuñı der-kabza-i şemşîr bilür
- 3 Nice baksun yüzüñe 'âşık-ı sâdık nazaruñ
Kaşuñı kavs-ı kazâ vü nigeñüñ tîr bilür
- 4 'Âlemi sihr ile dil-beste-i gîsû eyler
Câdû-yı gamzelerüñ gör nice teshîr bilür
- 5 Dil-i dîvâne-i sevdâ-zedegân-ı 'ışkuñ
Ser-i gîsû-yı girih-gîrüñi zencîr bilür
- 6 Ne 'aceb bâg-ı dili tâze gül-istân itse
Kilk-i Behzâd-ı hayâlüñ gül-i tasvîr bilür
- 7 Cevher-i nazm ile 'âlemde **Mezâkî** şimdi
Baş egmez feleke var ise iksîr bilür

73

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bu deñlü sûziş-i gamla nümûd-ı peykerüm yokdur
Ser-â-ser âteşüm ammâ vücûd-ı ahkerüm yokdur
- 2 Yanup cism-i nizârum cümleten ber-bâd-ı 'ışk oldı
Vücûdumdan eser bir tûde-i hâkisterüm yokdur
- 3 N'ola sahbâ diyü nûş itdügüm hûn-ı derûn olsa
Elümde sâgar-ı 'işret yanumda dil-berüm yokdur
- 4 Tasavvur çok velî bûs u kenâr-ı yâra imkân yok
'Aceb nahl-i temennâyum ki hiç berg ü berüm yokdur
- 5 Göñül pervâne-i mürde çerâğ-ı genc-i hasretdür
O meclis içre kim tâbende şem'-i enverüm yokdur
- 6 Felekde beyt-i ma'mûr-ı sipihre iltifât itmem
Benüm Mecnûn gibi vîrânededen gayrı yerüm yokdur
- 7 **Mezâkî** hvâce-i bâzâr-ı 'irfân oldum ammâ kim
Henüz ser-rişte-i tahsîne lâyıq gevherüm yokdur

74

Müfte'ilün / Fâ'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün

- 1 Kayd-ı gam-ı bî-kesel zülf-i siyâhuñ mıdur
Sad-şiken-endâz-ı dil taraf-ı külâhuñ mıdur
- 2 Bir nazaruñdan hemân tutma dih ârâm-ı cân
Havsala sûz-ı şekîb berk-i nigâhuñ mıdur
- 3 Bunca zamândur göñül secde-ber-i deyrsin
Kible-i beytü's-sanem nâsiye-gâhuñ mıdur

- 4 Saña niçün sûz-ı dil itmez eser ey melek
Sâye-i çetr-i felek cây-ı penâhuñ mıdur
- 5 Böyle neden tarz-ı hâs yohsa **Mezâkî** yine
Yâr-ı nevâdur pesend nâdire-hvâhuñ mıdur

75

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Gîsû-yı pür-tâbı kim müşgîn-kemend-i fitnedür
Çîn-ber-çîn-i gezend ü bend bend-i fitnedür
- 2 El-hazer ol gamze-i hançer-be-dest-i nâzdan
Kasd-ı cân-ı Hızr ider bir şeh-levend-i fitnedür
- 3 Lebleri böyle şeker-rîz-i tebessüm olsa da
Şehd-i pür-nîş-i firîb ü nûş-hand-ı fitnedür
- 4 Zîr-i ebrûsında dâyim şâh-bâz-ı gamzesi
Lâne-gîr-i gûşe-i tâk-ı bülend-i fitnedür
- 5 Türktâz-engîz-i nâz oldukça ol çâbü-k-'inân
Sürme-i rûşen-dilân gerd-i semend-i fitnedür
- 6 Dil nice ol kebk-i hoş-reftâra meftûn olmasun
Kim bisât-ı cilve-gâhı hep perend-i fitnedür
- 7 Ey **Mezâkî** güft u gû-yı şâhid-i tab'ıñ senüñ
Böyle hâtır-hvâh-ı nâz u dil-pesend-i fitnedür

76

Mef'ûlü / Fâ'ilâtün / Mef'ûlü / Fâ'ilâtün

- 1 Sâkî elüñde rengîn-câm-ı şarâb göster
Elmâs-ı sâgar içre la'l-i müzâb göster

- 2 Destüñde câm-ı sahbâ sahbâda 'aks-i rûyuñ
Ol âb-ı şu'le-rengi pür-âb ü tâb göster
- 3 Her dilde şevk-i rûyuñ pertev fûrûz-ı 'ışk it
Her zerrede nümâyân bir âfitâb göster
- 4 Câm üzre gör habâbı pertev-nümâ-yı şevk ol
Ol hayme-i safâya rengîn-tınâb göster
- 5 Yek-katre-i mahabbet dünyâyı itdi sîr-âb
Teh-cür'a-nûş-ı 'ışkuñ mest-i harâb göster
- 6 Hep bâz-gûne ancak na'l-i semend-i 'işve
Kasd-ı vefâda itseñ nâz u 'itâb göster
- 7 Düşsün şikenc-i zülfüñ ol hatt u hâl üzere
Ol nâfe-i ümîdi pür-müşg-i nâb göster
- 8 'İşkıyla nükte-senc ol meyl-i visâl iderseñ
Deryâdan iste gevher gevherde âb göster
- 9 Şimdi **Mezâkî** sensin faslü'l-hıtâb-ı dâniş
Her bir su'âle böyle mu'ciz-cevâb göster

77

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu bâg-ı sîne ki hep lâle-zârı âteşdür
Nesîmi bâd-ı semûm u bahârı âteşdür
- 2 Gör eşk-i germ ile sûz-ı derûn-ı 'uşşâkı
Semend-rân-ı gamuñ kâr u bârı âteşdür
- 3 Biz ol piyâde-rev-i vâdî-i gam-ı 'ışkuz
Ki rîgi cümle şerer reh-güzârı âteşdür

- 4 Ne gûne dest-i emel mîve-çîn olur andan
O nahl-i fitne ki hep berg ü bârı âteşdür
- 5 ‘Aceb mi nazm-ı **Mezâkı**’ de âb ü tâb olsa
Tahayyül-i gazel-i âb-dârı âteşdür

78

Mefâ’ilün / Fe’ilâtün / Mefâ’ilün / Fe’ilün

- 1 Göñül ki sînede cây-ı karârı âteşdür
Sakın sakın nefes-i şu’le-bârı âteşdür
- 2 N’ola bu sûziş ile şevk-i dil ziyâd olsa
Medâr-ı nûkhet-i ‘ûd-ı Kımârı âteşdür
- 3 Biz ol şinâver-i bahr-i muhît-ı ‘ışkuz kim
Miyânı şu’le-feşân u kenârı âteşdür
- 4 Müdâm mest-i harâb-ı şarâb-ı nâb olıgör
Ki keyfi âb-ı hayât u humârı âteşdür
- 5 **Mezâkı** fasl-ı şitâbı riyâz-ı ‘ıyş idelüm
Bu mevsimüñ güli sâgar bahârı âteşdür

79

Mefâ’ilün / Fe’ilâtün / Mefâ’ilün / Fe’ilün

- 1 O meh-likâ ki gam-ı iştıyâkı âteşdür
Visâli âb-ı hayât u firâkı âteşdür
- 2 Sakın o gamze-i gammâz-ı şu’le hûdan kim
Vifâkı nakş-ı ber-âb u nifâkı âteşdür
- 3 Gezend-i câdû-yı gîsûdan olma gâfil kim
O çeşm-i sâhir ile ittifâkı âteşdür

- 4 'Aceb mi âh-ı 'alev-nâk iderse 'âşık-ı zâr
Derûn-ı sîne-i pür-ıhtirâkı âteşdür
- 5 Nedür bu şu'le-i şevk-i **Mezâkî**-i nâ-şâd
Ki her sözinde sibâk u siyâkı âteşdür

80

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Henüz ey gonçe-dehen reng-i ruhuñ tâze midür
Yohsa bu tâb u tarâvet eser-i gâze midür
- 2 Çok degül mi bu sitem ehl-i niyâza cânâ
İstinâduñ bu kadar şîve ile nâza mıdur
- 3 Yüri ey üstür-i gerdûn seni 'âşık n'eyler
Mahmil-i 'ışk meger hevdec-i cemmâze midür
- 4 Gider ey hvâce nedür sende bu tahmîn-i tama'
Atlas-ı çarh-ı felek kâbil-i endâze midür
- 5 Sâkiyâ sâgarı pür eyle meded vakt-i humâr
Dehen-i bâz-ı kadeh lâyık-ı hâmyâze midür
- 6 Şimdi mi toldı felek na'ra-i mestâne ile
Yohsa bu sıyt u sadâ bir kühen-âvâze midür
- 7 Bakmaz olduñ şeref-i sihr-i helâl-i sühana
Ey **Mezâkî** nazaruñ rütbe-i i'câza mıdur

81

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Meylüñ ey dil yine ol serv-i ser-efrâza mıdur
Köhne-dâg-ı heves-i 'ışk henüz tâze mıdur
- 2 Durma zünnâr-ı ser-i zülfini yâd eylersin
Yine ey dil nazaruñ ol büt-i tannâza mıdur
- 3 Keşf-i râz itmedesin meclis-i dil-berde göñül
İ'timâduñ meger ol gamze-i gammâza mıdur
- 4 Sîne pür-âteş ü dil zemzeme-perdâz-ı niyâz
Nazar-ı yâr 'aceb söze mıdur sâza mıdur
- 5 Köhne-dâg-ı dilimüz tâzeledüñ ey mutrib
Yohsa ol nagme-i dil-sûz nev-âgâze mıdur
- 6 Nedür ey hvâce nedür sende bu eyvân-ı bülend
İstinâduñ felek-i hâna bir endâze mıdur
- 7 Eksük olmaz aña âmed-şud-i rindân aslâ
Kûçe-i mey-gede himmet reh-i dervâze mıdur
- 8 Bir zamân tutmuş idi dehri sadâ-yı Mansûr
Yine ol nagme ile çarh-ı pür-âvâze mıdur
- 9 Ey **Mezâkî** saña tahsîn kim ola üstâduñ
Nisbetüñ Tâlibe mi 'Urfî-i Şîrâza mıdur

82

Mefa'ilün / Fe'ilâtün / Mefa'ilün / Fe'ilün

- 1 Gedâ-yı 'ışka hevâ vü heves ganîmetdür
Bu nîm-şu'leye ol hâr u has ganîmetdür

- 2 Göñül ko nâleyi âh-ı hazîn kifâyet ider
Bu deñlü ruhsat-ı medd-i nefes ganimetdür
- 3 Cünûn-ı ‘ışka birez medhal-i hıred hoşdur
O kûçe bende-güzâr-ı ‘ases ganimetdür
- 4 Temâm-ı mîve-i maksûda şimdi el mi irer
Bu ravzada semer-i nîm-res ganimetdür
- 5 **Mezâkî** zevk idelüm ârzû-yı vuslat ile
Ser-i ümîde gül-i mültemes ganimetdür

83

Mef’ûlü / Mefâ’îlü / Mefâ’îlü / Fe’ûlün

- 1 Bu meclis-i ferhunde iki pür-nâz u ni’amdur
Revnâk-şiken-i tarh-ı tarab-hâne-i Cemdür
- 2 Bir bezm-i ferah-bahş-ı dil-i ehl-i safâdur
San sahn-ı dil-âsâ-yı gülistân-ı İremdür
- 3 Şevk-i gül-i câm-ı mey-i hamrâ ile şimdi
Bezm ehli birer bülbül-i şûrîde-negamdur
- 4 Hem sâkî-i meh-veş ola hem bâde-i bî-gış
Yârân ile ‘ıyş eyleyecek işte bu demdür
- 5 Olsa n’ola ber-vefk-ı temennâ-yı **Mezâkî**
Çün bezm-i hudâvend-i pesendîde-şiyemdür

84

Mef’ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâ’îlü / Fâ’ilün

- 1 Dil kim fürûg-ı ‘ışk ile mişkât-ı nûr olur
Rûşen çerâg-ı şem’-i şebistân-ı Tûr olur

- 2 Ol gırre-mest-i nâza niyâz eyledükçe âh
Şu'le-fürûz-ı neş'e-i câm-ı gurûr olur
- 3 Bir âfet-i zamâne ki her lahza gamzesi
Âmâde-i tedârik-i sad-gûne şûr olur
- 4 Bir âhû-yı remîde-i sayyâd-ı ârzû
Kim sayd olur didükçe nice meyl-i dûr olur
- 5 Ey mürğ-ı dil terâne-i meşk-ı figân yeter
Korkum budur ki ol gül-i ter bî-huzûr olur
- 6 Ser-germ-i nâledür gönül ammâ ki şart-ı 'ışk
Mihir-i leb-i figân-ı dil-i nâ-sabûr olur
- 7 Ma'zûr tut **Mezâkî** telâşî-i tab'umı
Şâ'ir felekde böyle perîşân-şu'ûr olur

85

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Sâkî gül ü mül mevsimi bir hoş-deme beñzer
Bu 'âlem-i âb âb-ı ruh-ı 'âleme beñzer
- 2 Kûyuñda gönül hasretî-i la'l-i lebüñdür
Ol Ka'be-nişîn teşne-leb-i Zemzeme beñzer
- 3 Gör câzibe-i mihr-i ruhuñ bak dil-i safâ
Ol mihr-i cihân-tâba vü bu şeb-neme beñzer
- 4 Mecerûh-ı dile şîve-i lutf-ı sitem-âmîz
Zehr-âb ile perverde olan merheme beñzer
- 5 Sad-hayfuña bünyâd-kün-i sabr u sükûndur
Seyl-âb-ı sirişküm ki hurûşân-yeme beñzer

- 6 Bu nâle-i cân-sûz ile bu âh-ı hazînüm
Âmîziş-i âvâze-i zîr ü bâma beñzer
- 7 Ser-halka-i ‘irfânda dil-i sâf-ı **Mezâkî**
Bir meclis-i şâhânedede câm-ı Ceme beñzer

86

Mef’ûlü / Mefâ’îlü / Mefâ’îlü / Fe’ûlün

- 1 Ol gonca-dehen bir gül-i handân olacakdur
‘Âşıkları bülbül gibi nâlân olacakdur
- 2 Hâl-i siyehiyle hat-ı nev-hîzi o şûhuñ
Âşûb-ı cihân âfet-i devrân olacakdur
- 3 Ahvâlimüz ol saçları Leylî ile âhir
Mecnûn gibi ‘âlemlere destân olacakdur
- 4 Ger eşribeden derdimüze var ise dermân
Ol şerbet-i la’l-i leb-i cânân olacakdur
- 5 Bu nakş u nigâr-ı kalem-i dest-i **Mezâkî**
Ârâyış-i mecmû’a-i yârân olacakdur

87

Mef’ûlü / Mefâ’îlü / Mefâ’îlü / Fe’ûlün

- 1 Sad-müjde ki mihnet-zedeler şâd olacakdur
Gam-hâne-i ‘âlem ferah-âbâd olacakdur
- 2 Tasvîr-i gül-i şevk ile mecmû’a-i hâtır
Mahsûd-ı suver-nâme-i Behzâd olacakdur
- 3 Pâ-beste-i bend-i gam-ı zindân-ı felâket
Âhir yine Yûsuf gibi âzâd olacakdur

- 4 Ârâm-geh-i bâdiye-bûyân-ı melâmet
Sahn-ı çemen ü sâye-i şimşâd olacakdur
- 5 Âh-ı seher-ı ‘acz ü niyâz-ı şeb-i zârı
Feryâd-res-i nâle vü feryâd olacakdur
- 6 Gîsû-yı ümîd-i meded ‘avn-i îlâhî
Tûg-ı zafer-i râyet-i imdâd olacakdur
- 7 Şimden gerü pâ-beste-i teşvîş-i tazallüm
Vâreste-i endîşe-i bî-dâd olacakdur
- 8 Şimden gerü pejmürde-gül-i gülşen-i ümmîd
Sîr-âb-ı nem-i lutf-ı Hudâ-dâd olacakdur
- 9 El-minnetü li’llâh ki **Mezâkî** hele nâmuñ
Tâ haşre degin şi’rûñ ile yâd olacakdur

88

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

- 1 Mey-gede yirleri bî-bâk olacak yirlerdür
Dâmen-i duhter-i rez çâk olacak yirlerdür
- 2 Yâri her kanda bulursañ aña varuñ bezl it
El-hazer ta’na-i imsâk olacak yirlerdür
- 3 Câ-be-câ kûy-ı harâbatı temâşâ itdüm
Sâgar-ı meyle tarab-nâk olacak yirlerdür
- 4 Sâye-i serv ü gül-i gül-şeni gördüm el-hak
Mest olup cür’a gibi hâk olacak yirlerdür
- 5 Bâgda devr idicek kûşe-be-kûşe sâgar
Vâlih-i gerdiş-i eflâk olacak yirlerdür

- 6 Heft-hvân-ı gam-ı 'ışk ise eger maksûduñ
Pây-ı Rüstem gibi çâlâk olacak yirlerdür
- 7 Nev-zemînlerle **Mezâkî** görelüm eş'aruñ
Vâkıf-ı gevher-i idrâk olacak yirlerdür

89

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Ne bezm-i bâde ne câm-ı mey ü ne sâkî var
Var ise kevkeb-i rindânuñ ihtirâkı var
- 2 Ne pîr-i mey-gede ne mug-beçe ne duhter-i rez
Ne zevk-i 'ışret ü ne sohbet-i telâkî var
- 3 Yıkıldı mey-gedeler hânumân harâb oldı
Ne mastaba ne revâk u ne tumturâkı var
- 4 Dürildi defter-i zevk u safâ-yı bâde-keşân
Ne nakd-i vakt-i meserret ne hûd bevâkı var
- 5 Okunmaz oldı gazeller miyân-ı meclisde
Ne nazm-ı 'Urfî vü Tâlib ne şî'r-i Bâkî var
- 6 Çekildi neş'e-i mey bir humârı kaldı hemân
Belî safâ-yı visâlün gam-ı firâkı var
- 7 Yeter yeter geçelüm bâde ile dil-berden
Birez de nûş idelüm hûn-ı dil **Mezâkî**-var

90

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Her bir müje âlûde-i hûn-ı cigerümdür
Hûn-ı cigerüm perde-keş-i çeşm-i terümdür

- 2 Her bir varak-ı tâze gülistân-ı emelde
Gül-berg-i sabâ-perver-i âh-ı seherümdür
- 3 Olsam n'ola vâpes-res-i ser-menzil-i ümmîd
Baht-ı siyeh-i herzemerer râh-berümdür
- 4 Pervâne-yüm ol meclise kim şem'-i münîri
Âsîb-i ta'alluk-zede-i bâl ü perümdür
- 5 Âvâre-i 'ışkum ki ser-i kûy-ı melâmet
Vâdî-i harâbât gibi reh-güzerümdür
- 6 Ol saf-der-i meydân-ı hayâlüm ki **Mezâkî**
Şeşîr-i zebân tîg-ı fûrûzân-güherümdür

91

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bütân kim şehr-i âşûbi leked-kûb eylemişlerdür
Bu meydânda niçe ser kelleyi top eylemişlerdür
- 2 Göñül n'eyler per-i Cibrîli Mî'râc-ı mahabbetde
O bezm-i hâsı müstagnî-i cârup eylemişlerdür
- 3 Yine evvel zuhûr-ı fitne-i devr-i kamerdür bu
Bu nev-hatlar ki dünyâyı pür-âşûb eylemişlerdür
- 4 Sitem-keş olmayan 'âşık sezâ-yı lutf-ı yâr olmaz
Güzeller resm-i bî-dâdı 'aceb hûb eylemişlerdür
- 5 Zebân-ı tâze-i nazm-ı **Mezâkî**'den nümâyândur
Ki yârân tarz-ı eş'ârı nev-üslûb eylemişlerdür

92

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Kâmetüñ nahl-i gül ruhuñ güldür
Zekanuñ âşiyân-ı bülbüldür
- 2 Ol ruh-ı âluña şebîh olalı
Gül hased-kerde-i karanfüldür
- 3 Nükhet-i zülf-i 'anber-efşânuñ
Gayret-efzâ-yı bûy-ı sünbüldür
- 4 'Âkıbet hükm-i in'idâm-ı femüñ
Gâyet-i rütbe-i te'emmüldür
- 5 Fikr-i mihr-i ruhuñla endîşem
Maşrık-ı 'âlem-i tahayyüldür
- 6 Zikr-i la'l-i lebünle dil her-dem
Mazhar-ı feyz-ı neşve-i müldür
- 7 Şeh-süvârân-ı 'arsa-i hünere
Nazm-ı pâk-i **Mezâkî** ögdüldür

93

Müfte'ilün / Mefâ'ilün / Müfte'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Peyk-i sirişk-i dîde kim katre-zen-i şitâb olur
Şevk-i cemâl-i yâr ile gör nice gark-ı âb olur
- 2 Pertev-i mihr-i hüsn ile halka-i zülf-i yârı gör
'Ârızı üzre her hamı pençe-i âfitâb olur
- 3 Bâde-keşân-ı bezm-i gam ritl-ı girânı n'eylesün
Cür'ası rindi mest ider bunda şarâb-ı nâb olur

- 4 Hüsni-i taleble kıl gönül ruhsat-ı vasl ise murâd
Lutf-ı sü'âli bilmeyen gam-zede-i cevâb olur
- 5 Zevk-i visâl-i yârdan olma **Mezâkî** nâ-ümîd
'Âşık-ı zâra 'âkıbet 'ışk ile feth-i bâb olur

94

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Leblerüñ cân mı ya cân-perver midür bilmem nedür
Çeşme-i hayvân mı ya kevser midür bilmem nedür
- 2 Merdüm-i çeşmüm reh-i dil-dâra îsâr itdügi
Dâne-i eşküm mi inciler midür bilmem nedür
- 3 'Âlemi her subh-dem böyle münevver eyleyen
Mîhr-i enver mi ruh-ı dil-ber midür bilmem nedür
- 4 Câ-be-câ sînemde cânâ tâze tâze daglar
Lâleler midür 'aceb güller midür bilmem nedür
- 5 Ey **Mezâkî** ehl-i bezmi söyleden bülbül gibi
Sâkî-i gül-ruh midür sâgar midür bilmem nedür

95

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Dil kim esîr-i turredür âzâd olur sanur
Vâreste-i selâsil-i bî-dâd olur sanur
- 2 Ol âhû-yı remîdeyi dil cüst u cû ider
Bend-âşinâ-yı halka-i sayyâd olur sanur
- 3 'Âşık gam ile hûn-ı ciger nûş idüp gider
Ser-mest-i 'ışkı müddei dil-şâd olur sanur

- 4 Bûlbül hemîşe böyle figân eylese n'ola
Gül gûş-ı dâr-ı nâle vü feryâd olur sanur
- 5 Hâne-harâb-ı 'ışk-ı ciger-sûz olmayan
Vîrâne-i mahabbeti âbâd olur sanur
- 6 Bilmez ki ders-i mekteb-i hayretde lâl olur
Şâkird-i 'ışk kendüyi üstâd olur sanur
- 7 Yârân **Mezâkî** nazmuña taklîd ider yürür
Her tab'a feyz-ı lutf-ı Hudâ-dâd olur sanur

96

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Ol bârika kim pertev-i cân u dilümüzdür
Müstagnî-i âlâyiş-i âb u gilümüzdür
- 2 Ol piş-rev-i bâdiye-i Ka'be-i 'ışkuz
Sad-kâfile dünbâle-rev-i mahmilimüzdür
- 3 Ol lücce-i pür-gevher-i envâr-ı şühûduz
Mîhr ü meh-i gerdûn-ı sadef sâhilimüzdür
- 4 Deryûze-ger-i kûçe-i erbâb-ı fenâyuz
Kim feyz-ı bekâ nakd-i kef-i sâyilimüzdür
- 5 Deryûze-ger-i kûçe-i erbâb-ı fenâyuz
Kim âh-ı derûn râyet-i ser-menzilimüzdür
- 6 Korkum bu ki mahşerde de ol zâlim-i hûn-rîz
Zâhir olıcak kimse dimez kâtilimüzdür
- 7 Tahsîn **Mezâkî** gibi bir ehl-i kemâle
Kim nazm-ı sühanda bizüm en kâmilimüzdür

97

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 'Işk âfet-i âsâyiş-i cân u dilümüzdür
Şûr-efken-i âmîziş-i âb u gîlimüzdür
- 2 'Işk ile gehî cûş iderüz gâhi hamûşuz
Ol lücce-i mevc-efken ü bu sâhilümüzdür
- 3 Müstagnî-i devr-i feleküz nakd-i dü-'âlem
Rû-gerde-i ikbâl-i kef-i sâyilimüzdür
- 4 Dihkân olalı mezre'a tohm-ı vücûda
Mahsûl-i mahabbet şeref-i hâsılumuzdur
- 5 Ta'lîk-i nazar eylemezüz harf-i ümîde
Ol safha-i hâtırda hat-ı bâtılumuzdur
- 6 Her vakt-i seher 'azm iderüz kûy-ı mugâna
Sadr-ı harem-i mey-gede ser-menzilümüzdür
- 7 İnsâf idicek fenn-i mahabbetde **Mezâkî**
Âsân didügün mes'ele en müşkilümüzdür

98

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Nev-bahâr oldı reg ü rîşelere âb yürür
Yine şiryân-ı dile hûn-ı mey-i nâb yürür
- 2 Çok mı bu sıyt u sadâ sahn-ı çemende şimdi
Hükm-i hengâme-i fasl-ı gül-i sîr-âb yürür
- 3 Hayret-i 'ışk ile gül-geşt-i gülistân idelüm
Ol gunûde gibi kim bâgda dür-i hvâb yürür

- 4 Rüstem-i gamze-i sâkî olalı hasm-efken
Bu havâlîde ne bir zor u ne Sührâb yürür
- 5 Bir ayagıyla yine lâle ayaklansa n'ola
Pây-ı merdî-i kadehle nice bî-tâb yürür
- 6 Gam degül bezme ayak basmasa erbâb-ı riyâ
Bunda pâ-y-ı tarab-ı nagme-i mızrâb yürür
- 7 Ey **Mezâkî** bu geçen demleri yâd itdükçe
Her bün-i mûdan olup ser-zede hûn-âb yürür

99

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Ol nev-resîde serv-i hırâmân olup gider
Dil-dâdeler yanınca firâvân olup gider
- 2 Sevdâ-yı zülf-i dil-ber-i Leylâ-revişle dil
Mânend-i Kays-ı silsile-cünbân olup gider
- 3 Her kim gelürse kûyuña bir lahza seyr için
Agyâr-ı bedle dest ü girîbân olup gider
- 4 Korkum budur ki fülk-i nüh-eflâki gark ider
Seyl-i sirişk-i dîde ki 'ummân olup gider
- 5 Gûşe-be-gûşe nazm-ı **Mezâkî**-i der-nizâm
Hâtır-pesend-i nükte-şinâsân olup gider

100

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Ne evcûñ mihrisin sen kim cihân pertev-perestüñdür
Zemîn ü âsumân bâlâ vü pest-i zîr-destüñdür
- 2 Hadeng-endâz sad-menzil-i güzâr iktidâr olmak
Bu meydân içre mevkûf-ı küşâd-ı tîz-destüñdür
- 3 Sen ol tarh-efken-i sad-gûne nakş-ı kasr-ı kudretsin
Esâs-ı merd ü 'âlem bir kimesne pâ-y-bestüñdür
- 4 Eger sad-pâre de olsa cemâlüñ gösterür yir yir
O kim âyîne-veş dil-dâde-i hâtır-şikestüñdür
- 5 Şarâb-ı 'ışk ile 'âlem 'aceb mi mey-güsâr olsa
Felek peymâne-i bezm-i nigâh-ı çeşm-i mestüñdür
- 6 Tururken ol sehî-kâmet gönül sen gayra mâyilsin
Beni bî-kadr-i 'ışk iden senüñ bu tab'-ı pestüñdür
- 7 **Mezâkî**-veş siyeh-mest-i mey-i câm-ı mahabbetdür
O kim teh-cür'a-nûş-ı sâgar-ı bezm-i Elestüñdür

101

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Ol turreler ki silsile-cünbân-ı nâz olur
Pirâye bend-i gerden-i 'ömr-i dirâz olur
- 2 Ol âhû-yı remîde nazar sayd olur deyü
Deşt-i talebde bî-hûde çok türktâz olur
- 3 Sad-mürg-ı cânı cünbiş-i yek-perle sayd ider
Bâz-ı sefid-i gamze 'aceb şâh-bâz olur

- 4 Eksük olur mı sînede sûz u güdâz-ı 'ışk
Dâmân-ı nâz-ı şu'le-fürûz-ı niyâz olur
- 5 Tûbâya hem-ser olmaga hiç itmez iltifât
Ol serv-i bâg-ı 'işve 'aceb ser-firâz olur
- 6 Bir bûsedür kilid-i der-i ârzû-yı dil
Bâb-ı visâl anuñla hemân nîm-bâz olur
- 7 Güft u şinîd-i çeşm-i sühan kûy-ı yâr ile
'Âşık **Mezâkî** şâ'ir-i mu'ciz-tırâz olur

102

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Gerçi kim 'âleme çok 'âşık-ı meftûn gelür
Bir benüm gibi ne Ferhâd u ne Mecnûn gelür
- 2 Dûr-bâş-ı sitem-i tîg-ı tegâfûl yiridür
Her giden kûçe-i cânâna ciger-hûn gelür
- 3 Zahmet-i râh-ı gam-ı 'ışkı hesâb itsem eger
'Aded-i rîg-i revândan dahi efzûn gelür
- 4 Şeb-i vuslatda gam-ı rûz-ı firâkıyla müdâm
Yâduma vakt-i seher bîm-i şeb-i hûn gelür
- 5 Yâd-ı sahbâ-yı leb-i dil-ber ile meclisde
Hûn-ı dil içsem eger bâde-i gül-gûn gelür
- 6 Zülfi bir mertebe sâhir ki sihir-sâz olsa
Leb-i endîşeye sad-'ukde-i efsûn gelür
- 7 Lâle üzre olıcak sâye-fiken berg-i semen
Hâtıra penbe-i dâg-ı dil-i mahzûn gelür

- 8 Nâhûn-ı hasret ile sîne-hırâş olsam eger
Gûş-ı yâra negam-ı zahme-i kânûn gelür
- 9 Ey **Mezâkı** olıcak böyle güher-senc-i hayâl
Hâtıra buncılayın sad-dür-i meknûn gelür
- 10 Nicedür muntazam-ı rişte-i evsâf olsa
Güher-i vasf-ı hudâvend ile makrûn gelür
- 11 Âsaf-ı kal'a-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Kim sefer itse ganîmet ile memnûn gelür
- 12 Gülşen-i vasf-ı dil-ârâ seni fikr itdükçe
Hep meşâm-ı dile bûy-ı gül-i mazmûn gelür
- 13 İrdi bir mertebeye devlet ile şevket ile
Ol makâma ne Sikender ne Ferîdûn gelür
- 14 Kadri bir mertebe-'âlî ki nazar itseñ eger
Aña nisbetle felek pâye-i mâdûn gelür
- 15 Hak ide sadr-ı vezâretde müebbed tâ kim
Nâm-ı ehl-i kereme fâl-ı humâyûn gelür

103

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Hûblar 'âşıkını mest ü harâb isterler
Derhor-ı dâ'ıye-i nâz u'itâb isterler
- 2 Fikr-i dil-dâr ile bî-dâr-ı dilân-ı 'âlem
Ne şebistân u ne bâlîn u ne hvâb isterler
- 3 Tâlib-i lezzet-i dîdâr olan 'âşıklar
Ne günâh u ne sevâb ü ne 'ıkâb isterler

- 4 Mahremân-ı harem-i medrese-i 'ilm-i ledün
Ne bir üstâd ü ne ders ü ne kitâb isterler
- 5 El-hased tâ'ife-i mest-i mey-i vahdete kim
Ne piyâle ne şarâb u ne kebâb isterler
- 6 Bu kadar fakr ile erbâb-ı fenâyâ tahsîn
Ne zer ü nukre ne kîse ne hisâb isterler
- 7 Şeh-süvârân-ı sebük-pûye-i meydân-ı hayâl
Ne 'inân u ne licâm u ne rikâb isterler
- 8 Nev-'arûsân-ı me'ânî ki perî-rûlardur
Ne buhûr u ne 'abîr ü ne gül-âb isterler
- 9 Gazel-i pâk-i **Mezâkî**'ye nazîre dimege
Tâze-gû tâze-zebân tâze-cevâb isterler

104

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Senden ey sôfi ne bî-dârı ne hvâb isterler
Dâg-ı dîl-sûz-ı ciger çeşm-i pür-âb isterler
- 2 Reng-i yâkut-ı pesendân-ı şarâb-ı gül-gûn
Dürr ü gevher yerine la'l-i müzâb isterler
- 3 Katre-zen olsa n'ola râh-ı revân-ı maksûd
Pây-ı himmetle reh-i 'ışka şitâb isterler
- 4 Âferîn himmet-i pîrân-ı harâbâta müdâm
Köhne-mey tâze-civân şûr-ı şebâb isterler
- 5 Hûblar mest-i mey-i 'işve iken meclisde
Şîve vü nâza göre ref-i hicâb isterler

- 6 Fasl-ı gül mevsim-i mül sahn-ı çemende yârân
Bezm-i mey nâle-i ney savt-ı rebâb isterler
- 7 Böyle ser-germ-i mahabbet olıcak ehl-i hevâ
Bâd-ı dey keştî-i mey mevc-i habâb isterler
- 8 Âh kim neşve-pesendân-ı mey-i meclis-i nâz
Âteş-i gamla dil-i zârı kebâb isterler
- 9 Şî'r ü inşâda **Mezâkî** gibi üstâd olıgör
Nazm u nesri füsehâ fasl-ı hıtâb isterler

105

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Hokka-i la'l-i lebûñ kim pür-dür-i nâ-süftedür
Çıkmadı bâzâr-ı hüsne böyle bir nâ-süftedür
- 2 Hamd Allah sâde-rû bir yâre düşmekle göñül
Râhat-âbâd-ı derûn gerd-i kederden reftedür
- 3 Tutsa 'uşşâkuñ n'ola kûh-sârı ey Leylî-hırâm
Her biri Mecnûn gibi âlüftedür âşüftedür
- 4 Vâsıl-ı genc-i visâl ol yâr-ı mest-i hvâb iken
Zülf-i pîç-â-pîçden havf itme mâr-ı huftedür
- 5 Ey **Mezâkî** Hak bu kim bu nazm-ı rengñnüñ senüñ
Tâze-tarh u nev-zemîn bir bî-bedel nev-güftedür

106

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Yârsuz 'âşık-ı gam-gînde meserret mi olur
Rûhsuz hiç ten-i fersûde de râhat mı olur

- 2 Yâr ile leb-be-leb ü sîne-be-sîne olasın
Bundan özge dahi 'âlemde sa'âdet mi olur
- 3 Ne bilür nân u nemek hakkını hûbân-ı zamân
Hâsılı şimdi güzellerde hakikat mi olur
- 4 Ne 'aceb bilmese kadr-i hat-ı yâri agyâr
Her kişi vâsıl-ı iksîr-i mahabbet mi olur
- 5 Bî-bahâ olsa **Mezâkî** n'ola bu nazm-ı terüñ
Böyle silk-i dür-i şeh-dâneye kıymet mi olur

107

Müfte'ilün / Mefâ'ilün / Müfte'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Âb ü hevâ-yı 'ışk kim mâye-i âb ü tâb olur
Katresi bahr-i bî-girân zerresi âfitâb olur
- 2 'Âşık o bezm-i gamda kim 'ışk ile câm-ı mey çeker
Hûn-ı derûn şarâb olur laht-i ciger kebâb olur
- 3 Cânda hevâ-yı sohbeti dilde ümîd-i vuslatı
Sabr u şekîb-i cân u dil mâye-i ıztırâb olur
- 4 Gaze-i nâz u şîvedür sanma 'izâr-ı yârda
Reng-i hayâ-yı dil-beri perde-keş-i hicâb olur
- 5 Feyz-i nesîm-i 'ışk ile cûş idüp **Mezâkiyâ**
Kulzüm-i tab'-ı peri gör mevc-zen-i şebâb olur

108

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Ol ki seyr-i gül-sitân-ı Rûmdan mahrûm olur
Gül gibi şâd olsa da bülbül gibi magmûm olur
- 2 Her ne deñlü sûz-ı şevk-ı bâg-ı Rûmı saklasam
İmtidâd-ı dûd-ı âhumdan yine ma'lûm olur
- 3 Hasret-i hâl-i ruh-ı hûbân-ı Rûm ile hemân
Merdüm-i çeşm-i emel bir nokta-i mevhûm olur
- 4 Gül-sitân-ı Rûma nisbet bâg-ı Mısrûñ bülbüli
'Andelîb-i gül-perest-i nahl-bend-i mûm olur
- 5 Mısra bizden soñra bir nâ-dân gelürse gam degül
Lâne-i şeh-bâz âhir âşiyân-ı bûm olur
- 6 Ey **Mezâkî** Mısr u Şâmı seyr idüp şimdi gönül
Ârzû-mend-i temâşâ-yı diyâr-ı Rûm olur

109

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Dil ki fikr-i yâr ile rûşen-zamîr-i 'ışk olur
Zerre-i nâçîz iken mihr-i münîr-i 'ışk olur
- 2 Gurre olma 'arsa-i mihr ü mahabbetden sakın
Rüstem-i destân-zebûn-ı dâr u gîr-i 'ışk olur
- 3 Sen hemân şeb-zinde-dâr-ı ârzû-yı vuslat ol
Evvel-i şâm-ı taleb-i subh ahîr-i 'ışk olur
- 4 Yoklasun vahşet-güzînân-ı beyâbân-ı cünûn
'Âkıbet Mecnûn gibi şöhret-pezîr-i 'ışk olur

- 5 San'at-ı zerk u riyâ-yı zâhidi kim n'eylesün
Pîşe-i 'uşşâk kâr-ı nâ-güzîr-i 'ışk olur
- 6 'Âşıkân-ı 'arş-ı mesned kasd-ı sohbet eylese
Atlas-ı gerdûn-ı dîn ferş-i hasîr-i 'ışk olur
- 7 Ey **Mezâkî** nazm-ı i'câz-ı mahabbet eylesem
Kilk-i tab'um hâme-i mu'ciz-sarîr-i 'ışk olur

110

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Alnındağı ol zahm-ı melâhat-eseri gör
Gel 'ârif iseñ nükte-i şakkü'l-Kameri gör
- 2 Bak lezzet-i güftâr-ı şeker-bârına yârüñ
Hengâm-ı tekellümde olan şîveleri gör
- 3 İm'ân-ı nazarla dehenin eyle temâşâ
Dürc-i güher ü hokka-i lü'lü'-i teri gör
- 4 Mürg-ı dil-i nâlân niçe sayd olmasun andan
Ol çeşm-i şikâr-efken-i şâhin-nazarı gör
- 5 Yanmış yine ol şem'-i ziyâ-bahşa **Mezâkî**
Sûz-ı dil-i pervâne-i bî-bâl ü perî gör

111

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Bâd-ı seher ki zülfüni her subh-gâh açar
Bir hvâcedür ki nâfe-i müşg-i siyâh açar
- 2 Zülfün küşâde eyledi müjgân-ı kîne-sâz
Saf beste olsa böyle livâsın siyâh açar

- 3 Dünyâyı rûşenitse n'ola böyle ruhlaruñ
Zulmet-serâ-yı 'âlemi hurşîd ü mâh açar
- 4 'İşkuñla oldu mahrem ü bîgâne tâze-rûy
Feyz-ı bahâr hem gül-i ter hem giyâh açar
- 5 Gerd-i sitemle dîdemi pür eyleseñ ne gam
Çeşm-i ümîdi bir nîgeh-i 'özü hvâh açar
- 6 Aç dîde-i basîreti ko gafleti göñül
Mir'ât-ı kalbi mıskala-i intibâh açar
- 7 Tâ kim kilîd-i kilik-i **Mezâkî** elindedür
Gencîne-i hakâyıkı bî-iştibâh açar

112

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Ol kemân-ebürü ki böyle tîz-dest-i 'işvedür
Zahm-ı tîr-i gamzesi mevkûf-ı şest-i 'işvedür
- 2 Gör ne kâfirdür ki kasd-ı rahne-i İslâm idüp
Büt-tırâş-ı nâzdur sûret-perest-i 'işvedür
- 3 Kim ider 'arz-ı niyâz ol keç-külâh-ı nâza kim
Râh peymâ-yı gurûr u gırre mest-i 'işvedür
- 4 Bezm-i sahbâyâ gelüp nâz eylesün ol şîve-kâr
Kim bu cây-ı pür-tarab cây-ı nişest-i 'işvedür
- 5 Ârzû-yı dil yine ol kasr-ı vuslatdur hemân
Kim esâs-ı dil-küşâsı pây-pest-i 'işvedür
- 6 Ser-bülend-i nâze-gâhı dil-nüvâz olmak düşer
'Âşıkâ her dem sitem vâdî-i pest-i 'işvedür

- 7 Ey **Mezâkî** kahr-ı lutf-âmîz-i dil-berden ne gam
Çîn-i ebrû-yı sitem resm-i şikest-i 'işvedür

113

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'Âşık-ı âşüfte-dil dâg-ı serinden bellüdür
Husrev-i mülk-i melâmet efserinden bellüdür
- 2 Şevk-i 'âşık feyz-ı hüsn-i yârdan ma'lûm olur
Rûz-ı rûşen âfitâb-ı enverinden bellüdür
- 3 Kible-gâh-ı beyt-i ma'mûre tenezzül eylemez
Secde-i Rûhü'l-Emîn hâk-i derinden bellüdür
- 4 Sormazuz pîr-i mugândan neşve-i peymâneyi
Âb ü tâb-ı bâde-reng-i sâgarından bellüdür
- 5 Nâr-ı fûrkat n'eyledi gör sînedeki cân u dili
Sûziş-i kânûn-ı hasret ahkerinden bellüdür
- 6 'Âşık iseñ sîne-i sûzânı pür-dâg eyle kim
Revnak-ı bâg-ı mahabbet güllerinden bellüdür
- 7 Gör **Mezâkî** seb'a-i seyyâre-i nazmum benüm
Âsumân-ı ma'rifet heft-ahterinden bellüdür

114

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Göñül bâg-ı mahabbet kim derûn-ı dâg dâguñdur
Seni bülbül gibi zâr eyleyen hep kendi bâguñdur
- 2 Ne bezmüñ şem'isin ey mâh-ı mihr-efrûz-ı 'âlem kim
Feleklerde melekler dahi ser-germ-i sürâguñdur

- 3 Meded ey pîr-i mey-hâne getir câm-ı dıraşânı
Benüm nakd-i dil ü cânım senüñ nezr-i çerâguñdur
- 4 Gelüp bezme yine ey duhter-i rez cilveler ile
Beni çâk böyle dest-efşân iden rengîn ayaguñdur
- 5 **Mezâkî** bezm-i sahbâdan nice fârig olursın kim
Fürûg-ı rûy-ı sâkî hân mân-suz-ı firâguñdur

115

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Ebrû-yı yâr ki tâbın-ı gûşe-resîdedür
Bismi'llâh sahîfe-i hüsne keşîdedür
- 2 Hengâm-ı bûse meyl-i kenâr eylesem n'ola
Kim nahl-i mîve-dâr hemîşe hamîdedür
- 3 Hâl-i siyeh ki ol leb-i hûy-kerde üzredür
Dâg-ı derûn-ı gonçe-i şebnem çekîdedür
- 4 Hûn-ı sirişk-i bülbül ile perveriş bulur
Ol goncalar ki dest-i mahabbetle çîdedür
- 5 'Âşık odur ki bezl ide 'ışkıyla varını
Ragbet metâ'-ı mihre yine müşterîdedür
- 6 Kudret kalur mı dilde tekâpû-yı 'işrete
Sad-nîş-i gam ki pâ-yı neşâta halîdedür
- 7 Tûfân-ı gamla şimdi mevc-hîz-i fitnedür
Ârâm-ı cân ki şevk-i dil-i âremîdedür
- 8 Halka be-gûş-ı kayd-ı mecâz olmasa n'ola
Gûş-ı kalenderân-ı hakîkat derîdedür

- 9 Lûlû-yi âb-dâr-ı sühanla **Mezâkiyâ**
Bu silk-i ber-keşîde ‘aceb ber-güzîdedür

116

Mef’ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâ’îlü / Fâ’ilün

- 1 Ol serv-i hoş-hırâmuña dâmen-keşîdedür
Tûbâ-misâl cilveleri ber-güzîdedür
- 2 Ol merdüm-i dü-çeşm-i dil ü cân-ı ‘âşıkân
Ser-tâ-kadem çü mihr-i felek nûr-ı dîdedür
- 3 Ol dil-firîb-i âhû-yı rem-hurde-i nigâr
Râm olmasa ‘aceb mi gazâl-i remîdedür
- 4 Gerd-i ruhında ol hat-ı ser-sebz-i dil-nişîn
Mânend-i sebze-zâr-ı cinân nev-remîdedür
- 5 Mâ’ü’l-huyût-ı vuslata irmek muhâldur
Ger Hızr-ı vakt ise yine hasret çeşîdedür
- 6 Sad-pâre itdi gönlümi şemşîr-i gamzesi
Hep hûn-ı dîde zahm-ı cigerden çekîdedür
- 7 Dil tıflı şîr-i cûy-ı ümîd olmada velî
Pistân-ı ârzû-yı emel nâ-mekîdedür
- 8 Cibrîl olursa evc-i visâl eylemez ümîd
Ol murg-ı dil ki tâ bu kadar pür-perîdedür
- 9 Kim söyleşür **Mezâkî**-i mu’ciz-keîâm ile
Her beyti bir gazel gazeli bir kasîdedür

117

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'Andelîb-i zâr feryâd eylesün nev-rûzdu
Tarh-ı sad-nakş-ı Hudâ-dâd eylesün nev-rûzdu
- 2 Bülbül-i âteş-ı nefes âh-ı şerâr efrûzını
Dâne-sûz-ı dâm-ı sayyâd eylesün nev-rûzdu
- 3 Câm-ı mihri sâkî-i gerdûn yine gerdân idüp
Bir kadehle biñ dili şâd eylesün nev-rûzdu
- 4 Zînet-i bâg u bahârın gül-sitân-pîrâ-yı 'ışk
Bîd-i Mecnûn nâr-ı Ferhâd eylesün nev-rûzdu
- 5 Tâze tâze dâğlar ile sînesin 'uşşâk-ı zâr
Gül-şen-i tasvîr-i Behzâd eylesün nev-rûzdu
- 6 Gösterüp gül-gonca-i destârını ol serv-i nâz
Dâğ-ı reşk-i fark-ı şimşâd eylesün nev-rûzdu
- 7 Ey **Mezâkî** böyle gül-deste-i ser-i sebz ile
Birbirin erbâb-ı dil yâd eylesün nev-rûzdu
- 8 Âsaf-ı Cem meclisüñ bülbül olup râmiş-geri
Böyle bir nev-beste inşâd eylesün nev-rûzdu
- 9 Sadr-ı a'zam ol semiyi fahr-i 'âlem kim bugün
Lutf idüp icrâ-yı mu'tâd eylesün nev-rûzdu
- 10 'Âlem olsun nev-bahâr-ı devletinde behre-yâb
Bâg-ı dehri hurrem-âbâd eylesün nev-rûzdu

118

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Böyle hnn-erha-i dg-1 siyhum bir midr
Da'və-i mihr  mahabbetde gvhum bir midr
- 2 Gnde bi h eylesem sz-1 dernum kim bilir
ten-dg-1 cigerle dd-1 hum bir midr
- 3 Dilde nr-1 hasret  ddemde ek-i u'le-rz
Dne-sz-1 hırmen-i hl-i tebhum bir midr
- 4 Dde mir't-1 ceml-i yra rek itse n'ola
Seyr-i çeşm-i hsn  dzdde nighum bir midr
- 5 Kanda görsem nak-1 py-1 yri r-ml eylerin
Ky-1 dil-berde meger kim secde-ghum bir midr
- 6 Kanda bu r-1 mahabbet kanda hengm-1 firg
Hvb-1 gafletle zebn-1 intibhum bir midr
- 7 Ey **Mezk** bilmezin hlm n'olur rz-1 mr
Gark-1 'isynum meger crm  gnhum bir midr

119

Mef'ln / Mef'ln / Mef'ln / Mef'ln

- 1 O meclis kim sez-y vasl-1 cnn oldugum yirdür
Benüm cnnla ser-t-kadem-i cân oldugum yirdür
- 2 N'ola m-1 visâl-i yri yd itdke h itsem
O eb pervâne-i em'-i ebistn oldugum yirdür
- 3 Hayâl-engîz-i dil oldukça zevk-i pister-i vuslat
Tekellf ber-taraf dest  girîbân oldugum yirdür

- 4 Güzâr itdükçe dilden vakt-i rû-mâl-i kef ü pâyı
Güher-rîz-i sirişk-i çeşm-i giryân olduğum yirdür
- 5 N'ola hasret-keş-i eyyâm-ı bâg-ı kûy-ı yâr olsam
Benüm hem-sâye-i serv-i hırâmân olduğum yirdür
- 6 Güzêr-gâh-ı nesîm oldukça zülf-i 'anber-efşânı
Benüm sünbül gibi hâtır-perîşân olduğum yirdür
- 7 N'ola böyle **Mezâkî** 'arsa-gîr-i hüsn-i nazm olsam
Bu at meydânı merdâne feres-rân olduğum yirdür

120

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Fezâ-yı gam ki nâr-efrûz-ı hicrân olduğum yirdür
Hemîşe hân mân-sûz-ı dil ü cân olduğum yirdür
- 2 Döküldükçe dem-â-dem sîneme eşk-i dem-âlûdem
Gül-i hamrâ gibi hûnîn-girîbân olduğum yirdür
- 3 Züleyhâ-yı neşât el virse de bir kasr-ı dil-keşde
Benüm Yûsuf gibi andan girîzân olduğum yirdür
- 4 Sakın olma havâlî-gird-i meyl-i gabgâb-ı hûbân
Benüm üftâde-i çah-ı zenehdân olduğum yirdür
- 5 Baña sor bilmek isterseñ begüm bismil-geh-i 'ışkı
Müdâm âğuşte-i hûn-ı şehîdân olduğum yirdür
- 6 Siyah-rûz-ı firâk oldukça âhar görme tâli'dür
Benüm ser-keşte-i şâm-ı garîbân olduğum yirdür
- 7 **Mezâkî** gül-şen-i nazma n'ola meyl eylese yârân
Benüm bülbül gibi murg-ı hoş-elhân olduğum yirdür

121

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Añılsun ol dem-i ferhunde kim şâd oldugum yirdür
Niçe dem hem-dem-i yâr-ı perî-zâd oldugum yirdür
- 2 Añılsun ol şebistân-ı tarab kim şem'-i bezm-âsâ
Niçe dem mahrem iken 'âkıbet yâd oldugum yirdür
- 3 Añılsun ol zamân-ı hirmen-i şâdı ki âhar-kâr
Bu gûne sarsar-ı hasretle ber-bâd oldugum yirdür
- 4 Añılsun ol gülistân-ı safâ kim serv-i kadlerle
Çemende sâye-dâr-ı zîr-i şimşâd oldugum yirdür
- 5 Añılsun ol şikâristân-ı pür-âhû-yı vahşî kim
Çemende sâye-dâr-ı zîr-i şimşâd oldugum yirdür
- 6 Añılsun bir zamân ol kûh u sahrâ-yı mahabbet kim
Gehî Kays-ı belâ-keş gâh Ferhâd oldugum yirdür
- 7 Añılsun rûhı şâd olsun şehîd-i 'arsa-i 'ıškuñ
Benüm de çâk çâk-i tîg-ı pûlâd oldugum yirdür
- 8 Añılsun zikri hayr olsun yine pîr-i mugânuñ kim
Benüm mug-beçelerle 'ıyşa mu'tâd oldugum yirdür
- 9 Añılsun ey **Mezâkî** ol debistân-ı me'ânî kim
Dahi şâkird iken bir böyle üstâd oldugum yirdür

122

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Sûz-ı hasretle gönül kim şimdi dem-sâzum budur
Sırr-ı la'l-i yâri yâd itdükçe hem-râzum budur

- 2 Âşiyân-ı sûz-ı şekîb olsam n'ola bülbül gibi
Dil degüldür 'andelîb-i şu'le-âvâzum budur
- 3 Âh kim çıkdı elümden gitdi ol vahşî gazâl
Vâdî-i hasretde hep şimdi tek ü tâzum budur
- 4 Bâdî-i hamyâze-i âgûş-ı ümmîd-i visâl
Sâyesin devr eyleyen serv-i ser-efrâzum budur
- 5 Çeşmi reh-zendür velâkin sad-şikâyet gamzeden
Düzd-i sermâye-riyâ-yı kîse-perdâzum budur
- 6 Sînemi pür zahm-ı peykân-ı tegâfûl eyleyen
Rüstem-i ebrû-kemân-ı nâvek-endâzum budur
- 7 Gerçi çok şâhin uçurdum behle-i yâ-hû ile
Şimdi dest-âmûz-ı nâz u 'işve-şeh-bâzum budur
- 8 Bezm-i meyde nagme itse gûş iden hayrân olur
İşte ol perde-nevâz-ı şîve vü nâzum budur
- 9 Yok degüldür mülk-i hüsn içre güzeller çok velî
Dil-ber-i hâtır-pesendüm yâr-ı mümtâzum budur
- 10 Ey **Mezâkî** rû-şinâs-ı şeh-r-i nazm olsam n'ola
'Urfî-i mu'ciz-dem-i Rûmum ki Şirâzum budur

123

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 O hatt ki gird-i ruh-ı lâle-gûna yazmışlar
Anuñ misâlini levh-ı derûna yazmışlar
- 2 Hilâl-i ebrû-yı cânânı eyleyüp tasvîr
Felekde mâh-ı nevi bir nümûne yazmışlar

- 3 Nedür bu nakş u nigâr-ı hayâl-i dil-ber kim
Beyâz-dîde-i garka be-hûna yazmışlar
- 4 Nedür o nergis-i sâhir ki şekl-i sehârîn
Hezâr-ı nüsha-i sihr ü füsûna yazmışlar
- 5 Beşâret ey dil-i şeydâ ki nâm-ı Mecnûnı
Mu'âf-nâme-i ehl-i cünûna yazmışlar
- 6 Rakam-keşân hüner-i dest-i bürd-i Ferhâdı
Kitâbe-i kemer-i Bî-sütûna yazmışlar
- 7 **Mezâkî** şevk ile tigrâ-yı husrev-i tab'um
Berât-ı ragbet-i her zü-fünûna yazmışlar

124

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Dil-ber zer-i destâr u gül-i ber-seri n'eyler
Ol hüsn-i Hudâ-dâd meger zîveri n'eyler
- 2 Bu hüsn ile dünyâyı harâb itdi o âfet
Ferdâ-yı kıyâmetde 'aceb mahşeri n'eyler
- 3 Hurşîde tenezzül mi ider 'âşık-ı şeydâ
Mecnûn-ı melâmet-zede tâc-ı seri n'eyler
- 4 Rindân-ı Hüdâ-bîne yeter câm-ı şikeste
Bezm-i Cem ü âyîne-i İskenderi n'eyler
- 5 Ey 'âşık-ı bî-tâb bu temkîn ne belâdur
Bir zevrak-ı işkeste meger lengeri n'eyler
- 6 'Işk âteşi dilden tutuşur dâg ne lâzım
Hôd-sûz olur 'ûd-ı fenâ micmeri n'eyler

- 7 Bezl-i güher itse ne ‘aceb böyle **Mezâkî**
Gencûr-ı tabî’at bu kadar gevheri n’eyler

125

Mef’ûlü / Mefâ’îlü / Mefâ’îlü / Fe’ûlün

- 1 ‘Âşık elif-i şerha vü dâg-ı seri n’eyler
Mecnûn-ı felâket-zede bu zîveri n’eyler
- 2 Dil-haste-i ‘ışka ser ü sâ mân ne belâdur
Pervâne-i dil-sûhte bâl ü peri n’eyler
- 3 Ne gâze ne meşşâta gerek ol büt-i şûha
Bu hüsn-i Hudâ-dâd ile zîb ü ferî n’eyler
- 4 Zâhid de o meh-peykere meyl eyledi dirler
Bir bî-basar ol şem’-i ziyâ-küsteri n’eyler
- 5 Vâ’iz bize yâd eyleme enhâr-ı behiştî
Dil-teşne-i dîdâr-ı Hudâ Kevseri n’eyler
- 6 Dönmezse eger vefk u murâd üzre felekde
‘Ârif rasad-ı gerdiş-i heft-ahteri n’eyler
- 7 ‘Arz itmeyecek yâr-ı sühandâna **Mezâkî**
Şâ’ir dahi mecmû’a-i şî’r-i terî n’eyler

126

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

- 1 O kim vakt-i seher sâgar çeküp def’-i humâr eyler
‘Arûs-ı neşveye câm-ı meyi âyîne-dâr eyler
- 2 O kim bir câm-ı âhû-nakş ile sâgar alur deste
Miyân-ı meclis-i meyde ‘aceb sayd u şikâr eyler

- 3 O deñlü bezm-i germ-â-germ-i gülde sîne-sûz olmuş
Ki âh itdükçe bülbül sahn-ı bâğı pür-şerâr eyler
- 4 Gül ü bülbül kadehle kulkul-i halk-ı surâhîdür
Hazân vaktinde de rindân safâ-yı nev-bahâr eyler
- 5 Ayagı şevk ile yirler basar mı şimdi rindânunñ
Sabâ berg-i gül-i ra'nâyı ferş-i reh-güzâr eyler
- 6 Hased ol rind-i bî-pervâya ki râh-ı melâmetde
Sebû-yı bâdeyi ber-dûş-ı tarh-ı neng ü 'âr eyler
- 7 N'ola meyl-i leh-i sâkî nümâyân olsa âhumdan
Siyeh-mest-i heves râz-ı derûnın âşikâr eyler
- 8 Sakın teh-cür'a-i câm-ı tecâvüzden bu efrâtı
Ne hûş-yâr-ı kadeh-peymâ ne mest-i hûş-yâr eyler
- 9 İdüp Rûm illerün zevkin **Mezâkî** sâde-rûlarla
Göñül ne meyl-i İstanbul ne fikr-i Üsküdâr eyler

127

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Hased o bülbüle kim nev-bahârı bâkîdür
Hemîşe dâ'îye-i âh ü zârı bâkîdür
- 2 Kurıldı dâm-ı tegâfûl firâz-ı gül-bünde
Bu gülşenünñ gül (ü) bülbül şikârı bâkîdür
- 3 Felekde sâkî-i gül-ruhla câm-ı mül var iken
Bu köhne gam-gedenünñ gam-güsârı bâkîdür
- 4 Piyâle-nûş-ı mahabbetde derd-i ser n'eyler
'îlâc-ı âfet-i renc-i humârı bâkîdür

- 5 Nedür bu sûret-i hüsn-i bedî'-i turfe-misâl
K'anuñ nümûne-i nakş u nigârı bâkîdür
- 6 Ne deñlü nâdir ise mû-şikâf 'işve vü nâz
Bu san'atuñ yine hıred-kârı bâkîdür
- 7 Sakın sakın ki bu bezm-i mahabbetüñ şimdi
Fedâyı meşreb-i hançer-güzârı bâkîdür
- 8 Sipihrüñ eyle tahammül cefâ vü cevrine kim
Telâfî-i sitem-i bî-şumârı bâkîdür
- 9 N'ola **Mezâkî** yine dür-feşân-ı nazm olsam
Bu lüccenüñ güher-i âb-dârı bâkîdür

128

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu meclisüñ ki büt-i şîve-kârı bâkîdür
Bu devr-i sâgar-ı 'ışkuñ medârı bâkîdür
- 2 Safâ-yı meclis-i vuslat fenâ-pezîr olmaz
Hemîşe lezzet-i bûs u kenârı bâkîdür
- 3 Hezâr-ı bâg-ı mahabbet nice hamûş olsun
Bu gül-şenüñ güli her dem hezârı bâkîdür
- 4 Gurûr eylesesün tâc-ı zerle mihr-i münîr
Küleht-ribâ-yı ser-i ıftihârı bâkîdür
- 5 Metâ'-ı mihr ü mahabbetde hîç kesâd olmaz
Kilîd-i kufl-ı der-i kâr ü bârı bâkîdür
- 6 Göñül ol âteş-i cân-sûz ile tutuşmuşdur
Ki berk-ı hırmen-i sabr u karârı bâkîdür

- 7 Çemen ko gonca-dehenlerle hod-fürûş olsun
Gül-i ser-i sipeh-i i'tibârı bâkîdür
- 8 Tehî-kemend-i hevâ-yı visâl-i yâr olma
Bu sayd-gâh-ı ümîdüñ şikârı bâkîdür
- 9 **Mezâkî** sanma tehî-cilve-gâh-ı hûbânı
Bu 'arsanuñ yine bir şeh-süvârı bâkîdür

129

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Her kaçan bezm-i meye sâgar ile bâde gelür
Zakan u la'l-i leb-i yâr hemân yâda gelür
- 2 Ne 'aceb cây-ı ferah-küster olur mey-hâne
Aña def'-i gam için bende vü âzâde gelür
- 3 Ol perî-çehre gibi bûkalemûn şekl olmaz
Bezme geldükçe birer sûret-i zîbâda gelür
- 4 Gam-ı hicr-i leb-i cânâneyi takrîr itsem
Ney ü def hasret ile nâle vü feryâda gelür
- 5 Gonca-leblerle **Mezâkî** hele 'işret idelüm
Vakti vardur yetişür ol gül-i ra'nâ da gelür

130

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Ol gamzeler ki tâ bu kadar saf-şikâf olur
Meydân-ı 'ışk içinde dahi çok masâf olur
- 2 Cânâ cemâlüñ itme nazardan meded dirîg
Âhir ol âyine giderek der-gılâf olur

- 3 Lây-ı firâkı hoş görelüm şevk-i vasl ile
Bir bâdedür bu kim giderek soñra sâf olur
- 4 Hâlî olur mı hiç der-i beytü'l-harâm-ı 'ışk
Bir Ka'bedür ki anda hemîşe tavâf olur
- 5 Bir dest-bürd-i sarsar-ı sahrâ-yı 'ışk ile
Kâh-ı za'af-ı ber-zeber-i kûh-ı Kâf olur
- 6 Zâhid ne deñlü da'vî-i kurb eylese yine
Ber-muktezâ-yı sıdk-ı mahabbet hilâf olur
- 7 Bilmez harîf-i mey-gede çûn u çirâ nedür
Vâ'iz esîr-i keşmekeş-i ihtilâf olur
- 8 Sad el-hazer o cür'a-keş-i seyr-i çeşme kim
Hursend-i nîm-i lokma-i hvân-ı kifâf olur
- 9 Çokdur **Mezâkî** tâ bu kadar da'vî-i kemâl
Şâ'ir egerçi mâyil-i lâf ü güzâf olur

131

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Göñül rûşen-çerâğ-ı şu'le-i Tûr-ı mahabbetdür
Şikâf-ı sîneden zâhir olan nûr-ı mahabbetdür
- 2 Sakın keşf eyleme nâ-dâna sırr-ı la'l-i cânânı
Der-i genc-i nihânı râz-ı mestûr-ı mahabbetdür
- 3 Nazar kıl ebrû-yı yâra gör ol hatt u dil-âvîzi
O bir tugrâ-yı garrâdur bu mensûr-ı mahabbetdür
- 4 'Îlâcında mesîhâ-yı zamân olsa n'ola 'âciz
Dil-i sad-pâre kim pür-zahm-ı nâsûr-ı mahabbetdür

- 5 N'ola şîrîn-lebân şûrîde itse bu dil-i zârı
Şeker-hand-ı bütân bâdî-i sad-şûr-ı mahabbetdür
- 6 Kanâ'at kıl hayâl-i yâra geç pervâz-ı vuslatdan
Temennâ-yı per ü bâl âfet-i mûr-ı mahabbetdür
- 7 N'ola kıl-i **Mezâkî** böyle gevher-senc-i 'ışk olsa
O bir genc-i îlâhîdür bu gencûr-ı mahabbetdür

132

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Fezâ-yı sîne ki pür-dâg-ı nâr-ı hasretdür
Şüküfte-lâle-sitân-ı bahâr-ı hasretdür
- 2 N'ola bu sîne-i pür-şerha üzre aksa yaşum
O vâdî-i gam u bu cûy-bâr-ı hasretdür
- 3 Gül-âb-ı gül-bün-i bâg-ı cinân ile gitmez
Bu derd-i ser ki sudâ'-ı humâr-ı hasretdür
- 4 Kenârın egme vü yâd itme bâd-ı şurtasını
Bu bahr-i fûrkat ile rûzgâr-ı hasretdür
- 5 Dil-i hazîn-i **Mezâkî** küşâde olsa dahi
Misâl-i lâle yine dâg-dâr-ı hasretdür

133

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Gelüp üftâdeler saf saf olup 'arz-ı niyâz eyler
O şûh-ı nâzenîn anlar niyâz itdükçe nâz eyler
- 2 Sakın mücrim idinme gamze-i gammâz-ı dil-dârı
O bir ser-mest-i bî-pervâdur âhir keşf-i râz eyler

- 3 Dil-i âhen-nihâd-ı dil-bere te'sîr ider lâ-büd
Kaçan 'âşık derûn-ı dilde âh-ı cân-güdâz eyler
- 4 Düşenler râh-ı 'ışka şevk-i fikr-i vasl-ı yâr ile
Ne reh-zenden hazer ne terk-i serden ihtirâz eyler
- 5 Belâ-yı hicr ü sevdâ-yı ser-i zülfüñle sultânum
Mezâkî dahi çok endîşe-i dûr u dirâz eyler

134

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'Ârızuñ dil gâh gonca geh küşâde-gül sanur
Kâkülüñ hûd gâh reyhân gâh olur sünbül sanur
- 2 Âteşîn-rûyuñda cânâ hâl-i müşgînüñ gören
Nâr-ı sûzân içre sihr için konan fülful sanur
- 3 Zülf-i pür-çînüñ temâşâ eyleyen dîvâneler
Kimisi zencîr zan eyler kimisi gull sanur
- 4 Biz Ezel bezminde lâ-ya'kıl olan 'âşıklaruz
Müdde'î ammâ bizi medhûş-ı keyf-i mül sanur
- 5 Ey **Mezâkî** âferîn tab'-ı terennüm-rîzüñe
Gûş idenler nagmeñi hep nagme-i bülbül sanur

135

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 'İşk âb u hâk-i sıdk u safâdan zuhûr ider
Ol kîmiyâ bu arz ile mâdan zuhûr ider

- 2 Bak kalb-i pâk-i 'âşika kim sûret-i cemâl
Mir'ât-ı sâf-çehre-nümâdan zuhûr ider
- 3 Sâhib-kırân-ı gamze ki kasd-ı neberd ide
Tahte'l-livâ-yı zülf-i dü-tâdan zuhûr ider
- 4 Sad el-hazer o gamze-i ebrû-penâhdan
Bir tîrdür ki kûs-ı kazâdan zuhûr ider
- 5 Bil kadr-i tûtiyâ-yı hat-ı la'l-i dil-beri
Nûr-ı basar o kuhl-ı cilâdan zuhûr ider
- 6 Âh eyledükçe sırr-ı leb-i yâr fâş olur
Râz-ı derûn-ı gonca sabâdan zuhûr ider
- 7 Hâk olsa da vücûd-ı şehîdân-ı tîg-ı 'ışk
Bir gird-bâd olur da fezâdan zuhûr ider
- 8 'Uşşâk-ı hasta nâle Mesîh olsa n'eylesün
Gitdükçe derd-i 'ışk devâdan zuhûr ider
- 9 Var hâk-bîz-i kûçe-i 'ışk ol **Mezâkî** kim
Nakd-i bekâ gubâr-ı fenâdan zuhûr ider

136

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Bir cür'a meyle 'âşık-ı bî-dil dilîr olur
Bir mûr-ı nâ-tüvân ise de şîr-gîr olur
- 2 Bakdukça nakş-ı câm-ı cihân-bîne ehl-i dil
Her sırr-ı ser-be-mihr-i felekden habîr olur
- 3 Gâhî olur ki rind-i tarab-gâh-ı mey-fürûş
Gûyâ felekde husrev-i gerdûn serîr olur

- 4 Bilmem nedür bu 'işret-i rindân-ı bâde-hvâr
Kim birbiriyle hem-dem-i ülfet-pezîr olur
- 5 Sâkî ne gûne sihr ider ol çeşm-i pür-füsûn
Kim bir nazarda biñ dil-i âzâd esîr olur
- 6 Mir'ât-ı tab'-ı sâf-ı **Mezâkî** gibi müdâm
Sâgar-keşân-ı mey-gede rûşen-zamîr olur

137

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Nice bir tîg-ı sitem zahm-ı melâmet bir olur
Yeter ey şûh-ı cefâ-pîşe siyâset bir olur
- 2 Böyle kalursa eger sûziş-i hasret dilde
Sînede penbe-i sad-dâg-ı felâket bir olur
- 3 Çok olur 'âşık u ma'sûk cihânda ammâ
Bir gelür Leylâ vü Mecnûn mahabbet bir olur
- 4 Olma ser-keşte-i devr-i felek-i dâyire-sâz
Kutb-ı ser-halka-i pergâr-ı velâyet bir olur
- 5 Mîz-bân-ı felegüñ lutfına magrûr olma
Bunda mihmân-ı ciger-hvâra ziyâfet bir olur
- 6 Uyma her gûl-i beyâbâniye ey dil hazer it
Rehber-i râhile-i râh-ı hidâyet bir olur
- 7 Ey **Mezâkî** yûri dil-beste-i ikbâl olma
Rütbe-i şâh u gedâ rûz-ı kıyâmet bir olur

138

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Hûblar 'âşîka cevriyle keder virmezler
Sûd-mend-i siteme bîm-i zarâr virmezler
- 2 Çeşm-i giryâna bu hûrşîd-i cemâlân-efsûs
Ruhsat-ı nazra virüp tâb-ı nazar virmezler
- 3 Böyledür kâ'ide-i kand-ı lebân-ı 'âlem
Zehr-i nûşân-ı gama teng-i şeker virmezler
- 4 Bâde-i 'işve-fürûşân-ı cihândan feryâd
Huşk-magz-ı eleme ş'u'le-i ter virmezler
- 5 Sîne-sûzân-ı mahabbet n'ola mümtâz olsa
Herkesi lâle gibi dâg-ı ciger virmezler
- 6 Kadr-i dürd-i mey-i nâbi ne bilürmiş zâhid
Öyle bir kûr-dile kuhl-ı basar virmezler
- 7 Merd iseñ tîg-ı mahabbetle şehîd-i 'ışk ol
Yohsa bu yolda hemân bî-hûde ser virmezler
- 8 Ey gönül tâ bu kadar 'ışk ile magrûr olma
Zerreyle cilve-i hurşîd-i seher virmezler
- 9 Ey **Mezâkî** ne bilür kıymet-i nazmuñ nâ-dân
Öyle bir pîle-vere dür ü güher virmezler

139

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Sanma kan dökmeñde bir hûnî nigâhı böyledür
Yoklasañ ol şeh-süvâruñ hep sipâhı böyledür

- 2 Haşre dek mânend-i lâle mühr-dâr olsañ n'ola
Sîne-sûzân-ı gamuñ dâg-ı siyâhı böyledür
- 3 Şâm-ı fürkat hûn-ı hasret rûz-ı vasl eşk-i sürûr
Mâcerâ-yı çeşm-i ter geh şöyle gâhî böyledür
- 4 'Âkıbet üftâdesi Yûsuf gibi sultân olur
Râh-ı 'ışkuñ teng ü tîre ka'r-ı çâhı böyledür
- 5 Bir nazarda gevher-i maksûd-ı perverde ider
Âsumân-ı himmetüñ hurşîd ü mâhı böyledür
- 6 Ey **Mezâkî** rind iseñ dâyim küşâde-meşreb ol
Muktezâ-yı neşve-i feyz-i ilâhî böyledür

140

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Hep kolumda resm-i dâg-ı âteşînem tâzedür
Hep gül-i pîrâye-bahş-ı âsitînem tâzedür
- 2 Âb-yârî-i sirişk-i dîde-i hûn-bâr ile
Bâg-ı dilde hem gül-ü hem yâsemînem tâzedür
- 3 Reşha-i feyz-ı hevâ-yı bâg-ı vasl-ı yâr ile
Nev-bahâr-ı ârzû-yı dil-nişînem tâzedür
- 4 Eyledi şemşîr-i gamzeyle beni hâtır-fikâr
Kim henüz zahm-ı dil-i endûh-gînem tâzedür
- 5 Tünd-bâd-ı âh-ı 'uşşâka tahammül eylemez
Nev-resîde ol nihâl-i nâzenînem tâzedür
- 6 Ey **Mezâkî** gonca efrûz-ı hayâl olsa n'ola
Gül-bün-i ta'bîr-i nazm-ı nev-zemînem tâzedür

141

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Dil-ber-i mahcûba baksañ 'ârızı gül gösterür
Hey'et-i çâh-ı zenehdânı karanfûl gösterür
- 2 Mest olup şahbâ-yı 'ışk-ı yâr ile her şeb felek
Pür ider cürm-i hilâli sâgar-ı mül gösterür
- 3 Sanma kim kavs-i kuzah izhâr ider gerdûn-ı dîn
Geçmege cûy-ı fenâ-yı 'âlemi pül gösterür
- 4 Şîvesinden karşumuzda tâzeler destârını
'Âşika ol dil-ber-i mümtâz-ı kâkül gösterür
- 5 Şerhalar çekdüm **Mezâkî** dağları yakdum aña
Yâra sînem geh karanfûl gâh sünbül gösterür

142

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Yazanlar peykerüm yanumda bir mahbûb yazmışlar
'Aceb nakş-ı garîb itmişler el-hak hûb yazmışlar
- 2 Musavverler yazup tasvîr-i zülf ü hâl-i dil-dârı
Ham-ı çevgân-ı müşgîne mu'anber top yazmışlar
- 3 Felekde nakş idenler kûh-kenle sûret-i hâlüm
Anı bir tîre-zen ammâ beni ser-kûb yazmışlar
- 4 Temâşâ eyledüm nakş u nigâr-ı tal'at-ı yâri
İki ebrû-yı gurrâsın 'aceb mergûb yazmışlar
- 5 Ser-i zülfinde hâli necm-i gîsû-dâra beñzer kim
Anuñ devrinde bunca fitne vü âşûb yazmışlar

- 6 Rakam-sencân-ı sırr-ı kıl-k-i mahabbetle
Velî hem tâlib-i dîdâr u hem matlûb yazmışlar
- 7 **Mezâkî** sen ne gam yirsin 'adû-yı kîne-küsterden
Bi-hamdi'llâh seni gâlib anı maglûb yazmışlar

143

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bu meclis içre ki peymâne ber-karâra döner
Gehî hilâl ü gehî mihr-i tâb-dâra döner
- 2 Ne celb-i şevk ü ne def'-i gam-ı humâr eyler
Felek bu sâgar-ı zerrîn ile ne kâra döner
- 3 Hayâl-i hatt-ı lebûñle piyâle-nûş olsam
Neşât-ı bâde hemân neşve-i gubâra döner
- 4 Nihânı vasluña 'âlem kadeh-keş-i ümmîd
Nühüfte-bezm-i tarab sâgar âşikâra döner
- 5 Nedür bu şerm ü hayâ-yı nigâh-ı hasret kim
İrişmedin dahi ruhsârûña nazâra döner
- 6 Göñül ki zevrak-ı mevc-âşinâ-yı hayretdür
Na yaña dönse yine basr-ı bî-kenâra döner
- 7 Bu perverişle **Mezâkî** sadefçe-i dilde
Le'âl-i nazm-ı terüñ dürr-i şâh-vâra döner

144

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Âh kim ol bî-vefâ cevr ü cefâsın artırur
Ehl-i 'ışkuñ sûz-ı dâg-ı ibtilâsın artırur

- 2 Hat degüldür saykal-ı âyîne-i idrâkdür
Durma mir'ât-ı derûnuñ incilâsın artırur
- 3 Sûz-ı dil tûfân-ı giryemden 'ayân oldı henüz
Dîde-i gam-dîde turmaz mâcerâsın artırur
- 4 Sûz-ı fûrkatle füzûn olsa n'ola şevk-i cemâl
K'ez hasret şem'-i ümmîdüñ ziyâsın artırur
- 5 Dâg dâg-ı sîne eşk-i dîdeden şâdâb olur
Feyz-ı bârân gül-şenüñ neşv ü nemâsın artırur
- 6 Gamze-i hançer be-dest ü nûş-hand lebleri
'Âşık-ı dil-hastenüñ havf ü recâsın artırur
- 7 Ey **Mezâkî** hâk-sâr olmakdan itme ihtirâz
Gevherüñ gerd-i yetîmi çok bahâsın artırur

145

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Hüsni kim mihr-i cemâl-i tâb-dârın gösterür
Bir 'aceb âyîne-der-âyîne-dârın gösterür
- 2 'Âşık-ı dil-dâde kim sabr u tahammül 'arz ider
Hvâce-i bâzâr-ı gamdur kâr u bârın gösterür
- 3 Rind odur kim bezm-i da'vâ-yı mahabbetde müdâm
Sübha-senc-i zühde câm-ı hoş-güvârın gösterür
- 4 Bâgda sohbet-i murâd itsem çemen-pîrâ-yı 'ışk
Güllerin pinhân idüp gül-bünde hârın gösterür
- 5 Bezm-i meyde yâre düz-dîde nigâh itsem eger
Çeşm-i mesti gamze-i hançer güzârın gösterür

- 6 Beste-i fitrâk idüp nahçîrini ol şeh-levend
Murg-ı dil-sayyâd be-der-sayd u şikârın gösterür
- 7 Ey **Mezâkî** böyle gevher-senc olan erbâb-ı dil
Birbirine silk-i dürr-i şâh-varın gösterür

146

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Dilde heves-i hikmet-i gerdûn ne belâdur
Teşvîş-i gam-ı 'akl-ı Felâtûn ne belâdur
- 2 Olmuş tütalum 'akl-ı Felâtûn da müyesser
Bu baht-ı bed ü tâli'-i vârun ne belâdur
- 3 Gel mest-i müdâm ol da yûri gamdan emîn ol
Erbâb-ı dile bîm-i şebîhûn ne belâdur
- 4 Bir hırkaya çek başımı geç efsar-i zerden
Âzâde ser ü tâc-ı Ferîdûn ne belâdur
- 5 Biz mâlik-i iksîr-i fenâyuz bize ey dil
Şimden gerü gencîne-i kârûn ne belâdur
- 6 Sad-pâre iken bu dil-i âvâreye cânâ
Ol hançer ile ol kad-i mevzûn ne belâdur
- 7 Har-mühre kadar ragbeti yok lûlû-yi nazmuñ
Ya fark-ı sifâl u dür-i meknûn ne belâdur
- 8 Efsûnı ko i'câz-ı tırâz ol çü **Mezâkî**
Ger sihr-i helâl olsa da efsûn ne belâdur

147

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Gîsû ki fark-ı yâr-ı ser-efrâza bestedür
Ol şukkadur ki ser-'alem-i nâza bestedür
- 2 Ol 'ukdeler ki turre-i pür-pîç ü hamdadur
Dâm-ı firîb-i gamze-i gammâza bestedür
- 3 Ol perdeler ki nagme-nevâz-ı niyâzdur
Kânûn-ı nâz-ı dil-ber-i dem-sâza bestedür
- 4 Hırz-ı emân-ı âfet-i terk-i tarîk-i 'ışk
Bâzû-yı şevk-ı 'âşık-ı ser-bâza bestedür
- 5 Meyl itmez ehl-i himmet o nakd-i visâle kim
Ser-kîse-i ta'alluk-ı enbâza bestedür
- 6 Gûş it **Mezâkî** bu gazel-i nev-terâneyi
Tâze-zebân tâze-edâ tâze-bestedür

148

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Lâle micmer yakdı yir yir geldi bûy-ı nev-bahâr
Tâzelendi dilde dâg-ı ârzû-yı nev-bahâr
- 2 Nakd-i jâle pây-ı müzd-i bülbül olsa çok degül
Hayli müddetdür ki eyler cüst (u) cû-yı nev-bahâr
- 3 Jâle(y)i rîzân degül gül-gonca-i nev-hîzden
Tâb-ı mülden reşha-pâş oldu sebû-yı nev-bahâr
- 4 Cüst (u) cû itse n'ola gül-zârı her şeb tâ seher
Bülbül olmuş pâs-bân-ı çârsû-yı nev-bahâr

- 5 Na'ra-i mestân ile gülbânk-i mürgân-ı çemen
İtdi sahn-ı gül-şeni pür hây u hûy-ı nev-bahâr
- 6 Tâb-ı mülden hûy-feşân olsa ruh-ı dil-ber olur
Ol gül-i bâg-ı tarab bu âb-rûy-ı nev-bahâr
- 7 Meclis-i sultân-ı nev-rûzı yine zeyn itmege
Gül kadehdür jâle mey gonce kedû-yı nev-bahâr
- 8 Bezm-i gülde bülbül-i tab'-ı **Mezâkî** dür bu gün
Lâ'übâli bir nedîm-i bezle-gûy-ı nev-bahâr

149

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Yeter oldı sitem-i gamze-i cellâd yeter
Yeter ey şûh-ı cefâ-pîşe bu bî-dâd yeter
- 2 Kâviş-i hâtır-ı dil-haste-i 'ışka cânâ
Nîş-i müjgân bedel-i neşter-i fessâd yeter
- 3 Gam degül çâh-ı zenehdâna düşerse dil-i zâr
Ser-i zülf aña ser-i rişte-i imdâd yeter
- 4 Dili 'ışk itdi harâb âteş-i fûrkat ne belâ
Öyle şem'e zarar-ı reh-güzer-i bâd yeter
- 5 Niçe bir böyle esîr-i gam-ı hicrân olayum
Eyle kurbânuñ olam bendeni âzâd yeter
- 6 Mey-i vasl olmaz ise dürdî-i hasret olsun
Bu kadar mâye-i şevk-i dil-i nâ-şâd yeter
- 7 Sayd-bendân-ı heves n'eylesün ol âhûya kim
Ne gelür dâma düşer ne aña sayyâd yeter

- 8 Bilinür sûziş-i dil girye-i hûnînumden
Şâhid-i dâg-ı derûn eşk-i ciger-zâd yeter
- 9 Garazuñ 'arz-ı hüner itmek ise 'âlemde
Ey **Mezâkî** saña bu tab'-ı Hudâ-dâd yeter

150

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 'Âşıkâ seyr-i cemâlüñ geh ü bî-gâh yeter
Ayda bir kerre yüzüñ gördüğüm ey mâh yeter
- 2 Tâlib-i vuslat iseñ nâzına bakma yârüñ
Keh-rübâ-yı talebe şevk-i per-i kâh yeter
- 3 Şâhid-i dâg-ı ciger mâ-sadak-ı hûn-ı derûn
Âh-ı dil-sûz ile bu nâle-i cân-gâh yeter
- 4 İtdügin bulsa münâfık n'ola pâdâş-ı nifâk
Girye-i nîm-şeb ü âh-ı seher-gâh yeter
- 5 Kâr-ı ihvân-ı zamân n'eydüğini ister iseñ
Kıssa-i Hazret-i Yûsuf haber-i çâh yeter
- 6 Bedî-i düşmen-i bed-hvâha güvâh ise murâd
Hâric-âheng-i girân nagme-i efvâh yeter
- 7 Kim ider şekve meger cevri-i felekden şimdi
Hâne-sûz-ı emel ol âteş-i nâ-gâh yeter
- 8 Tualum kim esed-i bîşe-i sıdk olmışsın
Şîr-i mürde şerer-i hîle-i rûbâh yeter
- 9 Hazer ey nâ-halef-i silsile-i dihkân kim
Hirmen-i 'ömrüñe bir sâ'ika-i âh yeter

- 10 Ey **Mezâkî** ko bu da'vâyı ko ma'lûm oldı
Ger güvâh ise garaz Hazret-i Allâh yeter
- 11 Sen hemân Ka'be-i maksûda teveccüh eyle
Rehber-i lutf-ı İlâhî saña hem-râh yeter
- 12 Gam yime Âsaf-ı ferhunde-kadem sâg olsun
Bûñ deminde saña ol Hızr-ı dil-âgâh yeter
- 13 Fâzıl-ı nükte-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Kim penâhuñ hemân ol Âsaf-ı Cem-câh yeter
- 14 Ey kerem-kâr-ı cihân bencileyin mazlûma
Nazar-ı 'âtıfet ü himmet-i dil-hvâh yeter
- 15 Pâdişeh-mertebe düstûr-ı cihânsın şimdi
Lutfuña rif'at-ı baht-ı şeref-i şâh yeter
- 16 Eşheb-i 'ömr-i sebük-seyr ise maksûd eger
'Arsa-i şasta sebük-tâzî-i pencâh yeter
- 17 Turalum lâyıık-ı teşrîf-i dü-bâlâ degülüm
Kamet-i haddüme bir hil'at-ı kûtâh yeter
- 18 'Ömrüñ efzûn ide Hak tâ ki nizâm-ı dehre
Zât-ı pâküñ gibi bir 'ârifi bi'llâh yeter

151

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Ol meh-cemâl gâh 'ayân geh nihân olur
Hem çün hilâl gâh 'ayân geh nihân olur
- 2 Âmed-şud-ı sa'âdet-i dünyâ 'aceb degül
Zıll-i hayâl gâh 'ayân geh nihân olur

- 3 Böyle h c m-1 hayret ile levh-1 sînede
Fikr-i visâl gâh ‘ayân geh nihân olur
- 4 ‘işveyle hande itse deh mında l -cerem
Silk-i le’ l gâh ‘ayân geh nihân olur
- 5 Tahr k idince k k lini b d-1 nev-bahâr
Ol hatt u hâl gâh ‘ayân geh nihân olur
- 6 N ziyla güft   g ya gelince dehen degül
Mim-i mak l gâh ‘ayân geh nihân olur
- 7 El-hak **Mezâkî** za’f-1 mahabbetle cismimiz
Zerre-misâl gâh ‘ayân geh nihân olur

152

Mefâ’ilün / Fe’ilâtün / Mefâ’ilün / Fe’ilün

- 1 Gönül cihân-1 gamu n bahr-i p r-hur Őıdur
Bu mevc-h z-i melâmet kem ne c Őıdur
- 2 Bir n-1 sîne-i s z n-1 ‘ Őıkı g r kim
Őer re-p Ő-1 derûn d g-1 Şu’le-p Őıdur
- 3 Piyâle-keşleri  b-1 hayâta n z eyler
O meclis n ki gönül rind-i c r’a-n Őıdur
- 4 O dil ki halka be-g Ő-1 ümîd idi Şimdi
Kalender n-1 cih nu n derîde-g Őıdur
- 5 Hased o rind dil-efkâr-1 t g-1 ta’neye kim
Nemek-feşân-1 tahammül leb-i ham Őıdur
- 6 C n n-1 ‘işk ile meşreb-pesend-i Mecnûn ol
Bel -y1 ‘ Őık-1 Şûrîde ‘akl u h Őıdur

7 ‘Aceb mi bülbül iderse nevâ-yı mestâne
Nihâl-i gonca nedîm-i sebû-be-dûşıdır

8 Ko böyle turrelerin rûy-pûş-ı nâz itsün
O şeh-levende münâsib siyâh pûşıdır

9 Tahayyül-i leb-i dil-berle nazma virde revâc
Mezâkî Mısr-ı hayâlün şeker-fürûşıdır

153

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

1 Neşât-ı ‘ışk ile ‘âlemde dil-gîr olduğum yokdur
Hezâr-ı nagme-sencüm murg-ı tasvîr olduğum yokdur

2 Ne lâzım sübha-i sad-dâne-i zerk ü riyâ elde
Giriftâr-ı şikenc-i dâm-ı tezvîr olduğum yokdur

3 Doyar mı ‘âşık-ı şeydâ meger hvân-ı melâhatdan
Gürisne-çeşm-i dîdârum ki hiç sır olduğum yokdur

4 Misâl-i lâle sad-pâre olup tîg-ı mahabbetle
Siper-berdûş-ı def’-i zahm-ı şemşîr olduğum yokdur

5 İdüp âmâde âteş-gîre-i himmet müdârâmı
Zebûn-ı pençe-i işkence-i şîr olduğum yokdur

6 Cünûn-ı ‘ışk-ı sahrâ-neverd-i bâd-peymâyum
Benüm Mecnûn gibi pâ-bend-i zencîr olduğum yokdur

7 Safâ-yı âb-ı Hızr-ı ‘ışk pîri nev-civân eyler
Henüz şevk-i mahabbetle dahi pîr olduğum yokdur

8 Ben ol ferzâne-sayyâd-ı hümâ-sayd-ı hayâlüm kim
Bu deşt içre tehî fitrâk-ı nahçîr olduğum yokdur

- 9 **Mezâkî** nev-be-nev tâze-edâdur nazm-ı rengînüm
Rüfû-kâr-ı kelâm-ı köhne-ta'bîr oldugum yokdur

154

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Murg-ı dil 'ışkuñla nahlistân-ı zâr üstündedir
Bâz-ı çeşm-i tîz-pervâzuñ şikâr üstündedir
- 2 Düzd-i çeşmüñden harâb olmakdadur iklîm-i ten
Ol nigâh-ı fitne cevher lahza kâr üstündedir
- 3 N'ola zîr-i bâd-bânuñ olsa hûbân-ı cihân
Keşti-i esbâb-ı hüsnüñ rûzgâr üstündedir
- 4 Der-kenâr itmiş anı bahr-i melâhat-güyyiâ
Hâl-i 'anber-bû ki la'l-i âb-dâr üstündedir
- 5 Vasf ider ruh-sâr-ı pür-tâbuñ **Mezâkî** dâyimâ
Hemçü gül âsâr-ı dest-i i'tibâr üstündedir

155

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Cihân-ı mihr ü mahabbet gibi cihân olmaz
Yamanı yahşi olur yahşisi yaman olmaz
- 2 Hoşâ hadîka-i pür-feyz-ı 'ışk-ı hûbân kim
Hazânı gül-şen olur gül-şeni hazân olmaz
- 3 Nedür bu derd-i şerer-pâş-ı nâr-ı hicrân kim
Dühânı âteş olur âteşi dühân olmaz
- 4 Makâm-ı rüşd-i harâbâtiyâne 'ışk olsun
Mügânı mürşid olur mürşidi mügân olmaz

- 5 O hûr-çehreden ayrı düşünce bir 'âşık
Cinânı düzah olur düzahı cinân olmaz
- 6 Budur fevâyidi bâzâryân-ı sûk-ı gamuñ
Ziyânı sûd olur sûdı hod ziyân olmaz
- 7 **Mezâkî** ben o defîne-küşâ-yı 'irfânım
Nihânı zâhir olur zâhiri nihân olmaz

156

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Biz ki keyfiyyet-i 'ışkı eleminden bilürüz
Renci râhat buluruz şevki gamından bilürüz
- 2 Gam-ı sahbâ gelicek hâtıra sad-cûş iderüz
Nakd-i câm-ı tarabı genc-i Ceminden bilürüz
- 3 Dilden âgâh oluruz cilve-i hüsn-i yâra
Büt-i hoş-peykeri beytü's-saneminden bilürüz
- 4 Dâg-ı dilden tuyaruz nâz-ı hayâl-i yâri
Âhû-yı vahşiyi nakş-ı kademinden bilürüz
- 5 Gamzesin yâd idicek Hızra te'essüf çekerüz
Küşte-i 'ışkı tîg-ı siteminden bilürüz
- 6 Dehenin bus idicek vuslata minnet mi kalur
Gül-i bâg-ı emeli gonca-feminden bilürüz
- 7 Halka-i silsile-i gerden-i rûhü'l- kudsî
Girih-i turre-i pür-pîç ü hamından bilürüz
- 8 'Âleme çeşm-i hakîkatle nigâh itdükçe
Yemi mevc-efkeni vü mevci yeminden bilürüz

- 9 Ey **Mezâkî** vireli mürde-dile tâze-hayât
O Mesîhâ- nefesi feyz-i deminden bilürüz
- 10 Ya'ni hem-nâm-ı Hudâvend-i rûsul kim kadrin
Pâye-i câh u 'ulüvv-i himeminden bilürüz
- 11 Mâh-ı hûşîd-i ziyâ Hazret-i Şâmîzâde
Kim şeb-i pür-tarabın subh-deminden bilürüz
- 12 Kâtibü's-sırrı şehen-şâhı re'isü'l-küttâb
Kim bu 'ünvânımı kilik ü rakamından bilürüz
- 13 O rakam-senc-i kerem kim nazar itdükçe hemân
Levh-ı mahfûz-ı ümîdi kaleminden bilürüz
- 14 Tab'ını fehm iderüz gül-şen-i idrâkinden
Bülbül-i kudsiyi bâg-ı İreminden bilürüz
- 15 Hüsn-i hulkı o kadar kim şeref-i fitratını
Lutf-ı zât-ı melekiyyü'ş-şiyeminden bilürüz
- 16 Zâtı dîvân-ı hümâyûna şeref-bahş olsun
Tâ ki lutf-ı hakı mahz-ı kereminden bilürüz

157

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Nükte-fehmân-ı ser-i kûşe-i ebrûyuz biz
Hem-zebân-ı nigeş-i çeşm-i sühan-gûyuz biz
- 2 Pâ-çenârî-i gülistân-ı mahabbet olalı
Sâye-perverde-i serv-i kad-i dil-cûyuz biz
- 3 Mâyil-i hâl-i ciger-kûşe-i çeşm-i yâruz
Dâg-ı dâg-ı heves-i nâfe-i âhûyuz biz

- 4 Hüsn ile 'ışk gibi âyîne-i yek-digerüz
O perî-peyker ile yek-dil ü yek-rûyuz biz
- 5 Bu kadar 'âşıkı sihr ile helâk itmiş iken
Yine gör şifte-i gamze-i câdûyuz biz
- 6 Suver-i râz-ı sipihre n'ola vâkıf olsak
Nâzır-ı safha-i âyîne-i zânûyuz biz
- 7 Ey **Mezâkî** göricek yâr-i melek-sîm-âbı
Şevk ile nâm-zed-i na'ra-i yâ-hûyuz biz

158

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Cânâ nüvid-i vuslatuñı gûş ider miyüz
Gûş-ı dile o gevheri mengûş ider miyüz
- 2 Kan agladukça girye-i şâdî-i vasl ile
Ol demleri felekde ferâmûş ider miyüz
- 3 Sâf olmaz ise dürd-i hum-ı 'ışka râzıyuz
Meclisde hiç tasavvur-ı ser-cûş ider miyüz
- 4 Ser-mest-i câm-ı bâde-i bezm-i Elest iken
Yâd-ı ifâkat-i dil-i medhûş ider miyüz
- 5 Bî-penbedür nümâyiş-i sad-dâg-ı sînemüz
Ol lâle-zâr-ı 'ışkı semen-pûş ider miyüz
- 6 Ey âhû-yı remîdesini cüst u cû ile
Âhir şikâr-ı halka-i âgûş ider miyüz
- 7 Bir gün **Mezâkî** böyle nevâ-senc-i 'ışk olup
Mürgân-ı bâğı şevk ile hâmûş ider miyüz

159

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Efsâne-i ümîd-i dil-i nâ-sipâsımız
Olmaz zebân-güzâr-ı leb-i iltimâsımız
- 2 Dihkân-ı kışt-i zâr-ı cihân-ı ferâgatüz
Pervîn-i hûşemüz meh-i nev ise dâsımız
- 3 İsbât-ı müdde'â-yı mahabbet yeter bu kim
Hâzır güvâh-ı sıdk-ı nefesdür 'atâsımız
- 4 Tâ görmeyince ders-i gam-ı 'ışkı bilmedük
Evvel semâ'i idi bizüm de kıyâsımız
- 5 Çokdan cihânda hâne-harâbuz **Mezâkiyâ**
'Âlem yıkılsa zerre kadar yok hirâsımız

160

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Olsa zencîr-i mahabbet ne 'aceb silsilemüz
Tengdür tab'-ı dil-i şîr gibi havsalamuz
- 2 Dil-i âzâde yine kâkülüne bend oldı
Geçdi zencîre meded gerden-i şîr-yelemüz
- 3 Yine fikr-i ser-i zülfüñle mukayyed oluruz
Bize mâni' olamaz keşmekeş-i gâyilemüz
- 4 Leb-i la'lüñ gibi bir kand-ı mükerrer bulamaz
Ugrasa Mısra dahi reh-güzer-i kâfilemüz
- 5 Gel berü ey gül-i ter yek-ten ü yek-tû olalum
Arada kalmaya bir jâle kadar fâsılamuz

- 6 Bahs-i 'ışk eyleyüp itseñ eger âheng-i sü'âl
'Akl-ı evvel dahi idrâk idemez mes'elemüz
- 7 Ey **Mezâkı** olamaz nazmımuza nîm-bahâ
Olsa sad-kîse-i pür-nakd-i temennâ sılamuz

161

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Başladı nâleye der-gerden olan silsilemüz
Oldı her halkası hem-savt-ı dehân-ı gelemüz
- 2 Kulkul-i şîşeyi gûş eyleyicek gül-şende
Şevk-i câm-ı gül ile bülbül olur bülbülemüz
- 3 Tende yok tâkat u biz râh-ı revân-ı 'ışkuz
Âh kim pây-be-gil kaldı bizüm râhilemüz
- 4 Yine ümmîd iderüz âb-ı zülâl-i vasluñ
Tutsa dünyâyı eger tâ bere-i gâyilemüz
- 5 Meh degüldür görinen biz şeh-i taht-ı 'ışkuz
Her gice subha degin turma yanar meş'alemüz
- 6 Biz anı bâl ü per-i himmet ile tayy iderüz
Ka'be-i vasla hezâr olsa dahi merhalemüz
- 7 Ey **Mezâkı** n'idelüm biz güher-i şâhânı
Genc-i gevher mi degüldür dil-i pür-âbilemüz

162

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Şeb-nişîn-i mahşer-i subh-ı safâyı n'eylerüz
Derdı dermân bilmişüz gayrı devâyı n'eylerüz

- 2 'Âşıkuz 'ışk ile âh itsek safâ kesb eylerüz
Biz küşâde-hâtıruz bâd-ı sabâyı n'eylerüz
- 3 Biz basîret sâhibi ehl-i nazar 'âşıklaruz
Sürme-sây-ı bînişüz kuhl-ı cilâyı n'eylerüz
- 4 Turre-i cânânedür ser-rişte-i ikbâlimüz
Zülf-i dil-ber var iken perr-i hümâyı n'eylerüz
- 5 Biz ki zîbak-rîz-i gûş-ı ârzû-yı devletüz
Hây u hûy-ı 'âlem ü savt u sadâyı n'eylerüz
- 6 Taşa çalsun sâzını râmiş-ger-i bezm-i felek
Hôd-be-hôd şevk-âşinâyuz deff ü nâyı n'eylerüz
- 7 Ey **Mezâkî** biz ki böyle tâze-gûy-ı 'âlemüz
Bâştân-ta'bîr ile köhne-edâyı n'eylerüz

163

Mütefâ'ilün / Fe'ûlün / Mütefâ'ilün / Fe'ûlün

- 1 Ne o gamzelerle hem-dem ne nigezle âşinâyuz
Yine bâde-nûş-ı 'ışkuz yine mest-i bî-nevâyuz
- 2 Dili zahm-ı nevk-i gamze ne gam itse böyle pür-hûn
Biz o neşter-i kazâyâ reg-i gerden-i rızâyuz
- 3 Baña dîr-bâş-ı 'işve dile çîn-i ebrû-yı nâz(*)
Bu şikence vü'itâba bu kadar neden sezâyuz
- 4 Yanalı o lâle-rûyuñ serimüzde dâg-ı 'ışkı
Dil-i 'andelîb-i zâra gül-i bâg-ı ibtilâyuz
- 5 Çü nesîm-i nev-bahârı açaruz o gül-'izârı
Bu nefes ki biz de vardur dem-i nefha-i sabâyuz

- 6 Ne hadeng-i gamze lâzım u ne sell-i seyf-i müjgân
Biz o şeh-vâr-ı hüsne dil ü cân ile fedâyuz
- 7 N'ola hód-fürûş olursak bu gazelle biz **Mezâkî**
Ki revâc-ı güft (ü) gû yok yine böyle hoş-edâyuz

164

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Ol şeb ki visâlûñle gönül mugtenem olmaz
Şeb tâ be-seher bil ki dü-dîde behem olmaz
- 2 Virdükde sabâ müjde-i teşrîf-i kudümüñ
Ol vakt-i mübârek gibi ferhunde-dem olmaz
- 3 Lâyık mı olur merhem-i bî-hûde visâle
Ol sîne ki sad-pâre-i tîg-ı sitem olmaz
- 4 'Ayb eyleme sâyeñ gibi dâmânuña düşsem
Ser-mest-i mahabbetde sebât-ı kadem olmaz
- 5 Sahbâ-yı gamuñ hâleti bir mülde bulunmaz
Her bâdede feyz-ı mey-i bezm-i kadem olmaz
- 6 Dîvâne-i 'ışkuñ olan âşüfteye cânâ
Gîsû gibi bir silsile-i ham-be-ham olmaz
- 7 Tasvîr-i hayâl-i sühan itdükçe **Mezâkî**
Endîşe-i zülfüñ gibi bir kıl kalem olmaz

165

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Bir dilde ki endîşe-i şâdı vü gam olmaz
Ser-keşte-i âmed-şud-ı lutf u sitem olmaz

- 2 Sad el-hased ol rind-i kadeh-nûşa ki dâyim
Ham yâze-keş-i dürd-i humâr-ı elem olmaz
- 3 Bir râyet-i âh olsa bize 'arsa-i gamda
Kim fülke-i hûrşîd aña zerrîn 'alem olmaz
- 4 Bir şâh-süvâruñ kulıyuz şimdi felekde
Kim atlas-ı gerdûn aña ferş-i kadem olmaz
- 5 Dervîş-i kühen-câme hakîr olsa 'aceb mi
Sultân-ı nemed-pûş-ı fenâ muhteşem olmaz
- 6 Derd-i dili tahrîr idelüm hûn-ı cigerle
Mektûb-ı mahabbetde sevâd-ı rakam olmaz
- 7 Bezm-i sühana virdi şeref tab'-ı **Mezâkî**
Ol meclise bir buncılayın câm-ı Cem olmaz

166

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Dilde heves-i şâdi vü ref'-i keder olmaz
Ol nahl-i temennâda belî berg ü ber olmaz
- 2 Bildüm göricek şûriş-i hâl-i ruh-ı yârı
Bir buncılayın fitne-i devr-i kamer olmaz
- 3 Şâyeste-i seyr-i ruh-ı cânân nice olsun
Ol dîde ki ser-çeşme-i hûn-ı ciger olmaz
- 4 Sad-giryeye idersek de sipihre eser itmez
Dâmân-ı felek bahr-i sirişk ile ter olmaz
- 5 Zâhid ne bilür kadr-i tecellî-i cemâli
A'mâ kişide pertev-i nûr-ı basar olmaz

- 6 Şem'-i harem-i hüsne takarrüb nice olsun
Pervâne-i pür-sûhtede bâl ü per olmaz
- 7 Kıymet mi olur böyle dür-i nazma **Mezâkî**
Hiç buncılayın silk-i le'âl-i hüner olmaz

167

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 'Âşıkda gam-ı 'ışk ile aslâ keder olmaz
Sahbâ-yı mahabbetde belî derd-i ser olmaz
- 2 Tûtî-i nagaz-gû çok olur şehir-i sühandâ
Ammâ leb-i dil-ber gibi teng-i şeker olmaz
- 3 Yanmakta gönül 'ışk ile yok tâb-ı şikâyet
Ol âteş-i cân-sûzda 'ömr-i şerer olmaz
- 4 'Âşıkda nedür dâg-ı ser ü şerha-i sîne
Ser-bâz-ı reh-i 'ışkda tîg u siper olmaz
- 5 Kâkülde gönül zâika-i vaslı ne bilsün
Hiç şâm-ı garîbânda safâ-yı seher olmaz
- 6 Lâzım olan ehl-i dile teslîm ü rızâdur
'Ârifde gam-ı fikr-i kazâ vü kader olmaz
- 7 Yâd olmaga 'âlemde çok âsâr velîkin
Hiç nazm-ı **Mezâkî** gibi rengîn-eser olmaz

168

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Egerçi ey gönül kem-ter gubâr-ı kûy-ı yâruz biz
Velî mânend-i sürme kuhl-ı çeşm-i rûzgâruz biz

- 2 Şeb-i târîk-i mihnetde ‘aceb mi hod-nümâ olsak
Nazar itsek misâl-i berk-i lâmi’ şu’le-zâruz biz
- 3 Bizümle hem-cenâh olmaz kimesne evc-i ‘irfânda
Firâz-ı kûh-ı Kâf-ı ma’nîde ‘ankâ-şikâruz biz
- 4 N’ola gonca-küşâ-yı gül-bün-i bâg-ı hayâl olsak
Gülistân-ı ma’ârifde nesîm-i nev-bahâruz biz
- 5 Nice nâkıs olur ma’mûl-i dârü’ d-dârb-ı endîşe
Kef-i mîzân-ı ‘irfânda zer-i kâmil ‘ıyâruz biz
- 6 N’ola çehre-nümâ olsa bize ebkâr-ı mazmûn kim
Cemâl-i şâhid-i endîşeye âyîne-dâruz biz
- 7 Bizümle kimse meydân-ı sühanda hem -’inân olmaz
Kümeyt-i tab’ ile cevlân-nümâ-yı iştihâruz biz
- 8 Güler-pâş-ı ser-i tahsîn-i yârân olmamız vardur
Cevâhirle tolı bir kulzüm-i gevher-nisâruz biz
- 9 Salâ dil-teşne-gân-ı vâdî-i pür-sûz-ı güftâra
Mezâkî çeşme-sâr-ı bâg-ı nazm-ı âb-dâruz biz

169

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

- 1 Niçe demdür ki dūr üftâde-i dâr u diyâruz biz
‘Aceb yâd illere düşdük garîb-i rûzgâruz biz
- 2 Bi-hamdi’llâh velî sermâye-i nazmıyla gurbetde
Miyân-ı meclis-i yârânda sâhib- i’tibâruz biz
- 3 ‘Aceb mi sûde-i elmâs olursañ çeşm-i nâ-dâna
Hemîşe dîde-i ehl-i dile kuhl-ı gubâruz biz

- 4 Firâk-ı yâr ile giryân olup mestâne meclisde
Garîk-i mevc-i bahr-i giryeye-i bî-ihdiyâruz biz
- 5 ‘Aceb bî-behreyüz ol âfetüñ bûs u kenârında
Egerçi nahl-i ümmîdüz velî bî-berg ü bâruz biz
- 6 Nesîm-i âhımızla âsiyâ-gerdân-ı eflâküz
Belî devr-i felekde gerdiş-i çarha medâruz biz
- 7 **Mezâkî** gerçi pîr olduk velî şûr-ı mahabbetle
Henüz gûyâ ki bir tıfl-ı sagîr-i ney-süvâruz biz

170

Mef’ûlü / Fâ’ilâtün / Mef’ûlü / Fâ’ilâtün

- 1 Her meclisi şen itdi câm-ı şarâb-ı nev-rûz
Her bezmi rûşen itdi bir âfitâb-ı nev-rûz
- 2 Bu dem huçeste-demdür âfet-resân-ı gamdur
Ser-mest-i câm-ı Cemdür her neşve-yâb-ı nev-rûz
- 3 İtdi nesîm-i hoş-dem vakf-ı meşâm-ı ‘âlem
‘İtr-ı bahûr-ı Meryem bûy-ı gül-âb-ı nev-rûz
- 4 Rûy-ı zamâne güldi câm-ı ümîd toldı
Gül-geşt idenler oldı mest-i harâb-ı nev-rûz
- 5 Biñ bezm-i ‘âşıkâne tarh oldı gül-sitâne
İtmekde sad-terâne çeng ü rebâb-ı nev-rûz
- 6 ‘Azm itdi bâga yârân nakd-i tarab-şümârân
Hep oldı mey-güsârân bâlig-nisâb-ı nev-rûz
- 7 Ol kim leb-i bütândur düşde dahi ‘ayândur
Sûret-nümâ-yı cândur mir’ât-ı hvâb-ı nev-rûz

- 8 Oldı be-resm-i ‘âdî bu âb ü tâba bâdî
Reşh-i şarâb-ı şâdî sûz-ı kebâb-ı nev-rûz
- 9 Gör ehl-i iştiyâkı turmaz umar telâkî
Şâd olmada **Mezâkî** hep şeyh u şâb-ı nev-rûz
- 10 Bâ-hôd vezîr-i a’zam hem-nâm-ı fahr-ı ‘âlem
Oldı çü subh-ı hoş-dem feyz-iktisâb-ı nev-rûz
- 11 Sadr ibn-i sadr-ı gâzî ser-dâr-ı bu’l-magâzî
Şemşîr-i kîne-sâzî mâlik-rikâb-ı nev-rûz
- 12 Düstûr-ı hûb-manzar manzûr-ı mâh-peyker
Ol mihr-i zerre-perver gerdûn-cenâb-ı nev-rûz
- 13 Gör fasl-ı dil fûrûzı gûş eyle sâz u sözi
Devrinde oldı rûzî sad-feth-i bâb-ı nev-rûz
- 14 ‘Ahdı o Cem-nişânuñ bir lutfidur Hudâ’nuñ
Her rûzı olmış anuñ nâyib-menâb-ı nev-rûz
- 15 Eyyâmı bir ‘atâdur rûzı şebe gatâdur
Şimden gerü hatâdur fikr-i hisâb-ı nev-rûz
- 16 Olsun hemîşe hoş-hâl gül-şen-fürûz-ı ikbâl
Tâ kim ola beher sâl bu âb ü tâb-ı nev-rûz

171

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

- 1 ‘Âşık itmez tîg-ı cevri dil-berinden ihtirâz
Eylemez ser-bâz olan terk-i serinden ihtirâz
- 2 Büt-perestân-ı mahabbet eylemez ol âfetüñ
Ârzû-yı küfr-i zülf-i kâferinden ihtirâz

- 3 Saff-ı müjgândan kıyâs it gamzesin ile göñül
Bîşe-zâr-ı savletüñ şîr-i terinden ihtirâz
- 4 Bu dil-i sûzân degül Rûhü'l-Emîn itse revâ
Nâr-ı 'ıškuñ şu'le-i mihr ahkerinden ihtirâz
- 5 Derd-i 'ıška kıl tahammül bîm-i bahr-i yâr ile
Eyle ol bâr-ı girânuñ ser-berinden ihtirâz
- 6 'Akla magrûr olma kim Mecnûn gibi itmek olur
Reh-neverdân-ı mahabbet reh-berinden ihtirâz
- 7 Ey **Mezâkî** n'ola eylerse 'adû-tab'üñ gibi
'Arsa-i nazmuñ dilîr-i saf-derinden ihtirâz

172

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Husrev-i tâc-dâr-ı 'ışkuz biz
Mülk-i dilde medâr-ı 'ışkuz biz
- 2 Nâr-ı ta'lîk-i hicre sabr eyler
Zer-i dârü'l-'ayârı 'ışkuz biz
- 3 Dest-bürd-i hazân bize n'eyler
Mürg-ı her dem bahâr-ı 'ışkuz biz
- 4 Tûb-ı ta'nayla rahne-dâr olmaz
Kal'a-i üstüvâr-ı 'ışkuz biz
- 5 Pây-ı müzd-i sükûn nedür bilmez
'Âşık-ı bî-karâr-ı 'ışkuz biz
- 6 İremes aña dest-i tıfl-ı ümîd
Lâne-i şâh-sâr-ı 'ışkuz biz

- 7 Bârimuz hep metâ'-ı derd ü belâ
Kârvân-ı diyâr-ı 'ışkuz biz
- 8 Nâ-murâd-ı zamâne-yüz ammâ
Ne kadar kâm-kâr-ı 'ışkuz biz
- 9 Hazer ey 'âfiyet-güzîn-i behişt
Nâr-ı dûzah-şerâr-ı 'ışkuz biz
- 10 Ol gazâli **Mezâkî** sayd itdük
Şîr-i âhû-şikâr-ı 'ışkuz biz

173

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Dâg-ı ber-fark-ı dâg-ı 'ışkuz biz
Bu'l-'aceb şeb-çerâg-ı 'ışkuz biz
- 2 Çeşm-i nergis gibi bu gül-şende
Kurretü'l-'aynı bâg-ı 'ışkuz biz
- 3 Sâgar-ı mey gibi bu meclisde
Gül-i rengîn-dimâg-ı 'ışkuz biz
- 4 Pây-ı merdî-i neşve-i mey ile
Çîre-dest-i ayâg-ı 'ışkuz biz
- 5 Şöyle ser-germ-i şu'le-i şevküz
Zühre-sûz-ı ferâg-ı 'ışkuz biz
- 6 Dil-i güm-geşteyi komaz buluruz
Rû-be-râh-ı sürâg-ı 'ışkuz biz
- 7 Fehm idüp feyz-i sıbgatu'llâhı
Kâbil-i insıbâg-ı 'ışkuz biz

- 8 Ey **Mezâkî** bu fasl-ı dil-keşde
Hoş-dil-i bâg u râg-ı 'ışkuz biz

174

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Biz ki âvâre-dil-i geşt ü güzâr-ı 'ışkuz
Dâg-dâr-ı heves-i sayd u şikâr-ı 'ışkuz
- 2 Bî-sütün-ı felegi rahne-ger itsek ne 'aceb
Biz de Ferhâd gibi kâr-güzâr-ı 'ışkuz
- 3 Rûzgâr ile der-i yâra düşersek yiridür
Biz de vâdî-i temennâda gubâr-ı 'ışkuz
- 4 Hüsni-yâr ile n'ola rûy-be-rûy olsañ eger
Biz de hûrşîd gibi âyîne-dâr-ı 'ışkuz
- 5 Gâh girye gehî sad-nâle vü âh itmedeyüz
Hele hâlî degilüzdür ser ü kâr-ı 'ışkuz
- 6 Biz de bî-gâne-i erbâb-ı mahabbet degülüz
Perveriş-yâfte-i dâr u diyâr-ı 'ışkuz
- 7 Nagmemüz olsa **Mezâkî** n'ola 'uşşâk-pesend
Çok zamândur ki bu gül-şende hezâr-ı 'ışkuz

175

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün

- 1 Biz kim bir alây rind-i tarab-hâne-i 'ışkuz
Çak bezm-i ezelden beri mestâne-i 'ışkuz
- 2 Hiç eylemezüz neşve-i sahbâya tenezzül
Biz mest-i harâb-ı mey-i peymâne-i 'ışkuz

- 3 Bizde bulunur gevher-i nâ-yâb-ı mahabbet
Biz hâzin-i gencîne-i vîrâne-i 'ışkuz
- 4 Ol 'âriz-i rahşân ile sen şem'-i hüsünsün
Biz bu dil-i sûzân ile pervâne-i 'ışkuz
- 5 Biz çekmezüz aslâ gam-ı devrânı **Mezâkî**
Çak bezm-i ezelden beri mestâne-i 'ışkuz

176

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Mecnûn gibi zencîr-i melâmet-keş-i 'ışkuz
Dîvâne yüzü ammâ yine gayret-keş-i 'ışkuz
- 2 Sad-hoş-dili bir şemme gam-ı yâra değışdük
Hakkâ ki 'aceb 'âşık-ı mihnet-keş-i 'ışkuz
- 3 Âvârelere kayd-ı tecemmül ne belâdur
Memnûn-ı perîşâni vü minnet-keş-i 'ışkuz
- 4 Kesretde yine fikretimüz vahdet-i Hak'dur
Çok mı bize bu pâye riyâzet-keş-i 'ışkuz
- 5 Meftûn degülüz nakşına eyvân-ı sipihrüñ
Çeşm-i emele perde-i hayret-keş-i 'ışkuz
- 6 Âvîhte-i tâk-ı kabûl olsa sezâdur
Levh-i dile tigrâ-yı sa'âdet-keş-i 'ışkuz
- 7 Reşk eylemezüz câm-ı Ceme şimdi **Mezâkî**
'Uşşâk ile peymâne-i hasret-keş-i 'ışkuz

177

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Sâbit-kadem-i himmet ü âvâre-i 'ışkuz
Kutb-ı felek ü kevkeb-i seyyâre-i 'ışkuz
- 2 Olsak n'ola hûnîn-ciger-i dâg-ı mahabbet
Dil-sûhte-i şu'le-i nezzâre-i 'ışkuz
- 3 Âsîb-i felekden n'ola âsûde-ser olsa
Biz tıfl-ı dile mühre-i gehvâre-i 'ışkuz
- 4 Hûn-âb-ı sirişk ile döner bî-ser ü pâyuz
Gerdûn gibi gûy-ı ser-i fevvâre-i 'ışkuz
- 5 'Âşıklara esbâb-ı ta'alluk ne belâdur
Hiç kâr-ı cihânuz ki heme-kâre-i 'ışkuz
- 6 Yok minnetimüz sûde-i elmâsa felekde
Ser tâ-be-kadem dâg-ı nemek-hvâre-i 'ışkuz
- 7 N'eyler bize dil-bestegî-i merhem-i şâdî
Biz tîg-ı gam-ı yâr ile sad-pâre-i 'ışkuz
- 8 Sen derd-i dil-i zâruña gör çâre **Mezâkî**
Bî-çâre isek biz hele bî-çâre-i 'ışkuz

178

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 O kim gam-ı dil ü derd-i derûn nedür bilmez
Vebâl-i tâlî' ü baht-ı zebûn nedür bilmez
- 2 O kim şinâver-i bahr-i dem-i sirişk olmaz
Cefâ-yı seyli-hôr-ı mevc-i hûn nedür bilmez

- 3 O kim ol âhû-yı vahşîyi cüst u cû kılmaz
Hilâf-ı meslek-i sabr u sükûn nedür bilmez
- 4 O kim sezâ-yı cevâb ü hitâb-ı 'ışk degül
Terâne-sencî-i ehl-i cünûn nedür bilmez
- 5 O kim **Mezâkî** gibi nâle-i hazîn itmez
Zebân-ı hâl-i dil-i erganûn nedür bilmez

179

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Murâd-ı dest-bûs itsem meded ol âfet el virmez
Ne çâre 'âşika keff-i ümîd-i vuslat el virmez
- 2 Ne gûne tuhfe-i cânla ümîd-i vasl ider 'âşık
Bu dest-âviz-i kem-terle o şûha minnet el virmez
- 3 Zeber-destân-ı 'âlem 'ışk ile hep zîr-i dest olmuş
Göñül ser-pençe-i da'vî'-i 'ucb u nahvet el virmez
- 4 Cihânda el viren 'âşıklara hem-destî-i gamdur
Belî ol gussa-hvârân-ı firâka 'işret el virmez
- 5 Kemer-bend-i visâl-i yâra el irmek ne mümkindür
Ne deñlü çîre-dest olsañ o şûha sıklet el virmez
- 6 Elüm ey Hızr-himmet sâhil-i bahre irişdür kim
Bize böyle şînâh-ı lücce-hîz-i fûrkat el virmez
- 7 Eger evc-âşinâ-yı pâye-i mihr-i münîr olsañ
Bize keffü'l-hadîbi âsumân-ı rif'at el virmez
- 8 Biz ol rind-i sebük-dest-i kadeh-peymâ-yı 'ışkuz kim
Bize pîr-i mügândan gayrı şeyhe bî'at el virmez

- 9 **Mezâkî** bûseye kâni' olup ümmîd-i vasl itme
Bu deñlü medd-i bâ'-ı ârzû-yı ruhsat el virmez

180

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Ne yâd-ı hân mân u ne fikr-i hazârdâyuz
Bir mâ-hazar yeter bize râh-ı seferdeyüz
- 2 Râh-ı gazâda sür'at ile katre-zen iken
Bir hâlet el virür ki ne gökde ne yirdeyüz
- 3 Biz tayy-ı arz-ı düşmen ile behre-yâb olup
Ser-der-hevâlaruz ki ne bahr ü ne yirdeyüz
- 4 Sad-çeşm-i şûr-ı düşmen eser eylemez bize
Bir kutb-ı nüh-felek gibi evc-i nazardâyuz
- 5 Hûn-ı 'adû-yı kâfiri rîzân idüp müdâm
Bu yolda şugl-ı ref'-i gubâr-ı kederdeyüz
- 6 Biz cevşen-i tevekküli kimdür yaratmışuz
Ne bîm-i kâr-zâr u ne havf ü hatardâyuz
- 7 Cem'-i gubâr-ı râh-ı revân-ı cihâd idüp
Çeşm-i dile tedârik-i kuhl-ı basardâyuz
- 8 Şeb-zinde-dâr-ı mihnet isek olmazuz melûl
Her subh-dem telâkkî-i feyz-i seherdeyüz
- 9 Meydân-ı kâr-zâr küşâd olsa şevk ile
Bir fevc fevc olup haşer-ender-haşerdeyüz
- 10 Kâfirlere havâle idüp tîg-ı intikâm
Ya ahz-ı cân-ı düşmen ü ya kasd-ı serdeyüz

- 11 Dilden garaz mahabbet-i ehl-i cihâddur
Biz kâmı n'eylerüz ser ü kâr-ı güherdeyüz
- 12 Biz itmezüz gazâda 'adûlardan ihtirâz
Biz 'avn-ı Hak'la hıfz-ı kazâ vü kaderdeyüz
- 13 Nakş u nigâr-ı feth ü fütûhıyla dem-be-dem
Ârâyış-i kitâbe-i devr-i kamerdeyüz
- 14 Hûn-ı 'adû silâhımızu itdi jeng-dâr
Şimdi kıyâm-ı saykal-ı tîg u siperdeyüz
- 15 Medh-i gazâ **Mezâkî** temâm oldu lâ-cerem
Şimdi du'â-yı âsaf-ı nigû siyerdeyüz
- 16 Hem-nâm-ı fahr-i her dü-cihân mefhar-ı sudûr
Kim meclisinde kesb-i kemâl-i hünerdeyüz
- 17 Hak zâtını hatâ vü hatardan masûn ide
Kim devletine böyle bir a'lâ-makardayuz

181

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Ne mümkin seyr-i bâg ey Yûsuf-ı gül-pîrehen sensüz
Olur 'işret-serâ-yı gül-sitân beytû'l-hazen sensüz
- 2 Eger bâg-ı cinân u zıll-i tûbâ olsa sultânım
Gerekmez seyr-i gül-şen sâye-i serv-i çemen sensüz
- 3 Eser bâd-ı sabâ ammâ meşâm-efrûz-ı cân olmaz
Şemîm-i sünbül ü 'itr-ı gül ü bûy-ı semen sensüz
- 4 Ne reng ü bû virür bezm-i temennâ-yı dil-i zâra
Cemâl-i şâhid-i nahl-i gül-i gonca-dehen sensüz

- 5 Gazâl-i mihr olursa her biri mey eylemez 'âşık
Ser-â-ser lâle-zâr olsa pür-âhû-yı Hutten sensüz
- 6 Bu gün 'uşşâk-ı şeydâ yârsuz 'azm-i kenâr itmez
Ne bülbül goncasuz gül-geşt-i bâg eyler ne ben sensüz
- 7 **Mezâkî** 'andelîb-i ravza-zâd-ı Rûmdur ammâ
Gelür mi hâtıra şimden gerü zevk-i vatan sensüz

182

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Biz bârika-i 'ışk ile kim nûr-siriştüz
Rûşen-dil olursak ne 'aceb Tûr-siriştüz
- 2 Gitdükçe n'ola şevk-i derûn olsa ziyâde
Âbisten-i feyz olmada engür-siriştüz
- 3 Yek-rengî-i 'ışkıyla bu gün zâhir ü bâtın
Bâde-meniş ü sâgar-ı billûr-siriştüz
- 4 Bir zinde-dil-i vuslat ü pejmürde-i hicrüz
'îsâ-nefes olsak yine rencûr-siriştüz
- 5 Hep kâse-i meyle oluruz zemzeme-perdâz
Biz çînî-nevâzende-i fagfûr-siriştüz
- 6 İller bize biz 'ârız-ı cânâneye hayrân
Âyîne gibi nâzır u manzûr-siriştüz
- 7 Rindân-ı sebük-rûh iledür ülfetimüz hep
Biz dâg-ı dil-i zâhid-i magrûr-siriştüz
- 8 Hasr eylemezüz meylimüzi bir büt-i şûha
Biz mâyil-i her sîm-ber-i hûr-siriştüz

- 9 Bu tab' ile meydân-ı belâgatda **Mezâkî**
'Urfî gibi bir şâ'ir-i pür-zûr-siriştüz

183

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Şemîm-i kâkûl-i müşgîn hat-ı cânâneden gelmez
Bu bûy-ı âşinâ ol sebze-i bî-gâneden gelmez
- 2 Hazer ey dil dûçâr olmakdan ol cism-i siyeh-sîne
Nigâh-ı merhamet ol nergis-i mestâneden gelmez
- 3 Hayâl-i zülf-i hoş-bû cilve-ger müjgânda ammâ kim
Bu 'itr-ı cân-fezâ andan gelür ol şâneden gelmez
- 4 Göñül bir şeb-çerâg-ı hüsn ile germiyyet eyler kim
Bu germ-â-germ-i sûziş şem' ile pervâneden gelmez
- 5 Giriftâr eyleyen murg-ı dili ol zülf ü hâl el-hak
Bu pîç ü tâb-ı sevdâ gayrı dâm ü dâneden gelmez
- 6 Gelür pîrâne-ser âdem birez insâfa ammâ kim
Ne çâre tıfl-ı dil bâzîçe-i tıflâneden gelmez
- 7 **Mezâkî** eşheb-i tab'uñla kimse hem-'inân olmaz
Bu cünbiş her kümeýt-himmet-i merdâneden gelmez

184

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Bu neşve sâkiyâ meyden gelür mey-hâneden gelmez
Safâ-yı la'l-i mey-gûnuñ leb-i peymâneden gelmez
- 2 O bir sırça-serâ-yı lâle-gûn ferş-i temâşâdur
Hayâlüñ dîde-i gam-dîdeye cânâneden gelmez

- 3 Eger meclisde âh itsem şerer-efşân olur nâlem
Bu sâz u söz el-hak bülbül ü pervânenen gelmez
- 4 Uçurdum murg-ı cânı kâkül-i cânâne ammâ kim
Budur korkum gider bir öyle müşğîn-lânenen gelmez
- 5 Ko ta'nı nâsîhâ şûrîdegân-ı vâdî-i 'ışka
Kabûl-i pend-i 'âkil merdüm-i dîvânenen gelmez
- 6 Harâbât-ı mugânı kim virür ma'mûre-i dehre
O hâlet kim gelür hum-hânenen kâşânenen gelmez
- 7 **Mezâkî** tab'-ı gevher-sencüñe el-hak nazîr olmaz
Belî nazm-ı güher her nâzım-ı dür-dânenen gelmez

185

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Âh eyledükçe bâdî-i germiyyet-i gamuz
Mînnet-peziâr-i şu'le-i âh-ı dem-â-demüz
- 2 Hurrem-dilân cür'a-i teh-câm-ı ârzû
Nâ-bürde pây-ı râh-ı tarab-hâne-i Cemüz
- 3 Şâyed ki hande-rîz-i leb-i zahm-ı dil ola
Elmâs-ı sûde-perver-i terkîb-i merhemüz
- 4 Zeyn olsa dâg-ı na'l ile ger sînemüz n'ola
Biz çeşm ü gûş-ı makdem-i mâh-ı Muharremüz
- 5 Yok meylimüz **Mezâkî** cihân nakşına velî
Sırrü'l-halîfe-senc-i suver-bend-i 'âlemüz

186

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Biz berehmen-kîş-i 'ışkuz bu'l-'acebdür kârımız
Silk-i tesbîh mülk-i dürr-i rişte-i zünnârımız
- 2 Pertev-i 'aks-i cemâl-i sâkî-i meh-rû ile
Câm-ı hûrşîde döner peymâne-i ser-şârımız
- 3 Nev-bahâr-ı 'ışk âsîb-i hazân bilmez nedür
Bir birinden fark olunmaz hârımız gül-zârımız
- 4 Dâg dâg olsa n'ola böyle birûn-ı sînemüz
Meş'al-efrûz-ı derûndur âh-ı âteş-bârımız
- 5 Pîç ü tâb-ı 'ışk ile oldı şelâyîn ihtilât
Şu'le-i elmâs u dâg-ı sîne-i efkârımız
- 6 Rûzımız tîre-şeb eyler çeşmimiz şeb-zinde-dâr
Baht-ı hvâb-âlûd ile bu dîde-i bîdârımız
- 7 Hep sabâhü'l-hayrı hüsn-i yâr ile pür-şevk olur
Nagme-perdâz-ı seherdür 'andelîb-i zârımız
- 8 Âbı âteş âteşi berk-efken-i pendâr ider
Himmet-i pîr-i mugâna yok hele inkârımız
- 9 Ey **Mezâkî** çok degül bu âb ü tâb-ı 'ışk ile
Zîver-i gûş-ı kabûl olsa dür-i güftârımız

187

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Biz çâk çâk-ı hançer-i zehr-âb-ı fürkatüz
Biz çeşme çeşme-rîz-i kerem hûn-ı hasretüz

- 2 Güm-kerde-râh-ı vâdî-i maksûd olmuşuz
Nezzâre-pâş-ı şeş-cihet-i deşt-i hayretüz
- 3 Hep yâd u âşinâ unudursa bizi n'ola
Çok müddet oldı bâdiye-gerdân-ı gurbetüz
- 4 Ey Rüstem-i zamâne tegâfûl revâ mıdur
Bîjen gibi fütâde-i teh-çâh-ı mihnetüz
- 5 'Âlem tavâf-ı Ka'be-i kûyuñda biz henüz
Ser-geşte-hâl-i dâyire-i nîm-ruhsatuz
- 6 Ser-menzil-i murâda da çok kalmadı velî
Bî-zâd-ı deyr ki lâzıme-i sabr u tâkatuz
- 7 Hep yâd-ı lutf u bîm-i sitemle **Mezâkiyâ**
Biz böyle nagme-küster-i şükr ü şikâyetüz

188

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Bir dahi gitdi gelmedi ol mâh-pâremüz
Nerd-i elemde düşmedi nakş-ı dü-bâremüz
- 2 Encüm-şümâr-ı tîre-şeb-i hasretüz meded
Mahv oldı nûr-ı dîde vü tâb-ı nezâremüz
- 3 Yok şâm-ı hicre tâkat ü togmaz o meh-likâ
Kaldı sabâh-ı haşre tulû'-ı sitâremüz
- 4 Böyle kalursa rîziş-i hûn-âb-ı çeşm-i ter
Hem-reng-i la'l-i nâb olur seng-i hâremüz
- 5 Yok çare derd-i fûrkate şimdi **Mezâkiyâ**
Bî-çârelikden özge meger var mı çâremüz

189

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Mansıb-ı mihr ü mahabbetle 'aceb şân buluruz
Mûr iken kevkebe-i kadr-i Süleymân buluruz
- 2 Meşreb-i ehl-i mahabbet gelicek meydâna
'Âşık-ı zârı ne kâfir ne Müselmân buluruz
- 3 Biz bu bahtıyla eger 'azm-i gülistân itsek
Gül-i ümmîdi hazân-dîde-i hırmân buluruz
- 4 Nice fark eyleyelüm rûz u şeb-i 'âlemi kim
Subh-ı ehl-i dili hep şâm-ı garîbân buluruz
- 5 Kasd-ı neyl-i güher-i genc-i visâl itdükçe
Ejder-i zülf-i girih-gîri nigeh-bân buluruz
- 6 Gamzesi gör ne kadar kâfir-i bî-dîndür kim
Hançerinde eser-i hûn-ı şehîdân buluruz
- 7 Tende tâb-ı teb-i 'ışkıyla bir âteş var iken
Elde yah-pâreyi bir ahker-i sûzân buluruz
- 8 Eser-i girye-i şâdî-i visâli gör kim
Gonca-i kalb-i hazîni gül-i handân buluruz
- 9 Ey **Mezâkî** n'ola eş'âruña tahsîn itsek
Nazm-ı şûhuñda senüñ şîve-i Hassân buluruz

190

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Câm-ı sahbâda safâ-yı leb-i cânân buluruz
Leb-i cânânede hód zâ'ika-i cân buluruz

- 2 Cevher-i cân ile yeksân ise de kıymetde
Narh-ı la'l-i leb-i yâri yine erzân buluruz
- 3 Ne kadar mihnet-i hicrân ile nev-mîd olsak
Sînede ârzû-yı vaslı ke-mâ-kân buluruz
- 4 O tabîb-i dil ü cân böyle tegâfûl idicek
Biz nice derd-i dil-i hastaya dermân buluruz
- 5 Cüst (u) cû-yı dil-i gümgeşteye âgâz itsek
'Âkıbet mest ü serâsîme vü hayrân buluruz
- 6 Mahrem-i gamze-i gammâz olabilsek cânâ
Müşkil-i râz-ı dili cümleden âsân buluruz
- 7 Nice râhat olalum terk-i diyâr itmek ile
Kanda varsak yine bir âfet-i devrân buluruz
- 8 Dil-i şeydâ sebak-ı 'ışkı beyân itdükçe
Hak budur kim anı bir merd-i sühan-dân buluruz
- 9 Kâviş-i tîşe-i tab'ıyla **Mezâkî** gibi biz
Günc-i dilde nice gencîne-i pinhân buluruz

191

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'Âşık-ı cân-perverüz biz yâr-ı cânı beslerüz
Cân u dilden öyle bir rûh-ı revânı beslerüz
- 2 Bâg-ı 'âlemde bu gûne serv-i nâz olsa n'ola
Cûy-ı eşk-i terle ol serv-i revânı beslerüz
- 3 Kurs-ı dâg u hûn-ı dil nuzl-i hayâl-i yâr idüp
Sînede ol mahrem-i râz-ı nihânı beslerüz

- 4 Çok zamandır şevk ile âyîne-dâr-ı ülfetüz
Kand u şeker birle ol tûtî-zebânı beslerüz
- 5 Ni'met-i hvân-ı ümîd-i vuslat-ı dil-dâr ile
Sînede mânend-i dil bir nâ-tüvânı beslerüz
- 6 'Âşık-ı mürde-dile cânlar bağışlar nâz ile
Hâsılı dil-ber degül bir rûh-ı sâñ beslerüz
- 7 Ey **Mezâkî** bivegân-ı nazma ragbet itmezüz
Biz harîm-i dilde ebkâr-ı me'ânî beslerüz

192

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Göñül kim sînede hasret çeküp pür-hûn olur çıkmaz
Hayâl-i yâr ile ülfet idüp memnûn olur çıkmaz
- 2 Varanlar gül-sitân-ı kûy-ı dil-dâra nice çıksun
O kim bâğ-ı cinâna girmege me'zûn olur çıkmaz
- 3 Eger Hızır olsa da 'âşık beyâbân-ı mahabbetde
Hevâ-yı 'ışk ile ser-geşte-i hâmun olur çıkmaz
- 4 Gedâya hiç çıkar yok matbah-ı çarh-ı bed-ahterden
Belî ol kim esîr-i tâli'-i vârun olur çıkmaz
- 5 Eger kim mû-şikâf-ı hall-i mübhem olsa da 'âşık
Mu'ammâ-yı mahabbet bu'l-'aceb mazmûn olur çıkmaz
- 6 Yüri sâhil-nişîn-i kulzüm-i bahs-i gam-ı 'ışk ol
O kim üftâde-i girdâb-ı çend ü çûn olur çıkmaz
- 7 **Mezâkî** böyle gavvâs-ı yem-i 'irfân iken andan
Meger kim dir o deryâda dür-i meknûn olur çıkmaz

193

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O kim hum-hânedede mest-i mey-i gül-gün olur çıkmaz
Degül hum mâlik-i gencîne-i Kârûn olur çıkmaz
- 2 Ne hikmet var 'aceb mey-hânedede rindân-ı sâgar-keş
Düşüp âhir hum-ı sahbâyâ Eflâtûn olur çıkmaz
- 3 Harâbât-ı mûgân gitdükçe ma'mûr olsa câyizdür
Gelen rindân girüp günden güne efzûn olur çıkmaz
- 4 Cihânda 'âşık-ı sâdık odur ser-mest-i 'ışk iken
Eger kim âteşe girse dahi memnûn olur çıkmaz
- 5 Eger mest olsa da 'âşık visâl-i yâri taş atma
O bir sırdur ki mestûr-ı dil-i pür-hûn olur çıkmaz
- 6 Nigâh-ı sâki fettân duhter-i rez fitne-peymâdur
Giren zâhid dahi mey-hâneye meftûn olur çıkmaz
- 7 **Mezâkî** gevher-i va'd-i nihân-ı vuslat-ı sâkî
Derûn-ı hokka-i dilde dür-i meknûn olur çıkmaz

194

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'îlün

- 1 Gîsû-yı yârı taraf-ı 'izârından isterüz
Zülf-i nigârı fasl-ı bahârından isterüz
- 2 Hep cüst (u) cûy-ı cilve-geh-i dil-rübâdeyüz
Tâvus-ı bâğı geşt ü güzârından isterüz
- 3 Çokdur şehîd-i tîg-ı mahabbet bu 'arsada
Mecnûnı nakş-ı seng-i firârından isterüz

- 4 Ser-bâz-ı 'ıŖkı turrenden itsek n'ola taleb
Mansûr- bî-dili ser-i dârından isterüz
- 5 Sûret-perest-i deyr-i felek sanmañuz bizi
Tasvîr-i bendi nakş u nigârından isterüz
- 6 Biz pey-rev-i **Mezâkî**-i rengîn-terâneyüz
Gül-zâr-ı 'ıŖkı bülbül-i zârından isterüz

195

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Bende yok tâkat ü dil tâlib-i sad-şûr henüz
Saltanat buldı hâlel şâh ise magrûr henüz
- 2 Hoşa çîn-i şerer-i hırmen-i 'ıŖk idi gönül
Olmadın dâne reh-âverd-i saf-ı mûr henüz
- 3 Pîş-i desti heves-i bî-hüde-ikdâm ancak
Genc-i vasla yog iken ruhsat-ı gencûr henüz
- 4 Râyet-efrâz-ı nüvîd-i seher ol mihr-i münîr
Degmedin burc-ı sipihre 'âlem-i nûr henüz
- 5 Yıkılup gitdi 'imâret-gede-i ehl-i riyâ
Kûçe-i pîr-i harâbât ise ma'mûr henüz
- 6 Perniyân-pûş-ı ümîd oldı ser-â-ser 'âlem
Yoklasan ekser-i erbâb-ı hüner 'ûr henüz
- 7 N'ola âheste-hırâm-ı reh-i maksûd olsak
Pây-ı ümmîd zebûn menzil ise dûr henüz
- 8 Olamaz kimse **Mezâkî** ile hem-ceng-i hayâl
Bâzû-yı himmet-i endîşesi pür-zûr henüz

196

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Tîg-ı müjgânını hep gamzelerinden bilürüz
Öyle şemşîr-i kazâ-yı güherinden bilürüz
- 2 Gamzesin fehm iderüz cünbiş-i ebrûsından
Öyle şeh-bâzı begüm bâl ü perinden bilürüz
- 3 Hışmla itse nigeh-i nâzır-ı müjgân oluruz
Bîşe-zâr-ı sitem-i şîr-i terinden bilürüz
- 4 Şerha-i sîneden idrâk iderüz gamzesini
Tîg-ı ser-tîzini zahm-ı siperinden bilürüz
- 5 Gelicek câna hayâl-i hatı dil-şâd oluruz
Nâmenüñ lutfını biz nâme-berinden bilürüz
- 6 Bâg-ı kûyuñ göricek kâmetini yâd iderüz
Ol sehî-serv-i hırâmânı yerinden bilürüz
- 7 Şu'le-i nîm- nefesden duyaruz nâr-ı dili
Âteş-i mihnet-i 'ışkı şererinden bilürüz
- 8 Dilden âgâh oluruz nâz-ı hayâl-i yâra
Âhû-yı vahşiyi biz reh-güzerinden bilürüz
- 9 N'ola âşüfte-dil-i tab'-ı **Mezâkî** olsak
Şâ'irüñ kadrini biz şî'r-i terinden bilürüz

197

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Ol sehî-kâmeti hep cilvelerinden bilürüz
Öyle bir nahl-i teri berg ü berinden bilürüz

- 2 Aglasak rûy-ı ‘arak-perverini yâd iderüz
Güli pür-jâle-i gül-berg-i terinden bilürüz
- 3 Subh-dem rûyını gördükçe tarab-nâk oluruz
Rûz-ı nev-rûzı safâ-yı seherinden bilürüz
- 4 Kaşları olsa n’ola rütbe-nümâ-yı hüsnî
Rif’at-i tâk-ı cemâli kemerinden bilürüz
- 5 Bağrı sad-çâk idüğün ‘âşık-ı hasret-zedenüñ
Cûş-ı ferrâre-i hûn-ı cigerinden bilürüz
- 6 Biz o dürdi-keş-i hun-hâne-i derd-i ‘ışkuz
‘Âlemüñ zevk ü safâsın kederinden bilürüz
- 7 Âferin tab’-ı **Mezâkî**-i sühan-perdâza
öyle gencîneyi böyle güherinden bilürüz

198

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

- 1 Biz o gonca-dehenüñ hatt-ı ‘izârın bilürüz
Dahi nâ-reste iken tâze bahârın bilürüz
- 2 Çâresi var ise ger merhem-i vuslatla olur
‘Âşık-ı hasta-dilüñ kalb-i fikârın bilürüz
- 3 Bir nigehde niçe biñ ‘âşıkı meftûn eyler
Fitne-i nergis-i nezzâre-şümârın bilürüz
- 4 Bâdeye sâgar-ı billûr gerek ey sâkî
Hüsn-i bintü’l-’inebüñ âyine-dârın bilürüz
- 5 Hep garaz sâkî-i gül-çehre ile sohbetdür
Biz bu devr-i kadehüñ köhne-medârın bilürüz

- 6 Zevk-i vuslat keder-âlûde-i hicrân ancak
Neşve-i bâde ile renc-i humârın bilürüz
- 7 Zülf-i müşgîn iledür revnak-ı bâzâr-ı cemâl
Bâg-ı hüsnüñ şeref-i zülf-i nigârın bilürüz
- 8 Sikke-kârân-ı zer-i deh dehî-i güftârũñ
Biz **Mezâkî** gibi sencîde-'ayârın bilürüz

199

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Biz gülũñ zahm-ı ser-i neşter-i hârın bilürüz
'Andelîbüñ sebeb-i nâle vü zârın bilürüz
- 2 Dil-küşâ olsa n'ola böyle nesîm-i 'işve
Bâg-ı hüsnüñ eser-i bâd-ı bahârın bilürüz
- 3 Dâg-ı ber-dil mi degül ehl-i mahabbet andan
Biz o gonca-dehenũñ lâle-'ızârın bilürüz
- 4 Birisi hûş-rübâdur biri gâret-ger-i dil
Turre vü gamzesinũñ hep ser ü kârın bilürüz
- 5 Görinür dîde-i sayyâd velî râm olmaz
Deşt-i 'işkuñ revîş-i sayd u şikârın bilürüz
- 6 Zevk-i vuslat nice ta'bîr olunur ammâ kim
Lezzet-i zâyika-i bûs u kenârın bilürüz
- 7 Hâme-i tab'-ı **Mezâkî**'ye hezârân-tahsîn
Kilk-i Behzâd gibi nakş u nigârın bilürüz

200

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Biz kim 'alem-efrâhte-i selb-i recâyuz
Müstagnî-i 'âlem bir alay ehl-i fenâyuz
- 2 Mecnûn gibi zencîr-i melâmet bize n'eyler
Biz silsile-ber-pây-ı ham-ı zülf-i dü-tâyuz
- 3 Birdür sözimüz faysal-ı sad-redd ü kabûlüz
Vâreste-i dil dagdaga-ı çûn u çerâyuz
- 4 Biz deyr-i mahabbetde Halîlu'llâh-ı 'ışkuz
Sûret-şiken-i büt-gede-i zerk u riyâyuz
- 5 Biz gerd-i hakîrüz reh-i vâdî-i talebde
Âvîhte-i kûşe-i dâmân-ı sabâyuz
- 6 Rem-hurde-i sayyâd-ı kazâ olmazuz aslâ
Âhû-yı harem-perver-i teslîm ü rızâyuz
- 7 'Arz eylemede mühre-i dâg-ı dili yâra
Bir bu'l-'aceb-i şu'bede-i 'ışk-nümâyuz
- 8 Zahm-ı ciger-i bî-hünere sûde-i elmâs
Ter-dîde-i erbâb-ı dile kuhl-ı cilâyuz
- 9 Çok mı bu kadar ragbetimüz sûde-i elmâs
Ser-defter-i yârân-ı pesendîde-edâyuz

201

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Derûn-ı 'âşika efkâr-ı mâ-sivâ düşmez
O rûşen âyineye 'aks-i müdde'â düşmez

- 2 Ne deñlü dÛr dÛşer Şimdi kÛy-ı dil-berden
Hayâli dÛde-i gam-dÛdeden cÛdâ dÛşmez
- 3 GÛñÛlde silsile-cÛnbânî-i cÛnÛn olmaz
Esîr-i ‘ışka taleb-kârî-i rehâ dÛşmez
- 4 Karîn-i kâkÛl-i pÛr-Őîni olsa zÛlf-i nigâr
Misâl-i sebze-i bîgâne âşinâ dÛşmez
- 5 Cihânı gamze kırar nakd-i vasla ruhsat yok
Var ise kâtil-i ‘uşŞâka hÛn-bahâ dÛşmez
- 6 GÛñÛl bu girye ile ‘arz-ı hâle cÛr’et kıl
Bu deñlü fırsat-ı takrîr-i mâcerâ dÛşmez
- 7 **Mezâkî** sÛz-ı nefesde yerinde ammâ kim
Bu gÛne bir gazel-i âteşîn-edâ dÛşmez

202

Mefâ’îlÛn / Mefâ’îlÛn / Mefâ’îlÛn / Mefâ’îlÛn

- 1 O kim rÛŞen derÛn-ı saykal-ı mahv-ı vÛcÛd olmaz
Misâl-i âyine mÛstagrak-ı nÛr-ı ŐÛhÛd olmaz
- 2 GÛñÛl itme tehâlÛk bÛse-i la’l-i leb-i yâra
Bu gÛne meyve-i Ûmmîd olur ammâ ki zÛd olmaz
- 3 Figân kim hayli mÛddetdÛr leb-i Ûmmîde gÛŞ-ı dil
Nevâ-senc-i tarab nagme niyÛŐ-ı çeng Û ‘Ûd olmaz
- 4 HurÛŞ itdÛkçe emvâc-ı sirişk-i dÛde deryâlar
BenÛm tÛfân-ı eşk-i çeŐmÛme nisbetle rÛd olmaz
- 5 Yine Cem gelse de bezl-i Şarâb-ı bezm-i lutf itse
Tehî-câm-ı emel bir bâde-i Ûmmîd-i cÛd olmaz

- 6 Tek ü tenhâ bozar bir hamle ile kalb-i 'uşşâkı
Bu sultân-ı mahabbetdür ki muhtâc-ı cünûd olmaz
- 7 **Mezâkî** bu dil-i rûşende âsâr-ı hevâ n'eyler
Bu bir şem'-i îlâhîdür ki hergiz anda dûd olmaz

203

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Sînemde hayâl-i leb-i cânâna görünmez
Cân-perver-i cân u dil iken cânâ görünmez
- 2 Pûşîde idüp hâl-i ruhın hatt-ı siyehle
Dâm-ı ser-i gîsû görünür dâne görünmez
- 3 Hep Leylâ vü Mecnûn diyü erbâb-ı mahabbet
Efsâne-tırâz olmada efsâne görünmez
- 4 Mâdâm olacak böyle siyeh-mest-i tegâfûl
Dâg-ı dil-i bülbül gül-i handâna görünmez
- 5 Gör tâli'i girye iderek hvâba da varsam
Ol mâh-likâ dîde-i giryâna görünmez
- 6 Peymâne-i ser-şârı ko üftâde olursın
Mest-i meye lagziş-geh-i mestâne görünmez
- 7 Mey-hânede yok ta'n-ı erbâb-ı melâmet
'Ayb-ı diğerrân zümre-i rindâna görünmez
- 8 Mahv oldu hîred 'ışk ile ol mâh nümâyân
Zâhir o perî-çehre perîhâna görünmez
- 9 Leclâca dahi na't-ı tahayyülde **Mezâkî**
Mansûbe-i Fikr-i dil-i ferzâna görünmez

204

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Cân-ı dü-cihân 'âşık u cânâna görünmez
Sad-fevc-i 'ayân ol dür-i yek-dâne görünmez
- 2 Gör neşve-i germiyyet-i câm-ı mey-i 'ışkı
Mest oldu cihân bâde vü peymâne görünmez
- 3 Gül-zâr-ı mahabbetde giyâh-ı heves olmaz
Ol ravzada hiç sebze-i bî-gâne görünmez
- 4 Bend oldu göñül kâkül-i ham-ber-hama ammâ
Zencîr nümâyân dil-i dîvâne görünmez
- 5 'İşkiyla düşüp gurbete terk-i vatan itdüm
Gör hikmeti bülbül görünür lâne görünmez
- 6 Çîn-i ser-i kâkülde iken cân u dil-i zâr
Güm oldu gibi ol iki hem-hâne görünmez
- 7 Nâzuñ dil olur duhter-i rez sahn-ı çemende
Dânâ var iken merdüm-i nâ-dâna görünmez
- 8 Dil yanmadadır bî-haber ol mâh-ı şeb-efrûz
Ol şem'e meger sûziş-i pervâne görünmez
- 9 Pür-gevher olur silk-i dür-i fikr-i **Mezâkî**
Dürler görünür rişte-i dür-dâne görünmez

205

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Gidüp peyk-i nesîm eğlendi murg-ı nâme-ber gelmez
'Aceb yâd illere düşdük ki aslâ bir haber gelmez

- 2 Peyâm-ı vasl için oldı berîd-i dilde âmâde
Velî korkum budur kim ol dahi cânâ gider gelmez
- 3 Gice tâ subh olunca hicr ile encüm-şümârum ben
Hayâl-i hvâb-ı râhat dîdeme şeb tâ seher gelmez
- 4 Gehî seng-i sitem eksük degül geh dûr-baş-ı gam(*)
Garîbüñ başına gurbet diyârında neler gelmez
- 5 Hele şükrüm **Mezâkî** hep budur ümmîd-i vuslatla
Geçer eyyâm-ı fûrkat göz yumup açmak kadar gelmez

206

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Şeh-bâz-ı hümâ-lâne-i nüh-tâk-ı bülendüz
Pervâz-ı bülend itmede Cibrîl pesendüz
- 2 Ol tûtî-i şîrîn-kelimâtuz ki felekde
Perverde-i zehr-i elem-i hasret-i kanduz
- 3 Dervîş-i 'abâ-pûşa yeter delk-ı mürakka'
Ne râgıb-ı dîbâ ne taleb-kâr-ı perendüz
- 4 Turmaz tolaşur zülf-i girih-gîrine yârüñ
Pây-ı heves-i bâd-ı sabâdan gile-mendüz
- 5 Ey âhû-yı vahşî bu kadar olma remîde
Sayyâd-ı zebûn-pençe-i kûtâh-kemendüz
- 6 Mânend-i **Mezâkî** n'ola âlüfte-dil olsañ
Hem 'âşık u hem şâ'ir ü hem rind-i levendüz

207

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Sâhib-kırân-ı gamze olaldan karîn-i nâz
Tutdı cihânı fitne sürûr-ı kemîn-i nâz
- 2 Bahse gelince gamze-i hâzır-cevâb olur
Bir nükte-dân-ı şîve vü bir hurde-bîn-i nâz
- 3 Nâm-ı vefâya hâtem-i la'l idi lebleri
Resm-i tegâfûl olmasa nakş-ı nigîn-i nâz
- 4 Çeşm-i ümîde mâni'-i medd-i nigâh olur
Ol dûr-baş-ı gamze vü çîn-i cebîn-i nâz
- 5 Ehl-i niyâza gör neler eyler bu nâz ile
Ol 'işve-senc-i 'işve vü ol nâzenîn-i nâz
- 6 Gamze nigehe meclis-i hâs eylese n'ola
Hem sohbet-i girişme olur hem nişîn-i nâz
- 7 El-hak **Mezâkî** tâze-zebân-ı niyâzdur
Ol âfet-i zamâneye bu nev-zemîn-i nâz

208

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Biz hem-dem-i dü-dîde-i pür-nem degül miyüz
Hûn-âbe rîz-i eşk-i dem-â-dem degül miyüz
- 2 Elmâs-ı sûdedür nemek-i dâg-ı sînemüz
Müstagnî-i sirâyet-i merhem degül miyüz
- 3 Kıymet-şinâs-ı gevher-i yek-tâ-yı vuslatuz
Ser-germ-i sarf-ı nakd-i dü-'âlem degül miyüz

- 4 Bir bî-vücûd-ı zerre-i nâ-çîz-i 'ışk iken
Ser-der-hevâ-yı neyyir-i a'zam degül miyüz
- 5 Biz zehr-i çeşm-i dil-bere 'ayn-ı vefâ dirüz
Zevk-âşnâ-yı sâgar-ı pür-semm degül miyüz
- 6 Ey hoş-dili bu deñlü tegâfûl revâ mîdur
Râh-ı belâda pey-siper-i gam degül miyüz
- 7 El-hak **Mezâkî** şîve-i tab'-ı selîm ile
'Urfî gibi sühanda müselleme degül miyüz

209

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Civân-merd-i mahabbet mübtelâ-yı dehr-i dîn olmaz
Yalancı kahbe dünyâya er oğlu er zebûn olmaz
- 2 Hevâ-yı kâmet-i cânâneden kim el çeker zâhid
Livâ-yı himmet-i ehl-i mahabbet ser-nigûn olmaz
- 3 Bu şûriş çok degüldür Kays-ı cânâ deşt-i mihnetde
Bunuñ Mecnûn-ı mâder-zâdı bî-dâg-ı cünûn olmaz
- 4 Bu meclis bir neşât-ı nagme-i mihr-i mahabbetdür
Fesâne yâd olunmaz zikr-i âsîb-i füsûn olmaz
- 5 Dil-i dervîş-i hursend-i kanâ'atda tama' n'eyler
Şeh-i mülk-i fenâda böyle nakd-i enderûn olmaz
- 6 Gelürken dâne-i top-ı gam u seng-i sitem dâyim
Bu hisn-ı cism-i fânîde dil-i 'âşık masûn olmaz
- 7 Güşâyış mi bulur bâd-ı nesîm-i gonçe-perverden
O kim lâle gibi gam-hurde-i dâg-ı derûn olmaz

- 8 N'ola böyle tahammül itse cevri-yâra 'uşşâkı
Bu kavim içre hılâf-ı meslek-i sabr u sükûn olmaz
- 9 Tezekkür eyleyüp yâri sakın yâd itme agyârı
Miyân-ı güft (ü) gû-yı ehl-i dilde bed-sükûn olmaz
- 10 Dili sad-pâre itdi tîg-ı hasret kan revân oldı
Meger bir dem mi vardur dâde-i ter gark-ı hûn olmaz
- 11 **Mezâkî** böyle vâdide ne deñlü türktâz itse
Kümeyt-i kilik-i tab'-ı tîz-rev aslâ harûn olmaz

210

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'İşkdan hâlî degüldür hiç dil-i gam-pîşemüz
Bâde-i gül-gûn ile pürdür hemîşe şîşemüz
- 2 Fikr-i müjgân eylesek gamze hayâl-engîz olur
Şîrden olmaz tehî bir lahza aslâ bîşemüz
- 3 Biz o Ferhâduz ki künd-endâm-ı nâmus olmazuz
Var ise seng-i melâmetdür fesân-ı tîşemüz
- 4 Biz o nahl-i reg-be-reg peyvend-i hâk-i gayretüz
Tünd-i bâd-ı cevri ile berkende olmaz rîşemüz
- 5 Ey **Mezâkî** n'ola reşk eyleser erbâb-ı hayâl
Cevher-i ferd-i dehân-ı yârdur endîşemüz

211

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Böyle kalursa sûz-ı dil-i âteşîn-nefes
Dûzah-fürûz-ı hasret olur her kemîn-nefes

- 2 Sûz-ı derûn u tâb-ı cigerden haber virür
Bu âh-ı şu'le-pâş ile böyle hazîn- nefes
- 3 Ey dil birez de hû çekelüm hiç revâ mıdur
Hep yok yere telef ola bu nâzenîn- nefes
- 4 'İsâ demân-ı hüsn ile dem-sâz olup gider
Yetmez mi ehl-i 'ışka kerâmet hemîn- nefes
- 5 Hep feyz-ı nev- bahâr-ı mahabbet degül midür
Murgân-ı hoş-nevâya bu şevk-âferîn- nefes
- 6 Zâhid bu âh-ı servi ko kim eylemez eser
Sûz-ı derûna olmayıcak tâ karîn- nefes
- 7 Yâ Rab budur **Mezâkî**-i zâruñ niyâzı kim
İmân ile mukârin ola vâpesîn- nefes

212

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Mahabbet âteş ü hüsn âteş ü hûy-ı bütân âteş
N'ola olsa ser ü kâr-ı dil-i sîzân hemân âteş
- 2 Eger böyle kalursa âteş-i hasret derûnumda
Olur âhir semender sîz-ı kalb-i nâ-tüvân âteş
- 3 Eger kim anda te'sîr-i dem-i erbâb-ı 'ışk olsa
Olurdu şu'le-efrûz-ı fetîl-i şem'-i cân âteş
- 4 Degüldür şerhalar bu sîne-i sad-pârede cânâ
Şigâf-ı micmer-i dilden olur yer yer 'ayân âteş
- 5 Hemîşe nâr-ı ta'lîk-i firâka sabr ider 'âşık
Belî itmez zer-i kâmil-'ayâra hiç ziyân âteş

- 6 Sirişk-i âteşîn-cârî şerâr-ı dil-felek-peymâ
Ne çâre n'eylesün 'âşık zemîn ü âsumân âteş
- 7 **Mezâkî** vâkıf-ı keşf-i hicâb-ı râz-ı pinhândur
Ne gam olsa tılısm-ı genc-i esrâr-ı nihân âteş

213

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O kim nakş-ı hilâf-ı âteş ü sîm-âb göstermiş
Misâl-i vasl-ı yâri bir hayâl-i hvâb göstermiş
- 2 Vücûd-ı bî-nümûd-ı 'âşıkı 'ışk eylemiş zâhir
Belî bir zerredür kim mihr-i 'âlem-tâb göstermiş
- 3 Nedür bu fenn-i şîve gamze-i cânânede yogsa
Kitâb-ı 'ışveden çeşmi henüz bir bâb göstermiş
- 4 Bu deñlü dest-bürd-i kahramân-ı çeşm-i dil-dârı
Ne dest-i Rüstem ü ne pençe-i Sührâb göstermiş
- 5 Çemen pîrâ-yı dil-cûy-ı sirişküm eyleyüp cârî
Yine her bir müjemden bir niçe mîzâb göstermiş
- 6 Musavvir bahr-i mülk-i 'ışkı tahrîr eylemiş gördüm
Ki her bir katresinden bir niçe gird-âb göstermiş
- 7 N'ola tab'-ı **Mezâkî** gevher-efşân-ı hayâl olsa
Aña üstâd bir genc-i dür-i nâ-yâb göstermiş

214

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O kim yâra sirişk-i dîde-i pür-âb göstermiş
Birez teskîn-i sûz-ı sîne-i pür-tâb göstermiş

- 2 Olup ruhsat yine bezm-i çemende mey-perestâne
Alup nergis ele câm-ı şarâb-ı nâb göstermiş
- 3 Degül sâgar zamân-ı nev-bahâr-ı 'ıyş u 'iştetde
Yine sâkî elinde bir gül-i sîr-âb göstermiş
- 4 Degüldür mâh-ı nev bezm-i neşât-efzâ-yı rindâne
Felek mutrib olup elde yine mızrâb göstermiş
- 5 Göñül pîr-ı mugândan cây-ı âsâyış sü'âl itmiş
Girüp mey-hâneye bir mecma'-ı ahbâb göstermiş
- 6 Gice meclisde ol mest-i tegâfûl 'âşık-ı zâra
Visâlin va'de itmiş bir hayâl-i hvâb göstermiş
- 7 Bulup ruhsat **Mezâkî** hâk-pây-ı yâra yüz sürmüş
Bu deñlü mest-i 'ışk iken 'aceb âdâb göstermiş

215

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Kırılmış câm-ı sahbâ meclis-i Cem kalmamış gitmiş
Hayıflar kim safâ-yı bezm-i 'âlem kalmamış gitmiş
- 2 Çekilmiş Kays ile Ferhâd kûh u deşt-i 'âlemden
Cihânda râz-ı 'ıška yâr-ı mahrem kalmamış gitmiş
- 3 Kalanlar hep zebûn-ı kahbe-i dünyâ-yı fânîdür
Bu meydân içre bir merd-i müselleme kalmamış gitmiş
- 4 Meger kimden umarsın kîmiyâ-yı lutf u ihsânı
Dükenmiş vâkîf-ı iksîr-i a'zam kalmamış gitmiş
- 5 Hezâr-efsûs kim 'âlem erenlerden olup hâlî
Ne Sührâb ü ne hod Zâl ü ne Rüstem kalmamış gitmiş

- 6 Bahâr eyyâmı geçdi vakt-i târâc-ı hazân geldi
Gül-i ra'nâ degül gül-şende şebnem kalmamış gitmiş
- 7 **Mezâkî** kim kalur bâkî meger bu dâr-ı fânîde
Gelenler 'âleme bizden mukaddem kalmamış gitmiş

216

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Göñül ki bezm-i mahabbetde mest olup kalmış
Temâm-ı mest-i şarâb-ı Elest olup kalmış
- 2 Cemâl-i yâri görüp nûr-ı Hakk'ı ańlamayan
Misâl-i âyine sûret-perest olup kalmış
- 3 Zamân ile ne kadar zîb-i dest-i ragbet idi
Bu câm-ı bâde ki şimdi şikest olup kalmış
- 4 Alınca sâgar ele ser-bülend-i 'âlem olur
Gedâ-yı mey-gede kim böyle pest olup kalmış
- 5 **Mezâkî** hayret ile şâh-ı râh-ı hasretde
Düçâr-ı dil-ber-i hançer-be-dest olup kalmış

217

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Göñül ki zülf-i girih-gîre bend olup kalmış
Bir âhûdur ki esîr-i kemend olup kalmış
- 2 Hezâr-ı 'âşık-ı ser-der-hevâ-yı kâkül-i yâr
Diyâr-ı magribe düşmüş levend olup kalmış
- 3 O şeh-süvâr-ı cihân mest-i nâz u ehl-i niyâz
Fütâde-i ser-i sitem semend olup kalmış

- 4 Hased o mest-i mey-i telha kim bu meclisde
Harîs-ı bûs-ı leb-i nûş-hand olup kalmış
- 5 Misâl-i fâhte dil yâd-ı kadd-i dil-ber ile
Çemende vâlih-i serv-i bülend olup kalmış
- 6 Ne çâre hasta-dil-i 'ıška kim şifâ diyerek
Mesîh-i zinde- nefes derd-mend olup kalmış
- 7 Saña **Mezâkî** felekde eser bu yetmez mi
Ki haşre dek sühanuñ dil-pesend olup kalmış

218

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 O vâdî-i mahabbet kim dil-i nâ-şâd ayak basmış
Ne Kays- bî-hûde gerdûna (ne) hod Ferhâd ayak basmış
- 2 Mesîh olsa nice cân kurtarur kim katl-i 'uşşâka
Müje-tîgın sunup ol gamze-i cellâd ayak basmış
- 3 Göñül ol sayd-gâh-ı fikr-i vasl-ı yâra düşmüş kim
Ne nahçîri şikâr olmuş ne hod-sayyâd ayak basmış
- 4 Ne mümkün ol sehî-kâmetle da'vâ-yı ser-efrâzî
Gelüp bî-hûde sahn-ı gül-şene şimşâd ayak basmış
- 5 Sifâl ile görüp câm-ı Cemi mey-hânedede bildüm
O bezm-i hâsa gelmiş bende vü âzâd ayak basmış
- 6 Nişân-ı pây-ı nâ-mahrem görindi kûy-ı dil-berde
Harîm-i vuslata korkum budur kim yâd ayak basmış
- 7 **Mezâkî** mu'cize-gûluk sühanda sende hatm oldu
Egerçi pâye-i i'câza çok üstâd ayak basmış

219

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Yine şâne ser-i zülf-i 'abîr-efşâna el sunmuş
Hezârân-dil perîşân eylemiş biñ câna el sunmuş
- 2 Virüp ruhsat bu deñlü zâlîme çeşm-i siyeh-mesti
Yine her bir müje bir hançer-i bürrâna el sunmuş
- 3 Dökülmüş sîne-i sîmînine zülf-i siyeh-kârı
Ne kâfirdür görüñ kim safha-i îmâna el sunmuş
- 4 Göñül tıflı görüp penbeyle dâg-ı şu'le-engîzüm
Gül-i ter zann idüp ol ahker-i sûzâna el sunmuş
- 5 Göñül müjgân-ı hûnînüm meger kim merdüm-i dîdem
Yem-i eşke talup bir pençe-i mercâna el sunmuş
- 6 Kabâ-yı neng ü nâmusa dil-i şeydâ dahi n'eyler
Girîbânın çeküp sad-çâk idüp dâmâna el sunmuş
- 7 **Mezâkî** böyle vâdîde 'aceb mi alsa meydânı
'înân-ı eşheb-i tab'-ı sebük-cevlâna el sunmuş

220

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Göñül müjde o meh-rû 'arz-ı dîdâr itmek istermiş
Gunûde-tâli'-i nâ-şâdı bî-dâr itmek istermiş
- 2 Gelüp bezme idüp sâkî o çeşm-i fitne-peymâsın
Yine peymâne-i pür-şûrı serşâr itmek istermiş
- 3 Havâle eyleyüp zülf-i girih-gîrin dil-i zâra
O mûr-ı nâ-tüvânı tu'me-i mâr itmek istermiş

- 4 Nümâyân eyleyüp hâl-i 'izârın zîr-i kâkülde
Cihânı dâm-ı gîsûya giriftâr itmek istermiş
- 5 Dile pertev salup nûr-ı cemâl-i 'âlem-i efrûzı
Kemîne-zerreyi mihr-i pür-envâr itmek istermiş
- 6 Metâ'-ı hasrete nakd-i tegâfûl itmiş âmâde
O re'sü'l-mâl-i 'işveyle 'aceb kâr itmek istermiş
- 7 Beşâretler yine dâmân-ı yârân-ı sühan-dâna
Mezâkî hâme-i tab'ın güher-bâr itmek istermiş

221

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Dâm-ı belâ ki turre-i nahcîr-gîr imiş
Her bir hamında biñ dil-i şeydâ esîr imiş
- 2 Dil kim hayâl-i tal'at-ı yâriyla eglenür
Mânend-i âfitâb ne rûşen-zamîr imiş
- 3 Yokdur nazîri evc-i letâfetde ol mehüñ
Devr-i kamerde sînî-i mihr-i münîr imiş
- 4 Maksûd bir mu'âmeledür yâr ile hemân
Meh-rû cefâsı 'âşıkâ hep dil-pezîr imiş
- 5 Müjgân sanma bîşe-i ser-sebz-i nâzdur
Gamze degül o bîşede bir nerre-şîr imiş
- 6 Rind-i piyâledür kef-i eyvân-ı mey-gede
Devr-i felekde hüsrev-i gerdûn-serîr imiş
- 7 Gördüm **Mezâkî** yâr ile 'işrettedür velî
Ol şûh-ı nev-civân u bu bî-çâre pîr imiş

222

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Zîb-i ser-i cân ol gül-i handâna virilmiş
Sad-meşk-i figân bülbül-i nâlâna virilmiş
- 2 Ey kebk-i deri sen aña taklîd idemezsin
Bu cilveler ol serv-i hırâmâna virilmiş
- 3 Kısmet olıcak rûz-ı Ezel gussa vü şâdî
Gam 'ârife 'işret dil-i nâ-dâna virilmiş
- 4 Rindân-ı sebük-rûha mey-i câm-ı mahabbet
Zâhidlere hod sübha-i sad-dâne virilmiş
- 5 Ol tal'at-ı pür-nûr ile ol hüsn-i dil-efrûz
Ne mâha ne hod mihr-i dırahşâna virilmiş
- 6 Artarsa n'ola subh-dem efgânı hezârûñ
Şevk-i seheri mürğ-i hoş-elhâna virilmiş
- 7 Cânâna n'ola virsem eger tuhfe-i cânı
Kim pây-ı melah bezm-i Süleymâna virilmiş
- 8 Ol şûh ile hiç bir mi olur gayrı güzeller
Bu hüsn ile ân ol meh-i Ken'âna virilmiş
- 9 Tahsîn **Mezâkî** saña bu nazm-ı Hudâ-dâd
İnsâf idelüm kangı sühan-dâna virilmiş

223

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Hoş gelür rindâna sâkî meclis-i sahbâda raks
Eylesün şimden gerû gül-gûn kümeyt-i bâde raks

- 2 Zâhidâ gel cübbe vü destâr ile gir meclise
Eylesün ma'nâ-yı rindi sûret-i takvâda raks
- 3 Dil yine ser-geşte-hâl-i şeb-çerâg-ı 'ışk idi
İtmedin pervâne gerd-i şem'-i bezm-ârâda raks
- 4 Bir gül-i nev-hîze meftûn olmayan bülbül gibi
Eylemez pîrâmen-i her gonca-i ra'nâda raks
- 5 Cezbe-i 'ışkıyla gâhî eylese ma'zûrdur
Râhib-i deyr-i mahabbet Ka'be-i 'ülyâda raks
- 6 Feyz-ı sahbâ ile dest-efşân olur şâh u gedâ
Neşve-i mey ile ider bende vü âzâde raks
- 7 Ey **Mezâkî** pâ-y-mâl olur 'adû-yı nâ-be-kâr
Esb-i tab'um eyledükçe 'arsa-i ma'nâda raks

224

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Lâ'übâlî olmadur da'vâ-yı meşrebden garaz
Neşve tahsîl itmedür câm-ı leb-â-lebden garâz
- 2 'Aks-i hûrşîd-i cemâlüñdür zenehdânda hemân
Âfitâb-ı nûr-bahş u mâh-ı nahşebden garâz
- 3 Cânı cânâna dili dil-dâra virdüm kaldı ten
Yânedür şimden gerü fersûde-kâlebden garâz
- 4 Cân taleb-kâr-ı visâl ü dil rızâ-cû hep budur
Bast-ı maksaddan murâd u selb-i matlabdan garâz
- 5 Nevbet-i Husrev geçüp devr-i **Mezâkî**'dür bu gün
Var ise oldur bu dîvân-ı mürettebden garaz

225

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 'İşkdur bu âb u tâb-ı hüsn-i dil-berden garaz
Rûşenâyîdur felekde mihr-i enverden garaz
- 2 Kîmiyâ-ger hasretiyle hâke saçsun cevherin
Sîm-ten bir dil-rübâdur sîm ile zerden garaz
- 3 Cümlesi bir bir fedâ-yı kûy-ı cânân olmadur
Hep budur cem'iyet-i cân u dil (ü) serden garaz
- 4 Müjde ey dil-bestegân-ı gîsû-yı müşğîn-i yâr
Nûkhet-i zülf-i bütândur bûy-ı 'anberden garaz
- 5 Gâfil olma bir perî-peykerle 'ıyş u nûşdan
Bezm-i sahbâdan murâd u devr-i sâgardan garaz
- 6 Katresi kantâr imiş guşşayı altun ider
Bâde-i gül-fâmdur kibrit-i ahmerden garaz
- 7 Çâr-deh sâle güzeller bî-nazîr olsa n'ola
Goncalardur bâgda nahl-i gül-i terden garaz
- 8 Sûret-i nâz u niyâz-ı 'âşık u ma'şûkdur
Şekl-i Yûsufî Züleyhâ-yı musavverden garaz
- 9 Sîne-i sûzân-ı 'uşşâk u dil-i pür-tâbdur
Âteş içre lâne-gîr olan semenderden garaz
- 10 Ey **Mezâkî** gâfil olma girre-i şevvâlden
Yâr ile bir merhabâdur 'ıyd-ı ekberden garaz

226

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Olmuş berâ-yı cilve-i nâz u niyâz farz
'Âşıklara niyâz u civânâna nâz farz
- 2 Ebrû-yı yâr kible-i erbâb-ı 'ışk iken
Dahi degüldi ehl-i niyâza namâz farz
- 3 'Uşşâk-ı zâra ruhsat-ı yek-nazra yok velî
Hûbâna hem tegâfûl ü hem ihtirâz farz
- 4 Bülbül gibi figân-ı ko pervâne-meşreb ol
Olmaz hakikat ehline kâr-ı mecâz farz
- 5 Ahkâm-ı şer'-i 'ışkı sorarsañ gönül nedür
Feryâd u girye vâcib ü sûz u güdâz farz
- 6 Gel kûy-ı yâra 'azm idelüm şevk ile k'olur
Bâlig-nisâb-ı kudrete râh-ı hicâz farz
- 7 Tahsîn **Mezâkî** kuvvet-i bâzû-yı tab'uña
Buldı livâ-yı nazmuñ ile imtiyâz farz

227

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Ser-te-ser itdi ihâta 'ârız-ı cânânı hatt
Oldı rûy-ı enverî bir safha-i reyhânı hatt
- 2 Gerd-i la'l-i hoş-güvârın eyledi behçet-fezâ
Sebze-veş zeyn itdi ol ser-çeşme-i hayvânı hatt
- 3 Dir gören gerd-i ruhında sâye-i gîsûların
Çıkmadı aslâ beyâza böyle bir Yunânı hatt

- 4 Mushaf-ı ruhsârına itdükçe dikkatle nazar
Keşf ider ‘uşşâka sırr-ı âyet-i Kur’ân’ı hatt
- 5 Resm-i ‘ünvân-nâme-i mihr ü mahabbet olmagın
Hande-zâr eyler derûn-ı ‘âşık-ı giryânı hatt
- 6 Fikret-i ebrû-yı tugra-peyker-i dil-dâr ile
Ey **Mezâkı** hiç elüñden gitmesün dîvânı hatt

228

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

- 1 Virdi revnak safha-i ruhsâr-ı yâra tâze hatt
Bagladı mecmû’a-i hüsne güzel şîrâze hatt
- 2 Safha-i rûyında zâhir sebze-i müşgîn degül
Bir benefşe-zârdur ol dil-ber-i mümtâza hatt
- 3 Rîsmân-ı bâz-ı ümmîd vasl-ı yâr olsa n’ola
Çok mu’allak atdururmuş ‘âşık-ı cân-bâza hatt
- 4 Hatt gelince yârdan ümmîd-i vuslat eyledüm
Bâ’is oldı ‘âkıbet mestâne keşf-i râza hatt
- 5 Çekme ey meşşâta zahmet var iken müjgânlarum
Şâne kâfidür degül muhtâc-ı reng-i gâze hatt
- 6 Reşk iderdi birbirine cân ile dil bir zamân
Eyledi ‘uşşâkı râzı şirket-i enbâza hatt
- 7 Mu’ciz oldı vasf-ı hatt-ı yâr ile güftârımız
Çok şeref virdi **Mezâkı** nüsha-i i’câza hatt

229

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Gedâ hâk-i derinden şâh ider taht-ı zerinden hazz
'Aceb sırrdur kim eyler her kişi kendi yerinden hazz
- 2 Ko dil yansun Şikâf-ı Őîneden âhum 'ayân olsun
Kim itmez böyle bezmün dâd-ı 'ûd u micmerinden hazz
- 3 N'ola dil zevk iderse seyr-i hatt-ı la'l-i dil-berden
İder iksîr-i sencân-ı mahabbet cevherinden hazz
- 4 Tutuşdukça dil ü cân Şevk ile 'ışkum füzûn oldu
Belî pervâne eyler sûziş-i bâl ü perinden hazz
- 5 Mey ü mahbûb ile revnak fezâ-yı bezm-i 'âlemdür
N'ola itsek sipihrüñ gerdiş-i nüh-sâgarından hazz
- 6 Kimi hvâb-ı ferâgatda kiminde gûş-ı ragbet yok
Kim eyler böyle 'asruñ bir alay kûr u kerinden hazz
- 7 **Mezâkî** 'azm-i gül-zâr eyledükçe cân u dil eyler
Bu bâguñ güllerinden güllerün bülbüllerinden hazz

230

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Sanma bülbüller ider meşk-i figân üzre nizâ'
Cümlenün kârı hep ol gonca-dehân üzre nizâ'
- 2 'ışk ile birbirine düşse n'ola cân u gönül
Şimdi mi oldu meger tâze civân üzre nizâ'
- 3 Bahs-i ebrû vü müje eylemede 'âşıklar
Şimdi bu 'arsada hep tîr ü kemân üzre nizâ'

- 4 Râziyuz keşmekeş-i kâküle bir bûse için
Çok degüldür bu kadar mâye-i cân üzre nizâ'
- 5 Kahramân-ı nigeş ü gamze-i Rüstem-peykâr
Dili gördükçe ider tîg u sinân üzre nizâ'
- 6 Kad-i ham-geşte ile cûy-ı sirişk oldı mesel
Eskidür köhne-pül-i âb-ı revân üzre nizâ'
- 7 İdemez şimdi **Mezâkî** gibi mu'ciz-dem ile
Köhne-yârân-ı sühan tâze-zebân üzre nizâ'

231

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Eylese 'ışk ile bir 'âşık-ı çâlâk semâ'
İder anuñla bile şevk ile eflâk semâ'
- 2 Gird-bâd oldı 'ayân sanma fezâda yir yir
Durmayup 'ışk ile eyler küre-(i) hâk semâ'
- 3 Dil-i dervîş n'ola var pey nasb itse nisâr
Hırka-i tende komaz puhteye imsâk semâ'
- 4 N'ola kasd-ı tayerân eyler ise dervîşân
Kim olur bâl ü per-i şevk-i dil-i pâk semâ'
- 5 'Arş-ı a'lâyı 'ayân görmez idi mevlevîler
Olmasa saykal-ı âyîne-i idrâk semâ'
- 6 Ne kadar neş'e-fezâdur harem-i gül-şende
Mest-i 'ışk eylese zîr-i varak-ı tâk semâ'
- 7 Añdurur cilve-geh-i Hazret-i Mevlânâyı
Ey **Mezâkî** idelüm şevk ile bî-bâk semâ'

232

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Sundukça çeşm-i gamze-i ser-mest-i nâza tîg
Eyler havâle-kerden-i ehl-i niyâza tîg
- 2 Ebrû degül o çeşm-i siyeh-mest-i hûn-feşân
Asdı firâz-ı manzara-i imtiyâza tîg
- 3 Hızr u Mesîh olursa da sad-bîm-i cân ciger
Çekdükçe gamzesi saf-ı 'ömr-i dirâza tîg
- 4 Nevk-i hayâl-i gamzesi hûn itdi bagrumı
Açdı derûn-ı sîne de sad-zahm-ı tâza tîg
- 5 Fâş itdi güft (ü) gû-yı nigeş sırr-ı 'ışkumı
Hakkâ ki bâ'is oldı yine keşf-i râza tîg
- 6 Âmâdedür o gamze-i hûn-rîz-i cân-sitân
Lâzım gelince ol büt-i şemşîr-bâza tîg
- 7 Düldül-süvâr-ı tab'ına bir Zü'l-fekârdur
Hâme yeter **Mezâkî**-i nükte-tırâza tîg

233

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Bakup bu sîne-i pür-tâba dâg-ber-ser-i dâg
Ciger-güdâz-ı derûn oldı sûz-ı mahşer-i dâg
- 2 Fezâ-yı sîne hemân lâle-zâr-ı âteş olur
Olursa nâr-ı derûn böyle şu'le-küster-i dâg
- 3 Siyâhî-i ser-i dâg-ı ciger degül cânâ
Derûn-ı lâle gibi yandı 'ûd-ı micmer-i dâg

- 4 'Aceb mi sûde-i elmâsı itse hâkister
Kalursa sînede ger böyle sûz-ı ahker-i dâg
- 5 Kalur mı dût-ı dil-i nâ-tüvânda hiç tâkat
Zamîme oldu girân-bâr-ı 'ışka ser-ber-i dâg
- 6 N'ola n'ola dil ü cân hem-dem olsa sînemde
O mest-i hasret ü bu şu'le-nûş-ı sâgar-ı dâg
- 7 **Mezâkî** bezm-i mey ü rezm-i gamda bî-bâkem
Elümde sâgar-ı 'işret başumda migfer-i dâg

234

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Sînem-misâl-i lâle-sitân oldu bâgı dâg
Dâg üsti bâgdur baña bu dâg u râg-ı dâg
- 2 Ser-germ-i 'ışka şâhid-i sûz-ı derûn olur
Bu tef ü tâb-ı penbe vü âteş-dimâg-ı dâg
- 3 Serde cigerde sînede sad-dâg var iken
Dil-ber yanında dâg-ı sitemdür sürâg-ı dâg
- 4 Sînem-misâl-i lâle-sitân dâg-dâr iken
Oldı serümde dâg-ı ciger-sûz-ı dâgı dâg
- 5 Pervâne-vâr 'âşıkı pür-sûz-ı şevk ider
Hûrşîde ta'n iderse n'ola şeb-çerâg-ı dâg
- 6 Tâze-be-tâze dâg ile hâtır-fürûz olur
Olmaz fetîl-i sînede dûd-ı ferâg-ı dâg
- 7 Bezm-i belâda 'âşıkı medhûş-ı 'ışk ider
Sahbâ-yı hûn-ı dîde vü la'lin ayâg-ı dâg

- 8 Biz köhne-dâg-ı hasreti gül-fâm eylerüz
Elmâs-ı sûdedür nemek-i inşibâg-ı dâg
- 9 Her nahl-i şerha lâne-i mürğân-ı kudsîdür
N'eyler riyâz-ı sînede zâg u kelâg-ı dâg
- 10 Zülf-i bütân **Mezâkî** ruh-ı hâl-dâr ile
Olsa n'ola fetîle-fürûz-ı mesâg-ı dâg

235

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

- 1 Zeyn itdi bâg-ı zîb ü fer-i gül taraf taraf
Tutdı cihânı na'ra-i bülbül taraf taraf
- 2 Gösterdi bâg-bân-ı felek ehl-i 'işrete
Kûşe-be-kûşe lâle vü sünbül taraf taraf
- 3 Bir şûh-ı gül-'izâr u büt-i mey-güsâr ile
İrdi dem-i safâ-yı gül ü mül taraf taraf
- 4 Şimdi olur olursa o kebk-i deri şikâr
Kurdı zamâne dâm-ı tegâfûl taraf taraf
- 5 Mânend-i şeh-süvâr-ı Necef rahş-ı tab' ile
İtdi **Mezâkî** pûye-i Düldül taraf taraf

236

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Beñzemez âyine-i sâf ruh-ı yâre sadef
Ne kadar olsa safâ-küster-i nezzâre sadef
- 2 Dîde âbisten-i sad-dürr-i yetîm olmuş idi
Açmadın dahi dehen ebr-i güher-bâra sadef

- 3 Dü-cihândan garaz ol güher-i yektâ olıcak
‘Âşıkı gırre mi eyler bir iki pâre sadef
- 4 Gamzesi sînemi sad-çâk iderse ne ‘aceb
Hayli sermâyedür üstâd-ı nigû-kâre sadef
- 5 Nazm-ı üstâd ile bir sanma **Mezâkı** sühanuñ
Hiç mu’âdil mi olur lûlû-yı şeh-vâra sadef
- 6 Müftî-i devr-i zamân kim yem-i cûdında eger
Perveriş bulsa döner mihr-i pür-envâra sadef
- 7 Kef-i dürr-pâşına nisbetle hazef-pâre degül
‘Âleme bezl-i güher itse de hem-vâre sadef
- 8 Zîver-i müsnedine belki olurdu lâyık
Olsa ger mihr ile meh kulzüm-i zehhâre sadef
- 9 Bula ‘âlemde şeref zât-ı şerîfi ola tâ
Kuvvet-i sâmi’a-pâs-ı dür-i güftâre sadef

237

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

- 1 Dizilmiş zîr-i ebrûsında müjgân-ı siyeh saf saf
Kemân ber-dûş olup turmuş kemîn-gehde sipeh saf saf
- 2 Temâşâ itmege ol şeh-süvâr-ı eşheb-i nâzı
Pür olmuş ‘âşık-ı hayrân ile etrâf-ı reh saf saf
- 3 Henüz ‘âşıkların gözden geçürmekde velî bilmez
Ne kanlar dökdüğün ol nergis-i hûnî-nigeh saf saf
- 4 N’ola hûn-ı şehîdân-ı mahabbet tutsa meydânı
Kırar ‘uşşâkı tîg-ı nâz ile ol keç-küleh saf saf

- 5 Görüp ol şâh-ı hüsni hayli hûbânda kıyâs itdüm
Müretteb-leşger-i encümle gerdâ-gird-i meh saf saf
- 6 **Mezâkî** lenger-i ümmîde zevrak-bend-i sıdk ancak
Ne gam gelse dökülse mevc-i ‘ummân-ı güneh saf saf

238

Mef’ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâ’ilü / Fâ’ilün

- 1 Dest-i ümîde girmedi dâmân-ı yâr hayf
El irmedi visâle meded sad-hezâr hayf
- 2 İnce miyânı halka-i âgûşa girmedi
Gıtdi müyesser olmadı bûs u kenâr hayf
- 3 Kaldı tehî kemend-i temennâ-yı dil dirîg
Bir sek rakîbe olmuş ol âhû şikâr hayf
- 4 ‘Ömr-i guzeşte gibi serî’ü’z-zevâl imiş
Geçdi zamân-ı fırsat-ı vasl-ı nigâr hayf
- 5 Sad-nev-bahâr geldi vü itdi güzer henüz
Nahl-i emelde yok eser-i berg ü bâr hayf
- 6 Böyle şikâyet itse n’ola rûzgârdan
Ber-bâd oldu sa’y-ı **Mezâkî**-i zâr hayf

239

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

- 1 Ol sehî-kadd geliyor cilve-i reftârına bak
Ne kadar âfet olur tarzına etvârına bak
- 2 Söze âgâz idicek ‘işvelerin seyr eyle
Leb-i şîrînini gör şîve-i güftârına bak

- 3 Gül-şen-i hüsni meger bâg-ı melâhat mı degül
Sünbülün eyle temâşâ gül-i gül-zârına bak
- 4 Dili sad-pâre ider câna urur bend-i belâ
Gamze-i tîg-keş ü turre-i tarrârına bak
- 5 Nevk-i peykân-ı girişme nice dil-dûz olmaz
Tîr-i müjgân ile ebrû-yı kemân-dârına bak
- 6 Meşreb-i pâk-i **Mezâkî** de letâfet vardur
Zâde-i tab'-ı tutuk-perver-i efkârına bak

240

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Ruh-ı pertev-fikenüñ Matla'ü'l-Envâr ancak
Leb-i şeker-şikenüñ Mahzenü'l-Esrâr ancak
- 2 Kâmetüñ gül-bün-i nev-reste-i gül-zâr-ı safâ
Dehenüñ gonca 'izâruñ gül-i bî-hâr ancak
- 3 Gerd-i sürme eser-i hâk-i derüñ sultânım
Rûşenâ-bahş-ı 'uyûn-ı ülü'l-epsâr ancak
- 4 Deyr-i 'âlemde güzel çok saña nisbet ammâ
Sanemâ her biri bir sûret-i dîvâr ancak
- 5 Ey **Mezâkî** güher-i nazmuña kıymet olmaz
Reşehât-ı kalemüñ hep dür-i şeh-vâr ancak

241

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Âh kim bâg-ı elemden gitdi gül-çîn olmaduk
Meclis-ârâ-yı safâ-yı kalb-i gam-gîn olmaduk
- 2 Kays-veş âvâre-i sahrâ-(y1) nûr u mihnetüz
Biz henüz ârâm-gîr-i kûh-ı temkîn olmaduk
- 3 Gül-şen-i mihnetdeyüz lâle-sitân-ı hasretüz
Sînede bir yir mi var pür-dâg-ı hûnîn olmaduk
- 4 Hâk ü seng-i deşt-i gamdur pister ü bâlînimüz
Bir nefes âsûde-hâl-i hvâb-ı sengîn olmaduk
- 5 Dûr-bîn-i gerden-i mînâ sürâhi var iken
Bir nazar-peyveste-i câm-ı cihân-bîn olmaduk
- 6 Yek-be-yek meclis nişînân-ı Elesti yokladuk
Kimse yok mest-i mey-i câm-ı nühüstîn olmaduk
- 7 Her ne deñlü gürsine-çeşm-i ümîd isek yine
Biz simât-ı ârzûda dest-i pişîn olmaduk
- 8 Dehri mest itdi **Mezâkî** bâde-i güftârımız
Biz henüz teh-cür'a-nûş-ı câm-ı tahsîn olmaduk

242

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Ham-be-ham kâkülün kemend ancak
Dil-i âşüfte-hâle bend ancak
- 2 N'ola dil meyl iderse tûtî-vâr
Leb-i şîrîn-i yâr kand ancak

- 3 Geh vefâ kılsa geh cefâ ne ‘aceb
Cümle evzâ’ı dil-pesend ancak
- 4 Nakd-i cânı metâ’-ı vuslata vir
Kim bu bâzâr-ı sûd-mend ancak
- 5 Saña irmez **Mezâkî** çeşm-i hasûd
Kevkeb-i tâli’üñ bülend ancak

243

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

- 1 ‘İşk ragbet mi bulur nev-hat-ı yâr olmayıcak
Dîde rûşen mi olur kuhl-ı gubâr olmayıcak
- 2 Nemek-i sûde-i elmâsı n’ider ‘âşık-ı zâr
Hançer-i hasret ile sîne-fikâr olmayıcak
- 3 Dâg dâg-ı gam-ı ‘ışka nefes-i âh gerek
Fasl-ı gülden ne çıkar tâze-bahâr olmayıcak
- 4 Kim bakar olsa eger âyine-i İskender
Yâr-ı hûrşîd-likâ âyine-dâr olmayıcak
- 5 Bîm-i cân n’eydügini bilmez idüm hâlümde
Yolda hançer be-kef ol şûha dû-çâr olmayıcak
- 6 Bâdesi hûn-ı ciger sâgarı dâg-ı dildür
Bezm-i meyde o büt-i lâle-’izâr olmayıcak
- 7 Ey **Mezâkî** zer-i güftâr-ı revâyiş bulmaz
Böyle nev-sikke-i sencîde-’iyâr olmayıcak

244

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Kim gider mey-gedeye bâde-i nâb olmayıcak
Çeşme-sârı n'idelüm çeşmede âb olmayıcak
- 2 Meclis-i Cem tutalum gül-şen-i cennet olmuş
Kim alur câmı ele la'l-i müzâb olmayıcak
- 3 Dil-pesend-i nazar-ı bâde-perestân olmaz
Bürka'-i duhter-i rez âl-nikâb olmayıcak
- 4 Rind-i mahmûr-ı şikeste-dil-i vîrâne-derûn
Nice âbâd olur mest-i harâb olmayıcak
- 5 Şeb-i hicrânda meger pây-ı hayâl-i yâri
Nice ümmîd idelüm dîdede hvâb olmayıcak
- 6 Ne kadar mihr ü vefâ itse dahi bî-müjedür
Bir güzelde nemek-i nâz u 'itâb olmayıcak
- 7 Ey **Mezâkî** olamaz sem'-i kabûle lâyık
Güher-i silk-i sühan fasl-ı hitâb olmayıcak

245

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Sâgar-ı mihr olsa da câm-ı şarâb-ı nâb-ı 'ışk
Tîre-rûz-ı zulmet-i gamdur yine erbâb-ı 'ışk
- 2 N'eylesün zevrak-nişînân-ı emel der-kâr iken
Sarsar-ı bahr-i melâmet gerdiş-i girdâb-ı 'ışk
- 3 Vâcib olmaz hûn-ı hasretle vuzû-sâz olmadın
Cebhe-i ehl-i niyâza secde-i mihrâb-ı 'ışk

- 4 Nâhun-ı sîne-hırâş u ârzû-yı vasl imiş
Tîşe-i kân-ı mahabbet gevher-i nâ-yâb-ı 'ışk
- 5 Ey **Mezâkı** der-hem oldı kâkül-i dil-ber gibi
Gîsuvân-ı şâhid-i nazmıyla pîç ü tâb-ı 'ışk

246

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Âvâre-i ber-keşte diyârum vatanum yok
Bülbül-beçe-i köhne-bahârum çemenüm yok
- 2 Pervâne-i mihnet-gede-i mürde-çerâgum
Bir nîm-ziyâ şem'a sezâ encümenüm yok
- 3 Ol rind-i tehî-dest-i harâbât-nişînem
Ölsem de eger nîm-behâ-yı kefenüm yok
- 4 Müstagnî-i elmâs- fûrûşân-ı cihânem
Hiç sîne-i sad-pârede dâg-ı kühenüm yok
- 5 Hep semt-i fenâ olsa n'ola sevk-i kelâmum
İsbât-ı vücûd eyleyecek gayrı fenüm yok
- 6 Zer-beft-i girân-kıymet iken böyle **Mezâkı**
Hayfâ ki harîdâr-ı metâ'-ı sühanüm yok

247

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Görüp câm-ı lebün cânâ leb-i sâgardan el çekdük
Ne sâgar-hvâhiş-i peymâne-i kevserden el çekdük
- 2 Degül pîçîde-i bâzû-yı vuslat añladuk yâri
Kemend-i ârzû-yı kâkül-i dil-berden el çekdük

- 3 Bu meclisde gül-âb-ı rûy-ı ragbet şâl-ı ‘izzet yok
Şemîm-i ‘anber ile deste-i micmerden el çekdik
- 4 Rakîb-i bî-ciger kasd-ı neberd eylerse meydânda
Yeter şemşîr-i gayret kabza-i hançerden el çekdik
- 5 Eger Rüstem gibi sâhib-kırân olsak da râm olmaz
‘Înân-ı aşkar-ı çarh-ı leked-küsterden el çekdik
- 6 Felekde cây-ı fethü’l-bâb-ı maksad der-geh-i Hakdur
Ay itdüñ halka cünbânî-i gayrı-derden el çekdik
- 7 **Mezâkî** bir cevâhir-senc-i ma’nâ bulmaduk gitdi
Hemân böyle degül ser-rişte-i gevherden el çekdik

248

Mefâ’lün / Mefâ’lün / Mefâ’lün / Mefâ’lün

- 1 Göñül bilmem ne kâre sell-i seyf-i âh-ı ser itdüñ
Meger baht-ı siyeh var ise kasd ile neberd itdüñ
- 2 Ne düzdîde-nigâh u ne ‘ayân bir lutf-ı pinhânı
Beni kûyuñda ey serv-i revân bî-hûde gerd itdüñ
- 3 Beni dil-hasta-i dâ’-i defîn-i ‘ışk idüp cânâ
Hamîde kâmetüm bî-tâb sengîn-bâr verd itdüñ
- 4 Göñül şimden gerü lâyıık ümîd-i vasl-ı yâr itseñ
Dü-kâm-ı bî-niyâzî-i dü-kevni kâm-ı ferd itdüñ
- 5 Be hey ‘âşık ne isterseñ derûn-ı dilde pinhândur
Niçün peyk-i ümîdi ‘ışk ile ‘âlem-neverd itdüñ
- 6 Cinânı dâne-i hâl-i ruh-ı yâra fedâ itdüñ
Hezârân-âferîn ey dil beni merd oğlu merd itdüñ

- 7 Şikâyet ey dagal-bâz-ı felek kim şeş-der-i gamda
Dil ü cânım benüm zâr eyleyüp bî-hasl-ı nerd itdüñ
- 8 Kanı sûz-ı derûn-ı hûn-ı eşk-i çeşm-i ter zâhid
Tutalum za'ferân-ı za'f ile sîmâñı zerd itdüñ
- 9 **Mezâkî** turma cevân eyle meydân-ı tahayyülde
Kümeyt-i hâme-i ma'nâ neverdi hayli cerd itdüñ

249

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Şevkiyle göñül seyr-i ruh-ı yârda kalduñ
Âyîne gibi mevkıf-ı dîdârda kalduñ
- 2 Ey âh-ı hazân bu kere za'f-ı nefes ile
Dâg-ı dil olup sîne-i efgârda kalduñ
- 3 Yok ruhsat-ı nezzâre ruh-ı dil-bere hayfâ
Ey hak nazar-ı dîde-i hûn-bârda kalduñ
- 4 Ey dil irişüp şâm-ı gam u sâgar-ı mey yok
Bî-şem'-i tarab böyle şeb-i târda kalduñ
- 5 Ey rind-i cihân-bî-hôdî-i 'ışk-ı mübârek
Mestâne düşüp hâne-i hammârda kalduñ
- 6 Ey murg-ı çemen sende nedür sûz-ı mahabbet
Kül-han var iken gûşe-i gül-zârda kalduñ
- 7 Düşdüñ heves-i zülf-i girih-gîre **Mezâkî**
Âzâde iken 'ukde-i efgârda kalduñ

250

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Cãnâ ne 'aceb böyle bu gam-hvârı unutduñ
Var ise meger itdüğüñ ikrârı unutduñ
- 2 Âyâ bu midur kâ'ide-i ehl-i mahabbet
Kim bunca zamândur bu hevâ-dârı unutduñ
- 3 Evvel aluban 'akl u dil ü sabr u karârın
Soñra ya niçün 'âşık-ı nâ-çârı unutduñ
- 4 Her şâm u seher yâd iderin ben seni ammâ
Sen bencileyin 'abd-i senâ-kârı unutduñ
- 5 Bir bende-i efkende-i dîrînüñ iken ol
Hayfâ ki **Mezâkî**-i dil-efgârı unutduñ

251

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Dil-beste-i dü-zülf-i perîşânuñum senüñ
Bir boynı baglu bende-i fermânuñum senüñ
- 2 Mümkin mi her nigâhuña meftûn olmayam
Fitne-perest-i nergis-i fettânuñum senüñ
- 3 Pervâne-dâr-ı bâl ü per-i şevk ile müdâm
Şeb-şu'le-gerd-i şem'-i şebistânuñum senüñ
- 4 Bâlâ-kadân-ı dehre n'ola baş egmesem
Ser-der-hevâ-yı serv-i hırâmânuñum senüñ
- 5 Sen şâh-ı dâmen-efken-i pây-ı serîr-i nâz
Ben çehre-sây-ı kûşe-i dâmânuñum senüñ

- 6 Olsam **Mezâkî** gibi n'ola böyle hoş-edâ
Bir bezle-gû nedîm-i mahal-hvânuñum senüñ

252

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilâtün

- 1 Figân ki devr-i sipihrüñ çok inkılâbını gördük
Ne lutf-ı mâh u ne hûd-feyz-i âfitâbını gördük
- 2 Dimâg-ı dil nice hoş-bû meşâm-ı ragbet olur kim
Bu meclisüñ ne 'abîr ü ne hûş-gül-âbını gördük
- 3 Ne gûne bezm-i cihândan ümîd-i şevk idelüm kim
Ne lutf-ı sâkî vü ne neşve-i şarâbını gördük
- 4 Bu çeşme-sâr-ı felekden ne âb ü tâb umaruz kim
Ne zerre pertev-i mihr ü ne katre âbını gördük
- 5 Bu deñlü kâviş-i vîrâne-i emel ne içündür
Ki genci refte vü biz dahme-i harâbını gördük
- 6 Suver-nümâ-yı temâsîl-i gaflet-i dil ü cândur
Gunûde-kân-ı ümmîdüñ hayâl-i hvâbını gördük
- 7 **Mezâkî** görmedüñ el-hak felekde şimdi nazîrüñ
Kalem-rev-i sühanüñ cümle şeyh u şâbını gördük

253

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 O mest-i nâza nevâ-sencî-i niyâz iderek
Açıldı gül gibi âheng-i dil-nüvâz iderek
- 2 Nezâre rûy-ı be-pîş-i hicâb olur fi'l-hâl
O mâh-rûya nigâh itsem ihtirâz iderek

- 3 İrişdi el hele gîsû-yı ‘anber-efşâna
Hezâr şerm ile dest-heves-i dirâz iderek
- 4 N’olaydı nakd-i ümîd-i visâl olaydı ‘ayân
Şiken şiken küre-i müdde’âyı bâz iderek
- 5 Cihânı garka-i tûfân-ı âteşîn itdüm
Hücûm-ı eşk ile âh-ı ‘alev-güdâz iderek
- 6 Firâz-ı çarha kadem bassa çok degül ‘âşık
Livâ-yı ‘ışk ile da’vâ-yı imtiyâz iderek
- 7 **Mezâkî** şâh-süvâr-ı belâgat olsa n’ola
Kümeyt-i hâme ile böyle türktâz iderek

254

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

- 1 Bir seher kim ‘azm-i bâg-ı kûy-ı cânân eyledük
Çeşm-i ragbetle ‘aceb seyr-i gülistân eyledük
- 2 Şevk-i hüsn-i yâr ile ger nâ-şekîk olsak ne gam
Biz ketân-ı sabrı vakt-i mâh-ı kâbân eyledük
- 3 Gark-ı deryâ-yı hayâl-i la’l-i cânân eyleyüp
Cism-i zârı gör nice ser-tâ-kadem cân eyledük
- 4 Ârzû-yı feth-i bâb-ı genc-i vasl-ı yâr ile
Yok yire ma’mûre-i ümmîdi vîrân eyledük
- 5 Dûr-baş-ı gamze hiç meclisde eksük olmadı
Var ise mestânı keşf-i râz-ı pinhân eyledük
- 6 Ârzû-mend-i refû-kârî-i dest-i vasl olup
Pençe-i hicrân ile çâk-i girîbân eyledük

- 7 Âteş-i dilden düşüp dâmân-ı çarha bir şerâr
Ol şererle sîne-i gerdûnı sûzân eyledük
- 8 Ne sürâhı kaldı ne sâgar-şikest itdük meded
Bezm-i meyde mest iken kan üstine kan eyledük
- 9 Ey **Mezâkî** kilik-i dest-i himmet-i yârân ile
Hamdüli'llâh biz dahi tertîb-i dîvân eyledük

255

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

- 1 Girîbân-çâk iken meclisde yârüñ sînesin gördük
Felekde biz dahi İskenderüñ âyînesin gördük
- 2 Nesinden şerm-sâruz hvâce-i çarhuñ ki biz ancak
Cihânda tıfl iken bir ruhsat-ı âzînesin gördük
- 3 Libâs-ı râhat-ı 'âlem mürakka'-câmedür bildük
Kumâşın der-ber itdük hırka-i peşmînesin gördük
- 4 Gice der-hvâb iken 'işretüñe Cemşîdi seyr itdük
O bezmüñ câm-ı cümle meclis-i dîrînesin gördük
- 5 Bu meclis dürd ü saf bâdeden hâlî degül ancak
Humâr-ı gussa vü şevk-i mey-i dûşînesin gördük
- 6 Kabâ-yı atlas-ı çarha nice meyl eylesün âdem
Fenâ dirler anuñ üstine köhne-pîşesin gördük
- 7 **Mezâkî**'nüñ bu gün seyr eyledük şî'r-i dil-ârâsın
O sâhib-genc-i nazmuñ gevher-i gencînesin gördük

256

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Göñül göñül bu dem-i hurremüñ nesin gördük
Bu deñlü demde meger 'âlemüñ nesin gördük
- 2 Ne nukl-i bûse vü ne dost-gânı oldı nasîb
Bu câm-ı bâde vü bezm-i Cemüñ nesin gördük
- 3 Ne âb-ı yârî-i lutf u ne penbe-i râhat
Bu sûz-ı sîne vü dâg-ı gamuñ nesin gördük
- 4 Ne bûy-ı mihr ü vefâ-dâr ne kayd-ı bülbül-i zâr
O lâle-ruh gül-i gonca-femüñ nesin gördük
- 5 Ne kat'-ı râh-ı temennâ ne cilve-i ümmîd
Semend-i baht-ı siyeh-perçemüñ nesin gördük
- 6 Hadeng-i gamze ki sad-pâre itdi sînemüzi
Bu deñlü yara ile merhemüñ nesin gördük
- 7 **Mezâkî** şîve-i i'câz-ı nazm ile görelüm
Zebân-ı hâme-i mu'ciz-demüñ nesin gördük

257

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

- 1 Dil-dâde-i la'l-i leb-i cânân olabilek
Ser-tâ-be-kadem mâ-sadak-ı cân olabilek
- 2 Berk ursa yine sînede envâr-ı mahabbet
Bir zerre iken mihr-i dırâhşân olabilek
- 3 Gîsû gibi pâ-bûsına el irmek olurdı
Ger sâye-sıfat hâk ile yeksân olabilek

- 4 Rû-mâl-i ruh-ı nev-hat-ı yâr olsa müyesser
Hoş-bû-yı meşâm-ı gül ü reyhân olabilesek
- 5 Mevc ursa yine dilde yem-i şevki telâki
Bir katre iken lücce-i ‘ummân olabilesek
- 6 Olsañ yine ol mihr-i dil-efrûza mukâbil
Âyîne gibi vâlih ü hayrân olabilesek
- 7 Nâz eyler idük rıtl-ı girân-seng-i sipihre
Ne cür’a-keş-i himmet-i yârân olabilesek
- 8 Gûş eyler idi belki o gül gonca **Mezâkî**
Bülbül gibi bir mürğ-ı hoş-elhân olabilesek
- 9 Olsañ ne ‘aceb sürme-keş-i dîde-i hûrşîd
Hâk-i kadem-i Âsaf-ı devrân olabilesek
- 10 Hem-nâm-ı Hudâ-vend-i rasûl sadr-ı mu’azzam
‘Ahdinde yine fâyikü’l-akrân olabilesek
- 11 Hem meclis olup bezm-i şerîfde felekde
Reh-yâb-ı serâ-perde-i ihsân olabilesek
- 12 Pür-şevk olup bâde-i lutfıyla dem-â-dem
Âmâde dil-i çâk-i girîbân olabilesek
- 13 Oldukça sa’âdetle sadâretde ser-efrâz
Biz haşre degin böyle senâ-hvân olabilesek
- 14 Fermân-ber olup emrine gerdûn gibi dâyim
Hıdmetde yine ber-zede dâmân olabilesek

258

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Kim dir saña hiffet idüp âlâm-ı cihân çek
Peymâne-keşân ile yûri rıtl-ı girân çek
- 2 Dil-ber saña sâgar sunacak meclis-i meyde
Bâde döküle zehr ise de anı hemân çek
- 3 Yâd eyleyüp ebrû-yı kemân-dârını yârûñ
Meydâna girüp şevk ile bir saht-kemân çek
- 4 Dâl hançer olup sîne-i sad-pâreye cânâ
Gel sen dahi bir şerha-i hûn-âbe çekân çek
- 5 Baş egmez ise der-geh-i teslîme **Mezâkî**
A'dâ-yı hased-kâra hemân tîg-ı zebân çek

259

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Ey gam yine cân u dil-i nâ-şâda mı geldüñ
Sad-derd ile Mecnûna mı Ferhâda mı geldüñ
- 2 Ey gonca-dehen 'âşıkuñı bülbül idersin
Bu ravzaya fasl-ı gül-i ra'nâda mı geldüñ
- 3 Ey murg-ı çemen şâh-ı güle hâlûñi 'arz it
Âzürde-i hâr olmag ile dâde mi geldüñ
- 4 Ey dîde kanı dâg-ı gam u şerha-i hasret
Bu gül-şene seyr-i gül ü şimşâda mı geldüñ
- 5 Ey dil gelicek ma'reke-i 'ışka görürsin
Gâfil mi bulunduñ yahud âmâde mi geldüñ

- 6 Her zâhid-i bî-mâ'nâ mürâyı çıkar âhir
Ey zerk u riyâ sûret-i takvâda mı geldüñ
- 7 Cân buldı sözüñ bu dem-i mu'cizle **Mezâkî**
Hallâk-ı me'ânî misin îcâda mı geldüñ
- 8 Bu lâfı ko şâkird-i debistân-ı sühansın
Taksîrünü 'arz itmege üstâda mı geldüñ

260

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Mürg-ı dildür şikârı Behzâduñ
N'ola sayd olsa kârı Behzâduñ
- 2 Revnak-efzâ-yı deyr-i 'âlemdür
Hüsn-i nakş u nigârı Behzâduñ
- 3 Bir kemândur ki'anberîn tozdur
Ebrû-yı vesme-dârı Behzâduñ
- 4 Hazer it kahramân-ı kâtildür
Çeşm-i hançer-güzârı Behzâduñ
- 5 Çâr-pâreyle özge 'âlemdür
Raks-ı zîbâ-karârı Behzâduñ
- 6 İder erbâb-ı 'ışkî dost-efşân
Devr-i râhat-medârı Behzâduñ
- 7 Korkarın kim olur **Mezâkî** dahi
'Âşık-ı dil-fikârı behzâduñ

261

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 He seher ki terâne böyle gerek
Subh-ı bezm-i şebâne böyle gerek
- 2 Şu'le-i mey kadeh-fürûz olsun
Öyle şem'e zebâne böyle gerek
- 3 Turmasun câm-ı Cem hemân dönsün
Ragm-ı devr-i zamâne böyle gerek
- 4 Varımız hep hesâb idüp içelüm
Sohbet-i 'ârifâne böyle gerek
- 5 Cür'a-efşân-ı fark-ı mihr olalum
Meclis-i kudsiyâne böyle gerek
- 6 Saña mahsûsdur bu tarz-ı sühan
Reviş-i nâzikâne böyle gerek
- 7 Ey **Mezâkî** dahi sühan-senci
Gazel-i 'âşıkâne böyle gerek

262

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Göñül sitem sebab-i vasl-ı yâr olur giderek
Geçer bu fasl-ı hazân nev-bahâr olur giderek
- 2 Cebîn-i hasreti pür-çîn-i inkıbâz itme
Şarâb-ı telh-ı cefâ hoş-güvâr olur giderek
- 3 Koma kemend-i ümîdi kef-i tek ü pûdan
Bu gûne âhû-yı vahşî şikâr olur giderek

- 4 Bu lücce-hîz-i tahayyürde fülk-i dil kalmaz
Yine müsâ'ade-i rûzgâr olur giderek
- 5 Şirişk-i dîdeyi hâk-i niyâza kıl cârî
O şûre-zâr-ı zemîn sebze-zâr olur giderek
- 6 O serv-i nâza sakın dil-rübûde olmakdan
Ki refte refte gönül bî-karâr olur giderek
- 7 Sad el-hazer ser-i gûsû-yı yâra meyl itme
Cezâ-yı gerden-i Mansûr-ı dâr olur giderek
- 8 Kalur mı âteş-i 'ışk ile dilde sabr u karâr
Bu hâr u has göresin şu'le-dâr olur giderek
- 9 **Mezâkî** sen yüri mevc-âşinâ-yı 'ışk oligör
O dürr-i bahr-i emel der-kenâr olur giderek

263

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Yine ey murg-ı çemen nagmelerüñ var senüñ
Var ise ol gül-i terden haberüñ var senüñ
- 2 Biz de ey seng-i sitem-Kays gibi Mecnûnuz
Gel beri başımız üstinde yerüñ var senüñ
- 3 Gam yime 'âşık iseñ gelse de mihmân-ı belâ
Dil-i sad-pâre gibi mâ-hazaruñ var senüñ
- 4 Varamam kûyuña kandan geçeyin sultânım
Katı çok 'âşık-ı hûn-ı cigerüñ var senüñ
- 5 Da'vî-i bâtını zâhid ko bu pek zâhirdür
Ki ne sûz-ı dil ü ne eşk-i terüñ var senüñ

- 6 Ey **Mezâkî** nice reşk itmege 'uşşâk saña
Bir perî-çehre büt-i 'işve-gerüñ var senüñ

264

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Nev-bahâr oldı yine irdi zamân-ı bülbül
Başladı nagme-i dil-sûza zebân-ı bülbül
- 2 Böyle rengîn-nagamât itse n'ola gül-şende
Fasl-ı gül oldı yine feyz-resân-ı bülbül
- 3 Jâle sanma görinen berg-i gül-i ter üzre
Dîdesinden saçılır eşk-i revân-ı bülbül
- 4 N'eyesün gül-şeni gül-gonca (-i) tersüz andan
Sahn-ı gül-zâr-ı behişt irse yegân-ı bülbül
- 5 Yaraşur zînet-i mecmû'a-i evrâk-ı güle
Olsa şîrâze eger rişte-i cân-ı bülbül
- 6 Gül-i sürh oldı 'ayân sanma ser-i gül-şende
Âşikâr oldı meger râz-ı nihân-ı bülbül
- 7 Giderek şâh-ı gül-i gül-şene itmez mi eser
Bu kadar nâle ile âh u figân-ı bülbül
- 8 Âferîn tab'ı **Mezâkî**-i sühan pervâza
Böyle mu'ciz-dem olur hüsn-i beyân-ı bülbül

265

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Rüstem-i 'arsa-i 'ışkum ne disem lâf degül
Heft-hvân-ı feleke 'azm iderin Kâf degül

- 2 Nîze-i hâme-i dil-dûzumı der-kâr itsem
Ciger-i düşmeni sad-çâk iderin nâf degül
- 3 Cem gibi 'ıyş-ı müdâm itmek olurdu ammâ
N'eyleyüm bâde-i nüh-câm-ı felek sâf degül
- 4 Çok mı bu neşve meger bu dil-i nâ-çîze dahi
Feyz-i mey münhasır-ı meclis-i eşrâf degül
- 5 Vâsıl-ı cevher-i iksîr-i hayâl oldı gönül
Böyle sad-genc-nisâr eylesem itlâf degül
- 6 'Akl-ı kül kilik-i sühan-küsterüme reşk eyler
Kalem-i 'Urfî ile hâme-i Vassâf degül
- 7 Târ u pûd-ı sühanı hep telef eyler ol kim
Böyle minvâl-i latîf üzre kasab-bâf degül
- 8 Sözlerüm hep güher-i tâc-ı ser-i 'irfândur
Kadrüm erbâb-ı hüner bilmemek insâf degül
- 9 Bu temeddüh ne revâ n'eyleyüm ebnâ-yı zamân
Lâyık-ı midhat u şâyeste-i evsâf degül
- 10 Ey **Mezâkî** n'ola ehl-i dile mahsûs olsa
Beyt-i ma'mûr-ı sühan hücre-i evkâf degül

266

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Figân ki gerdiş-i gerdûn murâd üzre degül
Benümle baht-ı zebûn ittihâd üzre degül
- 2 Gerekse Rüstem-i müfred-süvâr-ı 'âlem ol
Ne çâre eblak-ı çarh inkıyâd üzre degül

- 3 Sîpîhre fâ'ide-i sad-sütûn-ı âh nedür
Binâ-yı kasr-ı felek hûd 'imâd üzre degül
- 4 Ne deñlü bülbül-i dil nagme-senc-i gül-şen olur
Zamân-ı müddet-i gül imtidâd üzre degül
- 5 'Aceb mi Mısr-ı mahabbet olursa böyle harâb
Ki Nîl-i mihr ü vefâ izdiyâd üzre degül
- 6 Egerçi hâk-nişîn oldı ehl-i dil ammâ
'Adû dahi hele taht-ı Kubâd üzre degül
- 7 **Mezâkî** gam yime bâzâr-ı ehl-i 'irfânda
Metâ'-ı mihr ü mahabbet kesâd üzre degül

267

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Nâle-i şeb-gîr ü âh-ı subh-gâh ister gönül
Hvâb-ı gafletden kemâl-i intibâh ister gönül
- 2 Dest-bürd-i gamze der-kâr olmadan hâlî degül
Kûşe-i ebrûda bir cây-ı penâh ister gönül
- 3 Çok zamândur hicr ile hasret-keş-i dîdârdur
İmtidâd-ı ruhsat-ı med-i nigâh ister gönül
- 4 Var ise pervâne-i rûşen-çerâg-ı 'ışkdur
Kim ne hûrşîde bakar ne şem'-i mâh ister gönül
- 5 Nâleden bî-tâb olur âh itdügi her-dem budur
Âteş-i dilden kopar dûd-ı siyâh ister gönül
- 6 Gör esîr-i vâdî-i ehl-i heves oldı yine
Sedd-i İskender gibi bir sedd-i râh ister gönül

- 7 Ey **Mezâkî** gör yine sevdâsını pîrâne-ser
Bir sehî-kadd şeh-levend-i keç-külâh ister gönül

268

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 'ışk birsun'-ı İlâhî kâr-gâhîdur gönül
Gevher-i genc-i mahabbetle mübâhîdur gönül
- 2 Ya süveydâdur ya resm-i habbetü's-sevdâ yahud
Lâle-zâr-ı hasretüñ dâg-ı siyâhîdur gönül
- 3 Lâyık itsem anı dest-âvîz-i bezm-i şâh-ı 'ışk
Havz-ı bâg-ı sînedede perverde-mâhîdur gönül
- 4 Râyet-i âh-ı şerâr-efrûzdan eksük degül
Bayrakın bekler 'aceb merd-i sipâhîdur gönül
- 5 Her zaman böyle gubâr-engîz-i gam olsa n'ola
Leşker-i mihr ü mahabbet şâh-râhîdur gönül
- 6 Ey **Mezâkî** âb-ı Hızra şimdi kim minnet çeker
Menba'-ı ser-çeşme-i feyz-i İlâhîdür gönül

269

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 'ışk iksîr-i mahabbet kâr-gâhîdur gönül
Lûle-i ser-çeşme-i mâ-i İlâhîdür gönül
- 2 Feyz-i 'ışk-ı dil-ber ile işüm altun eyledüm
Cevher-i mihr ü mahabbetle mübâhîdur gönül
- 3 Çok degüldür lâf-ı iksîr-i mahabbet eylesem
Şehr-i 'ışkuñ şimdi pîr-i hân-kâhîdur gönül

- 4 Gam degül yañup yakılsam âteş-i sevdâ ile
Kim sevâd-ı evvelüñ dâg-ı siyâhıdır göñül
- 5 Ey **Mezâkî** pâdişâh-ı ‘âlemüz dervîş iken
Cevher-i iksîr-i ‘izz ü kadr-i şâhîdur göñül

270

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

- 1 ‘İşk bir şem’-i ilâhî şem’dânıdır göñül
Meclis-efrûz-ı hayât-ı câvidânıdır göñül
- 2 Görse rıdvân cânib-i firdevse itmezdi nigâh
Ol gülistânuñ ki şimdi bâg-bânıdır göñül
- 3 Hem-cenâh-ı tâyir-i kudsî olursa çok degül
Evc-i ‘ışkuñ bir hümâ-yı lâ-mekânıdır göñül
- 4 Nîm-hurde sayd-ı âmâle tenezzül eylemez
Bîşe-zâr-ı himmetüñ şîr-i jiyânıdır göñül
- 5 Merhamet kimden umar kim şimdi bu şûh-âfetüñ
Mübtelâ-yı gamze-i nâ-mihribânıdır göñül
- 6 Gerçi pîr oldum velî bâd-ı mahabbetle henüz
Mevc-hîz-i şûr-ı eyyâm-ı civânıdır göñül
- 7 Cân gibi sanduk-ı sînemde n’ola hıfz eylesem
Hokka-i pür-gevher-i râz-ı nihânıdır göñül
- 8 ‘Arsa-i mihnetde galtân olmadan hâlî degül
Şâh-ı ‘ışkuñ şimdi gûy-ı savlecânıdır göñül
- 9 Ey **Mezâkî** böyle bir kîlk-i hayâl-engîz ile
Nakş-bend-i beyt-i ma’mûr-ı me’ânıdır göñül

271

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Hem güherdür hem sadef hem bahr-i sâfidür gönül
Ger misâl-i 'ışk ise maksûd-ı kâfidür gönül
- 2 Âteşîn-dâg-ı derûn hûn-ı cigerdür zîveri
'İşk bir âyînedür anuñ gılâfidür gönül
- 3 Kıl kalemle mûmiyân-ı yârı tasvîr itmede
'Âlemüñ Mânî gibi bir mû-şikâfidür gönül
- 4 Rüstem-i destân gibi 'âlem-pesend olsa n'ola
Heft-hvân-ı himmetüñ merd-i mesâfidür gönül
- 5 Ka'betü'l-'uşşâk kûy-ı yârdan eksük degül
Çok zamândur böyle ser-germ-i tavâfidür gönül
- 6 Ne heyûlâdur ne sûret kim bilür mâhiyyetin
Her ne ta'bîr eylesem anuñ hilâfidür gönül
- 7 Ey **Mezâkî** Husrev-i endîşedür virsem n'ola
Şâ'irüñ sermâye-i lâf ü güzâfidür gönül

272

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Bâg-ı 'ışkuñ bülbül-i âşüfte-hâlidür gönül
Bir gülüñ dil-dâde-i hüsn ü cemâlidür gönül
- 2 Sâye-veş hâk ile yeksân olmadan hâlî degül
Bir sehî-serv-i revânun pây-mâlidür gönül
- 3 Her zamân ser-der-hevâ-yı vasl-ı yâr idi velî
Şimdi ancak hem-dem-i tayf-ı hayâlidür gönül

- 4 Her ne deñlü nâz u istignâda itse ol perî
N'eylesün hû-kerde-i gunc u delâlidür gönül
- 5 Ey **Mezâkî** hem-zebân-ı ehl-i dil olsa n'ola
Şûh-meşreb bir nedîm-i lâübâlidür gönül

273

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Renci râhatdur melâli mahz-ı sâdidür gönül
Vâdî-i mihr ü mahabbet başka vâdidür gönül
- 2 Tâlib-i kâlâ-yı vasl-ı yâr iseñ imsâki ko
Ol metâ'uñ nakd-i cân evvel müzâdidür gönül
- 3 Va'de-i vuslat bu gün ferdâya kalsa çok degül
Subh-ı mahşer şâm-ı bahrüñ bâmdâdidür gönül
- 4 'Âşıkı giryân iden fürkat degüldür hasretüñ
Bîm-i teşvîş-i zamân-ı imtidâdidür gönül
- 5 Aç gözüñ güm-râh-ı 'ışk oldum diyü gam çekme kim
Bu dalâlet 'âşıkun rüşd ü sedâdidür gönül
- 6 Kâm-yâb-ı 'ışk olup geç hvâhiş-i ikbâlden
Cây-ı râhat şimdi günc-i nâ-murâdidür gönül
- 7 Hatt-ı dil-ber vasfidur nazm-ı **Mezâkî** var ise
Kim süveydâ-yı derûn müşgîn-midâdidür gönül

274

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Sad-müjde kim kuruldı yine bezm-i bâg-1 gül
Virdi sebû-yı goncaya revak ayag-1 gül
- 2 Gül-zârı tutdı bûy-1 'abîr oldu var ise
Bâd-1 nesîm-i lahlaha-sây-1 dimâg-1 gül
- 3 Şeb-tâ-seher olursa n'ola şimdi 'andelîb
Pervâne-vâr şu'le-perest-i çerâg-1 gül
- 4 Sad-pâre olsa hançer-i ser-tîz-i hâr ile
Geçmez dil-i hezârdan aslâ ferâg-1 gül
- 5 Ragbet-fezâ-yı nakş u nigâr-1 bahârdur
Bir böyle sabg-1 dil-keş ile insıbâg-1 gül
- 6 Bu fasl-1 dil-küşâde ider seyr-i bâg için
'Âşık sürâg-1 dil-ber ü bülbül sürâg-1 gül
- 7 Ol lâle-ruh **Mezâkî** gelüp oldu bâgda
Dâg-1 hezâr u dâg-1 gülistân u dâg-1 gül

275

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Seher-geh aldı ele câm-1 hoş-güvârını gül
Getürdi şevke yine 'andelîb-i zârını gül
- 2 Ne nagmeler ide bülbül firâz-1 gül-bünde
Pesend iderse ser-âgâz-1 nakş u kârını gül
- 3 'Ayân olan seheri gonca üzre jâle degül
Hezâra 'arza kılur dürr-i gûş-vârını gül

- 4 O yâr-ı gonca-dehensüz çemende n'eyleyeyüm
Ger itse bâd-ı sabâ ferş-i reh-güzârını gül
- 5 **Mezâkî** bülbül-i bâg-ı sühandur itse n'ola
Bu gûne zîb-i ser-i nazm-ı âb-dârını gül

276

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Hezâr-müjde ki irdüñ bahâra ey bülbül
Çemende başla yine âh ü zâra ey bülbül
- 2 Bu âb ü tâb ile 'arz-ı cemâl gör nice olur
Güle nigâhı ko bak rûy-ı yâra ey bülbül
- 3 Göñül senüñ ile hem-dem olur mı nâle ile
Olaydı derd-i dil-i zâra çâre ey bülbül
- 4 Çemende lâneñi âhir gelür ider ber-bâd
Tayanma tâ bu kadar rûzgâra ey bülbül
- 5 'Ayân olur mı meger sûziş-i dil-i zârûñ
Olursa her nefesüñ pür-şerâre ey bülbül
- 6 Devâ-yı merhem-i vasl-ı gül ise maksûduñ
Tahammül eyle birez zahm-ı hâra ey bülbül
- 7 **Mezâkî** başladı şevk ile tarh-ı eş'âra
Nazîre gör gazel-i âb-dâra ey bülbül

277

Mefâ'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün

- 1 Gül den heves-i şîve vü nâz eyledi bülbül
Şevkiyle 'aceb 'arz-ı niyâz eyledi bülbül

- 2 Seyr itmek için sîne-i ebkâr-ı bahârı
Sad-tügme-i gül-gonca-i bâz eyledi bülbül
- 3 Ber-bâd idüp 'ışk ile hep sabr u karârın
Gül-şende 'aceb çok tek ü tâz eyledi bülbül
- 4 Ser-hadd-i şitâdan geliyor şehr-i bahâra
El-hak sefer-i dîr u dırâz eyledi bülbül
- 5 İzhâr idüp nâle ile derd-i derûnum
Hep goncaları vâkîf-ı râz eyledi bülbül
- 6 Gül-gonca görüp zârını rahm itse revâdur
Çok nâle-i pür-sûz u güdâz eyledi bülbül
- 7 Mânend-i sarîr-i kalem-i tab'-ı **Mezâkî**
Mürgânı 'aceb zemzeme-sâz eyledi bülbül

278

Müfte'ilün/Mefâ'ilün/Müfte'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Oldı fûrûg-ı hüsn ile gurre-i âb u tâb gül
Eylese bülbüle n'ola nâz ile sad-'itâb gül
- 2 Teng-dehân-ı dil-bere bulmaya bir nazîr eger
Gonca-i bâğı ser-be-ser eylese intihâb gül
- 3 Böyle kemâl-i hüsn ile gördi cemâl-i dil-beri
Oldı gulüvvi-şerm ile gark-ı hûy-ı hicâb gül
- 4 'Ârızı üzre dil-berüñ n'eyler o hatt-ı 'anberîn
Gül-şen içinde eylemez rûyına hiç nikâb gül
- 5 'Aks-i cemâl-i yâr ile oldı ziyâde pertevi
İtse 'aceb mi hüsn ile ta'na-i âfitâb gül

- 6 Nâle-i bülbüli birez gûş iderdi lâ-cerem
Bezm-i çemende olmasa mest-i şarâb-ı nâb gül
- 7 Gevher-i nazmuña senüñ virmege revnak-ı nizâm
Oldı **Mezâkî** şevk ile rişte-keş-i cevâb gül

279

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Benümle ülfet-i dil-ber murâd üzre degül
Misâl-i âteş ü âb ittihâd üzre degül
- 2 Dirîg-ı nezd-i mahabbetde zâr kaldı gönül
Ne çâre şeş-der-i vuslat küşâd üzre degül
- 3 Bu gûne geh sitem ü geh 'itâb iderse n'ola
Hemîşe vaz'-ı bütân ittirâd üzre degül
- 4 'Aceb mi olsa füzûn gün-be-gün harîdârı
Metâ'-ı 'işve vü nâzı kesâd üzre degül
- 5 Felekde 'âşık iseñ pâk-bâz-ı 'ışk ola gör
Ki kevn-i mihr ü mahabbet fesâd üzre degül
- 6 **Mezâkî** her ne kadar va'de-sâz-ı mihr olsa
O bî-vefâya gönül i'timâd üzre degül

280

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Ol ki dil-beste-i gîsû-yı girih-gîr degül
Lâyık-ı keş-me-keş-i halka-i zencîr degül
- 2 Tal'at-ı yâra musavvir nice sûret virsün
N'eylesüñ şîveleri kâbil-i tasvîr degül

- 3 Bir zebân olsa eger her ser-i mû sînemde
Çekdiğüm derd ü belâ kâbil-i takrîr degül
- 4 Nice takrîr ideyin zevk-i visâlûñ cânâ
Hvâb-ı gaflet nideyin kâbil-i ta'bîr degül
- 5 Pençe-i gamzeñ ile dil nice hem-dost olsun
Aña karşı duramaz bebr-i beyân şîr degül
- 6 Tîg-ı müjgânına bak gamzelerin seyr eyle
Güher-i nâzdur ol cevher-i şemşîr degül
- 7 Tarz-ı nazmı n'ola bilmezse **Mezâkî** yârân
Her kişi sencileyin vâkıf-ı iksîr degül

281

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Çeşmi zâlim nigehi müşfik-i mazlûm degül
Tıfl iken mâyil-i zulm olmada ma'sûm degül
- 2 Zevk-ı vuslat bize bî-mihnet-i hicrân olsa
Kim garaz şehd-i safâdur keder-i mûm degül
- 3 Şöyle mest itdi beni câm-ı mahabbet gözüme
Cirm-i pehnâ-yı felek nokta-i mevîhûm degül
- 4 Gam-ı dünyâyı mey-i dil-keş ile def' ide gör
Gussa mevcûd ise mey-hânede ma'dûm degül
- 5 Ey **Mezâkî** nice tahrîr ideyin ahvâlüm
Ser-nüvişt-i dil-i mihnet-zede ma'lûm degül

282

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü /Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Dil kim esîr-i kayd-ı gam-ı mültemes degül
Bir mürg-ı kudsîdür ki sezâ-yı kafes degül
- 2 Ol şâh-bâz-ı evc-i hevâ-yı mahabbetüm
'Ankâ-yı kûh-ı Kâf yanumda meges degül
- 3 Ruhsâr-ı yara pertev-i hüsn-i cemâldür
Mânend-i nûr-ı mâh-ı felek muktebes degül
- 4 Sad-el-hased ki mest-i ser-endâz-ı câm-ı 'ışk
Dâmen-derîde-i kefi dest-i 'ases degül
- 5 Reh-güm-künân-ı vâdî-i 'ışkuz ki gûş-ı dil
Ümmîd-vâr-ı savt u sadâ-yı ceres degül
- 6 Sûz-u güdâz-ı âh gerek yohsa ey göñül
Her bu'l-heves muvâfik-ı sûr-ı nefes degül
- 7 EL-hak **Mezâkî** mîve-i güftârımız bizüm
Hep böyle puhtedür semer-i nîm-res degül

283

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Kanı bir gün ki ciger pür-tef ü pür-tâb degül
Dem mi var dîde-i ter garka-i hûn-âb degül
- 2 Gitdi ol gonca-dehen bu dil-i zâra şimdi
Gül tesellî viremez lâle-i sîr-âb degül
- 3 Nice âh itmeyeyin körpe kuzum ańdukça
Kalb-i miskîn peder-i hod dil-i kassâb degül

- 4 Beni tenhâ kodı zulmet-gede-i hasretde
Şeb-çerâg-ı dil idi gevher-i nâ-yâb degül
- 5 Nâhun-ı gamla n'ola sînemi sad-çâk itsem
Dil-hırâşî-i elem nagme-i mızrâb degül
- 6 Tutdı dünyâyı yine bahr-i muhît-ı giryem
Anca bu çarh-ı felek halka-i girdâb degül
- 7 Dil ü dîdemde eser kalmadı âsâyışden
Bilmezin pister ü bâlîn nedür hvâb degül
- 8 Sûziş-i hasret ile bu 'alev-i âh-ı derûn
Korkarın çarhı yakar bu dil-i bî-tâb degül
- 9 Çok mı bu nâle **Mezâkî** o ciger-kûşem için
Anı a'dâ acıdı zümre-i ahbâb degül

284

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 O kim cefâ-yı dil-ârâm ile safâda degül
Aña serâçe-i mihr ü vefâ küşâde degül
- 2 Çekilmez olmayıcak zûr-ı bâzû-yı tevffik
Kemân-ı baht-ı mahabbet gönül giyâda degül
- 3 Nişân-ı mihr ü mahabbet dü-çeşm-i giryândur
Saded güvâhdadur yohsa müdde'âda degül
- 4 Sirişk-i dîdemi dil-ber revân ider ammâ
Ne çâre 'âşık olan kayd-ı mâcerâda degül
- 5 Geçince her dü-cihândan vüsûl-ı kasr-ı murâd
Bir iki pâyedür ancak dahi ziyâde degül

6 Hezâr-müjdeñe kim nakd-i cân ile alınur
Metâ-ı vuslat o deñlü hele bahâda degül

7 **Mezâkî** lâzım olan âb ü tâb-ı ma'nâdur
Sühanda sûz-ı fesâhat hemân edâda degül

285

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

1 Göñül kemend-i mahabbet kef-i hevâda degül
Esîr-i 'ışk-ı Hudâ kayd-ı mâsivâda degül

2 Bu yolda kat'-ı emel pîşvâ-yı 'ışk ister
Tarîk-i mihr ü mahabbet tarîk-i câdde degül

3 Ne deñlü mest ise 'âşıkda derd-i ser olmaz
Şarâb-ı 'ışk humâr-âşinâ-yı bâde degül

4 Hemîşe ders-i mahabbet derûna mülhem olur
Ne deñlü güç ise muhtâc-ı istifâde degül

5 Ko jende-hırkayı zâhid ki feyz-i 'ışk-ı Hudâ
Kabâ-yı sıdk u safâda olur 'abâda degül

6 Şümâr-ı meblag-ı râhat nice ziyâd olsun
Ki nakd-i defter-i mihnet-i ferd-nihâda degül

7 **Mezâkiyâ** gazel-i nükte-perverân-ı hayâl
Pür-isti'âre olur böyle nazm-ı sâde degül

286

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

1 Lâyık degül ehl-i dile gerdûna tenezzül
Nâ-dân-ı denî-hilkat ider dûna tenezzül

- 2 Rindân-ı Hudâ gerçi tehî-kîsedür ammâ
İtmez yine gencîne-i Kârûna tenezzül
- 3 Hâşâ ki ide bî-ser ü sâ mân-ı mahabbet
Evreng-i Cem ü tâc-ı Ferîdûna tenezzül
- 4 Yok minnetimüz zerre kadar çarha ne lâzım
Bu baht-ı bed ü tâli'-i dârûna tenezzül
- 5 Yek-pâre gazel söyle **Mezâkî** gibi her-bâr
İtme gazel-i ber-zede-mazmûna tenezzül

287

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Güçdür nigeş-i kâfir-i hod-kâma tahammül
Kâbil degül ol reh-zen-i İslâma tahammül
- 2 Âgâz-ı mahabbet olıcak böyle ciger-tâb
Mümkin mi meger sûziş-i encâma tahammül
- 3 Dil-sûhte-i 'ışk ider eylerse cihânda
Hûn-âbe-i terk-i tema'-ı hâme tahammül
- 4 Gör fürkat ile mihnet-i cân u dil-i zârı
Ne vuşlata var çâre ne âlâma tahammül
- 5 Ger tâlib-i mihr-i seher-i vasl iseñ eyle
Tâ subha degün târegî-i şâma tahammül
- 6 Kim eylemez ol la'l-i revân-bahşı görince
Zehr-i şeker-âlûde-i düşmâna tahammül
- 7 Her rûz zuhûr itmede bir gûne gam-ı 'ışk
Bilmem nice olur fitne-i eyyâma tahammül

- 8 Bir gün çözüür 'ukde-i ser-rişte-i vuslat
İtmez o girih nâhun-ı ikdâma tahammül
- 9 Çokdur bu kadar lâf (u) sühan itme **Mezâkî**
Yârân idemez tafra-i nazzâma tahammül

288

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ey serv-i kad-i ber-zede-dâmân-ı tegâfûl
Çokdur bu kadar cilve-i meydân-ı tegâfûl
- 2 Ey gurre-i nîrû-yı sitem girmedi gitdi
Ser-pençe-i ümmîde girîbân-ı tegâfûl
- 3 Ey vâý o dil-i zâr-ı siyeh-rûza ki olmış
Yûsuf gibi üftâde-i zindân-ı tegâfûl
- 4 Feryâduña itmiş yine gamzeñ gibi der-kâr
Her bir müje bir hançer-i bürrân-ı tegâfûl
- 5 Düzdîde-nigâhuñ dil-i dîvâneýe besdür
Zülfüñ olıcak silsile-cünbân-ı tegâfûl
- 6 Pervâne degül Rûhü'l-Emîn olsa sezâdur
Kurbân-ı ser-i şem'-i şebistân-ı tegâfûl
- 7 Cem'iyet-i hâtır mı bulur şimdi **Mezâkî**
Bir bencileyin bî-ser ü sâmân-ı tegâfûl

289

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 'Aceb mi olmasa dil hatt-ı yârdan gâfil
Olur mı âyine andan gubârdan gâfil

- 2 Ne deñlü olsa vezân bâd-ı şurta-i tevîk
Felekde olma sakın rûzgârdan gâfil
- 3 Hevâ-yı kâmet-i dil-berle ehl-i 'ışk olmaz
Safâ-yı sâye-i serv ü çenârdan gâfil
- 4 Tutıldı cân u gönül dâm-ı mihnet-i 'ışka
Olup o turre-i merdüm-şikârdan gâfil
- 5 Gönül bu gafleti terk it seni iden oldur
Verâ-yı perde-i leyl ü nehârdan gâfil
- 6 O nûş-hand-ı lebüñdür beni iden cânâ
Gulüvvi girye-i bî-ihliyârdan gâfil
- 7 Hücûm-ı hayret-i 'ışk itmiş idi Mansûrı
Bu 'arsa-gâh-ı mahabbetde dârdan gâfil
- 8 **Mezâkî** meclis-i 'irfânda olmasun yârân
Bu güne bir gazel-i âb-dârdan gâfil

290

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Bî-gam olmaksâ murâduñ sâkin-i mey-hâne ol
Gâh mey iç geh 'arak nûş it hemân mestâne ol
- 2 Bir saçı Leylâya dil vir sad-hezâr ümmîd ile
Kays-veş kuh-sâra düş Mecnûn gibi dîvâne ol
- 3 Yan yakıl şevk-i cemâl-i bâ-kemâl-i yâr ile
Öyle bir şem'-i dil-efrûza yûri pervâne ol
- 4 Bakma zîr-i kâkülünde hâline ey mürg-ı dil
Ne esîr-i bend-i dâm ol ne harîs-i dâne ol

- 5 Ey **Mezâkî** rind-i bî-pervâ-yı 'ışk iseñ müdâm
Âşinâya âşinâ bî-gâneye bî-gâne ol

291

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Ey mürğ-ı kudsî mahrem-i râz-ı nihânum ol
Esrâr-ı 'ışkı söyleşelüm hem-zebânum ol
- 2 Ey zevrak-ı hayâl-i temennâ-yı vasl-ı yâr
Mevc-âşinâ-yı dîde-i deryâ-feşânum ol
- 3 Ey kâmet-i hamîde vü âh-ı felek-güzâr
Ceng eyledükçe çarh ile tîr ü kemânum ol
- 4 Ey şerha şerha sîne-i pür-dâğ-ı âteşîn
Nâyib menâb-ı seyr-i gül ü erguvânum ol
- 5 Ey girye bende kuvvet-i güftâra yok mecâl
Tâb-ı temûz-ı gamda benüm sâye-bânum ol
- 6 Ey girye bende kuvvet-i güftâra yok mecâl
Sen mâcerâ-yı çeşm-i tere tercümânum ol
- 7 Ey servi nâz itme beni böyle bî-karâr
Âgûş-ı ârzûya gel ârâm-ı cânum ol
- 8 Ey sâkî-i tarab-gede bî-tâb-ı gussayum
Lutf it meded-resân-ı dil-i nâ-tüvânum ol
- 9 İ'câz-ı nazm ise garazuñ ger **Mezâkiyâ**
Şâkird-i tarz-ı lehçe-i mu'ciz-beyânum ol

292

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün

- 1 Bir şûh-ı şu'le-hûy ile ser-germ-i ülfet ol
Pervâne-i çerâg-ı temennâ-yı vuslat ol
- 2 Geh katre gâh cûy u gehî seyl-i nev-bahâr
N'eyleseñ eyle vâsıl-ı deryâ-yı vahdet ol
- 3 Gör n'eyledi bu gül-şene bâd-ı hazânı gör
Mânend-i gonca ser-i girîbân-ı hayret ol
- 4 Kuhl-ı cilâ-yı derd-i meye eyle i'tibâr
Bîniş-fezâ-yı merdüm-i çeşm-i basîret ol
- 5 Kasduñ 'ilâc-ı derd-i derûn ise eyle hekîm
Elmâs-ı sûde-perver-i ma'cûn-ı hikmet ol
- 6 Hûn-bâr ile her müjeñ ey çeşm-i girye-dôst
Çihre-fürûz-ı cûy-ı şirişk-i nedâmet ol
- 7 Âh-ı 'alev-feşân ile gir 'arsa-i gama
Şukka-küşâ-yı râyet-i nâmûs u gayret ol
- 8 Mest-i harâb-ı gaflete gül-bânk-ı intibâh
Şeb-zinde-dâr-ı 'ışka şükür-hvâb-ı râhat ol
- 9 Müjde **Mezâkî** esdi yine bâd-ı nev-bahâr
Şimden gerü küşâde-dil-i bâg-ı 'işret ol

293

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Göñül bu nahveti ko hâk-pây-ı mestân ol
Fedâ-yı cür'a-i câm-ı safâ-yı mestân ol

- 2 Salâ-yı 'işretüñe mâh-ı nev kulak çeksün
Bülend-pâye-i sıyt u sadâ-yı mestân ol
- 3 Cebîn-i sâdî-i dilde bu çîn-i gam n'eyler
Küşâde-hâtır-ı hurrem-likâ-yı mestân ol
- 4 Dür-i tabakçe-i da'vâ-yı zühdi n'eylersin
Güher- feşân-ı ser-i müdde'â-yı mestân ol
- 5 Misâl-i dürd-i hum-ı bâde olma lâ-y-nişîn
Hıbb-ı mey gibi ser-der-hevâ-yı mestân ol
- 6 O gamzelerle siyeh-mest-i çeşm-i şûhın gör
Nedîm-i bâde-keş-ü âşinâ-yı mestân ol
- 7 Tekellüf itme gurûr ile bezm-i ülfetde
Ne deñlü muhteşem olsañ gedâ-yı mestân ol
- 8 Nedür bu mihr ü mahabbet miyân-ı meclisde
Fedâ-yı meşreb-i ragbet-fezâ-yı mestân ol
- 9 Kurıldı meclis-i sahbâ o gonca-leb geldi
Mezâkî bülbül-i destân-serâ-yı mestân ol

294

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Gel mest-i ser-endâz-ı mey-i ritl-ı girân ol
Ser-halka-i rindân-ı harâbât-ı mugân ol
- 2 Âzurde-i hâr-ı gama ferş-i gül-i sûrî
Dil-mürde-i tîg-ı siteme mâye-i cân ol
- 3 Ehl-i dile zerrîn-i siper-dûş-ı tevâzu'
Nâdân-ı denî-meşrebe şemsîr-i zebân ol

- 4 Dervîş-i 'abâ-pûşa güher-pâş-ı tesellî
Nahvet-menişân-ı feleke zehr-feşân ol
- 5 Rindân-ı siyeh-meste sefid-âb-ı sabûhı
Zühhâd-ı riyâ-pîşeye hod mihr-i dehân ol
- 6 Her 'ârif-i dem-besteye miftâh-ı mahabbet
Her câhil-i beküsiste dile 'akd-i lisân ol
- 7 Mânend-i gül açılma sakın ehl-i hevâya
Gonca gibi ser-der-girih-i râz-ı nihân ol
- 8 Peygûle-i erbâb-ı betâlet ne belâdur
Gel gir çemen-i ma'rifete serv-i çemân ol
- 9 Bu Hâtem-i nev-nakş-ı tabî'atla **Mezâkî**
Geç tahtuña nazma Süleymân-ı zamân ol

295

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Gel 'ışk ile âvâre-i bî-sabr u karâr ol
Bî-tâb olıcak hâk-i reh-i kûçe-i yâr ol
- 2 Magrûr-ı nazar-dûhteye zehr-i melâmet
Mahmûr-ı ciger-suhteye âb-ı humâr ol
- 3 Hâr u has-ı ehl-i hevese sarsar-ı âfet
Pîş ü pes-i erbâb-ı dile bâd-ı bahâr ol
- 4 Eshâb-ı kemâle gül-i hoş-bû-yı nevâziş
Şiryân-ı dil-i bî-hünere neşter-i hâr ol
- 5 Ter-dîde-i ehl-i nazara kuhl-ı cevâhir
Çeşm-i tama'-ı câhil-i hod-bîne gubâr ol

- 6 Yâri göricek çeşm-i terüñ ferş-i reh eyle
Agyârı görüp nâm-zen-i seng-i mezâr ol
- 7 Her zâlim-i hâtır-şikene eyle tahammül
Top-ı sitem-i düşmen-i bî-rahma hisâr ol
- 8 Yâr olmayıcak zevk-i hayâli koma elden
Vuslat yog ise muğtenem-i kurb-ı civâr ol
- 9 Hakkâ ki **Mezâkî** sühan-ârâ-yı cihânsın
Yok şimdi nazîrüñ bilürüz biz dahi var ol

296

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Hem-dem-i 'îsî-i i'câz-nümâdur sühanüm
Kim dil ü câna safâ rûha gidâdur sühanüm
- 2 Benüm ol mahrem-i ebkâr-ı mezâyâ-yı kelâm
Kim 'arûs-ı tutuk-ârâ-yı edâdur sühanüm
- 3 Benüm ol hvâce-i bâzâr-ı belâgat ki müdâm
Zerretü't-tâc-ı kelâm-ı füsehâdur sühanüm
- 4 Her sözümlüme ile darb-ı mesel 'âlemde
Rûz u şeb vird-i zebân-ı bülegâdur sühanüm
- 5 Tâze hoş tarz-ı hasen birle **Mezâkî** hakkâ
Gayret-i hüsn-i beyân-ı kudemâdur sühanüm

297

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün

- 1 Mu'ciz-nevâ-yı perde-i i'câz dur sözümlüme
Bu nakş-ı nev-terâneye dem-sâz dur sözümlüme

- 2 Ben hem-zebân-ı bâde-keşân-ı mahabbetüm
Hep güft (ü)gû-yı mey-gede-i râzdur sözüm
- 3 Ben mest-i şûh-meşreb-i bezm-i melâmetüm
Rindân-nevâz-ı nâdire-perdâzdur sözüm
- 4 Şâd ola rûh-ı pâk-i tarab-nâk-ı pür-câm
Hep vâridât-ı Hâfız-ı Şîrâzdur sözüm
- 5 Bu söz ü sâz u bu nefes-i âteşîn ile
Te'sir-bahş-ı nagme-i şehnâzdur sözüm
- 6 Mânend-i nazm-ı pâk-i **Mezâkî**-i nagz-gûy
'Âlem bilür müselleme ü mümtâzdur sözüm

298

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Yine 'âşık olup bâd-ı sabâ-veş bî-karâr olsam
Tolaşsam 'âlemi âhir mukîm-i kûy-ı yâr olsam
- 2 Nesîm-âsâ temâşâ eylesem ezhâr-ı gül-zârı
Velî hoş-bû meşâm-ı nûkhet-i zülf-i nigâr olsam
- 3 Misâl-i sâgar-ı gül yine leb-rîz olsa câm-ı mül
Çemende meclis-ârâ-yı şarâb-ı hoş-güvâr olsam
- 4 Çü devr-i sâgar-ı meydür medâr-ı 'ıyş pey-der-pey
'Aceb mi dem-be-dem ger böyle rind-i mey-güsâr olsam
- 5 Elümde sâgar-ı 'işret yanumda yâr-ı meh-tal'at
Mezâkî-veş n'ola mahsûd-ı çeşm-i rûzgâr olsam

299

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Var kuvvetümi 'ışk ile bâzûya getürdüm
Bir Yûsuf-ı gül-çehre terâzûya getürdüm
- 2 Gencîne-i sînemde bulup gevher-i 'ışkı
Ol tuhfeyi bir dil-ber-i meh-rûya getürdüm
- 3 Reşk itse 'aceb mi baña hûrşîd-i cihân-tâb
Ben ol mehi hâle gibi pehlûya getürdüm
- 4 Gül-şende yine çeşm-i terüm eyledüm icrâ
Ol serv-i kadi seyr-i leb-i cûya getürdüm
- 5 Husrev gibi meclis n'ola keç-külehsam
Ol âfet-i şîrîn-lebi Meşkûya getürdüm
- 6 Dest-i hevese girse n'ola dâmen-i vuslat
Ol şûh-perî-peykeri zânûya getürdüm
- 7 Buldum dil-i mehcûra der-i yâre iletüm
Ol düzahî-i hasreti mînûya getürdüm
- 8 Tâb-ı sitem-i gamzeye yok tâkati gördüm
Bî-çâre dili sâye-i gûsûya getürdüm
- 9 Nev-güfte olup bu gazel-i tâze **Mezâkî**
Tûtî gibi yârân-ı sülhan-gûya getürdüm

300

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ben mihnet-i şâm-ı gamı rûz-ı Ezel aldum
Sad-sûr virüp mâtemi ni'me'l-bedel aldum

- 2 Ne bâde murâd üzre ne hod meclis-i ümmîd
Hayfâ ki ele câm-ı meyi bî-mahal aldum
- 3 Ümmîd-i visâl eyler iken fûrkate düşdüm
Peymâne-i şevkiyle humâr-ı kesel aldum
- 4 Düşdüm heves-i keş-me-keş-i gîsû-yı yâra
Dest-i talebe turre-i tûl-i emel aldum
- 5 Merdân-ı rızâ zîb ü fer-i şeh-peri n'eyler
Ne başuma migfer ne dilîrâne tel aldum
- 6 Berk urşa n'ola sîne de envâr-ı tecellî
Sâhib-yed-i beyzâ-yı mahabbetden el aldum
- 7 Olsam n'ola âmâde-i sad-feyz **Mezâkî**
Vecdîye nazîre dimege bir gazel aldum

301

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Bî-hod olmazdum eger 'ışk ile bî-hûş olmasam
Çâha düşmezdüm bu deñlü mest ü medhûş olmasam
- 2 Bî-tekellûf na'ra-i mestâne itmezdüm göñül
Cür'a-nûş-ı sâgar-ı sahbâ-yı ser-cûş olmasam
- 3 Olmaz idüm her taraftan müjde-i vuslatla şâd
Nahl-i verd-i ter gibi ser-tâ-kadem gûş olmasam
- 4 Bilmez idüm ittisâl-i zevk-i rûhânî nedür
Câme-hvâb içre o şûh ile hem-âgûş olmasam
- 5 Kim girerdi âteş-i sûzân-ı 'ışka bî-hazer
Şeh-süvâr-ı 'arsa-i sıdk-ı sîmâ-veş olmasam

- 6 Çehre-efrûz-ı emel olmazdı mir'ât-ı ümîd
Ben de âyîne gibi dâyim nemed-pûş olmasam
- 7 Böyle olmazdum **Mezâkî** nükte-perdâz-ı hayâl
Sürme-i endîşe-i nazm ile hâmûş olmasam

302

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 'Işkı bilmezdim eger deryâ gibi cûş itmesem
Añlamazdum neşve-i câm-ı meyi nûş itmesem
- 2 Kim bilürdi zûr-ı bâzû-yı mahabbet n'eydügin
Kûh-ı Kâf-ı mihnet-i hicrânı ber-dûş itmesem
- 3 Böyle olmazdum hele vâreste-i kayd-ı melâl
Bâde-i 'ışk ile kendüm mest-i medhûş itmesem
- 4 Câna kâr eylerdi zehr-âb-ı gülûsûz-ı firâk
Şevk-i vuslatla gam-ı hicri ferâmuş itmesem
- 5 Kim görürdi hâne-berdûş-ı gam-ı 'ışk oldugum
Halka-i tecrîdi gûş-ı câna mengûş itmesem
- 6 Kim dimezdi lâle-i bâg-ı mahabbetdür meger
Rûy-ı dâg-ı sînemi böyle semen-pûş itmesem
- 7 Söyleşilmezdi **Mezâkî** hod-sitâlarla eger
Sadme-i âvâze-i nazmumla hâmûş itmesem

303

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Aglamazdum sebab-i nâle vü zârum bilsem
İñlemezdim elem-i kalb-i fikârum bilsem

- 2 Böyle bülbül gibi feryâd u figân itmez idm
Bâdî-i sedd-i reh-i bâg u bahârum bilsem
- 3 Pençe-i gayret ile sînemi çâk eyler idm
Ger khen-kârî-i bî-hadd u Őmârum bilsem
- 4 Hân mân-shte-i sabr u Şekîb olmaz idm
Bâ'is-i tefrika-i dâr u diyârum bilsem
- 5 Belki sabr eyler idm gâviş-i dâg-ı hasede
Yine mahsda olur cism-i nizârum bilsem
- 6 Böyle mir'ât-ı dile konmaz idi gerd-i melâl
Kim ola hoş-dil-i tahrîk-i gubârum bilsem
- 7 Yine Mecnûn gibi ser-keşte olur dum andan
Kim ola silsile-cünbân-ı devârum bilsem
- 8 Âh-yı râhat u mürg-ı tarab olmazdı remân
Kim ola râh-zen-i sayd u Őikârum bilsem
- 9 Ne nifâk eylediĒin ehl-i vifâk alar idi
Kimdür ol mfterî-i fitne-Şi'ârum bilsem
- 10 Tre Şâm-ı gam-ı hicr olmaz idm hasret ile
Kıymet-i pertev-i Şem'-i Şeb-i târum bilsem
- 11 Böyle ser-keşte-i hayreti olur dum Şimdi
Merkez-i dâyire-i kadr u vakârum bilsem
- 12 Korkarın haddmi sehv ile tecâvüz itdüm
Bî-karâr olmaz idm câ-yı karârum bilsem
- 13 Crm-i nâ-kerde ise dahi hezârân-tövbe
Tâyib olmakla kabûl-i ser  kârum bilsem
- 14 Ey **Mezâkî** gnehm var ise de hoş-dil idm
Őefkat-i âsaf-ı ferhunde-tebârum bilsem

304

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Bu'l-'aceb şeb-çerâgdur göñlüm
Mâye-sûz-ı dimâgdur göñlüm
- 2 N'ola berk ursa nûrı sînemde
Kurretü'l-'aynı dâgdur göñlüm
- 3 Tâze-dâğıyla gül gül olmışdur
Hâne-ber-dûş-ı bâgdur göñlüm
- 4 Ârzû-yı nüvîd-i vuslat ile
Kûçe-gerd-i sürâgdur göñlüm
- 5 Böyle ser-germ-i şevk-i vuslat iken
Perde-dâr-ı ferâgdur göñlüm
- 6 Bülbül-i hoş-nevâ iken hayfâ
Gerd-i baht-ı zâgdur göñlüm
- 7 Ey **Mezâkî** şarâb-ı 'ışk ile pür
Turfe-la'lin ayagdur göñlüm

305

Mef'ûlü/Mefâ'ilün/Fe'ûlün

- 1 Ben bülbül-i zâr u bî-karârum
Hasret-keş-i bâg-ı kûy-ı yârum
- 2 Mürg-ı çemen-i hazân-resîde
Bî-berg ü nevâ-yı nev-bahârum

- 3 Nem'iyet-i hâtır oldı ber-bâd
Ber-hem-zede hâl-i rûzgârum
- 4 Dil-teşne-i câm-ı vasl-ı cânân
Bir huşk-ı dimâg-ı sad-humârum
- 5 Bî-gâne-i cümle âşnâyân
Âvâre-garîb her diyârum
- 6 Ne var nemek ü ne sûde-elmâs
Mecrûh-ı derûn-ı dile fikârum
- 7 Ben de bilürüm ki hayli demdür
Kim behre-i cümle kâr u bârum
- 8 Şükrüm bu hele **Mezâkî** şimdi
Âmâde-i lutf-ı gird-kârum

306

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Şitâ geçse nesîm esse yine yaz olduğın görsem
Nihâl-i gülde bülbül âşiyân-sâz olduğın görsem
- 2 Yine her subh-dem sad-şevk ile sahn-ı gülistânda
Hezârân-mürg-ı hoş-lehçe hem-âvâz olduğın görsem
- 3 Be-her vakt-i seher togdukça hûrşide ziyâ-küster
Çemen-zâr üzre bîdüñ sâye-endâz olduğın görsem
- 4 Çemen bezminde bülbüller figân itdükçe mestâne
Yine her gonca ser-mest-i mey-i nâz olduğın görsem
- 5 Muhassal ey **Mezâkî** feyz-i bâd-ı subh-ı nev-rûzı
Safâ-bahş-ı dil-i şâh-ı ser-efrâz olduğın görsem

307

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bu şâm-ı gamda kim böyle çerâg-efrûz dur âhum
Hat-ı rûyuñ gibi cânâ şeb-ender-rûz dur âhum
- 2 Girîbân çâk olup ser-pençe-i bî-dâd-ı 'ıškuñla
Tezallüm-sâz dur nâlem tahammül-sûz dur âhum
- 3 Ne eşk-i şâdi var gözde ne hûd-sûz-ı nefes dilde
Neşât-endâz dur giryem melâl-endûz dur âhum
- 4 N'ola nâlem gibi evc-âşinâ-yı âsumân olsa
Kef-i dest-i felekde mürğ-ı dest-âmûz dur âhum
- 5 Zırırh-pûş-ı tegâfûl olmasun a'dâ-yı âhen-dil
Kemânum kadd-i hamdur nâvek-i dil-dûz dur âhum
- 6 Figân baht-ı siyâhumdan şikâyet dûd-ı âhumdan
Bu baht ile nikâb-ı tâli'-i firûz dur âhum
- 7 **Mezâkî** dil n'ola müstagnî-i mâh-ı münîr olsa
Bu şâm-ı gamda kim böyle çerâg-efrûz dur âhum

308

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Bir şâm gelüp gam-gedeme ol yüzi mâhum
Âbisten-i subh oldı şeb-i baht-ı siyâhum
- 2 Yûsuf gibi beytû'l-hazenüm eyledi pür-nûr
Kim evc-i sipihr oldı hazîz-i bün-i çâhum
- 3 Şâne-zede-i şâdî-i vasl oldı kemâhı
Pürçîn-i firâk olmuş iken turre-i âhum

- 4 Bir hâlete irgürdi beni feyz-i visâli
Pür-mâye-i şevk oldu gam-ı havsala-gâhum
- 5 Gül gonca-i vuslat olıcak böyle küşâde
Toldı gül-i ümmîd ile dâmân-ı nigâhum
- 6 Ruhsat bulıcak fırsat ile bûs u kenâra
Der-zimmet-i 'ışk oldu benüm cümle günâhum
- 7 Bir böyle büt-i cilve-nümâ görmedüm el-hak
Beytü's-sanemi 'ışk olalı nâsiye-gâhum
- 8 Elminnetü li'llâh ki gönül buldı tesellî
Gitdükçe beter olmuş iken hâl-i tebâhum
- 9 Bu neşve-i ser-mestî-i vuslatla **Mezâkî**
Zer-efser-i mihre tokınur taraf-ı külâhum

309

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

- 1 Âh eyleyicek oldu 'ayân sîned e dâgum
Bâd-ı seherî itdi şüküfte gül-i bâgum
- 2 Müstagnî-i bûy-ı gül-i gül-zâr-ı cihânum
Tatyîb olalı 'itr-ı mahabbetle dimâgum
- 3 'Aks-i ruh-ı sâkî düşicek câm-ı şarâba
Peymâne-i mihr oldu yine elde ayagum
- 4 Feyz-i nefes-i pîr-i harâbât ile şimdi
Hûrşîd gibi oldu fûrûzende çerâgum
- 5 Düzdîde-nigehle yine bir âfet-i devrân
Gâret-zede itdi ser ü sâmân-ı ferâgum

- 6 Âh-ı şerer-âlûdumı seyr eyle felekde
Zer-fülke-i mihriyle şeref buldı otagum
- 7 Açıldı gönül feyz-i mahabbetle **Mezâkî**
Bâd-ı seherî itdi şüküfte gül-i bâgum

310

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Hûrşîd-i 'aşk olmasa hem-sâyemüz bizüm
Çarha berâber olmaz idi pâyemüz bizüm
- 2 İtmez safâ-yı sâgar-ı hûrşîde iltifât
Kıymet-şinâs-ı câm-ı girân-mâyemüz bizüm
- 3 Biz nev-resîde gülbün-i gül-zâr-ı hasretüz
Hep dâg u na'l-i der gül-i pîrâyemüz bizüm
- 4 Ser-tâ-kadem biz âteş-i 'ışk ile yanmışuz
Bizden remîde olsa n'ola sâyemüz bizüm
- 5 Kâlâ-yı vasla dil nice olurdu müşteri
Nakd-i mahabbet olmasa sermâyemüz bizüm
- 6 Kim meyl iderdi la'lüñe biz dahi tıfl iken
Şîr ü şekerle bezlemese dâyemüz bizüm
- 7 Bezm-i Ezelde kısmet olunca **Mezâkiyâ**
Hûn-ı cigerle 'işret imiş vâyemüz bizüm

311

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün /Fe' ilün

- 1 Nev-bahâr oldı sabânuñ ser ü kârın görelüm
Nakş-bend-i çemenüñ nakş u nigârın görelüm

- 2 Hân mân-sûz şekîb-i dil-i 'uşşâk ancak
'Andelîbüñ şerer-i nâle vü zârın görelüm
- 3 Nâr-ı 'ışkıyla ne gûne tutuşur seyr idelüm
Bülbülüñ hâr u has-ı sabr u karârın görelüm
- 4 Yine sultân-ı bahâr akçe- nisâr itmekde
Nakd-i ezhâr ile pür-râh-güzârın görelüm
- 5 Sâkî vü duhter-i rez zevkin idüp şâm u seher
Gül-şenüñ lâzime-i leyl ü nehârın görelüm
- 6 Serv- kaddler yine gül-şende hırâmân oldı
Nâz ile hûblaruñ geşt ü güzârın görelüm
- 7 Cûybâr oldı yine çehre-nümâ-yı gül-şen
Şâhidân-ı çemenüñ leyl ü nehârın görelüm
- 8 Ey **Mezâkî** demidür tâze gazeller diyelüm
Gül-sitân-ı sühanüñ fasl-ı bahârın görelüm

312

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Geldi nev-rûz gülüñ fasl-ı bahârın görelüm
Güllerin seyr idelüm bülbül-i zârın görelüm
- 2 'Ârız-ı şâhid-i gül-şen yine zînet buldı
Turre-i sünbül ile zülf-i nigârın görelüm
- 3 Yine ezhâr-ı çemen zîb-i hıyâbân oldı
Ferş-i berg-i gül ile râh-güzârın görelüm
- 4 Gözi âhûlara sad-dâm-ı tegâfûl kuralum
Bâg u râguñ nice olur sayd u şikârın görelüm

- 5 Bâgda eglenecek cây-ı ferâgat bulalum
Sâye-i nahl-i gül ü serv ü çenârın görelüm
- 6 Gül-şen-i hüsnî temâşâda letâfet vardur
O gülüñ gonca-leb ü lâle- 'izârın görelüm
- 7 Nev-bahâr oldı **Mezâkî** demidür yârânuñ
İhtirâ'-ı kalem-i mu'cize-kârın görelüm

313

Fe'ilâtün / Fe' ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Yakdı yandurdı beni âteş-i sûzân-ı elem
Demidür kana boyansa yine çeşm-i pür-nem
- 2 Tutar âfâkı şerer ey meh-i ferhunde-eser
Dem-i seyr-i ruh-ı pür-tâbuñ añup âh itsem
- 3 Seyr-i dîdâruñ ile hoş-dil idüm pâdişehüm
Şimdi hâlüm elem-i devri ile gâyet kem
- 4 Seyr-i dîdâr-ı münîrûñden idenler beni dûr
Dilerüm olsun esîr-i çeh-i tarîk-i 'adem
- 5 Ey **Mezâkî** nice âh itmeyeyüm oldı yine
Rûz-ı 'işret şeb-i gam sûr-ı meserret mâtem

314

Fe 'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Ele câm-ı mey-i dil-keş alalum Cem olalum
Niçe bir gam çekelüm gül gibi hurrem olalum
- 2 Yine dil-mürde iken kesb-i hayât eyliyelüm
Vâkîf-ı mu'cize-i 'îsî-i Meryem olalum

- 3 Bezmimüz şâm u seher böyle müretteb tursun
Hisse-dâr-ı tarab-ı 'ıyş-ı dem-â-dem olalum
- 4 Bir nefes turmayalum hûn-ı kebûter çekelüm
Bir nice gün yine yârân ile hem-dem olalum
- 5 Ey **Mezâkî** hem içüp hem yine cehd eyleyelüm
Mazhar-ı himmet-i 'allâme-i 'âlem olalum

315

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Kâfir-i 'ışkum felek köhne- kiniştümdür benüm
Dûzah-ı derd ü mahabbet hod behiştümdür benüm
- 2 Dâne-perver ü temennâdur zemîn-i dil velî
Berk-i 'ışk âfet-resân-ı kâr u kiştümdür benüm
- 3 Böyle sad-câ şu'le-endâz-ı neyistân-ı şekîb
Sûziş-i âh-ı dil âteş-i siriştümdür benüm
- 4 Bâ'is-i derd-i derûnum bilmezem ammâ hele
Serde zahm-ı seng-i mihnet ser- nüviştümdür benüm
- 5 Ey **Mezâkî** gam degül taş yasadursam yirde ben
Pister ü bâlin-i râhat hâk ü hiştümdür benüm

316

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Sâkiyâ bâde getir şevküñ ile nûş idelüm
Nice olur keyf-i dü-bâlâ görelüm cûş idelüm

- 2 Hûn-ı a'dâ gibi sahbâyı revân eyleyelüm
Nice ol âteş-i seyyâleyi has-pûş idelüm
- 3 Keyf-i meyle yine merdâne hurûşân olalum
Düşmen-i na'ra-i ser-mest ile medhûş idelüm
- 4 Fâl-ı dîvânçe-i Hâfız açalum meclisde
Şâhid-i feth diyü anı der âgûş idelüm
- 5 Bâde-i sâf içelüm yâd-ı keder itmeyelüm
Zer-i mahlûli nice derd ile magşûş idelüm
- 6 Yâd-ı hengâm-ı vegâ bir güher-i yektâdur
Anı bintü'l-'inebe zîver-i mengûş idelüm
- 7 Kandiye kanda **Mezâkî** vü Sitanbul kanda
Bu demi hoş görelüm gayrı ferâmûş idelüm

317

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 Mestüm âlâm n'eydügin bilmem
Rindüm evhâm n'eydügin bilmem
- 2 Mestüm ammâ ki mest-i bâde-i 'ışk
Mey-i gül-fâm n'eydügin bilmem
- 3 Gezerin serserî harâbâtı
Neng ile nâm n'eydügin bilmem
- 4 Hâk-rûb-ı harîm-i mug- beçeyüm
Deyr-i esnâm n'eydügin bilmem
- 5 Puhte-i âteş-i kanâ'at olup
Tama'-ı hâm n'eyledügin bilmem

- 6 'Arz-ı hâle lisân-ı hâl yeter
Bast-ı erkâm n' eydügin bilmem
- 7 Bir hümâ-yı bülend- pervâzum
Dâne vü dâm n' eydügin bilmem
- 8 Bî-karâr u şekîb- perdâzum
Sabr u ârâm n' eydügin bilmem
- 9 Mâh-ı Nahşeb- misâl-i pür-nûrum
Zulmet-i şâm n' eydügin bilmem
- 10 Dil-i etfâl gibi mesrûrum
Gam-ı eyyâm n' eydügin bilmem
- 11 Âhû-yı dil-Firîb-i sayyâdum
Tîr-i Behrâm n' eydügin bilmem
- 12 Heves-âgâz-ı sa'y-i Ferhâdum
Fikr-i encâm n' eydügin bilmem
- 13 Ben **Mezâkî** gibi rıza-cûyum
Dil-i hod-gâm n' eydügin bilmem

318

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün/ Fe'ilün

- 1 Âh ile zâr n' eydügin bilmem
Yârı âzâr n' eydügin bilmem
- 2 Ben kemer-bend-i 'ışk mug- beçeyüm
Kayd-ı zünnâr n' eydügin bilmem
- 3 Bu'l-'aceb rind-i hâne-ber-düşüm
Der ü dîvâr n' eydügin bilmem

- 4 Mest-i teh-cür'a-nûş-ı medhûşum
Câm-ı serşâr n'eydügin bilmem
- 5 Bir ser ü pâ-bürehne-abdâlum
Keşf ü destâr n'eydügin bilmem
- 6 Derd-i 'ışkıyla şöyle hoş-hâlüm
Dil-i bîmâr n'eydügin bilmem
- 7 Künc-i kül-hen-nişîn-i hırmânım
Seyr-i gül-zâr n'eydügin bilmem
- 8 Tâcir-i şehri bend-i husrânım
Sûd-ı bâzâr n'eydügin bilmem
- 9 Mürg-ı yek-nagme-senc-i tevhîdüm
'ilm-i edvâr n'eydügin bilmem
- 10 Bir nemed-bâf-ı delk-i tecrîdüm
Pûd ile târ n'eydügin bilmem
- 11 Rüstem-i heft-hân-güzâr-ı felek
Bîm-i peygâr n'eydügin bilmem
- 12 Saf-der-i yekke-tâz-ı ins ü melek
Hiç kafâ-dâr n'eydügin bilmem
- 13 Feyz-i Hak'dur **Mezâkî** güftârım
Fikr-i eş'âr n'eydügin bilmem

319

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

- 1 O deñlü verziş-i âh-ı 'ulüvv-tırâş itdüm
Ki şu'le-hîz-i derûnum şerâre-pâş itdüm

- 2 O deñlü tâb-ı teb-i gamla şu'le-rîz oldum
Ki hvâb-gâh-ı dili âteşîn-firâş itdüm
- 3 Olunca nâyil-i câm-ı şarâb-ı bezm-i visâl
Felekde hûn-ı cigerle çok inti'âş itdüm
- 4 Firîb-i gamze-i gammâzdan olup gâfil
Nühüfte-sırrumı bilmezligiyle fâş itdüm
- 5 **Mezâkî** hak bu ki minvâl-i dil-pesend üzre
Nesîc-i kâruña nazmı hoş kumâş itdüm

320

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 N'olaydı kûy-ı dil-ârâpa hâk-râh olsam
O serv-i nâz salundukça cilve-gâh olsam
- 2 Cemâl-i yâri görüp seyr-i çeşm-i şevk olmam
Misâl-i âyine ser-tâ-kadem nigâh olsam
- 3 Felek müsâ'ade-i cezbe-i vefâ itmez
O kehrübâ-yı ümîde eger ki gâh olsam
- 4 Zarûri añlar idüm pîç ü tâb-ı 'uşşâkı
Şirişk-i dîde-feşânı şikenc-i âh olsam
- 5 Felekde bilmez idüm âfitâb-ı 'ışk nedür
Sitâre-sûhte-i hüsn-i mihr ü mâh olsam
- 6 Olurdu dîde-küşâde bu hâb-ı gafletden
Eger ki teşne-i yek-katre intibâh olsam
- 7 Sezâ-yı kûy-ı harâbât olurdu âhir-i kâr
Eger ki hâne-ber-endâz-ı meyl-i câh olsam

- 8 Amân bulurdum ola seng-i ta'n-ı zâhiden
Misâl-i püşt-i sebû rind-i hum-penâh olsam
- 9 Fûrûg-ı efser-i hûrşîde kim bakardı meger
Eger palâs-pesend-i nemed-külâh olsam
- 10 Ümîd-i sâhil-i rahmet ider **Mezâkî** gönül
Ne deñlü garka teh-lücce-i günâh olsam

321

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Ben harâbâtı tarab-hâne-i 'âlem bilürin
Her gedâ-rind-i tehî-destini bir Cem bilürin
- 2 Es-salâ ol mey-i şevk-âvere kim katresini
Mâye-i cûş-ı safâ-yı dil-i pür-gam bilürin
- 3 Duhter-i rez n'ola her bezmi müşerref itse
Sâkiyâ ben anı ehl -i dile mahrem bilürin
- 4 Nice kan üstine kan itmeyelüm meclisde
Câm-ı meyle leb-i cânâneyi hem-dem bilürin
- 5 Ey **Mezâkî** saña leb-rîz gerek sâgar-ı feyz
Bezm-i ma'nâda seni rind-i müsellemler bilürin

322

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Lâübâlî-meşreb esbâb-ı vekârı n'eylesün
Ber-taraf-sâz-ı tecemmül kâr u bârı n'eylesün
- 2 İltifât itsün mi nâmûsa gedâ-yı mey-gede
Kîse çâk-ı reng-i nakd-i i'tibârı n'eylesün

- 3 Rinde meclis pâ-y-ı hum sâgar şikeste bir sıfâl
Bezm-i cemşîd ile câm-ı zer-nigârı n'eylesün
- 4 Bir sehî-kadd-yâr ile la'l-i müzâb olmazsa dil
Sâye-i bîd ü kenâr-ı cûybârı n'eylesün
- 5 Rûy-ı sâkî var iken mâh-ı münîre kim bakar
Şeb-çerâg-efrûz-ı dil şem'-i mezârı n'eylesün
- 6 Sîne-çâk olsa **Mezâkî** şevk ile magrûrdur
Cûş ider dilde safâ-yı feyz-ı yârı n'eylesün

323

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Dâg-ı 'ışka ol tabîb-i çâre-sâzum n'eylesün
Kâbil-i teskîn degül sûz u güdâzum n'eylesün
- 2 Şevk-i gâlib hüsn ile müstagnî-i erbâb-ı 'ışk
Olmasun ser-keş o serv-i ser-firâzum n'eylesün
- 3 Oldı ser-germ-i şarâb-ı hvâhiş-i ehl-i niyâz
Açmasun mı sînesin ol mest-i nâzum n'eylesün
- 4 Mahrem olmaz 'âşıkâ rûhü'l-kudüs olsa dahi
İtmesün pinhân göñül pûşîde râzum n'eylesün
- 5 Hasb-i hâl-i 'âşıkân gayret-fürûz-ı yâredür
Yakmasun mı nâme-i şükûh-tırâzum n'eylesün
- 6 Cilve-gâh-ı hoş-hırâmân hep perend-i 'işvedür
Ser-bülend-i nâz iken ferş-i niyâzum n'eylesün
- 7 Tutdı dünyâyı **Mezâkî** şöhret-i nazmum benüm
Bilmesün yârân kemâl-i imtiyâzum n'eylesün

324

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Gel kulak tut nâya gör feyz-i dem-â-dem n'eydügin
Añla âhınuñ usûl-i devr-i âdem n'eydügin
- 2 Ney degül güyâ dem-i enfâs-ı Rûhu'llâhdur
Bir nefesde bildürür sad-râz-ı mübhem n'eydügin
- 3 Gel kadem rencîde kıl diñle kudûmüñ nâlesin
Sen de gûş eyle sadâ-yı hayr-ı makdem n'eydügin
- 4 Bilmez illâ bikr-i ma'nâ-perverân-ı Mesnevî
Ol harîm-i muhteremde kadr-i mahrem n'eydügin
- 5 Ey **Mezâkî** hak budur kim ehl-i dilânlar hemân
Bir enîs-i hem-nefes bir yâr-i hem-dem n'eydügin

325

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Hayfâ ki pür-gam oldı göñül bî-melâl iken
Mahrûm kaldı mahrem-i bezm-i visâl iken
- 2 Neydi gurûr-ı devlet-i eyyâm visâl-i yâr
Mihr-i visâl böyle serî'ü'z-zevâl iken
- 3 Neydi sürûr-ı sohbet-i ikbâl-i rûzgâr
Böyle bekâ-yı ruhsat-ı devrân muhâl iken
- 4 Yâ Rab nedür bu dagdaga-i tâli'-i ümîd
Te'sîr-i baht-ı sa'd ile âsûde-hâl iken
- 5 Yâ Rab nedür bu nakş-ı bed-i kur'a-i emel
Seyr-i cemâl-i yâr ile ferhunde- fâl iken

- 6 Çokdur **Mezâkî** tâ bu kadar şekve-i firâk
Minnet-pezîr-i makdem-i tayf-ı hayâl iken

326

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Sâkî yine câm-ı mey-i pür-cûş görinsün
Dilde heves-i bûs-ı leb-i nûş görinsün
- 2 Cibrîl nigâh itse olur halka be-gûşuñ
Gûşuñda hele cilve-i mengûş görinsün
- 3 Mestâne hırâmuñla yine cilveler eyle
Her gûşede sad-cünbiş-i medhûş görinsün
- 4 Bî-penbe nümâyân idelüm dâg-ı derûnı
Ol kıt'a-i yâkût-ı semen-pûş görinsün
- 5 Düşmen-şiken ol pençe-i tab'uñla **Mezâkî**
Şîr-i ner ile fark-ı siyeh-gûş görinsün

327

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Bir âh ile şevk-i dil-i pür-cûş görinsün
Şimden gerü ol âteş-i has-pûş görinsün
- 2 Bî-dâr-ı dil-i bî-hûdî-i 'ışk olıgör kim
Dünyâ saña birhvâb-ı ferâmûş görinsün
- 3 Kâküldür olan bâdî-i âşûb-ı dü 'âlem
Ol râyet-i fitne hele ber-dûş görinsün

- 4 Her bir nigehe 'âşık bir tâze-zebândur
Ko gonca gibi lebleri hâmûş görinsün
- 5 'İşkıyla **Mezâkî** gibi ser-germ-i visâl ol
Germiyyet-i huş-yârî-i medhûş görinsün

328

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Diller delinür hançer-i ser-tîzüñ ucından
Kanlar dökilür gamze-i hûn-rîzüñ ucından
- 2 Bir kimse mi var olmaduk âvâre vü hayrân
Zülfüñle gubâr-ı hat -ı nev-hîzüñ ucından
- 3 Dil sùhtedür lâle-veş ey mihr-i cihân-tâb
Rûyuñda olan hâl-i gam-engîzüñ ucından
- 4 Ol gonca-dehen olmasun âzurde hazerkıl
Ey bâd-ı sabâ nefha-i gül-bîzüñ ucından
- 5 Çok kimse **Mezâkî**-veş ola hem-ser-i Mansûr
Cânâ heves-i zülf-i dil-âvîzüñ ucından

329

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 'Îzârüñ gül gül oldukça şehâ lutf-ı tebessümden
Kalur mı bülbül-i destân-serâ-yı dil terennümden
- 2 Eger gün başına biñ'âşık-ı bî-çâre öldürse
'Acebdür çeşm-i cellâduñ usanmaz katl-i merdümünden
- 3 Ümîd-i pâ-y-busuñla benüm devletlü sultânüm
İner hürşîd-i rahşân her seher tâ çarh-ı çârumdan

- 4 Hayâl-i la'l-i mey-gûnuñla bezm-i hâs ider dâyim
Felekde behre-yâb ancak göñül 'ıyş u tena' 'umdan
- 5 **Mezâkî** bezm-i 'âlemde hemîşe şâd olam dirseñ
Yüri dûr olma peymâne gibi dâyim ser-i humdan

330

Fâ'ilâtün/Fâ'ilatün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Şeh-süvârum hâk olur hâk üzre cevlânuñ gören
Başımı top eyle âhir elde çevgânuñ gören
- 2 Bu ne hikmetdür cünûn izhâr ider'âkil iken
Dostum zencîr-i gîsû-yı perîşânuñ gören
- 3 Şevk ile pervâne-veş per yakmaga cânlar virür
Şu'le-i dil-sûz-ı şem'-i rûy-ı rahşânuñ gören
- 4 Kâmetüñ cânâ nihâl-i bârdur eyler hayâl
Mîve-i la'l-i lebüñ sîb-i zenahdânuñ gören
- 5 Sünbül-i pür-şeb-nem-i bâg-ı cinâna beñzedür
Ey **Mezâkî** elde kilik-i gevher-efsânuñ gören

331

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Pür-yâreyüm ol gamze-i hûn-hâruñ elinden
Âvâreyüm olturre-i tarrâruñ elinden
- 2 Nakd-i dil ü cânı nice hıfz eyleye 'uşşâk
Ol gamze-i 'ayyâr-ı tebeh-kâruñ elinden

- 3 Cânâ gidicek'akl u dil ü sabr u karârı
Dahi ne gelür 'âşık-ı nâ-çâruñ elinden
- 4 Meclisde niçün eyler idi nâle vü feryâd
Def sîlî-hor olmasa eger yârüñ elinden
- 5 Artarsa n'ola bezl-i kefi desti **Mezâkî**
Çok nesne gelür şâh-ı cihân-dâruñ elinden

332

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Merdüm-i dîde-i sâhib-nazarân sensin sen
Merhem-i sîne-i hûnîn-cigerân sensin sen
- 2 Der-miyân eyleyli hançer-i zerrîn-kemeri
Zîver-i encümen-i sîm-berân sensin sen
- 3 Kûh-kenlikde geçersen n'ola ben Ferhâdı
Şimdi şîrîn-ter-i Şîrîn-püserân sensin sen
- 4 N'eylesün mezra'a-i 'âlemi âdem sensüz
Mâ-hasal hâsıl-ı 'ömr-i güzerân sensin sen
- 5 Vasf-ı câm-ı leb-i yâr ile **Mezâkî** her dem
Zevk-bahşâ-yı dil-i nükte-perverân sensin sen

333

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Safâ-yı hâtır u şevk-i derûn-ı sînemüz sensin
Beni gördükçe şâd olsak n'ola âyînemüz sensin
- 2 N'ola Rûhü'l-Emîn pervâne-i şem'-i derûn olsa
Çerâg-efrûz-ı mihr-i sîne-i bî- kînemüz sensin

- 3 Meded sâkî sabûhî-şu'le-efrûz-ı mey-i nâb ol
Gider sûz-ı humâr-ı bâde-i dûşînemüz sensin
- 4 Gel ey dil sîne de şevk-i hayâl-i yâra dem-sâz ol
Yine zevk-âşnâ-yı sohbet-i dîrînemüz sensin
- 5 **Mezâkî** biz saña itsek n' ola 'arz-ı sühan-dânı
Bu günkiymet-şinâs-ı gevher-i gencînemüz sensin

334

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Yâr bunca derd-mend-i bî-nevâya n'eylesün
Bir tabîb-i cân hezârân-mübtelâya n'eylesün
- 2 Ben marîz-i 'ışk-ı cân-gâhum Mesîh olsa dahi
Ne 'ilâc itsün bu derd-i bî-devâya n'eylesün
- 3 Dil-taleb-kâr-ı visâl u yâr istignâ-fürûş
Dâma düşmez bir şikâr olmaz hümâyâ n'eylesün
- 4 Hançer-i müjgâna karşı sîne gerse ehl-i 'ışk
Gamze-i dil-dûz-veş tîr-i kazâyâ n'eylesün
- 5 Gamzesin zabt itse gîsû yine dil kapmada
Öyle bir âşüfte-i ser-der-hevâyâ n'eylesün
- 6 'Ukde-i ser-rişte-i mihr ü mahabbetdür gönül
Zülf-i ham-der-ham gibi bend-i belâyâ n'eylesün
- 7 Ger **Mezâkî** böyle feryâd eylese ma'zûrdur
'Âşık olmuş nâgehân ol bî-vefâyâ n'eylesün

335

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Göñül piyâle-keş-i 'âlem olmasun n'olsun
Harîf-i def-i gubâr-ı gam olmasun n'olsun
- 2 Derûn-ı sînede efkâr-ı 'ışk muzmer iken
Göñülde 'ukde-i gam-der-gam olmasun n'olsun
- 3 Degül mi penbe-i dâgum hadeng-i 'ışka hedef
Nişân-ı tîr-i sitem sînem olmasun n'olsun
- 4 Sipeh-i fitne vü âşûba tûg-ı şâhîdür
O serv-kadde sezâ perçem olmasun n'olsun
- 5 Ne deñlü âfet-i dildür o hâl-i gendüm-gün
O dâne dâm-ı reh-i âdem olmasun n'olsun
- 6 Felekde rind-i tehî-dest-i nevâya meger
Sifâl-i mey-gede câm-ı Cem olmasun n'olsun
- 7 **Mezâkî** şîve-i ilhâm olunca böyle gerek
Bu gûne hüsn-i edâ mülhem olmasun n'olsun

336

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Müjde kim bir rûz-ı firûz-ı dil-ârâdur bu gün
Râhat-efrûz-ı derûn-ı pir ü bernâdur bu gün
- 2 Cilve-ger her yerde 'aks-i pertev-i mihr-i sürûr
Safha-i âyîne-i devrân mücellâdur bu gün
- 3 Tek hemân 'ıyş eylesün dil-dâr ile erbâb-ı dil
Cümle esbâb-ı safâ hâzır müheyyâdur bu gün

- 4 Keş-i cân ey gamzesi tîr ü kaşı müşgîn-kemân
Şevk ile kurbânuñ olsun 'ıyd-ı adhâdur bu gün
- 5 Ey **Mezâkı** her kişi andan nice şâd olmasun
Rûz-ı pâ-bûs-ı şeh-i ferhunde-sîmâdur bu gün
- 6 Hân Murâd-ı Cem-nijâd-ı mekrümet-mu'tâd kim
Devletinde rûy-ı gabra hvân-ı yagmâdur bu gün
- 7 Hak te'âlâ her günin 'ıyd eylesün 'ıydın sa'îd
Tâ ki her sâl içre böyle rûh-ı efzâdur bu gün

337

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Ol melek-çehreye bu hüsn ile 'âlem ne disün
Bâg-ı cennet dimesün kûyına âdem ne disün
- 2 Dil ki da'vâ-yı zebân-dânî-i nâz eyler idi
Güft ü gû-yı nigehi eyledi mülzem ne disün
- 3 Kahramân olsa tahammül idemez hamlesine
Böyle merd-efkenî-i gamzeye Rüstem ne disün
- 4 Gam u şâdî-i mahabbetde tefâvüt yokdur
Bu ciger-kâvî-i 'ışka dil-i pür-gam ne disün
- 5 Bir birinden sakınur cân u gönül dil-dârı
Bir yere gelse dahi ol iki hem-dem ne disün
- 6 Rind olan zâhid-i nâ-dân ile hem-râz olmaz
Öyle bî-gâne-i sırr-ı dile mahrem ne disün
- 7 Âferîn tab'-ı **Mezâkı**-i hayâl-âmûza
Böyle şâkirde ol üstâd-ı müselleme ne disün

338

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 'Âşık-ı sâdıkü'l-vedâdum ben
Muhlisüm hâlisü'l-fu'âdum ben
- 2 Hîle vü hud'a n'eydügin bilmem
Sâlik-i meslek-i sedâdum ben
- 3 Hîç hazîn olmasam cihânda n'ola
Rind-i ser-mest-i Cem-nihâdum ben
- 4 Âteşîn âh-ı pür-şerârum gör
Mâlik-i tîg-ı zer-necâdum ben
- 5 Yazdugum kıt'a-i mahabbetdür
Gerçi ne mîr ü ne 'imâdum ben
- 6 Ey **Mezâkî** 'aceb mi fahr itsem
'Abd-i nâçîz-i hân Murâdum ben

339

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ey felek nâr-ı derûn-ı pür-şerârumdan sakın
Âteşüm âteş sakın kurb-ı civârumdan sakın
- 2 Âfitâb-ı evc-i nâz olsañ eger ey mâh-rû
Âh-ı subh u nâle-i şeb-zinde-dârumdan sakın
- 3 Gırre olma zevrak-ı ikbâlüne ey nâ-hudâ
Mevc-i bahr-i eşk-i nâ-peydâ kenârumdan sakın
- 4 Tünd-bâd-ı âh ile bir gün 'alev-efşân olur
Âteşîn-tennûr-ı kalb-i şu'le-bârumdan sakın

- 5 Nâhun-ı şîr olsa da sûz-ı derûnumdan yanar
Gâv gâv-ı sîne-i hâtır-fikârumdan sakın
- 6 İntikâm almak ‘adûdan sabr ile âsân olur
Pençe-i te’hir-i dest-i iktidârumdan sakın
- 7 Korkarın bir toz konar mir’ât-ı hüsn-i dil-bere
Ey sabâ lutf eyle tahrîk-i gubârumdan sakın
- 8 Rüstem-i destân-ı ‘ışk olmak gerek zâhid aña
Pey rev olma heft-hvân-ı reh-gubârumdan sakın
- 9 Ey **Mezâkî** kıl hazer tab’-ı dü-nîmümden benüm
Hayder-i Kerrâr-ı nazmum Zü’l-fekârumdan sakın

340

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

- 1 Ey felek tugyân-ı âh-ı âteşînümden sakın
Böyle ser-keş şu’le-i ser-der-kemînümden sakın
- 2 Ol hilâl-ebrû ile bahs eyleme ey mâh-ı nev
Der-hem itme hâtırum çîn-i cebînümden sakın
- 3 Gurre olma hüsnüñe ey âfitâb-ı evc-i nâz
Gird-bâd-ı nâle-i gerdûn-zemînümden sakın
- 4 El-hazer her pâresi bir hançer-i elmâs olur
İnkisâr-ı şîşe-i kalb-i hazînümden sakın
- 5 Mâlik-i mihr-i Süleymân-ı mahabbetdür göñül
İsm-i a’zamdur sakın nakş-ı nigînümden sakın
- 6 Cân virürken pister-i mihnetde bârî nâzı ko
Hasret-âlûde nigâh-ı vâpesînümden sakın

- 7 Ey **Mezâkî** da'vî-i sihr ü füsûn itme yûri
Tab'-ı mu'ciz nazm-ı i'câz âferînumden sakın

341

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ey gönül ol âfetüñ bend-i gezendinden sakın
Halka halka gîsû-yı müşgîn-kemendinden sakın
- 2 Gamze hem ser-mest ü hem hançer be-dest-i 'işvedür
Şehr-i hüsnüñ lâübâli şeh-levendinden sakın
- 3 Şeh-süvâr-ı esb-i nâz olmuş 'aceb cevânı var
Kendüsinden kıl hazer çâbük-semendinden sakın
- 4 Lebleri böyle şeker-rîz-i tebessümdür dime
Şehd-i pür-nîş-i sitemdür nûş-handinden sakın
- 5 Ey **Mezâkî** ol da bir kayd olmasun âhir saña
Dâm-ı zülf-i pîç pîç ü bend bendinden sakın

342

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Pâdişâh-ı vakt idüm bî-kayd bir dervîş iken
Nâz iderdüm merhem-i dâg-ı dile dil-rîş iken
- 2 Añlamazdum sofrâ-i pehn-i tama'kârı nedür
Hvâce-i kût-ı kana'at bir zamân der-pîş iken
- 3 Böyle olmazdum hele âzurde-i şast-ı ümîd
Sad-hadeng-i ârzû-yı bî-hude der-kîş iken
- 4 Ne bilürdüm şehdi ne hîd neşter-i zenbûrı ben
Ber-taraf-sâz-ı şu'ûr-ı fark-ı nûş u nîş iken

- 5 ‘Ârif-i hoş-hâl idüm bir lâ-mekân abdâl idüm
Bî-ta’alluk bî-temellük bî-hod u bî-hîş iken
- 6 Eylemezdüm kimseye çeşm-i hakâretle nazar
Bir gedâ-yı nîk-bin gam-hvâr-ı nîk-endîş iken
- 7 Ey **Mezâkî** şimdi âlûde olup dünyâ ile
Sad-hezâr efkâra düşdüm rind-i bî-teşvîş iken

343

Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/Mefâ’îlün

- 1 Hadeng-i gamzeñe ey kaşı yâ sînem nişân olsun
Delinsün gam degül derd-i derûnum tek ‘ayân olsun
- 2 O dil kim zahm-ı nevk-i tîrûñe rahm eylemez cânâ
Hemîşe tâze-rîş-i gâviş-i nîş-i figân olsun
- 3 Saçılun şerha şerha sîneden hûn-ı dil-i sad-çâk
Vücûdum ser-te-ser hem-reng-i nahl-i ergavân olsun
- 4 Hemân sen âsetînüñ eyleme âlûde sultânım
Ko dâyim dîde-i gam-dîde böyle hûn-feşân olsun
- 5 **Mezâkî** cismümi teşrîh itsün ol tabîb-i dil
Bu takrîbiyle bârî vâkîf-ı derd-i nihân olsun

344

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

- 1 Hem-dem-i nây olmayan hem râz bilmez n’eydüğün
‘Âşık-ı dil-sûz ile dem-sâz bilmez n’eydüğün

- 2 İtmedin bir ney-zen-i meh-çehreye 'arz-ı niyâz
Lutf-ı düzdîde-nigâh-ı nâz bilmez n'eydügin
- 3 Savt-ı neyle şevk-i bülbül beççe-gânı görmeyen
Lâne-sûz-ı mürğ nev-pervâz bilmez n'eydügin
- 4 Nâle-i cân-sûz ile nâr-ı firâka düşmeyen
Pür-şerâr-ı şu'le-i âvâz bilmez n'eydügin
- 5 Hân-mân-ı mâ-sivâyı nâr-ı 'ışka yakmayan
Berk-i hırmen-sûz-ı hırs u âz bilmez n'eydügin
- 6 Def ü neyle 'âleme sıyt-ı pey-â-pey salmayan
Tîz-âheng-i negam-perdâz bilmez n'eydügin
- 7 Şems-i Tebrîzî gibi 'ışk ile başdan geçmeyen
Bî-mehâbâ 'âşık-ı ser-bâz bilmez n'eydügin
- 8 Şevk-i Mevlânâ ile nâya hevâ-dâr olmayan
Bir dem-i cân-bahş ile enbâz bilmez n'eydügin
- 9 Ey **Mezâkî** kilik-i mu'ciz-nazmuñı gûş itmeyen
Hoş-nevâ-yı meclis-i i'câz bilmez n'eydügin

345

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Dil ümîd-i sohbet-i yâr itmesün ya n'eylesün
Ârzû-yı seyr-i dîdâr itmesün ya n'eylesün
- 2 Kâmet-i bâlâ müsâ'id cilveler hîd dil-firîb
Ol sehî-kadd böyle reftâr itmesün ya n'eylesün
- 3 La'l-i nâbı teng- sükker sözleri cândan lezîz
Leblerin böyle şeker-bâr itmesün ya n'eylesün

- 4 Gamze hem ser-mest ü hem hançer be-dest-i yârdur
Kasd-ı cân-ı'âşk-ı zâr itmesün ya n'eyesün
- 5 Büt-perestân-ı mahabbet şevk-i zülf-i yâr ile
Güft ü gû-yı meyl-i zünnâr itmesün ya n'eyesün
- 6 Eyledi Mansûr-ı bî-dil 'âkıbet ifsâ-yı râz
Gayret-i 'ışk anı ber-dâr itmesün ya n'eyesün
- 7 Râh-zen çokdur bu yolda Rüstem-i destân-ı dil
Heft-hvân-ı gamda peykâr itmesün ya n'eyesün
- 8 Tâzelerken köhne-dâg-ı sînesin erbâb-ı 'ışk
Sûde-i elmâsı der-kâr itmesün ya n'eyesün
- 9 Ey **Mezâkî** tekye-i 'âlemde abdâlân-ı Rûm
Şâh-beyt-i 'ışkı tekrâr itmesün ya n'eyesün

346

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Dil-rübâlar 'âşıkâ nâz itmesün ya n'eyesün
Cevrini çok lutfını az itmesün ya n'eyesün
- 2 Çeşmi kim şûriş-pesend-i güft ü gû-yı fitnedür
Gamze-i gammâzı hem-râz itmesün ya n'eyesün
- 3 Bu kadar bâlâ ile ol hoş-hırâm-ı bâg-ı nâz
Ta'ne-i serv-i ser-efrâz itmesün ya n'eyesün
- 4 Şâh-bâz-ı turreşi 'ankâ-şikâr-ı'ışvedür
Evc-i istignâda pervâz itmesün ya n'eyesün
- 5 Keyf-i câm-ı 'işve ol şûhı girîbân-çâk ider
Mest olunca sînesin bâz itmesün ya n'eyesün

- 6 Şu'le-rîz-i eşk olunca nâlesin erbâb-ı 'ışk
Âh-ı dil-sûzıyla dem-sâz itmesün ya n'eyesün
- 7 Ey **Mezâkî** böyle mu'ciz-nazm ile tab'um benüm
Germ olup da'vâ-yı i'câz itmesün ya n'eyesün

347

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Ol âfet 'âlemi böyle pür-âşûb itmesün n'itsün
Civânı pîr idüp pîr-i leked-kûb itmesün n'itsün
- 2 Yine ol şeh-süvâr-ı 'işve çevgân-bâz-ı nâz olmuş
Felek gûy-ı ser-i mihri aña tûb itmesün n'itsün
- 3 Girân-bâr-ı firâkuñ çâresi kûh-ı tahammüldür
Esîr-i derd-i hicrân sabr-ı Eyyûb itmesün n'itsün
- 4 Göñül böyle n'ola ser-germ-i nîl-i bezm-i vasl olsa
Kişi tâlib iken ümmîd-i matlûb itmesün n'itsün
- 5 Eger kim mahrem-i 'uşşâk ise rûhü'l-Emîn andan
Per ü bâlin harîm-i 'ışka cârûb itmesün n'itsün
- 6 Göñül hûn-ı ciger birle o şûha nâme yazdukça
Aña dâg-ı derûnın mihr-i mektûb itmesün n'itsün
- 7 Zebân-ı tâze gitdükçe 'aceb yârân pesend oldı
Mezâkî nazmını böyle nev-üslûb itmesün n'itsün

348

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Hırâm itsün o nahl-i 'işve bâg-ı hüsne fer virsün
Cihân hayretde kalsun o nihâl-i serv ber virsün

- 2 Gılâfından çıkardı tîg-ı nâzı gamze-i dil-ber
Biribirine 'âşıklar zamânıdır haber virsün
- 3 Mey-i nâziyla pür-peymâneler sun şâd-gâm eyle
Habâb-âsâ yoluñda 'âşık-ı bî-çâre ser virsün
- 4 Yeter itdi mükedder vaz'-ı nâ-hem-vârı dâñâyı
Felek dönsün birez de tab'-ı nâ-dâna keder virsün
- 5 Gam-ı gîsû-yı yârı nâle-i şeb-hîz-i def' itmez
Mezâkî aña te'sîri hemân âh-ı seher virsün

349

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Bu derd-i 'ışkı kâbil-i dermân sanur gören
Bir böyle kâr-ı müşkili âsân sanur gören
- 2 Halk-ı zamâne şöyle galat-bîn oldı kim
Mürde-çerâğı şem'-i fûrûzân sanur gören
- 3 Gel gör güher-şinâsî-i ehl-i temîzi kim
Seng-i siyâhı la'l-i Bedahşân sanur gören
- 4 Diñlemez oldı nagme-i cân-bahş-ı 'andelîb
Şimdi gurâbı murg-ı hoş-elhân sanur gören
- 5 Gör teşnegî-fezâyî-i sûz-ı melâli kim
Bir katre şevki çeşme-i hayvân sanur gören
- 6 Tâb-ı sitem şu resme ciğer-sûz oldı kim
Nâr-ı kelîmi âteş-i sûzân sanur gören
- 7 Ol deñlü zahm-ı deşne-i cevri oldı âşikâr
Kim nevk-i hârı hançer-i bürrân sanur gören

- 8 Seyr it revâc-ı sikke-i ikbâl-i cehli kim
Dânâ-dilân-ı 'âlemi nâ-dân sanur gören
- 9 Hayfâ **Mezâkî** pîleverân-ı zamâneyi
Kıymet-şinâs-ı gevher-i 'irfân sanur gören

350

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Dil safâ-yı vasl ile âsîb-i hicrân görmesün
Böyle ser-germ-i temennâ dâg-ı hirmân görmesün
- 2 Küfr ile dîn ber-taraf meşreb-pesend-i 'ışk olur
Ol büt-i sûhı meded kâfir Müselmân görmesün
- 3 Şeb-çerâg-ı deyr ü Ka'be n'eydügin fark eylemez
Çeşm-i pervâne hemân şem'-i fûrûzân görmesün
- 4 Sırr-ı 'ışkı şöyle sakla çeşm ü gûş olsa cihân
Mâh-ı nev gûş itmesün mihr-i dırahşân görmesün
- 5 Sûde-i elmâsı kuhl-ı dîde bilmezse eger
Derd-mendân-ı mahabbet rûy-ı dermân görmesün
- 6 'Âlemi kırsun geçirsün tîg-ı gamzeyle velî
Dâmeni-âlâyiş-i hûn-ı şehîdân görmesün
- 7 Ey **Mezâkî** böyle vâdîde ne hoş cevân ider
Eşheb-i tab'uñ senüñ tengî-i meydân görmesün
- 8 Böyle gevher-senc iken üstâd-ı dânâ dil sakın
Sîlk-i nazmuñ bir alay bî-hûde nâ-dân görmesün
- 9 Râz-dâr-ı 'akl-ı evvel mihr-i subh-ı sâni kim
Hiç zevâl-i devletin bu çarh-ı gerdân görmesün

- 10 'İsmet-i dünyâ vü dîn hem-nâm-ı Fahrü'l-mürselîn
Mesned-i efdâli ansız ehl-i irfân görmesün
- 11 Gül-şen-i 'âlemde kim zîb-i ser-i ikbâlidür
Âfet-i bâd-ı hazân ol verd-i handân görmesün

351

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Sîneñde kosad-dâg-ı nemek-sûd bulunsun
Belki düşe manzûr ola mevcûd bulunsun
- 2 Lutf-ı sitem-âmîz-i felekden geçe gör kim
Ne zahm u ne hûd merhem-i bî-hûd bulunsun
- 3 Bu âteş-i 'ışkıyla birez hasb-i nefes kıl
Âmâde bir âh-ı şerer- âlûd bulunsun
- 4 Yansun ciger-i sûhte-i dâg-ı mahabbet
Meclisde birez râyiha-i 'ûd bulunsun
- 5 Bir bâb-ı kanâ'at saña kâfi mi degüldür
Ebvâb-ı tama'-kârı ko mesdûd bulunsun
- 6 Bir cây-ı safâ yok gibi gül-zâr-ı cihânda
Var ise eger bir dil-i hoşnûd bulunsun
- 7 Vasl olmaz ise bûseye vir nakd-i ümîdi
Tek arada bir zâyika-i sûd bulunsun
- 8 Ey çarh yeter baht-ı siyehle bu keş-â-keş
Tâli'de ko bir kevkeb-i mes'ûd bulunsun
- 9 Hâr-ı elem-i 'âleme sabr eyle **Mezâkî**
Destüñde hemân gonca-i maksûd bulunsun

352

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ey göñül eyyâm-ı vasl-ı dem-be-dem añılmasun
Gussa-âverdür zamân-ı def'-ı gam añılmasun
- 2 Çeşmi şemşîr-i gazab der-kef müheyyâdur yine
Yâr yanında meded tîg-ı sitem añılmasun
- 3 Olmasun gayretle reşkîn-sâz-ı gılmân-ı behişt
Kûy-ı dil-berde sakın bâg-ı İrem añılmasun
- 4 Reşk ile verd-i tarî çâk-i girîbân itmesün
Gül-sitânda nâgehân ol gonca-fem añılmasun
- 5 Olmasun dîvâneler zencîr-cünbân-ı cünûn
Kâkül-i pür-çîn ü zülf-i ham-be-ham añılmasun
- 6 Çok Müselmânlar olur dil-beste-i zünnâr-ı 'ışk
Ol büt-i tersâ-beçe beytü's-sanem añılmasun
- 7 Herkes isti'dâdı deñlü hisşe-mend-i lutf olur
Kısmet-i rûz-ı Ezelde bîş ü kem añılmasun
- 8 Mû-be-mû-yı cism-i âdem havf ile lerzân olur
İztırâb-ı vahşet-âbâd-ı 'adem añılmasun
- 9 Ey **Mezâkî** var iken eş'âr-ı pür-sûzuñ senüñ
Rûmda hiç nazm-ı 'urfî-i 'Acem añılmasun

353

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Niçün zâhid elüñ câm-ı mey-i engûra sunmazsın
Nedür havfüñ benânuñ âteş-i tennûra sunmazsın

- 2 Dem-i bezm-i sabûh oldı humâra çâre gör sâki
Nedür bâ'is ki destüñ sâgar-ı billûra sunmazsın
- 3 Müretteb bezm-i hüsnüñ câm-ı la'lüñ pür-mey-i 'işve
Şehâ bir döst-kânı 'âşık-ı mehcûra sunmazsın
- 4 Şunarsın sâkiyâ câm-ı lebüñ bî-gâneye ammâ
Humâr-âlûde-i hicrüñ olan mahmûra sunmazsın
- 5 Kurıldı mutribâ meclis sürildi sâgar-ı sahbâ
Neden pençeñ dahi sen gerden-i tanbûra sunmazsın
- 6 Göñül pervâne deñlü sûziş-i cem'iyetüñ yok mı
Niçün çeng-i taleb şem'-i harîm-i Tûra sunmazsın
- 7 **Mezâkî** belki insâf eyleyüp rahm eyleye şâyed
'Acebdür 'arz-ı hâlüñ ol şeh-i magrûra sunmazsın

354

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ey dil yüri sen 'âşık-ı ser-bâz degülsin
Ol bâde ile mest-i ser-endâz degülsin
- 2 Ey bâd-ı sabâ kâkül-i dil-dâra dolaşma
Sen şifte-i silsile-i nâz degülsin
- 3 Ey bâd-ı sabâ itme meded râz-ı dili fâş
Sen hem kadeh-i gamze-i gammâz degülsin
- 4 Da'vâ-yı bülendi nice bir böyle felekde
Ey tûbâ sen ol serv-i ser-efrâz degülsin
- 5 Bu nâle vü feryâdı ko ey mürğ-ı seher-gâh
Sen nâle-i 'uşşâk ile dem-sâz degülsin

- 6 Ey çarh nedür tâ bu kadar minnet-i bî-câ
Sermâye-i cân u dile enbâz degülsin
- 7 Bu lâf-ı fesâhat niçe bir sözde **Mezâkî**
Sihr itmek ile vâsıl i'câz degülsin

355

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Felek düşmen'adû düşmen o şûh-ı dil-sitân düşmen
Olurmuş 'âşık-ı mazlûm-ı 'ışka hep cihân düşmen
- 2 Güli yok bülbüli yok gül-sitânuñ şiddet-i deyden
İdermiş âdemi hengâme-i bâd-ı hazân düşmen
- 3 Visâl ümmîdin eyler çok reh-i imkân-ı ruhsat yok
Olur maksûre-i vuslat bu gûne nerdübân düşmen
- 4 Benüm magz-ı 'izâmum zehr-i mihnet telh-nâk itdi
N'ola olsa hümâ-yı evc-i gerdûn üstühân düşmen
- 5 Göñül cûy-ı şirişkiyle seni perverde itmişdür
Meded olma benüm serv-i revânum bâg-bân düşmen
- 6 Hayâl-i mihr-i rûyuñdan nice şekvâ ider 'âşık
Ne mümkindür ola âyîneye âyîne-dân düşmen
- 7 **Mezâkî** gûş iderdi nâle vü efgânumı ol mâh
Eger kim olmasa gûş-ı ger-i gerdûn figân düşmen

356

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Müje bî-gâne-i lutf u nigâhı âşinâ düşmen
Ne kâfir-kîş olur yâ Rab o şûh-ı mübtelâ düşmen

- 2 Ne zâlimdür ki gâhî bir nigâh-ı iltifât itmez
Gedâ-yı pâdişâh-ı hüsne ol şâh-ı gedâ düşmen
- 3 Ne çeşminden amân bulduk ne müjgândan emîn olduk
O bed-mest-i sitem cûdur bu hûd mihr ü vefâ düşmen
- 4 Ne mümkündür gönül hem-pençe-i 'ışk-ı bütân olmak
Olur mı gâh nâ-çîz-i mahabbet-i geh-ribâ düşmen
- 5 N'ola müstagnî-i cân dârû-yı 'îsî-i vakt olsam
Gönül derd-âşinâ mihr ü mahabbet hûd devâ düşmen
- 6 Ne sûd andan dem-â-dem rîziş-i hûn-âb-ı eşkümden
Sirişk-i çeşm-i ter cârî vü dil-ber mâcerâ düşmen
- 7 N'ola olsa **Mezâkî** böyle düşmen-kâm-ı hâhiş kim
Recâ-yı ehl-i dil bilmez sipihr-i müdde'â düşmen

357

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Tâ kim dil-i pür-sûzı mühim-sâz idemezsin
Seyr-i suver-i âyîne-i râz idemezsin
- 2 Tâ olmayacak vâsıl-ı iksîr-i mahabbet
Dünyâ-yı gam-endûzı pes-endâz idemezsin
- 3 Sende yog ise ârzû-yı zevk-i şehâdet
Meydân-ı mahabbetde tek ü tâz idemezsin
- 4 Her bir şaneme virme gönül bir dil-i zârı
Zünnâr-keş-i sad-büt-i tannâz idemezsin
- 5 Ey mürğ-ı çemen itmeyicek nâle-i pür-sûz
Bu ravzada gönlümce ser-âgâz idemezsin

- 6 Ey sa've-i dil-tâb ü tüvân kalmadı sende
İşkeste per ü bâl ile pervâz idemezsin
- 7 Çokdur bu kadar lâf-ı sühan-sûzda **Mezâkî**
Sihr itmek ile da'vî-i i'câz idemezsin

358

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Fûrûg-ı 'ışk ile sînem pür-âb u tâb iderin
Tarab-serâ-yı dile nakş-ı âfitâb iderin
- 2 Ne deñlü ruhsat-ı nezzâre virse meclisde
Cemâl-i yâra nigâh itmege hicâb iderin
- 3 Beyân-ı tâze-zebân-ı nigejde üstâdum
Sü'âl-i gamze-i gammâza biñ cevâb iderin
- 4 Bu gûne sûz-ı mahabbet kalursa sînemde
Bu tef ü tâb ile deryâları serâb iderin
- 5 Şerâr-ı nâr-ı dil ü sûziş-i derûnumdan
Şirişk-i dîdemi sîm-âb-ı iztirâb iderin
- 6 O nâzenîne niyâzum nice 'ayân ideyin
Mizâc-ı nâza tokunmakdan ictinâb iderin
- 7 **Mezâkî** dest-i hayâliyle genc-i tab'umdan
Cevâhir-i sühanüm böyle intihâb iderin

359

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 O dem ki yâr ile bezm-i şarâb-ı nâb iderin
Elümde sâgarı mir'ât-ı âfitâb iderin

- 2 Felekde şevk ile tertîb-i bezm-i 'ışk itsem
O bezme sînemi def nâlemi rebâb iderin
- 3 Göñülde sûz-ı mahabbet başumda hûd-sevdâ
Ne rûz-ı râhat u ne şeb ümîd-i hvâb iderin
- 4 O deñlü bâde-i 'ışkıyla ter-dimâgum kim
Ne ragbet-i gül ü ne hvâhiş-i gül-âb iderin
- 5 Bu tünd-bâd-ı mahabbet ki kopdı sînemden
Sîpihr-i sarsar-ı âhumla âsiyâb iderin
- 6 Sırışk-i dîde kesilmezse sabr ile ne 'aceb
Ne gûne bahri girih-beste-i hıbâb iderin
- 7 **Mezâkî** şî'r-i terüm kîmiyâ-yı 'irfândur
Cihânı cevher-i nazmumla kâm-yâb iderin

360

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 'Âlemde yârdan kişi mehcûr düşmesün
Hû-kerde-i visâl meded dûr düşmesün
- 2 Gencîne-i ümîd kalur beste der hemân
Nâgeh kilîd-i himmet-i gencûr düşmesün
- 3 Tutdı cihânı zemzeme-i güft (ü)gû-yı 'ışk
Efvâh-ı nâsa nagme-i Mansûr düşmesün
- 4 Dermân degül 'iyâdet ider var mı gör hele
Bir zinde-dil zamânedede rencûr düşmesün
- 5 Zâhid bizi felekde tehî-dest sanmasun
Elden hemîşe sâgar-ı billûr düşmesün

- 6 Olsun **Mezâkî** tâk-ı bekâ ile ser-firâz
Hâk-i fenâyâ tarem-i engûr düşmesün

361

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Döşenüp sahn-ı gülistâna nihâli-i çemen
Yine yerlü yerine geçdi ehâl-i çemen
- 2 Sahn-ı gül-zârda bülbül hemen efgân itsün
Buldı revnak yine güllerle havâl-i çemen
- 3 Makdem-i Husrev-i gül gül-şeni itdi teşrîf
Ser-bülend oldı bu gün rütbe-i 'âlî-i çemen
- 4 Her yiri meclis-i mey her tarafı pür def ü ney
Toldı rindân ile her kûşe-i hâl-i çemen
- 5 Rûz-ı nev-rûz kadar oldı **Mezâkî** rûşen
Feyz-ı eyyâm-ı bahârıyla leyâlî-i çemen

362

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Yine ol lâle-hatt kadd-i hırâm-engîz göstereşün
Kıyâmetler koparsun şûr-ı rest-â-hîz göstereşün
- 2 Ne kanlar dökdügin çeşm-i siyeh-mesti olur zâhir
Hele gamze gibi bir hançer-i ser-tîz göstereşün
- 3 Yine meydân-ı istignâda 'uşşâka neler eyler
Semend-i nâza ol âfet hele mehmîz göstereşün
- 4 Gelüp ol kâmet-i bâlâ ile reftâre gül-şende
Sehî-kaddler içinde cilve-i temyîz göstereşün

- 5 Tehî-câm-ı hilâl-i sâkî-i gerdûmı kim n'eyler
Felek ehl-i dile bir sâgar-ı leb-rîz göstereün
- 6 Siyeh-mest eylesün rindânı câm-ı lâle-reng-i mey
Yine gül-gûn-ı bâde cilve-i şeb-rîz göstereün
- 7 **Mezâkî** vasf idüp kıl-k-i letâfetle leb-i yâri
Yine bâg-ı sühandâ gonca-i nev-hîz göstereün

363

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Gel ey mutrib terennüm-sâz-ı şevk ol bezm-i meydür bu
Dem-â-dem bâdî-i sıyt u sadâ-yı def ü neydür bu
- 2 'Aceb mi cür'ası seng-i siyâhı la'l-i nâb itse
Reg-i mâhiyyet-i eşyâya sârî turfe şeydür bu
- 3 Getür ol âteş-i seyyâleyi sâkî revân eyle
Füsürde-mevsim-i dem-serdî-i eyyâm-ı deydür bu
- 4 Bu neşveyle n'ola âmâde-i nakd-i niyâz olsam
Cebîn-i nâz-ı dil-berde güher-efrûz-ı hveydür bu
- 5 **Mezâkî** böyle vâdîde n'ola yârân-pesend olsa
Tekâpû-yı kümeýt-i hâme-i ferhunde-peydür bu

364

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Yoluñda cân u dil bezl itdügüm bir mâ-hazardur bu
Kusûrum var ise ma'zûr tut râh-ı seferdür bu

- 2 Felek âmâde itsün tabl-ı zerrîn-habl-ı hûrşîdi
Kümeyt-i subh-dem hâzır dem-i göç-i seherdür bu
- 3 N'ola rû-der-kafa 'azm-i reh-i devr-i sefer itsem
Henüz vakt-i vedâ'-ı dil-rübâ-yı sîm-berdür bu
- 4 N'ola merdân-ı heycâ böyle âhen-pûş-ı ceng olsa
Zamân-ı migfer u zırh u dem-i tîg u teberdür bu
- 5 Dilrân-ı vegâ hep merd-i meydân-ı gazâ ancak
Gürûh-ender-gürûh olmuş haşer-ender-haşerdür bu
- 6 Tahammül eylemez râh-ı gazâyâ nâz-perverler
Fetîl-i dâg-ı dildür sûziş-i hûn-ı cigerdür bu
- 7 Kemer-bend-i sefer kanda sebük-magz-ı hazer kanda
O sâye-perver-i cübñ ü dilr-i nâm-verdür bu
- 8 Niçe hem-seng olur merd-i seferle bir denî-mânde
O rûbâh-ı künâm-ı bîm-i cân u şîr-i nerdür bu
- 9 Bu meydâna çıkar bir şeh-süvâr-ı rûzgâr ister
Degül cây-ı teferrüc'arsa-gâh-ı pür-hatardur bu
- 10 Okur Rûhü'l-Emîn sûresin ezber
Beşâretler guzâta müjde-i feth ü zaferdür bu
- 11 **Mezâkî** merddür lâf u güzâf-ı serserî itmez
Tekellûf ber-taraf merdâne bir er oğlu erdür bu

365

Müstef'ilün/Fe'ûlün/Müstef'ilün/Fe'ûlün

- 1 Tâ kim ola nümâyân bu pîç ü tâb-ı ebrû
Dilden olur mı hâlî hiç ıztırâb-ı ebrû

- 2 Bildüm olunca çeşmi bâlig nisâb-ı ‘âfet
Sad-nakd-i fitne vardur tahte’l-hisâb-ı ebrû
- 3 Ebrûları yanında kim yâd ider hilâli
Hiç mâh-ı nev olur mı nâyib menâb-ı ebrû
- 4 Hûn-âbe nûş-ı ‘ışka lezzet-resân-ı cândur
Zevk-i nigâh-ı telh u lutf-ı ‘itâb-ı ebrû
- 5 Seyr-i cemâl-i yâra diller tahammül itmez
Tîg-ı gazab-nümâdur müşgîn-kırâb-ı ebrû
- 6 Ol şûh-ı çâr-ebrû gösterdi rûy-ı ragbet
Oldı felekde rûzı sad-feth-i bâb-ı ebrû
- 7 Ebrû-yı hûy-feşânın vasf eyleyüp **Mezâkî**
Oldı sözinde zâhir sad âb ü tâb-ı ebrû

366

Mef’ûlü/Fâ’îlâtü/Mefâ’îlü/Fâ’ilün

- 1 Ebrû-yı yâr oldı nümâyân çü mâh-ı nev
‘İyd itdi dehri müjde-i nezzâre-gâh-ı nev
- 2 Kadd çekdi yâr u hatt-ı ruhı eyledi zuhûr
Geldi tekaddüm itdi livâ-yı sipâh-ı nev
- 3 ‘Âşık odur ki turma yaka sûz-ı ‘ışk ile
Her dâg-ı köhne üstine dâg-ı siyâh-ı nev
- 4 Rindân-ı deyr-sâle virür tâze inbisât
Deyr-i kadîm-i ‘ışk u büt-i keç-külâh-ı nev
- 5 Her bir kadehde tevbeler it kim ‘ayân ola
‘Özr-i nev ü günâh-ı nev ü ‘özü-hvâh-ı nev

- 6 Her bir nazarda tâzelenür eski derdimüz
Şevk-i cedîde bâ'is olur her nigâh-ı nev
- 7 Düşdi **Mezâkî** tâze-zebân semtine göröl
Peyk-i hayâl oldı yine rû-be-râh-ı nev

367

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Bahâr tâze o gül tâze reng ü bû tâze
Çemen çemen gül-i şâh-ı emel ter ü tâze
- 2 Zihî tarâvet-i ter-destî-i nesîm-i bahâr
Çemende zülf-i nigâr oldı mû-be mû tâze
- 3 Hayâl-i hatt-ı ruhın eşk-i dîde sebz eyler
Olur hemîşe çemen-zâr-ı taraf-ı cû tâze
- 4 Bu demde feyz-i hevâ ile dem-be-dem görünür
Füsürde-hûn-ı şehîdân-ı ârzû tâze
- 5 Ne deñlü pür ise de şevk-i nev-civânlar ile
Olur edâ-yı **Mezâkî**-i tâze-gû tâze

368

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Mu'anber kaşlaruñ cânâ firâz-ı çeşm-i câdûda
O şâh-ı 'ânberîn ancak ser-i tasvîr-i âhûda
- 2 Olurdı Bî-sütûnda dîde-i Ferhâddan cârî
O mey kim Husrev ü Şîrîn içerdı kasr-ı Mînûda
- 3 Bilür kim 'arsa-i mihnetde ser-geşte olur âhir
Gören gûy-ı dil-i zârı ham-ı çevgân-ı gîsûda

- 4 Sarılsak pîrehensüz yâr ile bir câme-hvâb içre
Ne nakş-ı ârzû vardur göreydüñ sâde pehlûda
- 5 **Mezâkî** ser-firâz olsa n'ola nazm-ı ser-âmedle
Bülend-eş'ârı var vasf-ı kad-i hûbân-ı meh-rûda

369

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Degül müşğîn kaşuñ cânâ nümâyân şekl-i ebrûda
Kemânın gösterür sâhib-kırân-ı gamze bâzûda
- 2 Giriftâr olmaduk âzâde dil mi kaldı 'âlemde
Nedür bu câzibe küllâb-ı zülf-i 'anberîn mûda
- 3 Göñül fikr-i lebüñle sîned e bir 'âlem eyler kim
O zevki itmedi Şîrîn ü Husrev kasr-ı Mînûda
- 4 Hased ol rind-i âzâde ola bezminde âmâde
Kadeh zîr-i sürâhîde sürâhî taraf-ı zânûmda
- 5 'Azîmet-hvân-ı ümmîd olmadan geçdük **Mezâkî** kim
Gelürdi meclise merdümlik olsa ol perî-rûda

370

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Müjde kim bezm-i cihân gül-zâr olur nev-rûzda
Sâgar-ı mey bir gül-i bî-hâr olur nev-rûzda
- 2 Her taraf mir'ât-ı envâr-ı İlâhîdür bu gün
Gül-sitân âyîne-i dîdâr olur nev-rûzda

- 3 Feyz-ı bād-ı subh-dem mu'ciz-dem-i 'İsâ gibi
Rûh-bahş-ı suret-i dîvâr olur nev-rûzda
- 4 Jâle-bâr oldukça ebr-i nev-bahârı gül-şeni
Çeşm-i ezhâr-ı çemen bîdâr olur nev-rûzda
- 5 Serv-kaddler eyleyüp şevk ile âhınıñ hırâm
Sahn-ı gül-şen bir kıyâmet-zâr olur nev-rûzda
- 6 Fasl-ı güldür sünbül-i bâg-ı cinâmı n'eylerüz
Goncalar zîb-i ser-i destâr olur nev-rûzda
- 7 Ey **Mezâkî** âferîn tab'-ı cevâhir-pâşuña
Kilk-i şâ'ir böyle gevher-bâr olur nev-rûzda
- 8 Bâ-husûsâ kasd-ı medh-i Âsaf-ı zî-şân iden
Nazm-ı mu'cizle Mesîh-âsâr olur nev-rûzda
- 9 Sadr-ı a'zam Hazret-i hem-nâm-ı Fahr-i kâinât
Kim du'â-yı devleti tekrâr olur nev-rûzda
- 10 Hak te'âlâ her günin nev-rûz-ı firûz eylesün
Tâ ki câm-ı şevk-i dil serşâr olur nev-rûzda

371

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 İtse nezzâre ger ol çeşm-i siyeh mestâne
Mest ider 'âlemi bir nîm-nigeh mestâne
- 2 N'ola müjgân-ı siyeh-mest-i pür-âşûb olsa
Şimdi mi oldu meger şûr-ı sipeh mestâne
- 3 Hây u hû na'ra-i mestâne tutar âfâkı
Böyle dem-sâz olıcak şûr-ı veleh mestâne

- 4 Pîç ü tâb-ı dili meclisde ider sad-çendân
Ham-ı zülf ü şiken-i taraf-ı küleh mestâne
- 5 Düşicek câm-ı meye 'aks-i cemâl-i sâki
Görinür mey gözüme mihr ile meh mestâne
- 6 Mest iken çarh ile bir noktayı kim fark eyler
Hep berâber görünür kûh ile keh mestâne
- 7 Sâki vü duhter-i rez varumı yagmâ itdi
Gitdi nakd -i dil ü cân oldu tebeh mestâne
- 8 Dâyimâ mest-i müdâm olmada 'âlem yokdur
'Ârif oldur gehi huşyâr ola geh mestâne
- 9 Gör **Mezâki**'yi nice mest-i harâb itmişler
Gördüm olmuş yine üftâde-i reh mestâne

372

Mefâ'îlün /Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Ele aldukça cânâ şevk ile mestâne peymâne
Döner 'aks-i cemâlünden gül-i handâna peymâne
- 2 Hayâlünle gönül bir sohbet-i rûhânı eyler kim
Sanur şevk-i lebünle cân dile dil cânâ peymâne
- 3 Misâl-i câm-ı sahbâ tuhfe-i gencîne-i Cemdür
Düşüp elden ele degmiş kefi rindâne peynâne
- 4 Ne sihr eyler 'aceb sâki ki dest-i sihr-sâzında
Döner gâhî hilâle geh meh-i tâbâna peymâne
- 5 Harem-gâh-ı mugânda cilve-i mestâne eylerdi
Olaydı neşve-bahs-ı sûret-i büt-hâne peymâne

- 6 Hıbâbı dâne vü mevc-i şarâbı dâm-ı dil-keşdür
Yeter murg-ı tarab saydına dâm ü dâne peymâne
- 7 Mey-i gül-reng ile câm-ı şarâb-ı nev-civânıdur
Mezâkî düşmesün elden meded pîrâne peymâne

373

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Germ olup 'ışk ile alsam ele ben peymâne
Sâgar-ı mihre olur şu'le-fiken peymâne
- 2 Mest iken sînemi bu dâg ile zeyn itmez idüm
Olmasa tâze-kün-i dâg-ı kühen peymâne
- 3 Gamzesin gör ki yine meclis-i 'işve kurmuş
Bâdesi la'l-i leb ü câm-ı zekan peymâne
- 4 'Aks-i hâl ü hat-ı cânâne ile meclisde
Oldı bir nâfîcetü'l-miski Hutun peymâne
- 5 Bir gül-i gül-bün-i ümmîd-i visâl olsa n'ola
Alıcak destine ol gonca-dehen peymâne
- 6 Seng-i ta'n-ı kefi erbâb-ı riyâ hâzırdur
Basmasun taşra kadem dâyireden peymâne
- 7 Ey **Mezâkî** ne kadar lâl ise de bülbül olur
Gül gibi alsa ele ehl-i sühan peymâne

374

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilâtün

- 1 Bir elde sübha gerek câm-ı şu'le-tâb bir elde
Bir elde 'özü-güneh lâzım u şarâb bir elde

- 2 Nedür tevakkuf-ı sâki meded müdâm gerekdür
Bir elde şîşe vü câm-ı şarâb-ı nâb bir elde
- 3 Visâle vâsıta lâzım ise yeter saña ey dil
Bir elde zer-kemer ü kûşe-i nikâb bir elde
- 4 Yeter bu hüsn-i dil-ârâ yeter saña be ne lâzım
Bir elde şâne vü mir'ât-ı âfitâb bir elde
- 5 Hemîşe cevri ko gâhî vefâlar it ki meseldür
Bir elde tîg gerek nân-ı bî-hisâb bir elde
- 6 Hoşâ telâzum-ı mihr ü sitem ki yâr ide der-kâr
Bir elde nukl-ı vefâ sâgar-ı 'itâb bir elde
- 7 Hased o rinde ki bezminde eksik olmaya dâyim
Bir elde câm-ı mey ü pâre-i kebâb bir elde
- 8 **Mezâkî** meşreb-i hoş-sohbetân-ı 'âlemi gör kim
Bir elde sâgar-ı sahbâ gerek kitâb bir elde

375

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Nedür o turreler ol şûh-ı dil-nüvâzumda
Ki halka halka olur gerden-i niyâzumda
- 2 Fetîl-i 'ışk ile yandı yine derûnum âh
Nedür bu sûz-ı ciger âh-ı cilve sâzumda
- 3 Tevâcüh eyleyicek kible-gâh-ı dil bilürin
Gelince fikrüme ebrûları namâzumda
- 4 Nesîm-i mihr-i mahabbetle nefha-küster olur
Nühüfte-bûy-ı hakikat gül-i mecâzumda

- 5 Felekde mezra'a-i 'ışka tohm-ı ragbetdür
Şerer ki tâka olur dâg-ı cân-güdâzumda
- 6 Ne deñlü 'âşık-ı ser-bâz-ı râh-ı 'ışk olsam
Hemîşe tîg gerek dest-i ihtirâzumda
- 7 Kemîne-eşheb-i tab'umla hem-'inân olmaz
Mezâkî şevk ile hengâm-ı tek ü tâzumda

376

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 İrişdi peyk-i nesîm ile bir seher nâme
Ne nâme rik'a-i sihr-i helâle ser-nâme
- 2 Hemân bu şevk ile dâne-feşân-ı cân alalum
Getürdi mısır-ı dile mürğ nâme-ber nâme
- 3 Gelüp çü hüdhüd-i rengîn-per-i Süleymânı
Lisân-ı hâl ile virdi niçe haber-nâme
- 4 O beste târ-ı harîr ile gör kemer-bendin
Ne hûb 'arza kılur şekl-i ney-şeker-nâme
- 5 Olinca sâye-fiken pâdişâh-ı vakt oldum
Hümâ-yı evc-i sa'âdet imiş meger nâme
- 6 Zihî yerâ'a-i âhû-hırâm kim andan
Misâl-i nâfe virür bûy-ı müşg-i ter nâme
- 7 Zihî rakam-zede ta'viz-i devlet-âbâdı
Bu gûne vefk-i murâd olsa ser-te-ser nâme
- 8 Yazıldı nâme vü dil 'azm-i kûy-ı yâr itdi
Belî hep ehl-i seferle gelüp gider nâme

- 9 Cevâb-ı nâmeye kudret mi var **Mezâkî** de
Olursa hatt yerine pür dür ü güher nâme
- 10 Ümîd odur ki ide ‘arz-ı şevk-i rûz-efzûn
Ne deñlü teng-edâ ise muhtasar nâme

377

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

- 1 Âşık-ı pür-sûz-ı ‘ışk ol tâb gelsün çeşmüñe
Tâb-ı dilden şu’le-gûn hûn-âb gelsün çeşmüñe
- 2 Şöyle gark it ‘âlemi bahr-i muhît-i eşke kim
Âsumân bir halka-i gird-âb gelsün çeşmüñe
- 3 Secde-i ebrû-yı yârı ol kadar eyle hayâl
Deyr içinde sûret-i mihrâb gelsün çeşmüñe
- 4 Dîde-i vahdetle bak yek-rengî-i eşyâya kim
Ferş-i külhen pister-i sincâb gelsün çeşmüñe
- 5 Ârif iseñ dost-düşmen olma düşmen dost ol
Vaz’-ı a’dâ şîve-i ahbâb gelsün çeşmüñe
- 6 Ey gönül bîdâr iken ümmîd-i vuslat eyleme
Ol perî-peyker hemân der-hvâb gelsün çeşmüñe
- 7 Ey **Mezâkî** böyle nazm-ı âb-dârum seyr idüp
Hûn-ı reşk-i gevher-i nâ-yâb gelsün çeşmüñe

378

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

- 1 Yâr n’eylerdi dile çeşm-i siyâhı olmasa
Dil-rübâ olmazdı düzdîde-nigâhı olmasa

- 2 Böyle pâ-mâl eylemezdi dilleri ol şeh-levend
Leşker-i müjgân gibi zâlim sipâhı olmasa
- 3 Gamze kan dökmezdi çeşmi aña ruhsat virmese
Fitne yir bulmazdı ger taraf-ı külâhı olmasa
- 4 Çeşm-i hışm-âlûdına hakkâ tahammül güç idi
Lutf-ı la'l-i nûş-hand-ı 'özl-hvâhı olmasa
- 5 Tab'uñ itmezdi **Mezâkî** 'âlemi sîr-âb-ı dil
Menba'-ı ser-çeşme-i feyz-i ilâhî olmasa

379

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Gırre olma ey gönül dil-ber seni yâd itse de
Sayd olunmaz öyle âhû meyl-i sayyâd itse de
- 2 İltifât itmez baña ol Husrev ü Şîrîn dehen
Her ser-i mû Bî-sütûnda kâr-ı Ferhâd itse de
- 3 Pençesinden hiç amân bulmaz dil-i mazlûm-ı 'ışk
Çeşmi zâlimdür o kâfir terk-i bî-dâd itse de
- 4 Karşu turmaz kahramân-ı gamze-i merd-efkene
Birbirine Rüstem ü Sührâb imdâd itse de
- 5 Haşre dek gelmez felekde növbet-i ehl-i niyâz
Her ser-i nâza hezârân bende âzâd itse de
- 6 Sarsar-ı âhumla bahtumdan alınmaz intikâm
Hırmen-i nüh-tûde-i eflâki ber-bâd itse de
- 7 Ey **Mezâkî** böyle olmaz çehre-perdâz-ı hayâl
Nakş-bendân-ı sühan tasvîr-i Behzâd itse de

- 8 Âferîn şâkird-i tab'-ı sûh-ı mu'ciz-nazmuña
Kendi mikdârın bilür taklîd-i üstâd itse de
- 9 Hazret-i 'ismet-penâh-ı dîn ki lutf-ı tab'ile
Çok degüldür da'vî-i feyz-i Hudâ-dâd itse de
- 10 Evliyâ-yı devletin Hak gül gibi Handân ide
Şâd-ı merg itsün felek düşmenlerin şâd itse de
- 11 'Ömrini Hak ol kadar eفزün ide düşmenleri
Hadd ü hasrın bilmesün biñ kerre ta'dâd itse de

380

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Sunar bir câm-ı memlû biñ tehî peymânedden soñra
Döner vefk-ı murâd üzre felek ammâ neden soñra
- 2 Bu meclisde gulû-yı sahne-i gamdan kim aglardı
Eger handân olayduk girye-i mestânedden soñra
- 3 Tuyup zevk-i harâbâtı ele câm-ı şarâb alsa
Gedâ şeklinde şâh-ı mülk-i tecrîd olmak isterseñ
- 4 Gedâ şeklinde şâh-ı mülk-i tecrid olmak isterseñ
Nemed-pûş-ı ferâg ol hl'at-i şâhânedden soñra
- 5 Nice memnûn olur genc-i güherle ehl-i dil andan
Bu deñlü renc-i bâzû kâviş-i vîrânedden soñra
- 6 Anı bî-reng idüp yazmış beni bir turfe sûretde
Yazanlar peykerüm mecnûn gibi dîvânedden soñra
- 7 Felek har-mühre-i güftâr-ı a'dâya kulak tutmaz
Mezâkî gevher-i nazmuñ gibi dūr-dânedden soñra

381

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Degüldür mâh-ı nev zâhir olan çarh-ı berîn üzre
Çekilmiş medd-i zerrîn fark-ı âh-ı âteşîn üzre
- 2 Olup gül gül 'izâruñ âb u tâb-ı bâdeden cânâ
Nümâyân oldı reng-i lâle rûy-ı yâsemîn üzre
- 3 Kıyâs eyle hat-ı sebz-i lebinde 'aks-i ebrûdur
Yazılmış İsm-i a'zamdur zümürürd bir nigîn üzre
- 4 Ne lâzım sûde-i elmâsa minnet-sûz-ı 'ışkuñla
Hemşe tâzedür dâg-ı gamuñ kalb-i hazîn üzre
- 5 Emîn olmak ne mümkündür o çeşm-i fitne-peymâdan
Bir âhûdur o kim hamle ider şîr-i garîn üzre
- 6 Degüldür katre katre hûn-ı dil silk-i sirişkümde
O mercân dânelerdür sübha-i dürr-i semîn üzre
- 7 Ne mümkün şeh-süvârân-ı belâgat hem-'inân olmak
Mezâkî eşheb-i tab' ile böyle nev-zemîn üzre

382

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Göñül âşüfte ben âşüfte dimâg âşüfte
Oldı hep hâne-harâbân-ı ferâg âşüfte
- 2 Bu kadar silsile-cünbân-ı cünûn olmaz idi
İtmese Kaysı eger serdeki dâg âşüfte
- 3 Ugradum sohbet-i 'uşşâkı temâşâ itdüm
Meclis âşüfte mey âşüfte ayâg âşüfte

- 4 Nev-bahâr oldı n'ola olsa çemende şimdi
Lâlede dâg-ı derûn sünbül-i bâg âşüfte
- 5 Yoklasañ 'âlemi Mecnûn-ı mahabbet olmış
Kays-veş 'ışk ile hep hasta vü şag âşüfte
- 6 Dil-i şûrîde-i güm-geşte ne gûne bulunur
Kim ol âşüfte sebük-pây-ı sürâg âşüfte
- 7 Ey **Mezâkî** ne 'aceb şifte-i 'ışk olsam
Kim olur şem'ile fânûs-ı çerâg âşüfte

383

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Kudûm-i dil-ber-i ferhunde-makdem kanda ben kanda
O Yûsuf-çehre kanda kûşe-i Beytü'l-hazen kanda
- 2 Anuñ her bir nigâhı hân mân-sûz-ı dil ü cândur
O çeşm-i fitne-peymâ kanda âhû-yı Hutun kanda
- 3 Tahammül mi olur zahm-ı ser-i şemşîr-i müjgâna
O tîg-ı gamze kanda 'âşık-ı sad-pâre-ten kanda
- 4 Meh-i Yûsuf-cemâlinden kişi dûr olmasun yohsa
Meşâm-ı cân-ı 'âşık kanda bûy-ı pîrehen kanda
- 5 İki 'âşık miyânında tefâvüt pek nümâyândur
Cünûn-ı Kays kanda saht-kâr-ı kûh-ken kanda
- 6 N'ola mehcûr olursam 'ışk ile dâr u diyârımdan
Hevâ-yı kûy-ı cânân kanda sevdâ-yı vatan kanda
- 7 **Mezâkî** gayrıdan nazmuñ n'ola olsa girân-mâye
Sadef kanda bahâda kıymet-i dürr-i 'Aden kanda

384

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 O şûh-ı bî-vefâ kanda ol âfet kanda ben kanda
Girân-bâr-ı cefâya düş tâkat kanda ben kanda
- 2 Meşâm-efrûz-ı cân olmak ümîdin eylerin ammâ
Şemîm-i gonca-i bâg-ı letâfet kanda ben kanda
- 3 Ol istignâ-fürûş u ben gedâ-yı hâne-i ber-düş
O serv-i nâz ile gül-şende sohbet kanda ben kanda
- 4 Ne cân-perdâz-ı cânânım ne 'ıyd-ı vasla kurbânım
Şehîdân-ı ser-i tîg-ı şehâdet kanda ben kanda
- 5 Ne Feryâd ile hem-seng ü ne Mecnûn ile hem-pâyum
Ser-i kûh u gam u deşt-i melâmet kanda ben kanda
- 6 Cihânuñ zevki bâde bâdeden maksûd dil-berdür
Mey ü mahbûbdan 'azm-i ferâgat kanda ben kanda
- 7 **Mezâkî** âteş-i fûrkat egerçi cânâ kâr itdi
Velî yâr ile sohbet kanda vuslat kanda ben kanda

385

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Başlasun yâr cefâ itmege agyâr hele
Göresin mihrini 'uşşâk-ı dil-efkâra hele
- 2 Sühan-ı tûtî-i hoş-lehçeye ragbet mi kalur
Gelsün ol gonca-dehen nâz ile güftâra hele
- 3 Tuyar 'uşşâk-ı sitem-dîdelerüñ çekdüğini
'Âşık olsun o da bir şûh-ı cefâ-kâra hele

- 4 Ey saçı Leylî nedür şöhre-i 'âlem olmak
Düşeyin Kays-ı belâ-keş gibi kûh-sâra hele
- 5 Ne kadar dil-keş olur nazm-ı **Mezâkî** göresin
Başlasun vasf-ı safâ-bahş-ı leb-i yâra hele

386

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Hep hâlet-i pür-neşvedür ahlâk-ı girişme
Olsam n'ola biñ cân ile müştâk-ı girişme
- 2 Çeşm-i siyehüñ sihr ile bir şöhre-i âfâk
Gamzeñ ise şâyeste-i itlâk-ı girişme
- 3 Ne çeşm-i siyeh bâ'is-i âşûb-ı dü-'âlem
Ne gamze belâ-yı dil-i 'uşşâk-ı girişme
- 4 Gamzeñde bu deñlü dili meftûn idemezdi
Her bir nigeñ olmasa hallâk-ı girişme
- 5 Dil gitdi **Mezâkî** yûri kıl fikr-i telâkî
Der-kâr iken neşve-i eşvâk-ı girişme

387

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Dil-berle geldi nukl u mey-i nâb bir yire
Cem'oldı 'ıyş u 'işrete esbâb bir yire
- 2 Bulmaz 'izâr-ı yâr ile kâkül letâfetin
Gelse benefşe vü gül-i sîr-âb bir yire
- 3 Ebvâb-ı nâz-ı dil-bere gâyet mi var velî
Düşmiş kitâb-ı 'işvede her bâb bir yire

- 4 Ebrû-yı yâr kible-i erbâb-ı 'ışk idi
Vaz' olmadın bu 'arsada mihrâb bir yire
- 5 Şeb-zinde-dâr-ı hasret olup tâlib-i visâl
Gelmez hayâl-i vuslat ile hvâb bir yire
- 6 'Arş âşnâ-yı himmete ferş-i hasîrdür
Küsterde olsa pister-i sincâb bir yire
- 7 El-hak **Mezâkî** sübha-i dest-i hayâl olur
Geldükçe böyle sad-dür-i nâ-yâb bir yire

388

Mef'ûlü/Mefâ'ilün/Fe'ûlün

- 1 Ey sâkî-i Cem-cenâb-ı 'işve
Kıl meclisi kâm-yâb-ı 'işve
- 2 Germiyyet-i meyle hûy-feşân ol
Vir rûyuña âb ü tâb-ı 'işve
- 3 Der-kâr idüp kilîd-i nâzı
Eyle yine feth-i bâb-ı 'işve
- 4 Kıl nâz ile sâgar-ı niyâzı
Mînâ-kadeh-i şarâb-ı 'işve
- 5 Olsun yine çîre-dest-i gamze
Bürka'-fiken-i hicâb-ı 'işve
- 6 Erbâb-ı dili temâm itsün
Ol nergis-i nîm-hvâb-ı 'işve
- 7 Bu şevk ile eylesün **Mezâkî**
Şerh-i sibak-ı kitâb-ı 'işve

389

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Sâkiyâ meclis-i mey böyle müdâm olsa bize
Neşve-i bezm-i seher mâye-i şâm olsa bize
- 2 Sâkiya böyle tehî olmasa mâh-ı nev-i câm
Pür olup bâde ile bedr-i temâm olsa bize
- 3 Rîş-hand-ı tarab u feyz-i sirişk-i şâdî
Girye-i şîşe ile hande-i câm olsa bize
- 4 Sahn-ı meclisde yine duhter-i rez raks itse
Ber-taraf sâhte-i kayd-ı lisâm olsa bize
- 5 Cilve-perdâz-ı neşât olsa kemiyet bâde
Şevk ile fırsat-ı irhâ-yı zimâm olsa bize
- 6 Tutsa dünyâyı yine gulgule-i nûş-â-nûş
Ruhsat-ı tantana-i şöhret-i tâm olsa bize
- 7 Hem-dem ü hem-kadeh-i bezm-i tarab meclisde
Bir niçe serv- kad-i kebk- hırâm olsa bize
- 8 Hâl-i ruhsârları zülf-i siyeh-kârları
Sayd-ı mürğ-ı taraba dâne vü dâm olsa bize
- 9 Hiç biri olmasa rem-hurde-i sayyâd-ı ümîd
Ne kadar âhû-yı vahşî ise râm olsa bize
- 10 Hûblar bir birine âyîne-i şevk olsa
Her biri tûtî gibi mîr-i kelâm olsa
- 11 Neşve-i bâde ile ârzû-yı vasl itsek
Keyf-i sahbâ sebeb-i 'arz-ı merâm olsa bize

- 12 Lâyık-ı devlet-i bî dâr-ı visâl olmaz isek
Her gice şem'-i şebistân-ı menâm olsa bize
- 13 Kâm-kârî-i zamâne nice olurmuş görsek
Gerdiş-i devr-i felek böyle be-kâm olsa bize
- 14 Nice dem böyle **Mezâkî** gibi 'işret itsek
'Âkıbet tövbe-i mey hüsn-i hitâm olsa bize
- 15 Ba'dehü'azm-i der-i devlet idüp lutfından
Nazar-ı merhamet-i fahr-ı kirâm olsa bize
- 16 Sadr-ı a'zam o vezîr ibn-i vezîr-i zî-şân
Kim zamânında ne var çarh gulâm olsa bize
- 17 Âsaf-ı kal'a-küşâ Hazret-i Ahmed Paşa
Kim anuñ lutfi 'alâ-ragm-ı li'âm olsa bize
- 18 Dâyimâ eyleye Hak sadr-ı sa'âdetde mukîm
Kim anuñ müddeti menşûr-ı devâm olsa bize

390

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Sâkîyâ bâde ile gerdiş-i câm olsa bize
Nev-bahâr oldı meded'ıyş-ı müdâm olsa bize
- 2 Mest iken hâl-i ruh-ı yâri yine şem itsek
Nûkhet-i müşg-i Hutun 'itr-ı meşâm olsa bize
- 3 Bezm-i şâm-ı tarab u subh-dem-i 'işret için
Mîhr-i zer-micmere-i 'anber-i hâm olsa bize
- 4 Bezmi pür-sıyt u sadâ eylese Nâhid gibi
Bir iki mutrib-i pâkîze-makâm olsa bize

- 5 Mest olup cür'et-i mestâne ile meclisde
Neşve-i mey sebep-i 'arz-ı merâm olsa bize
- 6 Cümle yârân-ı sühan-dân-ı miyân-ı meclis
Şu'arâ-yı sühan-ârâ-yı be-nâm olsa bize
- 7 Muntazam olsa dür-i silk-i me'ânî sözde
Okunan nazm-ı Nizâmî vü Nizâm olsa bize
- 8 'Âkıbet bizde **Mezâkî** gibi nâyib olsak
Tevbe kuhlü'l-basarı hüsn-i hitâm olsa bize

391

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Nîş-i gam-kâviş-i sad-zahm-ı derûn itmekde
Her bün-i mûyumu bir çeşme-i hûn itmekde
- 2 Çarh bir hasm-ı kavî-pençe iken bu dil-i zâr
Ârzû-yı meded-i baht-ı zebûn itmekde
- 3 Nokta-i evc-i temennâyı hazîz-i hırmân
Merkez-i dâyire-i pâye-i dîn itmekde
- 4 Dili sîm-âb gibi âteş-i mihnetle felek
Hân mân-sûhte-i şabr u sükûn itmekde
- 5 Eşheb-i tab'-ı **Mezâkî**'ye bulunmaz hem-pâ
Böyle nâzik-reviş-i nâdire-gûn itmekde

392

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Geldi fasl-ı gül ü mül devr-i kebâb-ı tâze
Yine pîrâne sere düşdi şebâb-ı tâze

- 2 Mey-i sâf olmaz ise hûn-ı ciger nûş idelüm
Köhne-bâde yog ise işte şarâb-ı tâze
- 3 Bezm-i bâga geleli düşmez elinden sâgar
Görmedüm lâle gibi mest-i harâb-ı tâze
- 4 Şevk-i pey-der-peyi gör sûde-i elmâs gibi
Tâzeler dâg-ı dili nâz u 'itâb-ı tâze
- 5 Şeb-nem-i sünbül-i gül-zâr-ı cinândur gûyâ
Zülf-i 'anber-şikenî üzre gül-âb-ı tâze
- 6 Dahi olmaz mı o nev-reste nihâl-i âmâl
Fark-ı ümmîde gül-efşân-ı hitâb-ı tâze
- 7 Ey **Mezâkî** bu nazîreñ gül-i nev-hîz ancak
N'ola olsa çemen-ârâ-yı cevâb-ı tâze

393

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Hoşâ zîb-i dü-tâk-ı ebrû-yı pür-tâb bir yirde
Yaraşmış câmi'-i hüsne iki mihrâb bir yirde
- 2 Hücûm eyler yine sâhib-kırân-ı gamze bî-pervâ
Görise fi'l-mesel sad-Rüstem ü Sührâb bir yirde
- 3 Temâsâ kıl safâ-yı gül-sitân-ı hüsn-i cânânı
Açılmış sünbül-i terle gül-i sîr-âb bir yirde
- 4 Harîfân-ı mahabbet şöyle mest olmuş şikest olmuş
Sebû bir yirde vü câm-ı şarâb-ı nâb bir yirde
- 5 Sebeb çok vasl-ı cânâna velî gör kim ne tâli 'dür
Göñül bir yirde vü ser-cümle-i esbâb bir yirde

- 6 Biz ol müşkil-pesend-i kâm-ı 'ışkuz i'tinâmuz yok
Müyesser olsa da sad-matlab-ı nâ-yâb bir yirde
- 7 **Mezâkî** çehre-sâ-yı âsitân-ı pîr-i 'ışk ol kim
O derden gayrı yok ümmîd-i feth-i bâb bir yirde

394

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Göñül kaldı meded bir yirde vü cânâne bir yirde
O şem'-i pür-ziyâ bir yirde vü pervâne bir yirde
- 2 Hayâlî dîdede fikri göñülde ol perî-zâduñ
Sadef bir yirde vü ol gevher-i yek-dâne bir yirde
- 3 Göñül mest olmada yâd-ı şarâb-ı la'l-i dil-berle
Mey-i hâtır-küşâ bir yirde vü mestâne bir yirde
- 4 Tecellî-i cemâl-i 'ışk her yirde fûrûzândur
Egerçi Ka'be bir yirde olur büt-hâne bir yirde
- 5 Ser-i zülfin ümîd eyler göñül bu dâr-ı gurbetde
'Acebdür silsile bir yirde vü dîvâne bir yirde
- 6 Basılmış sahn-ı mey-hâne yine vîrân olup kalmış
Şikest olmuş sebû bir yirde vü peymâne bir yirde
- 7 **Mezâkî** dest-res bulmak ne mümkin gevher-i vasla
O genc-i nâz bir yirde nihân vîrâne bir yirde

395

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Rakîbe sîneñi ey mâh-pâre gösterme
Bu dâg-ı hasreti 'uşşâk-ı zâra gösterme

- 2 Düşürme dilleri bir kayda dahi gîsûda
Şikenc-i zülfüñi bâd-ı bahâra gösterme
- 3 ‘Adûya hande-i dendân-nümâ-yı nâz itme
O dürc-i gevheri her nâ-be-kâra gösterme
- 4 Hücûm-ı gamzeye cânâ gönülde tâkat yok
Bu dest-bürdi dil-i bî-karâra gösterme
- 5 Birez de eyle hazer tünd-bâd-ı âhumdan
Çerâg-ı hüsni meded rûzgâra gösterme
- 6 Bu tünd-pûye nedür sayd-ı sa’ve-i cânâ
Bu türktâzî bir ednâ-şikâra gösterme
- 7 **Mezâkî** sâde-dilân-ı hayâl olur mugber
Bu deñlü tantana-i isti’âre gösterme

396

Mefâ’ilün/Fe’ilâtün/Mefâ’ilün/Fe’ilün

- 1 Gönül ko âhı gamuñ âşikâra gösterme
Açılma zahmuñı gel-rûzgâra gösterme
- 2 Hemîşe suhte-i nâr-ı hasret ol ammâ
Duhân-ı âh degül bir şerâra gösterme
- 3 Fetîle-sûz-ı derûn çâre-sâz-ı ‘ışk olmaz
O merhemi ciger-i dâg-dâra gösterme
- 4 Garîk-i bahr-i visâl ol ko bîm-i hicrânı
Düşüp o lücce-i şevke kenâra gösterme
- 5 Birez müsâ’ade kıl ey sipihri-i düşmen-kâm
Ser-i ümîd-i dile seng-i hâra gösterme

- 6 İlâhî kûy-ı dil-ârâdan itme 'âşıkı dûr
Fırâk-ı gül-şeni çeşm-i hezâra gösterme
- 7 **Mezâkî** âyine-i tab'-ı yâri gözle sakın
Gubâr-ı hâtırî bâd-ı bahâra gösterme

397

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Giryêne rahm ol büt-i şu'le-mizâc itmezse de
Olma nev-mîd âb ü âteş imtizâc itmezse de
- 2 Ol tabîb-i cân bilürse derd-mendüñ derdini
'Âşık-ı dil-hastaya lebdür 'ilâc itmezse de
- 3 Turmayup efzûn olur germiyyet-i bâzâr-ı ışk
Hôd-fürûşân-ı hüsün meyl-i revâc itmezse de
- 4 Husrev-i mülk-i cünûna dâg-ı ser-efser yeter
Çarh ile mihr-i münîri taht u tâc itmezse de
- 5 Gırre-mest-i meclis-i Cemdür gedâ-yı mey-gede
Sâgar-ı hûrşîd-i câm-ı ibtihâc itmezse de
- 6 Kıl tarahhum böyle bir rind-i tehî-peymâneye
İrtikâb-ı züll-i 'arz-ı ihtiyâç itmezse de
- 7 Ey **Mezâkî** ehl-i dil rûşen-zamîr-i feyz olur
Bezmine şem'-i temennâyı sirâc itmezse de

398

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Fürûg-ı rûy-ı yâri nûr-ı mâh-ı âsumân sanma
Münevver şeb-çerâg-ı hüsni şem'-i nîm-cân sanma

- 2 Müjje müstâgnî-i seng-i sitemdür katl-i 'uşşâka
O şemşîr-i kaza te'sîri muhtâc-ı fesân sanma
- 3 O bir bahr-i muhît-ı rub'-i meskûn-ı mahabbetdür
Şirişk-i dîde-i gam-dîdeyi cûy-ı revân sanma
- 4 Ne dem şiven-tırâz olsam ciger-perdâz olur nâle
Benüm feryâdumı bülbül gibi meşk-i figân sanma
- 5 Göñül sad-pâre-i şemşîr-i âteş-tâb-ı hasretdür
Şehîd-i tîg-ı 'ışkı küşte-i tîr ü sinân sanma
- 6 Ne deñlü âh-ı serd itsem göñül ser-germ-i vuslatdur
Gül-i dâgum sakın pejmürde-i bâd-ı hazân sanma
- 7 O pîr-i çehre-sây-ı der-geh-i mihr ü mahabbetdür
Dil-i zârı meded fersûde-i her âsitân sanma
- 8 Siyâvüş-i zamân olsañ atılma âteş-i 'ıška
O nâr-ı dûzah-efrûzı behiştî câvidân sanma
- 9 **Mezâkî** gâfil olma rîze-i elmâs ile pürdür
Bisât-ı cilve-gâh-ı ferş-i 'ışkı perniyân sanma

399

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Fasl-ı gül vakt-i çemen safha-i bâg oldı yine
Lâle câm aldı ele devr-i ayâg oldı yine
- 2 Miske minnet mi çeker şimdi meşâm-ı bülbül
Bûy-ı gül lahlaha-i magz-ı dimâg oldı yine
- 3 Bâd-ı nev-rûzı ile cûş u hurûş eyleyelüm
Mevsim-i sûriş-i eyyâm-ı ferâg oldı yine

- 4 Görüp ol serv-kadi lâle-hadı gül-şende
Şerhalar sînede pirâye-i dâg oldı yine
- 5 Reh-i gül-zârı ‘ayân idi nesîm-i seherî
Ber-taraf-sâz-ı gam-ı kayd-ı sürâg oldı yine
- 6 Bülbül ü tûtîyi gör sahn-ı çemende şimdi
Şevk ile ta’na-zen-i zâg u kelâg oldı yine
- 7 Tîre-rûz-ı gama sad-müjde **Mezâkî** ki bu gün
Sâki vü sâgar-ı mey çeşm ü çerâg oldı yine

400

Mefâ’lün/Mefâ’lün/Mefâ’lün/Mefâ’lün

- 1 Ele aldukça ol Yûsuf-likâ billûr âyîne
Olur vahdet-nümâ-yı nâzır u manzûr âyîne
- 2 Göñülde cilve-ger oldı hayâl-i rûy-ı pür-nûrı
Nümâyân eyledi cânâ cemâl-i hûr âyîne
- 3 Zihî cem’iyyet-i esbâb-ı nâz u ‘işve kim olmış
‘Arûs-ı hüsne bir Mînâ-serâ-yı sûr âyîne
- 4 Nice alsun ele böyle şikeste-göñlümi cânân
O hüsn-i Yûsufa mâlik bu bir meksûr âyîne
- 5 Göñül rûşen-derûn-ı şeb-çerâg-ı bezm-i ‘ışk idi
Dahî genc-i cemâle olmadın gencûr âyîne
- 6 Meded sunmañ bu yek-tâ hüsn ile âyîne cânâna
K’olur çehre-nümâ-yı da’vî-i Mansûr âyîne
- 7 Nemed-pûş-ı fenâdur hâne-ber-dûş-ı temennâdur
N’ola olsa safâ-yı kalb ile mezkûr âyîne

- 8 'Adû-yı tîre-tab'a bîkr-i ma'nâ 'arz-ı hüsn itmez
Alup n'eyler kef-i endîşeye bir kûr âyîne
- 9 **Mezâkî** çok degül bu şöhret-i âyîne-i tab'uñ
Kanı mir'ât-ı İskender gibi meşhûr âyîne

401

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'îlün

- 1 Dîvâne sanur 'âşık-ı şeydâ kimi görse
Mestâne bilür mest-i temâşâ kimi görse
- 2 Olsa n'ola gark-ı 'arak-ı jâle çemende
Şemende olur ol gül-i ra'nâ kimi görse
- 3 Ol deñlü hücûm eylemede gözde hayâlî
Cânâne sanur dîde-i bînâ kimi görse
- 4 Feryâd ider bâd-ı nesîm ise de andan
Ol gonca ile bülbül-i gûyâ kimi görse
- 5 Cibrîl ise de 'âşık-ı sâdık hased eyler
Ol şûh ile bir köşede tenhâ kimi görse
- 6 Teh-cür'a-i câm-ı keremin kimseye virmez
Ser-mest-i mey-i devlet-i dünyâ kimi görse
- 7 Sebkat ider elbette **Mezâkî**-i sühan-sâz
Meydân-ı belâgatda sebük-pâ kimi görse

402

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'îlün

- 1 Ey murg-ı seher şahn-ı çemenden güzer eyle
Eyyâm-ı bahâr oldı diyü müjdeler eyle

- 2 Ey bâd-ı sabâ çehre-firûz-ı gül-i bâğ ol
Bülbülleri pervâne-i şem'-i seher eyle
- 3 Ey sâkî-i gül-çehre getir la'-i mezâkı
Nergis gibi sîmîn-kadehûn câm-ı zer eyle
- 4 Sun sâgar-ı gül-rengi baña bezm-i safâda
Dest-i emeli şâhçe-i verd-i ter eyle
- 5 Bu gonca-i nev-gül-bün-i ma'nâyı **Mezâkî**
Zîb-i ser-i endîşe-i ehl-i hüner eyle

403

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 O serv-i bâğ-ı nâz eyler hırâm âheste âheste
N'ola itsek aña 'arz-ı merâm âheste âheste
- 2 Olurmuş 'âşık-ı zâra nihânî meyl-i pinhânı
Dehân-ı yârdan aldum peyâm âheste âheste
- 3 Kemend-i cezbe-i 'âşık 'aceb kullâb-ı 'ışk imiş
Olur ol âhû-yı rem-hurde-râm âheste âheste
- 4 Gurûr-ı hüsn ile şimdi ko rû-gerdân-ı nâz olsun
Virür 'âşıklara bir gün selâm âheste âheste
- 5 Hemân sen rişte-i maksûduñı kat' itme 'âlemde
Bulur mânend-i sübha intizâm âheste âheste
- 6 Göñül subh-ı visâl-i yârdan hiç nâ-ümîd olma
Şeb-i fûrkat geçer mânend-i şâm âheste âheste
- 7 N'ola noksânını gitdükçe tekmîl itse nâkıs lar
Hilâl-i âhir olur mâh-ı temâm âheste âheste

- 8 Cihân dâr-ı cezâdur bunda mazlûm-ı sitem-dîde
Alur düşmenden âhir intikâm âheste âheste
- 9 Bu meclisde sakın teh-cür'a-i câm-ı tecâvüzden
Nice husyâr olur mest-i müdâm âheste âheste
- 10 **Mezâkî** lezzet-i kand-ı leb-i dil-dâr ile âhir
Olur bir tûtî-i şîrîn-kelâm âheste âheste

404

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Meded seyr-i cemâl-i yârdan dûr olmasun kimse
Şerer-pâş-ı firâk-ı şu'le-i Tûr olmasun kimse
- 2 Felek burdı benüm de pençe-i pindârımı âhir
Cihânda girre-i bâzû-yı pür-zûr olmasun kimse
- 3 Beni bu za'f-ı 'illet gâyet ile bî-mecâl itdi
Zebûn-ı pîç ü tâb-ı pençe-i mûr olmasun kimse
- 4 Cîhânuñ varlığı bir câme-i sıhhat imiş ancak
Libâs-ı âfiyetden nâgehân 'ûr olmasun kimse
- 5 Tabîb-i mihrîbân yok sûde-i elmâsa el virmez
Bu gûne mübtelâ-yı zahm-ı nâsûr olmasun kimse
- 6 Ne bâlîn-i tesellî var ne hûd bir pister-i râhat
Hudâ hıfz eylesün gurbetde rencûr olmasun kimse
- 7 Hezerân 'özü-i lenk itseñ kabûl-i reh-i 'ışk olmaz
Hemân bihter budur bu yolda ma'zur olmasun kimse
- 8 Firâk-ı cennetü'l-me'vâ-yı cânân câna kâr itdi
Esîr-i iştiyâk-ı cilve-i hûr olmasun kimse

- 9 **Mezâkî** meclis-i düstûr-ı a'zamdan cüdâ düşdüm
O bezm-i hâsdan çak böyle mehcûr olmasun kimse
- 10 Semiyî-i Ahmed-i mürsel veliyy-i ni'met-i kümmel
Cihân pür-dâd olup devrinde ma'zûr olmasun kimse
- 11 Meh-i ikbâl-i tâbânı yeter şâm-ı garîbâna
Gice pertev gedâ-yı şem'-i kâfûr olmasun kimse
- 12 Bi-hamdi'llâh Girîd kâfirleri kahr oldı devrinde
Bu resme düşmeninden gayrı makhûr olmasun kimse
- 13 Hemîşe evliyâ-yı devleti hurrem-derûn olsun
'Adû-yı der-gehinden şâd u mesrûr olmasun kimse

405

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 'İşk ile 'âşık yine pür-şevk olur pîr olsa da
Rind olan çekmez keder 'âlemde dil-gîr olsa da
- 2 Pây-ı gûyân raks ider turmaz dil-i dîvânemüz
Her ser-i mûyında bir pûlâd-zîncîr olsa da
- 3 Mey-fürûşuñ lutfını gör kim güler yüz gösterür
Dil sezâ-yı çîn-i pîşânî-i tagrîr olsa da
- 4 Bu ne hayretdür yine penbe be-gûş gafletimüz
Şeş-cihet ger pür-şadâ-yı çâr-tekbîr olsa da
- 5 Dîde rûz-ı sofra-i pehn-i tama' olmaktadır
Her ne deñlü gürsine-çeşm-i emel seyr olsa da
- 6 Sâde-levhân-ı felek bâg-ı cihâna aldanur
Her güli pîrâye-bend-i nahl-i tasvîr olsa da

- 7 La'l-i şîrîn teşne-i âb-ı ruh-ı ferhâddur
Her ser-i râhında sad-ser-çeşme-i şîr olsa da
- 8 Tâli'i gör biz tehî fitrâk ümîdine yine
Her taraftan cilve-ger sad-gûne nahçîr olsa da
- 9 Ey **Mezâkî** ehl-i dil dünyâyâ ragbet eylemez
Vâsıl-ı sermâye-i tahsîl-i iksîr olsa da

406

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Bir zamân cân u gönül mahrem-i cânâne idi
Öyle bir şem'-i cemâle iki pervâne idi
- 2 Nice tasvîr olunur ancılayın bezm-i neşât
Kim melek-çehre güzellerle perî-hâne idi
- 3 Ol kadar meclis-i üns idi ki rûh-ı kudsî
Ne kadar mahrem-i cân olsa da bî-gâne idi
- 4 Meclise sûz-ı perî yok sâkî gül-çehre veli
Feyz-bahş-ı dil ü cân olmada ammâ ne idi
- 5 Böyle bir meclis-i şâhâne müretteb olmaz
Cümle esbâb-ı tarab anda mülûkâne idi
- 6 'Âlemi tutmuş idi zemzeme-i nûş-â-nûş
Vâsıl-ı gûş-ı felek na'ra-i mestâne idi
- 7 Eyle meşşâta-i hüsn idi cemâl-i yâra
'Aks-i müjgân ser-i gîsûlarına şâne idi
- 8 Ser-güzeşt-i dil-i şeydâ okunurdu anda
Fitne-i Kays-ı melâmet-zede efsâne idi

- 9 Güher-i silk-i mezâyâ-yı sühan meclisde
Gevher-i nazm-ı **Mezâkî** gibi dür-dâne idi

407

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefa'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ol bârika kim bu dil-i pür-şûra tokındı
Ne vâdî-i Eymen ne ser-i Tûra tokındı
- 2 Âmîziş-i dâg-ı cigere sûde-i elmâs
Çok zahm-ı dil ü merhem-i kâfûra tokındı
- 3 Fâş itmek ile sırr-ı nihân-hâne-i 'ışkı
Sad-seng-i melâmet ser-i Mansûra tokındı
- 4 Gör tâli'i kim tîr ü kemân-ebrû-yı gamze
Gayra atılup bu dil-i mehcûra tokındı
- 5 Mestûr idüp dâne-i hâl-i ruh-ı yâri
Ol zülf-i dü-tâ hâtır-ı sad-mûra tokındı
- 6 Dil itdi yine sînede bir tâze ser-âgâz
Her nagmede bir perde-i tanbûra tokındı
- 7 Sâkî n'ola bir bûse ile itse telâfî
Destümde iken sâgar-ı billûra tokındı
- 8 'Âlemde **Mezâkî** gibi hoş-meşreb olanlar
Ne mest-i ser-endâza ne mahmûra tokındı

408

Mef'ûlü/Mefâ'îlün/Mef'ûlü/Mefâ'îlün

- 1 Hiç makdem-i dil-berden yollarda eser yok mı
Ey bâd-ı sabâ sende bir tâze haber yok mı

- 2 Yûsufla o meh-rûnuñ farkı katı zâhirdür
Erbâb-ı mahabbetde bir ehl-i nazar yok mı
- 3 Bu bâg-ı mahabbet kim bir tâze gülistândur
Zîb-i ser-i ümmîde bir gonca-i ter yok mı
- 4 Bu nâle-i şeb-gîrüñ âsârı görülmez mi
Bu şâm-ı garîbâna bir vakt-i seher yok mı
- 5 Ey Hızr-ı huçeste-pey güm-nâm-ı reh-i 'ışkuz
Pinhân yine sînemde sad-dâg-ı ciger yok mı
- 6 Ey Hızr-ı huçeste-pey güm-nâm-ı reh-i 'ışkuz
Bu vâdî-i hayretde bir râh-güzer yok mı
- 7 Âlemde **Mezâkî**-veş biz sâhib-i 'irfânuz
Erbâb-ı dile mâyil bir ehl-i hüner yok mı

409

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Figân ki oldı derûn-ı hum-ı şarâb tehî
Rübûde-günc-i tarab dahme-i harâb tehî
- 2 Ne sâki var ne kadeh tîre oldı 'âlem-i âb
Harâbe menzil-i meh burc-i âfitâb tehî
- 3 Cemâl-i duhter-i rez düşde dahi oldı nihân
Gunûde-dîde-i baht u hayâl-i hvâb tehî
- 4 Dökildi yirlere mînâ-şürâhî-i bâde
Ne çâre derd-i sere şîşe-i gül-âb tehî
- 5 Füsürde oldı meded âb ü tâb-ı meclis-i mey
Şarâb-ı rihthe-sîh-ı dil-i kebâb tehî

- 6 Felekde pîr-i mugâna ne deñlü hayf oldu
Dükendi nakd-i tarab kîse-i şebâb tehî
- 7 **Mezâkî** na'ra-i mestâne ruhsat olmaz mı
Kalur gider mi bu eyvân-ı nüh-kıbâb tehî

410

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Bâd-ı nesîm kâr-ı dil-efrûza başladı
İcrâ-yı feyz-ı mevsim-i nev-rûza başladı
- 2 Rûşen-dil oldu zümre-i rindân-ı tîre-rûz
Şükr-i fûrûg-ı tâli'-i firûza başladı
- 3 Etfâl-i bâg makdem-i 'ıyd-i bahâr ile
Meşk-i kemân ü tîr-i ciger-dûza başladı
- 4 El-'ıyş-ı sâki mutrib ile mürg-ı hoş-nevâ
Âheng-i sâz u nagme-i pür-sûza başladı
- 5 Yârân çemende dagdaga-endâz-ı dehr olup
Zevk u safâ-yı 'âfiyet-endûza başladı
- 6 Bu şevk ile **Mezâkî** bu tâze terânesin
Ta'lîm-i 'andelîb-i nev-âmûza başladı

411

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Yine dilde şerâr-ı âteş-i seyr-i çemen tutdı
Zamâne tâzelendi şu'le-i şevk-ı kühen tutdı
- 2 Gazâl-i âfitâb olsa nigâh-ı iltifât itmem
Gözüm deşt-i melâhatda bir âhû-yı Hutun tutdı

- 3 O şeh bîdâr olup kasd-ı keder-şûyî-i hvâb itdi
Meh-i nev âfitâba mihr hûd zerrîn-legen tutdı
- 4 Yazıklar dâmen-i sultân-ı 'ışkı dest-i himmetle
Ne bir 'âşık ne bir zâhid ne hûd bir berhemen tutdı
- 5 Dem-i vuslatda firkatdan şikâyet itmek isterdüm
Zebân-ı şekve mey-lutf ile ol şîrîn-dehen tutdı
- 6 Elümde sâgar-ı sahbâ yanumda yâr-i meh-sîmâ
Benüm jenk-i elem âyîne-i tab'um neden tutdı
- 7 **Mezâkî** var ise sen Husrev-i mülk-i ma'nîsin
Senüñ eş'âr-ı rengînüñ cihânı cümleten tutdı

412

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'iün

- 1 Hiç müdârâ-yı dil-i nâlâna hâcet kalmadı
Derd ile alışdı ol dermâna hâcet kalmadı
- 2 Küşte-i şemşîr-i müjgânuñ olaldan ehl-i 'ışk
Sell-i seyf-i gamze-i fettâna hâcet kalmadı
- 3 Âlemi kıldı münevver pertev-i mihr-i ruhûn
Tâbiş-i hûrşîd-i nûr-efşâna hâcet kalmadı
- 4 Oldı cân cânâna vâsıl ey gönül şimden girü
Bu ten-i fersûde-i bî-câna hâcet kalmadı
- 5 Ey **Mezâkî** elde iken câm-ı la'lîn-i şarâb
Sübha-i sad-dâne-i mercâna hâcet kalmadı

413

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Ne mey-i nâb ü ne peymâne ne sâkî kaldı
Hayf oldu 'ıyş u tarab demleri bâki kalmadı
- 2 Nüşa-i câm-ı Cemüñ zâbitası mahv oldu
Ki ne hatt u ne sibâkı ne siyâkı kaldı
- 3 Yıkılup mey- gedeler hâk ile yeksân oldu
Ki ne eyvân ü ne hûd tâk u revâkı kaldı
- 4 Tefrika saldı felek sohbet-i erbâb-ı dile
Ne mülâkat u ne hûd cây-ı telâkî kaldı
- 5 Tayy olup gitdi meded defter-i erbâb-ı tarab
Ki ne bir nakd-i müheyyâ ne bevâkı kaldı
- 6 Oldı işkeste meded şîşe-i iksîr-i neşât
Ki ne terkîb-i meserret ne tesâka kaldı
- 7 Gül-i sâgarla 'aceb meclisimiz tâze idi
Gitdi ol verd-i tarab hâr-ı firâkı kaldı
- 8 Tagılup meclis-i mey gitdi perîşân oldu
Ki ne sâhib-dil ü ne ehl-i vifâkı kaldı
- 9 Ba'd-ezîn çâre nedür hûn-ı ciger nûş idelüm
Ki ne câm-ı mey ü ne bezm-i **Mezâkî** kaldı

414

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilâtün

- 1 N'olaydı pây-ı nigârumda iktidârum olaydı
Tarîk-i kûçe-i cânâne reh-güzârum olaydı

- 2 N'olaydı şerbet-i lutf-ı ilâhî olsa müyesser
'îlâc-ı za'f-ı dil-i müstemend ü zârûm olaydı
- 3 Harâbe-sûz u tarab-hâne-sâz olmak olurdu
Eger ki sûz-ı dil ü çeşm-i eşk-bârûm olaydı
- 4 Ne gussa bir dem eger pâ-çınârî-i çemen olsam
Öñümde gül-şen ü karşumda gül-'izârûm olaydı
- 5 Ne cüst u cûy-ı temennî ne seyre ragbet iderüm
Yanumda şâm u seher yâr-ı gül-'izârûm olaydı
- 6 Ne kaldı fikr-i visâl ü ne hûd ümîd-i telâkî
N'olaydı şâh temennâda berg ü bârûm olaydı
- 7 Âsâ-yı pîr ola dirdüm şarâb-ı bâde-fürûşu
Bu bezm-i gamda birez dâfi'-i humârûm olaydı
- 8 Bu gûne fülk-i emel kalmaz idi sâhil-i gamda
Eger ki şurta-i tevîk-i rûzgârûm olaydı
- 9 **Mezâkî** varmaga imkân olaydı âsaf-ı'ahdüñ
Yine yanında birez kadr u i'tibârûm olaydı
- 10 Vezîr-i a'zam-ı Sultân Mehmed ol ki revâdur
Dise hemîşe bu sadr-ı zafer-şi'ârûm olaydı
- 11 Semiyî-i Ahmed-i mürsel ki zât-ı cûd-pesendi
Hudâ vireydi yine zuhr-ı iftihârûm olaydı
- 12 N'olaydı haşre degin sahn-ı gül-sitân-ı cihânda
Riyâz-ı nakdi benüm mevsim-i bâhârûm olaydı
- 13 Cenâb-ı Hak bu sa'âdetle pâ-y-dâr ide dâyim
Benümde devr-i şerîfnde iştihârûm olaydı

415

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Gözüm ki yâri görüp bir nighde ter düşdi
Nigâh-ı germ idüp ol keç-külehde ter düşdi
- 2 Görüp cemâl-i'arak-rîz-i yâri meclisde
'Îzâr-ı mihr ü gül-i rûy-ı mehde ter düşdi
- 3 O gonca hâr ile hem-sohbet oldugın işidüp
Berîd-i bâd-ı sabâ nîm-rehde ter düşdi
- 4 O şûh ile görüşüp bâg-ı bezm-i sahbâda
Misâl-i câm-ı mey evvel nighde ter düşdi
- 5 O şâhid 'arz idicek mâcerâ-yı çeşm-i terüm
Hemân bu bende degül çeşm-i şehde ter düşdi
- 6 Gelince hatt-ı 'îzârı o gonca-i ra'nâ
Misâl-i jâle miyân-ı giyehde ter düşdi
- 7 **Mezâkî** garka-i bahr-i günâh olup hayfâ
Görüp bu hâleti mevc-i günehde ter düşdi

416

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Dil silsile-biksiste-i tedbîr degül mi
Dîvâne-i vâreste-i zencîr degül mi
- 2 Âvârelere râbita-i mihr ü mahabbet
Ser-rişte-i gîsû-yı girih-gîr degül mi
- 3 Âşık turalum nâle-i cân-gâh idermiş
Ya gayret-i 'ışk âfet-i te'sîr degül mi

- 4 Ben âh idicek çîn-i ser-ebrû-yı dil-dâr
Âmâde-i sad-şîve-i ta'zîr degül mi
- 5 Fıkr-i dehen-i dil-ber-i gül-ruhla **Mezâkî**
Dil safha-i pür-gonca-i tasvîr degül mi

417

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Bezme ol Husrev-i ferhunde-kadeh gelmez mi
Câm-ı mey der-kef iken meclise Cem gelmez mi
- 2 Kırma 'uşşâkuñı kûyuñda meded hâtıruña
Hürmet-i cilve-geh-i sayd-ı harem gelmez mi
- 3 Âb ü tâb-ı ruh-ı pür-tâbuñı gördükçe senüñ
Dîde-i mihr-i ziyâ-küsterenem gelmez mi
- 4 Eşheb-i nâs ile cevlân idicek meydânda
Yâduña hâk-i reh-i zîr-i kadem gelmez mi
- 5 Kays-ı vâdî-i mahabbet olalı 'âlemde
Ser-i bî-devlete sad-seng-i sitem gelmez mi
- 6 Nice bir nagme-i zîr-i ser-i mızrâb-ı neşât
Hiç simâh-ı dile âvâze-i bemm gelmez mi
- 7 Ey **Mezâkî** nice bir da'vî-i i'câz-ı sühan
Dehre bir sencileyin mu'cize-dem gelmez mi

418

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Hırâmuñ cilve-i serv-i dil-ârâyı unutturdı
Kelâmuñ şîve-i tûtî-i gûyâyı unutturdı

- 2 İdelden nutk ile âgaz-ı cân-bahşı o 'İsâ-dem
Dem-i pür-feyzi i'câz-ı Mesîhâyı unutturdu
- 3 'Aceb mi 'ışk ile ben Vâmıkuñ adın unuttursam
Nigârum hüsn ile çün nâm-ı 'ızârı unutturdu
- 4 Beni ol saçları leylî idelden böyle dîvâne
Cünûnum dâsitân-ı Kays-ı şeydâyı unutturdu
- 5 **Mezâkî** ol mehûñ vasf-ı dür-i dendânı olmakla
Bu nazmuñ şöhret-i 'ıkd-ı Süreyyâyı unutturdu

419

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Kanı bir cây-ı safâ gûşe-i mey-hâne gibi
Hem-dem olmaz döne ehl-i gama peymâne gibi
- 2 Âşinâlık ezeldür aramızda çün kim
Bakma ey şâh-ı cihân bendeñe bî-gâne gibi
- 3 Dil-i sad-pâre için gam mı çekerdüm cânâ
Dest-res bulsa eger kâkülüñe şâne gibi
- 4 Şem'-i pertev-fiken-i 'ârız-ı cânâna gönül
Her gice yanmadadur şevk ile pervâne gibi
- 5 Ey **Mezâkî** beni gördükçe olur rû-gerdân
Meyli yârüñ yine agyâr-ı girân-câna gibi

420

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Dönsün hemîşe sâgar-ı gerdân-ı bezm-i mey
Tutsun cihânı na'ra-i mestân-ı bezm-i mey
- 2 Her şeb misâl-i meş'ale-i mâh-ı tâb-dâr
Yansun çerâg-ı şem'-i şebistân-ı bezm-i mey
- 3 Çıksun firâz-ı 'arş-ı berîne beher seher
Sıyt u sadâ-yı nagme-serâyân-ı bezm-i mey
- 4 Olsun masûn jenk-i gubâr-ı zamâneden
Âyîne-i zamîr-i harîfân-ı bezm-i mey
- 5 Sunsun yine **Mezâkî**'ye bir câm-ı lâle-fâm
Sâkî-i nâz-perver-i rindân-ı bezm-i mey

421

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Suffa-i 'arş-ı berînde hân-kâh-ı mevlevî
'Arşda dahi döner dirler külâh-ı mevlevî
- 2 Beste-çeşm olsa cihânda n'ola eylerken semâ'
'Âlem-efrûz-ı basîretdür nigâh-ı mevlevî
- 3 Şevk-i Mevlânâ ile gerdân olur dirse felek
Müdde'âya mihr ile mehdür güvâh-ı mevlevî
- 4 Ey gönül çün reh-rev-i 'ışk olmaga 'azm eyledün
Togrı yol isterseñ işte şâh-râh-ı mevlevî
- 5 Ko 'avâmü'n-nâs şâh-ı dehre itsün istinâd
Melce-i hâsü'l-havâs imiş penâh-ı mevlevî

- 6 Kutbü'l-aktâb-ı velâyet Hazret-i Mollâ-yı Rûm
Kim kul olmakdur derinde 'izz ü câh-ı mevlevî
- 7 Şevk-i medhiyle **Mezâkî** her seher cûş eyle kim
Bâdî-i feyz-i derûndur subh-gâh-ı mevlevî

422

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Turfe-gül-şendür derûn-ı dâg dâg-ı mevlevî
Dâg-ber-dâg-ı cigerdür bâg u râg-ı mevlevî
- 2 Âfitâba nâz iderse çok degüldür var iken
Şems-i Tebrîzî gibi rûşen-çerâg-ı mevlevî
- 3 Fârigü'l-bâli ziyâ-yı şem'-i mâh olsa n'ola
Pür-fürûg-ı 'ışk imiş künc-i ferâg-ı mevlevî
- 4 'Ârifi bî-ihtiyâr eyler sebük-pây-ı semâ'
Dest-bürd-i neş'e-i devr-i ayag-ı mevlevî
- 5 Şevk-i Mevlânâ ile der-gâhın eyler cüst(u)cû
Ka'betü'l-'uşşâk imiş semt-i sürâg-ı mevlevî
- 6 Husrev-i evreng-i ma'nâ Hazret-i Mollâ-yı Rûm
Kim gubâr-ı pâyıdur tayyib-dimâg-ı mevlevî
- 7 Sâde-levhân-ı suver bilmez bu ma'nâ n'eydügin
Sıbgatu'llâhdur bu reng-i insıbâg-ı mevlevî
- 8 Her biri bir pâdişâh-ı 'âlem-i tecrîddür
Mîhr imiş zer-fülke-i gerdûn-otag-ı mevlevî
- 9 Ey **Mezâkî** böyle mu'cîz-nagme-i 'irfân olur
'Andelîb-i hoş-nevâ-yı sahn-ı bâg-ı mevlevî

423

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Cümle-i şevk-i semâ' imiş niyâz-ı mevlevî
Kâr-ı bî-hûde degüldür söz ü sâz-ı mevlevî
- 2 'Arş-ı a'lâyı temâmen seyr ider vakt-i semâ'
Pür-basîretdür dü-çeşm-i nîm-bâz-ı mevlevî
- 3 Hep görürdüñ pür-dür-i sırr-ı hakîkat olduğın
Ref' olunsaydı eger ser-pûş-ı râz-ı mevlevî
- 4 Şems-i Tebrîzî gibi bir 'âşık-ı ser-bâzı var
Gün gibi zâhir degül mi imtiyâz-ı mevlevî
- 5 Rû-be-râh-ı âstân-ı Hazret-i Mollâ olur
Ka'betü'l-'uşşâk imiş semt-i Hicâz-ı mevlevî
- 6 Her biri bir bende-i sultân Celâleddîn imiş
Çok degüldür şâh-ı dehre böyle nâz-ı mevlevî
- 7 Kutbü'l-aktâbı velâyet Hazret-i Mollâ-yı Rûm
Kim O'dur tevîk-i Hak'la çâre-sâz-ı mevlevî
- 8 El-hazer dahl u ta'arruzdan meded
'Ârif oldur kim ola hâtır-nevâz-ı mevlevî
- 9 Olmak isterseñ **Mezâkî** vâkıf-ı 'ilm-i ledün
Mesnevî-hvân ol k'odur ma'nâ-tırâz-ı mevlevî

424

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Yine bir dil-rübâ-yı hercâyî
İtdi âvâre pîr ü bernâyı

- 2 Kimse görmüş midür cihân içre
Öyle yâr-ı firişte-sîmâyı
- 3 Beni görsün anuñla bir yirde
Görmeyen Vâmık ile ‘Azrâyı
- 4 Söze geldükçe nâz ile el-hak
Lâl ider tûtî-i şeker-hâyı
- 5 İder ihyâ leb-i revân-bahşı
Eser-i mu’ciz-i Mesîhâyı
- 6 Şöhret-i Behçeti unutturdu
Nâm-ı Şîrîn ü hüsn-i Leylâyı
- 7 San sehâb içre mihr-i enverdür
Der-ber itdükçe mâyi dünyâyı
- 8 Korkarın kim boyunca kana girer
Hele giysün kırmızı kemhâyı*
- 9 Ey **Mezâkî** o şûh-bârı baña
İtmesün şîve-i sitem-zâyı

425

Mef’ûlü/Fâ’ilâtü/Mefâ’ilü/Fâ’ilün

- 1 Hîç feth-i bâb-ı vuslata çâre bulunmadı
Gitdi kilîd-i kufl-ı sitâre bulunmadı
- 2 Ol kebk-i hoş-hırâm ‘aceb sayd idi velî
Bir şâh-bâz öyle şikâra bulunmadı
- 3 Hakkâ rûfû-ger-i gam-ı ‘ışk itmedi dirîg
Ammâ ki çâk-i sîneye çâre bulunmadı

- 4 Geldi irişdi şâm-ı gam u câm-ı bâde yok
Bir şem' dahi bu şeb-i târa bulunmadı
- 5 Kaldı **Mezâkî**-veş o da böyle fütâde âh
Bir dest-gîr bu dil-i zâra bulunmadı

426

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

- 1 Olmuş sezâ-yı sikke-i ikbâl-i Ahmedî
Bulmuş revâc-ı nakd-i kemâl-i Muhammedî
- 2 Kılmış karîn-i kevkeb-i Beytü'ş-şeref Hudâ
Bak tâli'-i müsâ'ide gör baht-ı es'âdı
- 3 Hakkâ budur tasarruf-ı ef'âl-i kâyinât
Cem'-i ma'ârif eylemiş ol Zât-ı müfredi
- 4 Âyâ nedür nihâyet-i iclâli kim henüz
Âgâz-ı 'izz ü câh imiş aksâ-yı maksadı
- 5 Yüz sür **Mezâkî** der-gehine eyle 'arz-ı hâl
Ehl-i dilüñ zemânede oldur çü mesnedi
- 6 Hem Hak'dan iste kim aña virsün 'ale'd-devâm
Kadr u celâlet-i ebedî 'ömr-i sermedi
- 7 Görsün hemîşe 'ahd-i şerîfînde hâs u 'âm
În'âm-ı bî girân ile ihsân-ı bi-hadi

427

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Eşk-i çeşmüm dâg u dâguñ cism-i sûzândur yeri
Jâlenüñ güldür gülüñ sahn-ı gülistândur yeri

- 2 Şevk-i la'lüñle gönül peymâne-i hürşîd olur
Neşvenüñ meydür meyüñ câm-ı dirahşândur yeri
- 3 Feyz-i 'ışk u 'ışk-ı zâhir 'âşık-ı ser-keşdedür
Nûr-ı zât-ı mihr ü mihrüñ çarh-ı gerdândur yeri
- 4 Nakş-ı hüsnüñ dilde dil sâkin derûn-ı sîne
Sikkenüñ zerdür zer-i tâbendenüñ kândur yeri
- 5 Sırr-ı la'l-i nâbuñı 'âşık nice ifşâ ider
Râz pürdür dürr o dürrüñ hokka-i cândur yeri
- 6 Savlecân-bâzî murâd itse eger sultân-ı 'ışk
Gûy-ı serdür top u topuñ sahn-ı meydândur yeri
- 7 Ser-nüvişt-i 'âşık-ı şeydâ niçe pinhân olur
Serde zahm-ı seng-i gam zahmuñ nümâyândur yeri
- 8 Ah ile cûş-ı şirişk-i çeşm-i tûfân-zâyı gör
Bâd-ı mevc-engîz ü mevcüñ bahr-i 'ummândur yeri
- 9 Ey **Mezâkî** vâdî-i tab'ı latîfüñ kim bilür
Söz güherdür gevherüñ bir künc-i pinhândur yeri

428

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Yeni esdi nesîm-i nev-rûzî
Oldı feyz-i 'amîm-i nev-rûzî
- 2 Yine virdi meşâm-ı câna safâ
Bûy-ı 'anber-şemîm-i nev-rûzî
- 3 Bâd-ı çehre-küşâ-yı fasl-ı bahâr
Açdı rûy-ı nesîm-i nev-rûzî

- 4 Gül gibi çıkdı keşf-i râz itdi
Mahremân-ı harîm-i nev-rûzî
- 5 Ey **Mezâkî** açıldı baht-ı çemen
Yine esdi nesîm-i nev-rûzî

429

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ûlün

- 1 Yanumda yâr elümde sâgar-ı mey
Bu demdür sohbet-i 'ıyş-ı pey-â-pey
- 2 Nigîn-i câm ile rind-i tehî-dest
Olur mesned-nişîn-i Hâtem-i Tayy
- 3 'Aceb pür-şevk idermiş ehl-i bezmi
Sadâ-yı 'ûd u âvâz-ı def ü ney
- 4 Fenâyıyla şeh-i mülk-i bekâyum
Ne lâzım taht-ı Rûm u efser-i Key
- 5 **Mezâkî** bilmedüñ kadr-i visâli
Bahâruñ vakti geçdi hey meded hey

430

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Zihî te'sîr-i teşrîf-i kudûm-i mâh-ı Ken'ânî
Müşerref eyledi Mısırî yine bir Yûsuf-ı sâñî
- 2 N'ola nakş-ı hased olsa nümâyân Mânî-i derân
Yine Yûsuf-nigâr itdi der ü dîvâr-ı ihvânı
- 3 Degül dest-i Züleyhâ-yı zamâne fart-ı hasretten
Olur ser-pençe-i mihr-i felek müştâk-ı dâmânı

- 4 Urulmaktan kaçır mı hiç aña murg-ı dil-i 'âşık
Bak ebrû-yı kemân-dârı göre ol tîr-i müjgânı
- 5 O reng-â-reng eteklikle gelüp raksa hacil eyler
Fürûg-ı bâl-i tâvus-ı cinân-ı turfe-cevlânı
- 6 Kemend-i sa'y-i sad-Rüstem müfîd olmazdı ger Bîjen
Olaydı dil gibi üftâde-i çâh-ı zenehdânı
- 7 Gerek âzâd ide cânım gerekse hûd döka kanım
Mezâkî ben bile oldum o şûhuñ kulu kurbânı

431

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilâtün

- 1 N'olaydı sîne-i pür-sûz u tâze-dâgum olaydı
O tekye-i gam u bu hûd yanar çerâgum olaydı
- 2 N'olaydı tâzeleneydi bu köhne-dâg-ı derûnum
Birez de sûde-i elmâsdan ferâgum olaydı
- 3 Bu hâr hâr-ı firâka tahammül itmek olurdu
Hayâl-i gül-şen-i vuslat şüküfte-bâgum olaydı
- 4 Bu eşk ile dil-i pür-dâga dil-rübûde olurdu
O cûy-bâr-ı mahabbet bu dâg u râgum olaydı
- 5 Felekde kıssa-i Mecnûna belki ragbet iderdüm
Fesâne-gûşî-i 'ışka dil ü dimâgum olaydı
- 6 Bu cüst u cû ile âvâre oldugum ne belâdur
Ne nakd kim şude-i dil ne hûd sürâgum olaydı
- 7 **Mezâkî** Husrev-i 'ışkum diyü tefâhür iderdüm
Felek bu fülke-i zerrîn ile otagum olaydı

432

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Hayli demdür yâr ile 'ıyş-ı nihânı düşmedi
Tâli'üm el virmedi fırsad zamânı düşmedi
- 2 Çok zamândur fikret-i la'l-i lebüñle sâkiyâ
Destden câm-ı şarâb-ı ergavânî düşmedi
- 3 Şöyle hükm-endâzdur ol gamze-i ebrû-kemân
Kim zemîne dahi tîr-i cân-sitânı düşmedi
- 4 Eblak-ı çarh-ı berîn üzre simâk-i râmihüñ
Gitdi döşinden sinân-ı hûn-feşânı düşmedi
- 5 Ben de seng-endâz-ı sa'y oldum **Mezâkî** çok velî
Hiç bu bâguñ mîve-i lezzet-resânı düşmedi

433

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

- 1 Göñül göñül heves-i seyr-i bâg yetmez mi
Gül ise ger garazuñ tâze dâg yetmez mi
- 2 'Aceb mi bülbül-i destân-serâ hamûş olsa
Nevâ-yı fasl-ı hazân savt-ı zâg yetmez mi
- 3 Ne lâzım ehl-i dile şem'-i cem' ey sâki
Fürûg-ı câm-ı tarab şeb-çerâg yetmez mi
- 4 Cihânda gerdiş-i nüh-câm-ı çarhı n'eylersin
Dü-rûze bezm-i meye bir ayag yetmez mi
- 5 Bu tengnâda hemân gûşe-gîr-i 'uzlet ol
Esîr-i mihnete günc-i ferâg yetmez mi

- 6 Vüsûl-i Ka'be-i ümmîde reh-ber isterseñ
Nişân-ı makdem-i Hızr sürâg yetmez mi
- 7 **Mezâkî** hicr ile dem-beste-i melâmet iken
Bu deñlü şevk-i dil-i bî-dimâg yetmez mi

434

Müfte'ilün/Mefâ'ilün/Müfte'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ol gül-i nâz-perverüm kadr-i niyâzı bilmedi
Hayf ki sûz-ı bülbül-i zemzeme-sâzı bilmedi
- 2 Dûd-ı fetîl-i dâgumı gördi o meh-likâ velî
Dilde 'alev-fürûz olan sûz u güdâzı bilmedi
- 3 Bezm-i rakîb-i kâfire vardı tenezzül eyledi
Mertebe-dân-ı hüsn iken rütbe-i nâzı bilmedi
- 4 Ol büt-i 'işve-fitratuñ tâze zebân-ı şîvesin
Fenn-i mahabbetüñ nice nükte-tırâzı bilmedi
- 5 Kays ile kûh-ken gibi vâdî-i 'ışka düşmeyen
Râh-ı dirâzı görmedi şeyb ü firâzı bilmedi
- 6 Ka'be-i kûy-ı dil-bere togrı revâne olmayan
Semt-i hilâfa düşdi ol râh-ı Hicâzı bilmedi
- 7 Dürd-i hum-ı meyi koyup âb-ı hayât isteyen
Hızr ise de o mâye-i ' ömr-i dirâzı bilmedi
- 8 Cilve-i hüsn-i tab'uña reşk ü hased **Mezâkiyâ**
Eşheb-i kilik bu ferâs bu tek ü tâzı bilmedi

435

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Bâde kim pertev-nümâ-yı şîşedür her katresi
Şeb-çerâg-ı zulmet-i endîşedür her katresi
- 2 Taşa kâr itse n'ola hûn-ı sirişk-i Kûh-ken
Şu'le-i ber-ceste-i ser-tîşedür her katresi
- 3 Dökme hûn-ı 'âşıkı nâ-hak yire ey serv-i nâz
Bîh-i sûz-ı nahl-i muhkem-rîşedür her katresi
- 4 El-hazer ey şîr-dil bu eşk-i âteş-nâkden
Berk-i âsîb-i hezârân-bîşedür her katresi
- 5 Cebhe-i tab'-ı **Mezâkî** pür-'arak olsa ne gam
Âb ü tâb-ı kilik-i mu'ciz-pîşedür her katresi

436

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Âteşîn-dillerledür hep pîç ü tâb-ı turresi
Korkarum sûzân olur taraf-ı nikâb-ı turresi
- 2 Kasd-ı sayd-ı sa've-i câna tenezzül eylemez
Dil-şikâr-ı murg-ı kudsîdür 'ukâb-ı turresi
- 3 Nev-bahâr irse yine olsa nesîm-i dil-küşâ
Lahlaha-sây-ı şemîm-i müşg-i nâb-ı turresi
- 4 Böyle virmezdi meşâm-ı câna bûy-ı inbisât
Olsa cennet sünbûli nâyib menâb-ı turresi
- 5 Sünbül-i hoş-bûda gûyâ jâledür yer yer hemân
Katre katre zâhir oldukça gül-âb-ı turresi

- 6 Ol dahi âşüfte-i ser-der-hevâdur var ise
Kâr-ı bî-hude degüldür ıztırâb-ı turrei
- 7 Ey **Mezâkı** dil nice âbâd olur kim oldı âh
Beyt-i ma'mûr-ı emel hâne-harâb-ı turrei

437

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ol kadar gâret-ger-i sabr u sükûndur gamzesi
Yâd olursa dehşet-endâz-ı derûndur gamzesi
- 2 Mâ cerâ-yı çeşm-i Rûhü'l-kudse itmez iltifât
Gırre-mest-i meclis-i sahbâ-yı hûndur gamzesi
- 3 İhtirâ'-ı fitnede çeşmi füsûn-perdâz ise
San'atında sihr ider bir zû-fünûndur gamzesi
- 4 Her ne sihr itse şikenc-i turrede eyler nihân
Sâhir-i sırrdur girîbân-ı füsûndur gamzesi
- 5 Âb ü tâb-ı sûret-i Şîrîni seyr it kim henüz
Cilve-bahş-ı zîb-i nakş-ı Bî-sütûndur gamzesi
- 6 Ger tehî olsa n'ola fitrâk-ı sayyâd-ı hayâl
Kayd-ı imkân-ı tasavvurdan masûndur gamzesi
- 7 Ey **Mezâkı** dil-küşâ itdi sarîr-i hâmemi
Hâlet-efzâ-yı nevâ-yı erganûndur gamzesi

438

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Bizde bir yer mi var iklîm-i cünûndan gayrı
Bizde tâli' mi olur baht-ı zebûndur gayrı

- 2 Nesi var zâhir ü bâtında meger 'uşşâkuñ
Şerha-i sîne ile dâg-ı derûndan gayrı
- 3 Sahn-ı bismil-geh-i 'uşşâkı temâsâ itdüm
Nesne yok sad-ser-i âğuşte be-hûndan gayrı
- 4 Tîre-şâm-ı emelüz bizde çerâg olmaz hiç
Şem'-i meh-tâb-ı şeb-i gâliye-gûndan gayrı
- 5 Görinürde nesi var bezm-i sipihrüñ andan
Mey-i hûn-ı şafak-ı câm-ı nigûndan gayrı
- 6 Fûrkati ârzû-yı vuslat ile hoş görelüm
Hicre bir çâre mi var sabr u sükûndan gayrı
- 7 Her ne kâr olsa **Mezâkî** anı Hak'dan bilürüz
Emr-i nâfiz mi olur Kâf ile Nûndan gayrı

439

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 'Âlemüñ zevki nedür sad-kederinden gayrı
Nef'i var mı bu metâ'uñ zararından gayrı
- 2 Biz ki abdâl-ı Hudâyuz nesi var abdâluñ
Şerha-i sîne ile dâg-ı serinden gayrı
- 3 Mîz-bâr-ı feleküñ lutfi nedür ehl-i dile
Bir nemek-şeş kadarı mâ-hazarından gayrı
- 4 'İbret ise garazuñ tâk-ı der-i kasrı gör
Nesi kalmış o şikeste-kemerinden gayrı
- 5 Nesine ragbet ider deyr-i cihânuñ 'ârif
Mey ile bir sanem-i 'işve-gerinden gayrı

- 6 Şimdi bir âhû-yı vahşîye esîr oldum kim
Bulmadum bir eserin reh-güzerinden gayrı
- 7 Hem dem ü hem nefes-i 'âşık-ı şeydâ kim olur
Girye-i şâm u enîn-i seherinden gayrı
- 8 Baña sor vâdî-i 'ışkı ne bilürmiş Mecnûn
Bir bilür yok bu yolu râh-berinden gayrı
- 9 Tuhfe-i nazm-ı **Mezâkî** n'ola olsa makbûl
Şâ'irüñ nesnesi yok şî'r-i terinden gayrı

440

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün

- 1 Hatt geldi büt-i perde-nişnüm yüze çıkdı
Şâm irdi meh-i zühre-cebînüm yüze çıkdı
- 2 Hattın görelî girye-i hasret ider oldum
Hûn-âb-ı gam-ı kalb-i hazînüm yüze çıkdı
- 3 Hattı gelicek râz-ı derûn oldı hüveydâ
Mahfi-haber-i sırr-ı kemînüm yüze çıkdı
- 4 Ser-germî-i âlâm-ı hat-ı yâr ile şimdi
Güstâh olup âh u emînüm yüze çıkdı
- 5 Âgâz ideli vâsf-ı hat-ı yâra **Mezâkî**
Böyle gazel-i tâze-zemînüm yüze çıkdı

441

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

- 1 Olalum virseñ eger mest-i harâb ey sâkî
Sürmege câm-ı meyi eyle şitâb ey sâkî

- 2 Al sürâhîyi ele sâgar-ı sahbâ-rîz ol
Nice olur seyr idelüm la'l-i müzâb ey sâkî
- 3 Şöyle mest it bizi kim nüh-felek-i mînâ-reng
Görine dîdemüze hemçü hıbbâb ey sâkî
- 4 Def'-i şerm ile hicâb eyleme bizden aslâ
Oldı çün mey sebab-i ref'-i hicâb ey sâkî
- 5 Çü **Mezâkî** n'ola meyl itse aña ehl-i safâ
Böyle dil-keş olıcak bâde-i nâb ey sâkî

TÂRÎHLER

1

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Sadr-ı a'zam o vezîr ibn-i vezîr-i a'zam
Gerden-i kâfire merdâne kılıçlar çaldı
- 2 Kırılup gitdi 'adû tîg-ı cihân-gîri ile
Ki ne Tot buldı rehâyı vü ne Nemçe kaldı
- 3 Macaruñ aldı iki kal'asını himmet ile
Nemçe iklîmine sad-leşker-i gâret saldı
- 4 Alınup kal'a kral aña olup hasret ile
Yem-i hayret gibi bir bahr-i belâya taldı
- 5 Ey **Mezâkî** didi târihini ehl-i himmet
Sa'y Ahmed Paşa Uyvârı Macardan aldı (1084)

2

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Sadr-ı a'zam o vezîr ibn-i nizâmü'l-vüzerâ
Dest-gîr-i zu'afâ kehf-i emân-ı fukarâ
- 2 Bir seher mihr-i cihân-tâb gibi şevket ile
Emr-i sultân-ı cihânıyla idüp 'azm-i gazâ
- 3 Hân Mehemmed şeh-i gâzî-i magâzı-ı evsâf
Zıll-i Hak sâye-i pür-yâne-i eltâf-ı Hudâ
- 4 Dest-ber-dâşte-i der-geh-i 'izzet oldı
Eyledi sıdk-ı derûnıyla aña hayr-ı du'â
- 5 Râyet-efrâz-ı 'azîmet olıcak devlet ile
Çıkdı evc-i felege tantana-i sıyt u sadâ

- 6 Cünd-i İslâm ile geldi Girîde geçdi hemân
Eyledi bahri güzer şevk ile mânend-i sabâ
- 7 Kal'a-i Kandiyeyi itdi ihâta ol dem
Başları ceng ü cidâl eylemege subh u mesâ
- 8 Niçe eyyâm idüp ceng ü cidâl âhir-i kâr
Oldı sad-nusret ile mazhar-ı eltâf-ı Hüdâ
- 9 Kandiyeye kal'asını dest-i 'adûdan aldı
Habbezâ fazl-ı ilâhî vü zihî lutf u'atâ
- 10 Vâsıf-ı târihini mânend-i **Mezâkî** didiler
Kandiyeye fâtihî hicâ-gûy-ı Ahmed Paşa (1079)

3

**TÂRİH-İ VEZİR-İ A'ZAM-ŞUDEN-İ FÂZİL AHMED PAŞA VE ŞEREF-YÂFTEN-İ Ü
BE-MİHR-İ SÜLEYMÂNÎ VE NİĞİN-İ HÂKÂNÎ DÂMÜ'L-MAHFÛFİ Bİ-LUTFİ'S-
SÛBHÂNÎ VE 'AVNİ'R-RABBÂNÎ**

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

- 1 Köprüli-nisbet o düstûr-ı celîlü'l-âsâr
Hazret-i âsaf-ı Cem-pâye Mehmed Paşa
- 2 Cîsr-i fânîyi idüp 'âkıbet-i kâr-güzâr
Dem-i âhir olıcak vâsıl-ı gufrân-ı Hudâ
- 3 Şeh-i gâzî feleküñ husrev-i sayd-endâzı
Hân Mehmed o cihân-dâver-i erbâb-ı gazâ
- 4 Câ-nişîn-i peder itdi yine hayrû'l-halefin
Bâreke'llâh zihî silsile-i kadr ü 'alâ
- 5 Kıymet-i gevher-i zâtın ne güzel fehm itdi
Böyle olsa olıcak rütbe-i iz'ân u zekâ

- 6 Oldı eşk-i tarab u girye-i hasret cârî
Gülüp aglarsa n'ola bendeleri subh u mesâ
- 7 İtdi mâtem-gede-i dehri yine sûr-âbâd
Şevk-i ikbâl-i ciger-gûşe-i sadrû'l-vüzerâ
- 8 Gerçi itdi o meh-i bedr-i firûzende üfûl
Virdi bu mihr-i celâlet yine dünyâyâ ziyâ
- 9 Oldı pejmürde egerçi gül-i bâg-ı devlet
Buldı bu gonca-i nev-hîzine neşv ü nemâ
- 10 İrdi pââyâna egerçi gül-i bâg-ı devlet
Buldı bu gonca-i nev-hîzine neşv ü nemâ
- 11 Ser-fikende olıcak devha-i bâg-ı devlet
Oldı bu nahl-i ter ü tâze hemân pâ-ber-câ
- 12 Sadef-i gevher-i ikbâle şikest irdi velî
Zîver-i silk-i şeref oldı bu dürr-i yektâ
- 13 Yine seyr it ciger-i düşmeni sad-çâk eyler
Böyle ser-pençe-i şiblû'l-esedi bî-pervâ
- 14 Cünd-i ahdar-ı Sikender-eniş-i 'âlem kim
Eyledi kâ'ide-i âb-ı hayâtı icrâ
- 15 Böyle ni'me'l-bedeli vâlid-i mâcid olıcak
Oldı pür-berg ü nevâ meclis-i dîn ü dünyâ
- 16 Hatîf-i kudsî **Mezâkî** didi târihin anuñ
Aldı mihri kerem ü 'adl ile Ahmed Paşa (1076)

4

TÂRİH-İ MEZÂKÎ EFENDİ BERÂY-I FETH-İ BAGDÂD

Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

- 1 Eyleyüp 'azm-i gazâ sâhib-kırân-ı rûzgâr
Pâdişâh-ı baht-âver hazret-i Sultân Murâd
- 2 Kal'a-i Bagdâdı 'avn-i Hakk ile feth eyledi
Evc-i burc-ı evliyâya dikdi râyât-ı cihâd
- 3 Bu hurûf-ı hâl-dârıyla didüm târihini
Aldı Bagdâdı bile ol sâye-i Rabbü'l-ibâd (1048)

5

TÂRİH-İ MEZÂKÎ BE-FETH-İ UYVÂR

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Bi-'avni'llâh kâfirden alındı Kal'a-i Uyvâr (1083)

6

TÂRİH-İ FETH-İ KANDİYE

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Seyf-i kahr ile Girîdi aldı cündü'l-mü'minîn (1080)

7

TÂRİH-İ DİGER

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Cemî'an seyfile aldı Girîdi 'asker-i islâm (1080)

8

DİGER

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Eyledi Kandıyenüñ fethine 'âlem hem heme (1080)

9

DİGER

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Alındı Kandıye küffâr elinden sabr-ı Ahmedle (1080)

MÜFREDLER

1

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ûlün

Ruhuñ goncayken açıldı gül-âsâ
N'ola feryâd idersem bülbül-âsâ

2

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Salınur agyâr ile ol serv-kadd
El-hased sümme'l-hased sümme'l-hased

3

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

Biz reh-rev-i 'ışkuz ki cünûn merhalemüzdür
Mecnûn-ı felâket-zede ser-kâfilemüzdür

4

Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlü/Fâ'ilün

Agyâr egerçi dil-bere çok sîm ü zer virür
Dil-ber velî o kâfire görseñ neler virür

5

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Âllar giydi yine 'arz-ı ruh-ı âl eyler
Var ise âl ile kasd-ı dil-i meyyâl eyler

6

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

Bir 'ârif-i bi'llâh eger olmazsa meded-kâr
Dahi baña çok iş geçe a'dâ-yı hased-kâr

7

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Budalâdur budalâdur budalâdur budalâ
Böyle dîvâneye dil-ber ne belâdur ne belâ

8

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Şem'-i halvet-gede vü Yûsuf-ı gül-pîrehenüm
Hasanumdur Hasanumdur Hasanumdur Hasanum

9

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Bize ne bîkr-i semen-ber ne zen-i bîve gerek
Bir güzel dil-ber-i meh-peyker-i pür-şîve gerek

10

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

Nice sâkin olur 'âşıkларуñ sûz-ı dil-i zârı
Bilüñ agyâr ile yâruñ yine germ oldı bâzârı

11

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

Biz kim 'alem efrâhte-i selb ü recâyuz
Müstâgnî-i 'âlem bir alay ehl-i fenâyuz

12

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

'İtr-ı gîsû-yı yâra 'ışk olsun
Bûy-ı zülf-i nigâra 'ışk olsun

KIT'A

KIT'A

Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

Hâk-i pâ-y-ı şerîfe sultânım
Çehre-fersâyî-i zirâ'at ile

'Arz-ı hâlüm budur huzûruñda
Bast-ı sad-şükr ü sad-şikâyet ile

Şükr oldur Cenâb-ı Mevlâ'ya
Kuluñum şöhet-i sadâkat ile

Şekvem oldur ki hâsid-i nâ-dân
Cigerüm yakdı nâr-ı töhmet ile

Umarın mû-şikâff-i tab'uñ
Fark ider sıdk u kizbi dikkat ile

RUBÂ'Î

RUBÂ'î

Ol sürme ki kuhl-ı dîde-i bînâdur
Pirâye-i çeşm-i mürşîd-i dâîdur
Var ise **Mezâkî** böyle iksîr-i nazar
Hâk-i kadem-i Hazret-i Mevlânâdur

MÜSEDDES

MÜTEKERRİR MÜSEDDES

Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

I

Ey hased-kerde-i gül-i sûrî
 Vey behişt-i letâfetüñ hûrî
 Rişte-i cânı şu'le-i dûrî
 Yaksa mânend-i şem'-i kâfûrî
 Ben unutmam seni gözüm nûrî
 Sen de añ gâh ki bu mehcûrî

II

Sen şeh-i kişvere melâhat iken
 Zîver-ârâ-yı sad-letâfet iken
 Ben leked-hurde-i melâmet iken
 Mübtelâ-yı belâ-yı fûrkat iken
 Ben unutmam seni gözüm nûrî
 Sen de añ gâh ki bu mehcûrî

III

Câna kâr itse mihnet-i hasret
 Kalmasa tende zerrece kuvvet
 Var iken dilde neşve-i vuslat
 Biñ yıl olsa arada bu fûrkat
 Ben unutmam seni gözüm nûrî
 Sen de añ gâh ki bu mehcûrî

IV

'İşk-ı 'uşşâk-ı bî-nevâ hakkı
 Mihr-i hûbân-ı meh-likâ hakkı
 Hâsılı Nûr-ı Mustafâ hakkı
 Tâ ki cân tendedür Hudâ hakkı
 Ben unutmam seni gözüm nûrî
 Sen de añ gâh ki bu mehcûrî

V

Ey o çeşm-i münîr-i ehl-i kemâl
Gör **Mezâkî** de var mı şevk-i cemâl
Ne kadar olsa ârzû-yı muhâl
Var iken az çok ümîd-i visâl
Ben unutmam seni gözüm nûrî
Sen de añ gâh ki bu mehcûrî